

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

HÜSAM HASRETİN HAYATI, SANATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Mohammed Azeed İsmael İSMAEL

Niğde
Ekim, 2017

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

HÜSAM HASRETİN HAYATI, SANATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Mohammed Azeez İsmael İSMAEL

Danışman : Yrd. Doç. Nevin METE

Üye : Doç. Dr. Nedim BAKIRCI

Üye : Doç. Dr. Mehmet ÇERİBAŞ

Niğde
Ekim, 2017

YFASI

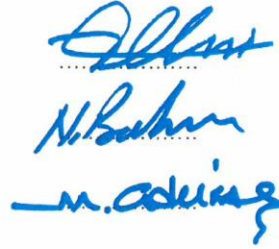
Yrd. Doç. Dr. Nevin METE danışmanlığında Mohammed Azeez İsmael İSMAEL tarafından hazırlanan "HÜSAM HASRETİN HAYATI, SANATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ :

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Nevin METE

Üye : Doç. Dr. Nedim BAKIRCI

Üye : Doç. Dr. Mehmet ÇERİBAŞ

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Yrd. Doç. Dr. Hünkar GÜLER
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Hüsam Hasretin Hayatı, Sanatı, Edebi Kişiliği” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla sunarım. 03.10.2017

Mohammed İSMAEL

ÖN SÖZ

Bu çalışma, Hüsam Hasretin hayatı, sanatı ve şiirlerinin incelenmesinin yanı sıra onun Irak Türkmen Çağdaş Edebiyatındaki yeri, önemi ve etkisini geniş çapta incelemektedir. 1956'da Erbil şehrinin Tekye Mahallesi'nde dünyaya gelen Hüsam Hasret, bir Türkmen olan Yasin İzzetinün oğludur. Babasının mesleği kasaplıktır. Şair bu şehirde ilk ve ortaokulu bitirdikten sonra Kerkükteki Endüstriyel Liseye gitmiştir. İki yıl burada okuduktan sonra lise eğitimini Süleymaniyede sürdürüp ve mezun olmuştur. Mezun olduktan sonra Erbile memleketine geri dönmüştür ve Yeraltı Su Kaynakları Departmanında memur olarak çalışmaya başlamıştır. Uzun süre orada çalışmaya dayanamayıp istifa etmiş ve ticaret hayatına başlamıştır. Bu çalışma, giriş kısmı ve üç bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın giriş kısmı araştırmanın konusu, amacı, kapsamı ve yöntemlerinden oluşmaktadır. Birinci bölümü Hüsam Hasretin hayatı, ailesi, şairliği ve etkilendiği şairler hakkında bilgiler içermektedir. Hüsam Hasretin hayatını anlatırken, kendisinin ve akrabalarının ifadelerini ve yazıları çeşitli kullanılmıştır. "Hüsam Hasretin Edebi Kişiliği" başlığı altında onun Irak Türkmen Edebiyatına kazandırdığı eserleri tanıtılmıştır. İkinci bölümde, Hüsam Hasretin şiirlerindeki şekil ve muhteva yapısı incelenmiştir. Şairin ulusal şiirleri de içerik ve yapı bakımından değerlendirilmiştir. Şairin kendi eserleri ve yazıları bir kaynak olarak alınmış ve sınıflandırılmıştır. Son bölüm olan üçüncü bölümde ise, şairin şiirleri "Hüsam Hasretin Şiirleri" adı altında toplanmıştır. Şair Hasretin şiirlerinin metinleri incelenmiş ve tahlil edilmiştir. Bu metinler başlıca iki kaynaktan edinilmiştir, biri şairin kendi dilinden diğeri ise hakkında bilgi bulunan kitaplardan.

Çalışmanın sonuç bölümünde, tüm bölümler değerlendirilmiştir. Böylece şair Hüsam Hasretin hayatı ve şiirleri hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır. Kaynakça bölümünde, şairin basılı ve basılmamış eserleri ile şair hakkında yazılan eserler, dergiler ve gazeteler listelenmiştir.

Son olarak Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı A.B.D. hocalarına teşekkür ederim. Tezimin başlangıcından bitişine kadar olan süreçte desteğini benden esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Nevin METE'ye teşekkür ederim.

ÖZET

YUKSEK LISANS TEZİ

HÜSAM HASRETİN HAYATI, SANATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ

İSMAEL, Mohammed Azeez İsmael

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nevin METE

Ekim 2017, 412 sayfa

Zengin bir geçmişe sahip Irak Edebiyatı; günümüzde de Arap, Kürt ve Türkmen şair ve yazarların gayreti ile edebî ürünler vermektedir. Bu çalışmada, Iraklı Türkmen şair Hüsam Hasretin hayatı, sanatı ve şiirleri, akademik bir disiplin içerisinde derlenip bir araya getirilmiştir. Çalışma şairin hayatını, çevresini, sözlü ve yazılı geleneğinin etkisinde kalarak yetişmesini, edebi yönünü, eserlerinde yansıttığı Türk ve Türkmen halk kültürü unsurlarını ve şiirlerinin değerlendirilmesini kapsamaktadır. Hasretin Irak Türkmen Çağdaş Edebiyatındaki yeri, önemi ve etkisine de dikkat çekilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hüsam Hasret, Irak Türkmen Edebiyatı, Horyat/Horyat

ABSTRACT
MASTER THESIS

HÜSAM HASRET'S LIFE, ART, LITERAL PERSONNEL

İSMAEL, Mohammed Azeez İsmael
Turkish Language and Literature Department
Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Nevin METE
October 2017, 412 pages

Iraqi Literature with a rich history; Arab, Kurdish and Turkoman poets and writers are making efforts with literary products. In this work, the life, art and poetry of the Iraqi Turkmen poet Hüsam Hasret were compiled and assembled in an academic discipline. The study covers the life of the poet, its environment, the development of the poem by being influenced by verbal and written tradition, its literary direction, evaluation of the elements of Turkish and Turkmen folk culture and poems. Hasret's Iraq Turkmen Contemporary Literature, the importance and effect of the effort has been tried to draw attention.

Keywords: Hüsam Hasret, Iraq Turkmen Literature, Horyat/Horyat

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR	xx
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	4
1. HÜSAM HASRETİN HAYATI VE ŞAİRLİĞİ.....	4
1.1. HÜSAM HASRETİN HAYATI	4
1.1.1. Hüsam Hasretin Ailesi.....	4
1.1.2. Hüsam Hasretin Babası.....	4
1.1.3. Hüsam Hasretin Annesi.....	5
1.1.4. Hüsam Hasretin Kardeşleri	5
1.1.5. Hüsam Hasretin Doğum Tarihi ve Yeri.....	6
1.1.6. Hüsam Hasretin Öğrenim Durumu	6
1.1.7. Hüsam Hasretin Askerliği ve Meslekleri	7
1.1.8. Hüsam Hasretin Medenî Hâli	8
1.1.9. Hüsam Hasretin Karakteri	11
1.1.10. Hüsam Hasret Hakkında Yazılan Şiirler ve Görüşler.....	11
1.1.11. Hasretin Kültürel Kaynağı.....	16
1.1.12. Şiirden Düzyazıya	20
1.1.12. Hüsam Hasretin Üstlendiği Görevler.....	23
1.2. HÜSAM HASRETİN ŞAİRLİĞİ.....	27
1.2.1. Hüsam Hasretin Şairliğe Başlaması.....	27
1.2.2. Hüsam Hasretin Mahlası.....	30
1.2.3. Hüsam Hasretin Etkilendiği Şairler.....	31
1.2.4. Hüsam Hasretin Etkilediği Şairler	33
1.2.5. Hüsam Hasretin Basılmış Eserleri	33
1.2.5.1. Hasret	33

1.2.5.2. Sende Buldum	34
1.2.5.3. Üçüz Duygular	34
1.2.5.4. Bir Ayın Şiirleri	35
1.2.5.5. İnsanlık Gözyaşımızdadır	36
1.2.5.6. Horyat Vurgunu Adnan Terzi	36
1.2.5.7. Bin Bir Horyat / Birinci	36
1.2.5.8. Kanatlanan Dizeler	36
1.2.5.9. Yaşam Potasında Pişen Sözcükler	37
1.2.5.10. Alkışlanan Türküler	37
1.2.5.11. Alışsın	37
1.2.5.12. Bin Bir Horyat / İkinci	38
1.2.5.13. Erbil Şehri Ölümsüz Destan	38
1.2.5.14. Aydınlıkta Yok Olmak	40
1.2.5.15. Bila Yoldaş	41
1.2.5.16. Yorum Sergisinde Horyat	42
1.2.5.17. Haktan Dilek	43
1.2.5.18. Erbil Buketi	43
1.2.5.19. Ulu Türkmenim	45
1.2.5.20. Beşyap	46
1.2.5.21. Köprülüyum	46
1.2.5.22. Kara Bahar	47
1.2.5.23. Ağlayan Horyatlar	48
1.2.5.24. Yağmur	48
1.2.5.25. Erbilden Ölmeyen Bir Şair	48
1.2.5.26. Bal Ekmeği	48
1.2.6. Hüsam Hasretin Diğer Şair Ve Horyatçıların Eserlerinin Çıkmasındaki Katkıları	43
1.2.6.1. Gönülden Coşan Sözler	44
1.2.6.2. Gönül Horyattan Doymaz	44
1.2.6.3. İkiz Sevgiler	50
1.2.6.4. Gönül Sesi	50

1.2.7. Hüsam Hasretin Basılmamış Eserleri	50
1.2.7.1. Kapı	50
1.2.7.2. Gazeliyat - Gazeller	50
1.2.7.3. Ölümsüz Dizeler	51
1.2.7.4. On Şiir Bin Dize.....	51
1.2.7.5. İnci Tanelerim	51
1.2.7.6. Yaşar'ın Destanı	51
1.2.7.7. Naatlar - Dini Şiirler	51
1.2.7.8. Kan Vadisi.....	51
1.2.7.9. Bin Bir Horyat / Üçüncü.....	52
1.2.7.10. Horyat Yaşantımızdır	52
1.2.7.11. Yazıların Dili - Düzyazılar.....	52
1.2.8. Hüsam Hasretin Şiirlerinin Yayımlandığı Gazete ve Dergiler	52
1.2.8.1. Bağdatta Çıkan Dergi ve Gazeteler	52
1.2.8.2. Erbilde Çıkan Dergi ve Gazeteler.....	55
1.2.8.3. Kerkükte Çıkan Dergi ve Gazeteler	58
1.2.8.4. Diğer Dergi ve Gazeteler.....	58
1.2.9. Hüsam Hasretin Bestelenen Güfteleri.....	58
İKİNCİ BÖLÜM.....	61
2. HÜSAM HASRETİN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL VE MUHTEVA YAPISI	61
2.1. Hüsam Hasretin Şiirlerinin Şekil Yapısı	61
2.1.1. (Ölçü) Vezin.....	63
2.1.2. Uyak (Kafiye)	66
2.1.2.1. Yarım Uyak.....	71
2.1.2.2. Tam Uyak.....	74
2.1.2.3. Zengin Uyak.....	75
2.1.2.4. Tunç Uyak.....	77
2.1.2.5. Cinas	78
2.1.3. Redifler.....	81
2.1.3.1. Redif.....	81
2.1.3.2. Sözde Redif.....	85

2.1.4. Ayak	85
2.1.4.1. Tek Ayak (Yineleme Ayak)	86
2.1.4.2. Döner Ayak (Yenileme ayak)	87
2.2. Hüsam Hasretin Şiirlerinde İşlediği Konular	88
2.2.1. Millî Konular	88
2.2.1.1. Türkçülük	88
2.2.1.2. Vatan ve Dil Sevgisi.....	90
2.2.1.3. Türkmeneli.....	92
2.2.1.4. Millî Güfteler ve Marşlar	99
2.2.1.5. Türkçe Okul ve Eğitim	101
2.2.1.6. Şehit ve Şehitlik	103
2.2.1.7. Türkmenin Millî Bayramı	104
2.2.2. Dinî Konular	94
2.2.2.1. Cuma Günü.....	105
2.2.2.2. Ramazan ve Oruç	106
2.2.2.3. Bayramlar	110
2.2.2.4. Mevlit.....	99
2.2.3. Tarihî Olaylar.....	100
2.2.3.1. Sultan Muzafferin Medineye Seferi.....	100
2.2.3.2. Irakta Türkmenlerin Kültürel Hakları.....	101
2.2.3.3. Türkmen Kardeşlik Ocağı.....	102
2.2.4. Aşk ve Ayrılık.....	103
2.2.5. Tarihte Önemli Şahsiyetler	105
2.2.5.1. Peygamber Efendimiz Muhammed (s.a.s)	105
2.2.5.2. Mustafa Kemal Atatürk.....	106
2.2.5.3. Erbilin En Ünlü Şahsiyeti İhsan Doğramacı.....	107
2.2.5.4. Türkmen'in Büyük Şairi Fuzuli.....	109
2.2.5.5. Irak Türkmenlerinin Kadın Şairi Nesrin Erbil.....	110
2.2.5.6. Babası	111
2.2.5.7. Yakın Dostları.....	112
2.2.6. Halk Kültürü	115

2.2.6.1. Atasözleri.....	115
2.2.6.2. Dua ve Beddualar	116
2.2.6.3. Erbil Şehri Ölümsüz Destan.....	118
2.2.6.4. Horyatlar	122
2.2.6.5. Halk Kahramanları.....	130
2.2.6.6. Manzum Hikâyeler.....	131
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	135
3. HÜSAM HASRETİN ŞİİRLERİ	152
3.1. Hüsam Hasretin Yazdığı Dört Heceli Şiirlerinden	152
3.1.1. Seviyorum	152
3.1.2. İz Olmak	136
3.1.3. Gibisin	137
3.1.4. Yerinde.....	137
3.2. Hüsam Hasretin Yazdığı Beş Heceli Şiirlerinden	138
3.2.1. Yolun Sonuna Hasret.....	138
3.2.2. Hicran.....	140
3.2.3. Gel Bırak Gönül (Güfte).....	141
3.2.4. Karanlık Bahtım	143
3.3. Hüsam Hasretin Yazdığı Altı Heceli Şiirlerinden	144
3.3.1. Evlerinde.....	144
3.3.2. Yürü	145
3.3.3. Çizilen Gönül.....	146
3.3.4. Yar	147
3.4. Hüsam Hasretin Yazdığı Yedi Heceli Şiirlerinden	147
3.4.1. Aşk O Kadar.....	147
3.4.2. Yaşam.....	148
3.4.3. Umutsuzluk.....	149
3.4.4. Yok	149
3.4.5. Döndüm.....	150
3.4.6. Ümit (Manzum Hikâye).....	153
3.4.7. Kerkük	164

3.4.8. Türkmen Dilim Türkçedir	164
3.4.9. Gençlik Marsı	166
3.4.10. Altinköprü'nün	167
3.4.11. Hoş Geldin Ey Kutsal Ay	170
3.4.12. Hoşça Kal De Hoşça Git	171
3.4.13. Hoşça Kal.....	171
3.4.14. 24 Ocak	172
3.4.15. Ramazanda	173
3.4.16. Babam	174
3.4.17. Sevgi Yaşamı.....	175
3.4.18. İçimde.....	176
3.4.19. Bayram Şarkısı.....	176
3.4.20. Dost Ol.....	177
3.4.21. Okulum	178
3.5. Hüsam Hasretin Yazdığı Sekiz Heceli Şiirlerinden.....	200
3.5.1. Kimsesizim.....	200
3.5.2. Olur	201
3.5.3. Sende Buldum.....	201
3.5.4. Adı Yok	202
3.5.5. Sevgilim Sen.....	203
3.5.6. Bir Ozanın Özlemi	204
3.5.7. Gençlik 01	204
3.5.8. Gençlik 02	205
3.5.9. İle	206
3.5.10. Bilmem	206
3.5.11. Gerek.....	207
3.5.12. Boş Yaşam.....	208
3.5.13. Ümit.....	208
3.5.14. Türkmenleriz.....	209
3.5.15. Erbilimdir	210
3.5.16. Türkmen	211

3.5.17. Türkmeneli	212
3.5.18. Fuzuli (Sensin)	213
3.5.19. Mübarek Ay.....	214
3.5.20. Yoktur	215
3.6. Hüsam Hasretin Yazdığı Dokuz Heceli Şiirlerinden.....	216
3.6.1. Bende.....	216
3.6.2. Var Yok İçinde	217
3.7. Hüsam Hasretin Yazdığı On Heceli Şiirlerinden	217
3.7.1. Bakma Bugün	217
3.7.2. Geçti	218
3.7.3. Diyorum	219
3.7.4. Ne Olurdu	220
3.7.5. Bir Ere.....	221
3.7.6. Elinde Biter.....	221
3.7.7. Biten Emel.....	222
3.7.8. Mutlu Olurum	222
3.7.9. Dünyaya Baktım.....	223
3.7.10. Kerküküm.....	224
3.7.11. Türkmen Marşı	225
3.8. Hüsam Hasretin Yazdığı On bir Heceli Şiirlerinden	226
3.8.1. Bu Nasıl Dostluk.....	226
3.8.2. Tükendi	227
3.8.3. Gülecek.....	228
3.8.4. Aşk.....	228
3.8.5. Beyhude Kaldım.....	229
3.8.6. Şiir	230
3.8.7. Beni.....	231
3.8.8. Görmedim.....	232
3.8.9. Geçti	232
3.8.10. Değilim	233
3.8.11. Ki	234

3.8.12. Felsefem	234
3.8.13. Aydınlık Uğrunda	235
3.8.14. Tasa	236
3.8.15. Piyes.....	236
3.8.16. Geleceğe Bir Türkü.....	237
3.8.17. Arama Beni.....	238
3.8.18. Alınca	239
3.8.19. Bilirim	239
3.8.20. Sevgilim.....	216
3.8.21. Yaradılışa Sunus	217
3.8.22. Yeşil Hülya.....	218
3.8.23. Kaderle Savaş.....	218
3.8.24. Bilmem	219
3.8.25. Özgürlük.....	220
3.8.26. Işık.....	221
3.8.27. Belli Birine	221
3.8.28. Adsız Konu	222
3.8.29. Sana	223
3.8.30. Bıraktık.....	224
3.8.31. Peşinden	225
3.8.32. Duha Koca Oğlu Deli Dumurul Destanı	225
3.8.33. Ya Resulallah.....	244
3.8.34. Erbilde Bayram.....	256
3.8.35. Şehidim.....	257
3.8.36. Elveda.....	258
3.8.37. Dörtlükler	258
3.8.38. Ne Güzel.....	259
3.8.39. Paşam	287
3.8.40. Bizim.....	288
3.8.41. Olsun (Beddua).....	262
3.8.42. Hancı	263

3.8.43. Dost Olalım Dost	264
3.8.44. Ocak Türkmeni	265
3.8.45. Sevgimiz (Güfte).....	266
3.8.46. Bilmedim (Güfte)	295
3.8.47. Hece Şiirimiz.....	295
3.8.48. Adsız Mevsim	268
3.8.49. Yaşarın Destanından Alınan Beşlikler.....	270
3.8.50. Erbil Şehri Ölümsüz Destandan Alınan Beşlikler	300
3.8.51. Beşyap Beşliklerinden Örnekler	304
3.9. Hüsam Hasretin Yazdığı On iki Heceli Şiirlerinden	306
3.9.1. Yaşa	306
3.9.2. Dörtlükler	307
3.10. Hüsam Hasretin Yazdığı On üç Heceli Şiirlerinden:	309
3.10.1. Yeter Artık.....	309
3.10.2. Dörtlükler	310
3.11. Hüsam Hasretin Yazdığı On dört Heceli Şiirlerinden	316
3.11.1. Gördüm (Gazel)	316
3.11.2. Âşıklar	317
3.11.3. Uyanmasın (Gazel).....	318
3.11.4. Hayal	318
3.11.5. Bir Tutsağın Dilinden	319
3.11.6. Ozan	320
3.11.7. Hece Sarayı.....	320
3.11.8. Şiire Doğru.....	321
3.11.9. Kalbimle.....	322
3.11.10. Son Ümit	322
3.11.11. Dünyama.....	324
3.11.12. Beni.....	324
3.11.13. Ancak	324
3.11.14. Üç Delinin Öyküsü	325
3.11.15. Bir Resim	296

3.11.16. Türküler.....	327
3.11.17. Dün Bugün Yarın.....	327
3.11.18. Alkışlı Türkü	328
3.11.19. Boğunuk Düşünceler.....	329
3.11.20. Zaman	330
3.11.21. Türkmen	331
3.11.22. Arzum Var Benim.....	336
3.11.23. Türkmenin Ağzından	337
3.11.24. Amirli Böyle Dedi.....	308
3.11.25. Şen Olsun Bayramımız	309
3.11.26. Şehitlerimizin İzindeyiz	311
3.11.27. Olduk.....	312
3.11.28. Bir Zaman (Atasözü Destanı)	313
3.11.29. Şehit.....	348
3.11.30. Şansımızı Yitirdik	350
3.11.31. Atatürkü Anarken	351
3.11.32. Vefa Borcumuz.....	320
3.11.33. Sevgi Bandım	321
3.11.34. Peygamber Buyuruyor (Hadisler)	322
3.11.35. Dörtlükler	325
3.11.36. İnci Taneleri Dörtlükleri	346
3.12. Hüsam Hasretin Yazdığı On beş Heceli Şiirlerinden	384
3.12.1. Kız.....	350
3.12.2. Biliyor.....	350
3.12.3. Ne Sen.....	351
3.12.4. Ayla Kızım	351
3.12.5. Fuzuli.....	352
3.12.6. Eski Şehrim (Güfte)	353
3.12.7. Var	353
3.12.8. Dörtlükler	354
3.13. Hüsam Hasretin Yazdığı On altı Heceli Şiirlerinden	355

3.13.1. Bir Gün - Şarkı.....	355
3.13.2. Bir Dörtlük	355
3.13.3. Keşke	355
3.14. Hüsam Hasretin Yazdığı Yirmi Heceli Şiirlerinden.....	356
3.14.1. Ne Zaman.....	356
3.15. Hüsam Hasretin Yazdığı Yedi Heceli Dörtlüklerinden.....	356
3.15.1. Acı Ölüm Dörtlükleri (Manzum Hikâye)	357
3.15.2. Erbil ve Erbilli Dörtlükleri	400
SONUÇ.....	403
KAYNAKÇA.....	404
ÖZGEÇMİŞ.....	412

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı geçen eser

d. :Doğumu

ö. : Ölümlü

S. : Sayı

s. : sayfa

vb.:ve benzeri

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma 1956 yılından günümüze kadar yaşayan Erbilli çağdaş Türkmen şair Hüsam Hasret üzerinedir. Bu çalışmada Hüsam Hasretin hayatı, sanatı ve şiirlerinin incelenmesinin yanı sıra onun Irak Türkmen Çağdaş Edebiyatındaki yeri, önemi ve etkisi de geniş çapta ele alınmıştır.

2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada şairimiz Hüsam Hasretin hayatı, sanatı ve şiirleri, akademik bir disiplin içerisinde derlenip bir araya getirilmiştir.

Tez konusunun seçiminde amaç, Irak Türkmen Edebiyatı sahasında ve Hüsam Hasret hakkında akademik bir çalışma yapmak ve onun hakkında bir başvuru eseri oluşturmaktır. Diğer yandan Irak Türkmen Edebiyatının en önemli çağdaş şairlerinden Hasretin hayatını ve şiir anlayışını böylesine kapsamlı araştırmayla Türk dünyasına tanıtmaktır.

3. Araştırmanın Kapsamı

Bu tez, Hüsam Hasretin hayatını, çevresini, sözlü ve yazılı geleneğinin etkisinde kalarak yetişmesini, edebi yönünü, eserlerinde yansıttığı Türk ve Türkmen halk kültürü unsurlarını, şiirlerinin incelenmesini kapsamaktadır. Çalışmada şair ile mülakat yapılmasının ve yazılı kaynaklardan faydalanılmasının yanı sıra, saha araştırması da yapılmıştır. Şair hakkında mevcut bulunan bilgiler değerlendirilmiş, belirlenen plan dahilinde bulgular ortaya konulmuş ve sonuç olarak bu çalışma ortaya çıkmıştır.

4. Araştırmanın Yöntemleri

“Hüsam Hasretin Hayatı, Sanatı ve Edebi Kişiliği” adını taşıyan bu tez, bir giriş kısmı ile üç bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında bu araştırmanın konusu, amacı, kapsamı ve yöntemlerinden söz edilmiştir.

Tezin birinci bölümünde “Hüsam Hasretin Hayatı” başlığı altında, şairin doğumu, ailesi, memleketi, öğrenim durumu, mesleği ve askerliği, medeni hali ve son olarak karakteri ele alınmıştır. Hüsam Hasretin hayatı anlatılırken, ağırlıklı olarak şairle yaptığımız mülakat esas alınmıştır. Bunun yanı sıra çeşitli yayınlarda yer alan bilgilerden ve yakınlarının ifadelerinden de yararlanılmıştır. Yine birinci bölümde yer alan “Hüsam Hasretin Şairliği” kısmında ise, şair Hasretin Irak Türkmen Edebiyatındaki yeri hakkında bilgi sahibi olabilmek amacıyla, çalışmamızda şiir yazmaya başlaması, tanınması, çevresi, eserleri, etkisinde kaldığı kişiler ve çevresine etkileri gibi konular ana hatlarıyla ele alınmıştır.

İkinci bölümde “Hüsam Hasretin Şiirlerinin Şekil ve Muhteva Yapısı” ana başlığı altında, ilk önce “Hüsam Hasretin Şiirlerinin Şekil Yapısı” alt başlığıyla şairin şiirleri ölçü, uyak ve redifleri bakımından incelenmiş ve çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır. İkinci alt başlıkta ise “Hüsam Hasretin Şiirlerinde İşlediği Konular” üzerinde durularak detaylı incelemeler yapılmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde şairin şiirleri “Hüsam Hasretin Şiirleri” adı altında toplanmıştır. Bu bölümde Hasretin şiirlerinin metinleri incelenmiş ve yorumlanmıştır. Bu metinler başlıca iki kaynaktan edinilmiştir, biri şairin kendi dilinden diğeri ise bulunan ve yayımlanan kitaplardan elde edilmiştir. Bu kitaplar şair tarafından yayımlanan “Hasret”, “Sende Buldum”, “Üçüz Duygular”, “Bir Ayın Şiirleri”, “İnsanlık Gözyaşımızdadır”, “Horyat Vurgunu Adnan Terzi”, “Bin Bir Horyat/1.”, “Kanatlanan Dizeler”, “Yaşam Potasında Pişen Sözcükler”, “Alkışlanan Türküler”, “Bin Bir Horyat/2.”, “Erbil Şehri Ölümsüz Destan”, “Bila Yoldaş”, “Erbil Buketi”, “Ulu Türkmenim”, “Beşyap”, “Köprülüüyüm”, “Ağlayan Horyatlar”, adlarındaki şiir kitaplarıdır. Diğer kaynaklar ise şairin Kardeşlik, Birlik Sesi. Barış, Doğru, Yurt, Türkmeneli, Türkmen Yazarı, Işık ve diğer Dergileriyle Yurt, Kardeşlik, Türkmeneli, Saray ve diğer Gazetelerinde yayımladığı şiirler ve aynı zamanda İstanbul’da yayım yapan Kardeşlik Dergisinde yayımladığı şiirlerdir.

Çalışmada şairin yedi heceli dördlük ve horyatlarının dışında kalan manzum metinler, hece ölçüsüne göre sınıflandırılmıştır. Şiirlerin bir bölümü eski harflerden yeni harflere aktarılarak metin inceleme yöntemlerine uygun olarak harfler çeviri edilmiştir. Türkmen şivesinde ve özellikle Erbil Türkmen ağzında bulunan birkaç harfler değişik şekilde kullanılmıştır. Dipnotlarda, şiirlerde geçen yerli kelimeler, yani Erbil ağzında kullanılan kelimelerin anlamları açıklanmıştır.

Çalışmanın sonunda şairin bilinen bazı şiirlerinden örnekler verilmesi uygun görülmüştür. Bütün bölümlerin değerlendirilmesi “Sonuç” başlığı altında toplanmış, böylece Hüsam Hasret hakkında bir genel değerlendirme yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Bölüm: HÜSAM HASRETİN HAYATI VE ŞAIRLİĞİ

1.1. Hüsam Hasretin Hayatı

1.1.1. Hüsam Hasretin Ailesi

Hüsam Hasret hem baba hem de anne tarafından Erbillidir. Babası Yasin İzzettin Reşit, Erbilde ünlü ve tanınmış “Kasap” ailesine mensuptur.¹ Annesi Sabriye Hanım da Erbil Kalesinin Tekye küçesinin (mahallesinin) sakinlerinden Yunus Cercis Cevanın kızıdır.²

1.1.2. Hüsam Hasretin Babası

Hüsam Hasretin babası Yasin, nüfus cüzdanında yer alan bilgilere göre 1930’da Erbil Araplar mahallesinde doğmuştur. Okuma yazması olmayan Yasin çocuk yaşından beri baba mesleği olan kasaplıkta çalışmıştır. Baba Yasin İzzettin ile anne Sabriye hanım da birer Türkmen ailesi olan Erbilin tanınmış Kasap ve Cevan ailelerine mensuplardır.

Babası gençlik yaşlarından beri Türkmen davası ile ilgilenmiş, Erbilde Türkmen sorunlarıyla ilgilenen birkaç kişiden biri olmuştur. O zamanlar Kömürhanı sahibi olan Türkmen milliyetçisi Hurşit Ağa ile birlikte Türkmenler için bir şeyler yapmaya çaba sarf etmişlerdir. Erbil şehrinde Türkmenlerle ilgili sorunları çözmeye ve Erbil Türkmenlerini her tehlikeden uzak tutmaya çalışmışlardır. Bunların yanında başka Türkmen ailelerinden kişiler de yer almıştır.³ Babası Yasin Kasapın, Hüsam Hasretin ruhuna Türkmencilikğin aşılmasında ve kişiliğinin oluşmasında büyük bir rolü vardır.

Yasin Kasap hayatında bir evlilik yapmış, Cevan kızı Sabriye hanımdan altı çocuk sahibi olmuştur. Bunlar sırasıyla Cevher (1955), Hüsam (1956), İdris (1957), Zaman (1960), Sefin (1961) ve Felah (1964)’dır.

¹ Kasap ailesi, Erbilin en meşhür Türkmen ailelerinden bir ailedir.

² Bostancı anlamına gelen Cevan ailesi de Erbilin ailelerinden biridir.

³ Şairle görüşme, Erbil, 05.03.2016.

Hüsam on iki yaşındayken babası Türkmen düşmanları tarafından 01.07.1968 tarihinde otuz sekiz yaşındayken şehit edilmiştir. Erbilin Büyük Mezarlığında defnedilmiştir.⁴

1.1.3. Hüsam Hasretin Annesi

Hüsam Hasretin annesi Sabriye Hanım, 01.07.1925 tarihinde Erbil Kale Mahalle'sinin Tekiye Küçesinde dünyaya gelmiştir. Sabriye Hanım Erbilde Cevan ailesine mensup Yunus Cercis'in tek kızıdır. Baba ve amcası bostancılıkta çalıştıkları için Cevan soyadını kullanmamışlar ve bu aile, günümüzde de halen bu soyadı ile tanınmaktadırlar.

Şairin babası Yasin İzzettin Kasap 1954 yılında Sabriye hanımla evlenmiş, Hüsam'dan başka dört erkek kız olmak üzere altı çocuk sahibi olmuşlardır.

Sabriye hanım, 17.11.1992 tarihinde altmış yedi yaşındayken Erbilde vefat etmiştir. Erbilin büyük mezarlığında toprağa verilmiştir.

1.1.4. Hüsam Hasretin Kardeşleri

Hasretin dördü erkek biri kız toplam beş kardeşi olmuştur. Kardeşleri sırasıyla şunlardır:

Abisi Cevher (1955), küçük kardeşleri; İdris (1957), Sefin (1961) , Felah (1964) ve kız kardeşi Zaman (1960).

Hüsam ve diğer kardeşleri baba mesleği olan kasaplık mesleğinde babaları hayatta olduğu sürece ona çalışmasında yardım etmişler, babalarının vefatından sonra sadece küçük kardeşi İdris bu meslekte çalışmaya devam etmiştir. Hüsam dahil diğer kardeşler ise okullarını bitirmeye özen göstermişlerdir. Kardeşlerin her birisi bir meslek sahibi olmuştur. Abisi Cevher okulu bitirdikten sonra öğretmen olmuş, birkaç yıl sonra öğretmenliği bırakıp ticaret işlerine girmiştir. Diğer kardeşleri ise; İdris Kasaplığı, Sefin üniversitede hocalığı, Felah da okulu bitirdikten sonra öğretmenliği hayatlarının meslekleri olarak seçmişlerdir. Kız kardeşi ise okula gitmemiş, evlenerek ev hanımı olmuştur.

⁴ Erbilin en eski ve en büyük mezarlıklarından biridir.

Hüsamın kardeşlerinin kaç çocuk sahibi olduğu ve meslekleri hakkında kısaca bilgi vermek gerekirse;

Cevher: Tacir, 2 kız ve 4 erkek çocuğa sahiptir.

İdris: Kasaplık ve aşçılık işlerinde çalışıyor, iki erkek çocuğu vardır.

Zaman: Ev hanımı, 4 erkek ve 1 kız çocuğu annesidir.

Sefin: Profesör, 3 Erkek çocuk babasıdır.

Felah: Müdür yardımcısı, evli 2 erkek ve 1 kız çocuk babasıdır.

1.1.5. Hüsam Hasretin Doğum Tarihi ve Yeri

Hüsam Hasret, 01.07.1956 tarihinde Erbilin Kale Mahallesi'nin Tekiye Küçesinde, 3/14/251 numaralı baba konağında dünyaya gelmiştir. 1970'li yıllara kadar bu baba ocağında yetişmiştir. Ancak yetmişli yılların sonunda Erbil Kalesini tarihi bir müze haline dönüştürmek için evlerine karşılık arazi ve para verilerek evlerini boşaltmalarına mecbur kılınmıştır. Şairin ailesi de evlerine karşı Yedi Nisan Mahalle'sinde 150 m2 arsa üzerinde ev inşa ederek 1979 yılında oraya taşınmışlardır.⁵

1.1.6. Hüsam Hasretin Öğrenim Durumu

Her Türkmen çocuğu gibi Hüsam da altı yaşında bilim öğrenmek üzere okul yolunu tutmuştur. Kardeşleri ve Hüsam bir diploma elde etmek için bu konuda üzerlerine düşen görevi yerine getirmeye özen göstermişlerdir. Sabriye Hanım ve Yasin beyin çocuklarından dördü okulu bitirip diploma sahibi olmuşlardır. Bu da onların yaşamlarını kolaylaştırmıştır. Hasret, eğitim ve öğrenim durumunu kendisi şöyle anlatmaktadır: 1962 yılında altı yaşında iken, (1961-1962) Müarri ilkokulunda eğitimine başlamış.1967-1968 Öğrenim yılında Salahattin ortaokuluna gitmiş, Ortaokulu bitirdikten sonra 1973 yılında başladığı Kerkük Teknik Lisesi'nde iki yıl öğrenim görmüş ve ardından bir yıl da Süleymaniye Teknik Lisesinde okumuştur. Kerkükte olduğu süre zarfında daha çok Türkmenlerle tanışma fırsatı bulmuş, hatta okul arkadaşların bazıları Türkmen şairleri Kemal Bayatlı ve Hamdi Şükür Dakuklu'dur. Ayrıca bu dönem de Türkmen dergi, gazete ve kitaplar okuyarak Türkmencesini geliştirmeye çalışmıştır.

⁵ Yedi Nisan Mahallesi Erbil Şehrinin kuzeyine düşen bir mahalledir.

1.1.7. Hüsam Hasretin Askerliği ve Meslekleri

Şair Hüsam Hasret teknik liseyi bitirdikten hemen sonra 2 yıl (1977-1979) vatan borcunu ödemek amacıyla Musul ve Diyale illerindeki ordugâhlarda askerlik görevini yaptı. Teskere aldıktan sonra, Erbilde Ziraat Genel Müdürlüğüne bağlı Yeraltı Suları Dairesinde memur olarak çalışmak üzere dilekçe verdi. Bir süre sonra adı geçen daireye memur olarak atandı. Bu dairede memurluk görevinin üzerinden iki yıl geçtikten sonra 1980 yılında Irak - İran savaşı patlak verince çok sayıda insanı yedek askerlik yapmak üzere askerliğe geri çağırıldılar. Şair iki yıl Bağdata yakın Raşidiye ilçesindeki Ordugâhta yedek askerlik görevini de tamamladıktan sonra tekrar kendi memurluk görevine döndü. Hüsam Hasret 10 yıl Yeraltı Suları Dairesinde memur olarak çalıştı. Ancak daha sonra bazı siyasi nedenlerden ve Baas Partisi elemanları tarafından sürekli sıkıştırılmasından dolayı şair daireyi bırakmak zorunda kaldı ve istifa dilekçesini sunmadan daireyi terk etti. Sonrasın da geçimini kazanmak için serbest meslek işlerinde çalışmaya başladı.

1.1.8. Hüsam Hasretin Medenî Hâli

Şair Hüsam Hasret memurluk yıllarında amcasının kızı Yaşar Sabir İzzettin (ev hanımı) hanım ile 13.10.1983 tarihinde evlendi. Evlendiğinde şair 27 yaşındaydı. Evlilikleri süresince Yaşar Hanım'dan üç çocuğu oldu.⁶

Sırasıyla çocukları:

Güler (1984), Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü mezunudur, atama bekliyor.

Ayla (1987), Dil Fakültesi, İngilizce Bölümünden mezundur ve aynı fakültede hocadır.

Erdem (1996), Özel Gasha Enstitüsünde Bilgisayar Bölümü 3. sınıf öğrencisidir.

Şair Hüsam Hasret kızları ve oğlu için şiirler yazmıştır, onlardan kimi örnekleri alıyoruz:

⁶ Şairle görüşme, Erbil, 25.03.2016.

KIZIM

Evren geniş bir bağıdır
Sense bir çiçek kızı
Sevinçlerini yağdır
Elde et dilek kızım

Yaşam kervanını sür
Dostluk durağında dur
Yalnız yaşamak zordur
Bir yoldaş gerek kızım

Kanat aç şadlığa uç
Düz çalış aktarma suç
Yaşam sayılır bir hiç
Olmasa erek kızım

İyimserliğe yollan
Umut dalına çullan
İşinde akıl kullan
Allaktır yürek kızım

Yaşam büyük bir sahne
Sitem etme rolüne
Umutla her bir nesne
Olacak gerçek kızım⁷

⁷ Hüsam Hasret, Kapı, basılmamış eser.

EY KIZIM

Güzel gözün nafile hiç gülmesin
Şirin dilin acı sözler bilmesin
Şad başına çile hasret gelmesin
Umutlu ol mutlu yaşa ey kızım

Yüreğinin yolu olsun gerçekler
Dostun kalsın vefa bilen yürekler
Doğru yolda harca ciddi emekler
Çalışmanı sürdür başa ey kızım

Yücelerde benimsersin şanını
Kuru versen sarayını hanını
Dem gününde kurban eyle canını
Vatan aşkın kalpte taşa ey kızım

Çiçeklenir dalın gülü solsa da
Kadehler boş olur, nanca dolsa da
Cahil kimse eğer ateş olsa da
Aklın olsun ona maşa ey kızım

İnsanlığın tek varlığı emeldir
Bir gerçeği bin hayale bedeldir
Dostlar ile yaşamak çok güzeldir
Farksız olsa kuldan paşa ey kızım (Birlik Sesi Dergisi, 1988: 46)

OĞUL

Doğru ol karışma her yanlış işe
Haram lokma alma ağıza dişe
Kırılrsa sağalmaz gönöl bir şişe
Gücün yeterse de zulmetme oğul

Sakın zalim olma zulüme dalma
Zulmetme mazlumun ahını alma
Şerrinden uzak dur kapısın çalma
Ziyanlı başına baş çatma oğul

Zulmün dostu değil, düşmanı çoktur
Ona atılan ok haktaki oktur
Bugünü var ise yarını yoktur
Kirli denizine taş atma oğul (Küzeci, 2007: 221)

Hüsam Hasret on iki yaşında iken babası vefat etmiştir. Annesinin terzilik mesleği ve biraz da amcalarının maddi yardımlarıyla az da olsa çektikleri geçim sıkıntısından kurtulmuşlardır. Bu yüzden, şair anasına “ANNE” adlı şiirinde bağlılığını dile getirerek ve onun ne kadar fedakâr bir ana olduğunu vurgulamıştır.

ANNE

Al kucağa yokla beni
Seni ilaç seçtim anne
Çiçeğinim kokla beni
Gülteninde açtım anne

Karnında bir zaman kaldım
Dünyaya göz açıp geldim
Çok öğütler senden aldım
Hep darlıktan geçtim anne

Senden şirin dil alıştım
Dilim için çok çalıştım
Çıra olup gür alıştım
Her yana nur saçtım anne

Beslettin sen, büyüttün sen
Sensin anne, sensin vatan
Kanadınla göklere ben

Bir kuş gibi uçtum anne (Hasret, Sende Buldum, 1986: 110)

1.1.9. Hüsam Hasretin Karakteri

Şair Hüsam Hasretin karakteriyle ilgili bilgiler yakın çevresinin dilinden öğrenilmiştir. Hüsam Hasret; ağır başlı, çok konuşmayı değil, dinlemeyi seven bir insandır. Cahil insanlarla asla diyaloga girmez, yalandan hiç hoşlanmaz ve kendisine sorulan sorulara olabildiğince az ve öz yanıt vermeye çalışır. Kendi aleyhine bile olsa gerçekleri konuşmaktan hiç çekinmez, şakayı asla sevmez ve en yakın dostlarına bile şaka yapmaya kalkışmaz her zaman ciddiyete önem veren bir insandı.

Sağlam karaktere sahip olan Şair Hasret, yumuşak huylu olmasına rağmen kimi durumlarda sertleşir, yanlış yapan insanın yanlışlarını yüzüne söylemekten asla çekinmezdi. İnsanoğluna saygısı her zaman sonsuzdur. Memleketini ve şehrini çok sever, Türkmenlere olan bu bağlılığı onu bir millet sevdalısı yapmıştır. Bu açıdandır ki Türkmenlere olan inancı hiçbir zaman sarsılmamıştır. İnsanlara elinden geldiği kadar yardım etmeyi seven, kimseye haksızlık yapmayan bir kişiliği vardır. Hüsam'ın en belirgin özelliği de suskunluğudur. İçer dönük bir karaktere sahip olan şair, kendisiyle ilgisi olmayan konulara uzak durmayı tercih etmiştir.

1.1.10. Hüsam Hasret Hakkında Yazılan Şiirler ve Görüşler

Hüsam Hasret bütün Türkmenlerin tanıdığı bir şairdir. Şiirlerinin yayımlandığı ilk günden kendisi tanınma fırsatını yakalamıştır. Türkmen şairleri ve Türkmen yazarları ile yakından dostluk kurmuştur. Düzenlenen şiir festivallerine katılarak okuduğu şiirlerle günden güne ününü arttırmış, dergilerde ve gazetelerde hakkında yazılar ve şiirler yazılmıştır. Eserleri yayımlandıktan sonra birçok yazar ve şair için üzerinde durulacak konu hâline gelmiştir.

Edebiyat dünyasında çoğu zaman bir şairin bir şiiri veya bir dizesi için edebiyatçılar tarafından tam anlamıyla şiir niteliği taşıyıp taşımadığı ile ilgili görüşler yazılmıştır. Şair Hüsam Hasretin de hakkında yazılan bazı görüşler vardır, onlardan bazıları şöyledir;

Yargılanmış Tuzhurmatu’lu şair ve yazar Abdullatif Benderoğlunun “Irak Türkmen Edebiyatı Tarihine Bir Bakış” adlı eserinde, Irak Türkmen edebiyatında şiirden söz ederken özellikle “Hece” şiirinden bahsetmiş, çağdaş “Hece” şiirini iki kuşağın yaratıcılığıyla göstermiş ve ikinci kuşakta Hüsam Hasretin de adını zikretmiştir. (Benderoğlu, 1989: 87)

Kerküklü usta yazar Atâ Terzibaşı’nın “Erbil Şairleri” adlı eserinde Hüsam Hasret hakkında şöyle diyor:

“Şair, yüreğinin derinliğinde taşıdığı millî hislerini eserlerinde tümüyle yansıtamamıştır. Buna sebep çevre etkenlerinin rolü büyüktür. Bu yüzden kavmî şuurunu vatanperverlik ve insanlık duyguları kisvesiyle belirtmeye çalışmıştır.

1973 yılından bu yana hiç durmadan hep hece vezniyle yazdığı uzunca ilk manzumelerinde iç ahengi pek tutturmayarak okuyucu üzerinde bıkkınlık husule getiriyordu. Daha sonraki şiirlerinde ise çağdaş Türk şairlerinin eserlerini izleyerek, uzun yıllar edindiği edebî denemelerden de yararlanarak arı bir dille yazdığı gönül açıcı şiirlerinde ilerleme görülmektedir. Manzumelerinde bu kez ibareleri birbirine bağlamada ve öz Türkçe kelimeleri yerli yerine koymada başarı sağlayabilmiştir.

Aruz vezinlerinden uzak kalarak yazdığı dörtlüklerinde klasik rubaî tarzından ayrı çağdaş bir üslûp göze çarpar. Eser konularını; yakarış, hayata bakış, sevgi ve

hasret duyguları ile şekil bakımından birer bütün hâlinde ele alan Hüsam çok verimli bir şair olarak tanınmıştır.” (Terzibaşı, 2007: 269-276)

Yazar; şairin, Erbil Destanı’ndan 12 beşlik, Şanlı Irakıma, Piyes, Ozan ve Üç Delinin Öyküsü başlıklı şiirlerle dört Rubaisini örnek vermiştir.

Şair hakkında öğrencisi ve en yakın dostu olan Erbilli şair Hadi Altuncunun “Hasret İçin Bir Şiir” adlı şiirini de inceleyecek olursak;

Nasıl vafedim bilmem seni ey âlimakâm
Yetmez senin vafına yüz besteyle yüz makam
Ben bu yolda sadece senden gördüm istikam
Bu yolda sen başkanım sen hâkim sen kâzisin
İnleyen bu dilimin en dertli hicâzısın

Sensin bu dik başımı ya da karşı durduran
Sensin hakka hak diyen haksızları sürdüren
Sensin de haksızlığı hak eliyle vurduran
Bu kör kalan millete geleceksin mazısın
Ağlayan bu sabamın inilti sazısın

Ben hep senden öğrendim sessizce ağlamayı
Bu derin yaraları gizlice bağlamayı
Dost gönlünü hoş edip rakibi dağlamayı
Bu günahkâr gönlümün orucu namazısın
Gece gündüz zikrimin fazlasısın azısın

Sen oldun her işimde varlığım itibarı
Sen oldun kış gönlümün yeşilliği baharı
Sen oldun düz yolumda verecek son kararı
Sen ömrümün hazanı kış baharı yazısın

Sen bu nazik gönlümün isteğisin, nazısın

Bir tek sen kaldın artık dünyada tek varlığım
Bir sen kaldın giderden gamım hulki darlığım
Bir senden su alıyor ayvalığım barlığım
Yeter ki sen de gitme sen gönül niyazısın
Yerine ben ölürüm sen özveri hazısın⁸

Ayrıca şair Hüsam Hasret “İnsanlık Gözyaşımızdadır” adlı eserini yayımladığı zaman, Telaferli genç şair Cevheroğlu eser hakkında “Başarılar Dilerim” adlı şiirini yazarak Kardeşlik Gazetesi’nin 15.03.2002 tarihli 49. sayısında şaire ithaf etmiştir:

Gözyaşımızdadır yazdın insanlık
Sağlık kalem tutan eline Hasret
Öğretmendir senin halka sözlerin
Sağlık nutkeyleyen diline Hasret

Baharlarda açan her türlü gülsün
Baharlarda öten şanlı bülbülsün
Duyan kulaklara ses ile yolsun
Başarı dilerim yoluna Hasret

İnsanlık bağına her dem geçersin
Bülbül gibi gülden güle uçarsın
Sağında, solunda pakı seçersin
Başarı sağına, soluna Hasret

Cevheroğlu diyor sana şükranım
Senin emsaline kurbandır canım

⁸ Hadi Altuncu, Hasret İçin Bir Şiir, basılmamış eser.

Kol uzatıp açtın gamlı zindanım
Başarı dilerim koluna Hasret

Kerküklü yazar “Kasım Sarıkahyanın Çağdaş Türkmen Şairleri-İkinci Cilt” adlı eserinde Hüsam Hasret maddesinde şair hakkında şunları yazmıştır:

“Şiirlerini hece ve serbest stilde yazarak başarı ile çağdaş Türkmen ozanları arasına girmiştir...Yazdığı şiir ve horyatları içli ve derin anlamlı olmakla birlikte bizlere güçlü bir ahenk sağlamaya çalışır ve şair bu dize tartısından ayrılmak istemez. Güzel bir dil ve forumla dizeleri işler, konularında ise yurt sevgisi, dostluk ağır basar.

Ozan şiirlerinde her nesneye yeni bir yöntem getirmeye uğraşır. Özellikle de Horyatları sevgi ve yurt kapsamlı nitelik taşıdığı için okuyucuyu kendine çekmeyi başarır. Bu bakımdan şiirden çok Horyatları daha güçlüdür.” (Sarıkahya, 1998: 94-101)

Kasım Sarıkahya şairin, “Yarın”, “Yaşam”, “Biriyim”, “Seninle Geçirdiğim ve Biliyor” başlıklı şiirlerini de örnek vermiştir.

Erbilli şair Adnan Kasapoğlu Yurt Gazetesinde şair Hasret hakkında yayımladığı bir yazısında şöyle diyor:

“*Olgunlaşma ve gelişme yolunda yoğun çabalar harcayıp tüm sezgilerini ve içli duygularını değişik tartılar içerisinde kullanarak ve uyakların her çeşidini duraksamadan atılgancasına kullanarak kalem oynattıyor.*” (Kasapoğlu, 1991: S.1043)

Tuzhurmatulu yazar Hani Sahip Arapça yazılı olan “Kanadil Türkümaniye - Türkmen Kandilleri” eserinde şair hakkında şöyle yazıyor:

“*Hasretin şiirsel denemeleri öz başına ve kendine özgü bir alemdir, etkili eylemleriyle şiir görevinin ta derinliklerine varıp bunlara ek olarak düşünce ve sanatı iyice kavrayıp şiirlerinde göstermiştir.*” (Sahip, 2007: 35)

Yazar, şairin “Yarın ve Yaradılışa Sunuş” adlı şiirlerini Arapçaya çevirerek örnek diye sunmuştur.

Kerküklü şair ve yazar Metin Abdullah Kerküklü Barış Dergisinde, şair Hüsam Hasret hakkında “Sevincin Adı Hasret” başlıklı yazısında şunları yazıyor:

“Hüsam Hasreti yakından, hem de pek yakından tanıyanlardan biriyim. O, her vakit Kerkükte Erbilde misafirim olabilecek bir dosttur. Edebiyatımızın alanına ışık tutmak amacıyla, edebiyatımıza dair değişik konuşmalarımızı kaleme alırdım.” Metin Abdullah Kerküklünün kaleminden çıkan bu yazıyı paylaşacak olursak;

1.1.11. Hasretin Kültürel Kaynağı

“Hüsam Hasretin her Erbilli aydınlar gibi kültürünün ana kaynağı, kelimenin tam anlamıyla “Kale’dir”. Kale denildiği zaman, halk kültürünün iligine kadar işleyen (dil, tarih, gelenek, görenek, arkeoloji...) ve toprak oluşturduğu kadar bir toplum, toplum da yaptığı kadar bir üründür. Erbil aydınlarından, kim “Kaleden” almamış? “Kalenin” toplumumuza adadığı az değildir.“Hüsam Hasret” de bu “Kale” kültürüne bağlı kalmış ve eserlerinin birçoğunda bunu göstermiştir. Çünkü onun kaleminin amacı yarar göstermek ve topluma fayda sağlamaktır. Bu ana kültür birikimine şahsi okumaları eklenir. Önce bir Türkmen kütüphanesini evinde oluşturur. Nerede Türkmence veya Türkmen ile ilgili bir kitap varsa, ucuz olsun pahalı olsun, onu almaktan ve okumaktan geri kalmaz. Elde edemediği kitabın, hemen fotokopisini çektirip kütüphanesinin raflarına sıralardı. Sadece bununla da kalmayıp Bağdat’ta yayın yapan Türkmence Radyosu’nu izler banda alırdı. Kültürünün bu etkili çizgileriyle yetinmeyerek, bu kez yapıtları kendi ana kaynağından okuma hevesine kapıldı ve “Hasret” Türkiye’den, İran’dan birçok şairin divanını alıp okumaya koyuldu. Örnek olarak Ümit Yaşar Oğuzcan’ın bütün yapıtları, Aşık Veysel, Cahit Sıtkı Tarancı, Faruk Nafiz Çamlıbel, Mehmet Hüseyin Şehriyar ve birçoğu. Hatta bir defasında kütüphanesinde bir yapıt eksik kalmasın diye Nesrin Erbilin Deniz Rüyası adlı eserini iki renkli kalemle elleriyle yazdı. Bu yüzden Irak’ta yayımlanan ve Irak’a giren Türkmence-Türkçe kitapların kütüphanesinde eksik olduğunu göremezsiniz. Erbilli şairler arasında şiiri en yoğun işleyen edebiyatçılardan biri olmasının açıkça sırrı budur.

Erbilli şairlerden diğerk başka bir farkı da, Hüsamın “Hasret” sözünü soyadı olarak kullanmasına rağmen şiirlerinde umut, hoşgörü, parlak bir gelecek ve sevinç gibi konulara ağırlık vermesidir.

Hasret, edebi hayatı süresince Türkmen kuruluşlarında idari görevlerde de bulunmuştu. Örnek olarak 90’lı yıllardan günümüze kadar Erbilde Türkmen Kardeşlik Ocağı’nın Yönetim Kurulu üyeliğini sürdürmektedir. Bunun dışında 150 sayılık Türkmeneli Gazetesi’nin başyazarı, Erbil Gazeteciler Sendika üyesi ve 1988 yılından beri de Irak Edebiyatçılar Birliği üyesidir.

Hüsam Hasret; halk deyimlerinden ve masallardan beslenen, içindeki canlılık günden güne büyüyen bir pınar gibidir. Halkımız ne kadar horyata özenmişse de Hüsam Hasrette şiir hâlinde bir şeyler coşup fişkirir. Şiir mi? Şiir değil mi? O bu tip soruları umursamaz. Bu da Hüsam Hasreti otuz yıllık şiir kervanında bulundurur.

İlk ürünlerini kendi kalemiyle çizip, süslü hattıyla yazdığı “Erbilden Esen Rüzgâr”, Kardeşlik Ocağı Erbil Kolu tarafınca bülteninde yer alır. Aynı ocağın avlusunda bulunan mütevazı karatahtada ilginç horyatları beyaz tebeşirle yazılıp gözleri kamaştırır. Bunlara ek olarak Bağdat Türkmence Radyosunda kimi şiirleri okunur. Bağdat Kardeşlik Ocağı tarafınca 1984 yılında Hüsam Hasretin bazı ürünlerini toplanıp “Hasret” başlıklı bir kitap çıkartılır. Hasret bu deneme kitabının üzerinde çok durup araştırıp incelemiş, hatta kimi güncel tartışmalarımızda gülümseyerek şöyle söylerdi: “Metin Efendi, neşir meselesinde aceleye gerek yok, bizim elimizden tutan olmadı neşir meselesinde, kimse bize acele etme demedi.

Bundan dolayı Hasretten sonraki yapıtları her biri başka bir tat, bir konu bütünlüğü ve her biri bir aşama pişkinliği bildirir. 01.11.1989 tarihinde yazdığı “**Şiire Doğru**” başlıklı şiirinde, bu tatlı bela ile söyleşip, okuyalım neler söylüyor:

Her ne kadar içimde duygularımı boğdum
Ancak öldüremedim ruh taşıyan sözcüğü
Dönüp de yakalarken hür yaşayan sözcüğü
İlk şiir beni doğdu, ben ise şiiri doğdum

Kaç kurbanlar kestirdi büyüdükçe avcunda
Tanımsız bir evreni şiirime bağışladı
İster istemez bahtın kaderime işledi
İhtiyarsız bağışı okşadım bu suçunda

Ölümsüz tümcelerde bengiliği aradı
Yeşerince bahtımda bir karış kurak toprak
Yaşam bana açınca sayfasın yaprak yaprak
Sözüyle tümcesiyle günlüğüme yaradı (*Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999:7*)

1.1.12. Şiirden Düzyazıya

Hasretin yayın hayatı ciddi bir şekilde Yurt Gazetesi'nin 70li yıllarında başlar, o yıllarda neşrettiği ilk şiirleri görünür. Doksanlı yılların ilk yarısına kadar parmakla gösterilen hece şairimizin, düzyazıya geçmesi, Erbilin durumu ile değişir. Özellikle Enformasyon Dairesi'nin başına gelmesiyle Türkmeneli Gazetesi'nin başyazarlığını üstlenir. Bu gazetenin 49. sayısından 200. sayısına kadar genel Yayın Yönetmenliği yapar. Türkmen Kardeşlik Ocağı Erbil Kolu tarafından çıkarılan Kardeşlik Gazetesi'ndeki makaleleri "Yazıların Dili" başlıklı makalelerdir. Her iki gazetenin düzyazıya ihtiyacı olduğunda, kimi sayılarında Hasret, kendi makale, şiir ve horyatlarından bazılarını ayrı takma adlarla ikinciye yayımlamıştır. Bu konu ile ilgili kendisi güzel bir ifade de bulunur; "*Şiir gençliğimin aynası ise, düzyazı olgunluğumun yansımasıdır*". Şiiri otuz yıllık zaman süresince işleyen Hüsam Hasretin düzyazıları, şiirlerinin beş katı daha fazla olarak görülüyor. Sözümüze kanıt olarak Nevi Gazetesinin yüz sayısında yüz makalesi okunabilir. Hüsam Hasretin bugüne kadar çıkardığı bazı yapıtlarına bakarsak genel görüşümüz şöyledir, diyor Metin Abdullah Kerküklü:

"Bağdat Kardeşlik Ocağı tarafından ilk kez Erbilli bir şairin kitabı basılmış olarak görünüyor. Aynı zamanlarda Erbilde Aras Yayınevi'nin basmış olduğu 706 kitaptan sonra 707 numaralı kitap Hasretin harfler tertibiyle basılmış 1001 cinaslı horyatlarıdır ve ilk Türkmen kitabıdır. Son günlerde ne kadar düzyazıya geçmiş olsa dahi, yapıtlarında şiiri yoğun işleyen bir şair olduğu anlaşılıyor. O hâl hazırda

Őir yazmakta, horyat dizmekte ve dűzyazı kaleme almakta tanıdığım en sűrekli edebiyatçılardandır. Bu derin kűltűrle ve bu verimli űrűnlerle, Őiirin ruhsal yolcusu olarak bilinen oban eŐmesi'ni kaleme alıyor. Onu da Faruk Nafiz amlıbel'e ithaf ederek yazıyor:

ÇOBAN ÇEŞMESİ

Faruk Nafiz amlıbel'e

Bir yudum su iim diye

Gittim oban eŐmesine

Őiirimden bir tek hediye

Ettim oban eŐmesine

Suyundaki bol dűŐűnce

Beni aldı ince ince

KoŐuğumu hece hece

Attım oban eŐmesine

Bir ses duydum ne de açık

Dedi "Derinden yűze ık"

Horyatımdan bir damlacık

Kattım oban eŐmesine

Suya saldım bir gazeli

Anımlandı kűy gűzeli

Andım Faruk amlıbel'i

Yettim oban eŐmesine (*Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 44*)

Hűsam Hasret Őir ve horyatın bűtűn kalıplarını ve vezinlerini denedikten sonra dűzyazıya geçmiŐtir. Őiirimizin ise bugűnkű durumuyla birlikte, **hece Őiirimizin bayrağı Hűsamın eline emanet**, bu uęurda emin ellerde olduęuna inanıyoruz."

Metin Abdullah Kerküklü bu uzun makalesinin sonunda Hüsam'a ithafen
‘‘Yapıtlarıyla Hüsam Hasret’’ adlı bir şiirle yazısına son vermiştir.

He Kerkükten Erbile
Sana selam var kardeş
Kalpten konuş gel dile
Sana selam var kardeş

İlk yapıtın Hasrettir
Ya hasretin hasrettir
Şiir bağımız serttir
Sana selam var kardeş

‘‘Sende buldum’’ heceyi
Gündüz ettim geceyi
Şabaşım eğlenceyi
Sana selam var kardeş

‘‘Üçüz duygular’’ suçsuz
İşlenipti pürüzsüz
Yüreğimden düpedüz
Sana selam var kardeş

‘‘Bir ayın şiirleri’’
Kapsamış fikirleri
Açık gönül sırları
Sana selam var kardeş

‘‘İnsanlık gözyaşında’’
İslanır köz yaşında
Öz yaşım öz yaşında

Sana selam var kardeş

Oynat seyyal kalemi
Yazsın sevinç elemi
“Bin bir horyat’ın ‘’demi
Sana selam var kardeş

Bizde neçe Hüsam var
Sözüm bitmez kelim var
Kardeş sana selam var
Sana selam var kardeş (Kerküklü, Barış Dergisi, 2009: 16-22)

Türk Yazarı **Prof. Dr. Hamza Zülfikar** Türk Dili Dergi’sinde (**Çağdaş Irak Türkmen Şiiri ve Şairleri**) başlıklı 47 sayfalık uzun yazısında çağdaş Türkmen şiirinden söz ederken tanınmış şairleri kronolojik olarak her şairden kısaca bahsederek şiirlerinden örnekler sunmuştur. Şairimiz Hüsam Hasretten de şöyle söz ediyor ve (Biliyor) adlı şiirinden bir bent örnek veriyor:

“Hüsam Hasret 1956’da Erbilde doğmuştur. Asıl adı Hüsam Yasin İzzettin Kasaptır. İlk ve ortaokulu Erbilde bitirdikten sonra Kerküke gitmiş, Teknik Lisesinde okumuştur. Bu Liseyi bitirdikten sonra iş hayatına atılmıştır. Şairliğinde horyatların yeri olduğunu belirten Hüsam Hasretin Hasret ve Sende Buldum adlı iki şiir kitabı vardır. Şiirlerini serbest tarzda ve hece vezniyle yazmıştır.

Çakır diken arasında bir lâle gül soluyor
Bağvan gamlı, bülbül üzgün, bu sırrı kim biliyor?
Gonca ise açılmadan, ölümünü buluyor

Yaprak dökük, dallar küskün, bu sırrı kim biliyor?” (Zülfikar, Türk Dili Dergisi, 1996: 765)

Altinköprülü şair ve yazar **Faruk Faik Köprülü (Irakta Türkmen Şairleri)** adlı Arapça eserinde (**Hüsam Hasret ve Güneş Çizgileri**) adlı yazısında şair Hüsam Hasret hakkında şunları diyor:

“Birisi diyor: Soyadı kötülüktür!

Hüsam Hasret (Erbil-1956) Erbilde Kasap ailesine mensuptur ki, kendisi için aile soyadını almamış, ancak o, çektiği hasretlerden dolayı kendine (Hasret) soyadını yapıştırdı ve bu (Hasret) adı ile de bir şiir divanı çıkardı. Ancak Hasretin şiirlerine dikkatle göz atılırsa, hasretlikten, kederden ve gamdan başka şeyler görülecek ki, onlarda güneşin çizgilerinden daha uzak iyimserlik ve onlarda insanlık mutluluğunu yansıtan kahkahalar vardır. Ve burada “Nesimînin” etkileri açıkcasına çizgilerinde görünür. O şair ki, derisi yüzülürken derisini yüzenlerin yüzüne gülüyordu. Kahkahalarıyla şuurlarını yüzerken dengelerini kaybetti. Dolayısıyla Hallaç örneği ölüm çivilerini cesedine çaktılar. Böylece tasavvuf ve akide şairlerinin divanlarında ve uyaklarında en güzel kolya oldu! Burada şair Hüsam Hasret (Geleceğe Bir Türkü) yakmakla görünüyor. Vicdanında sevgi ve mutlu şanslar ilkelerini yakında doğan şafak için taşıyor:

Gökyüzünü kara bulut sarsa da
Karanlıklar dört köşeme varsa da
Yine umut kesmem sonsuz ışıktan

O, o ışıklı şafağın gelmesinden umut kesmiyor ki, o gecelerini daha aydın gündüzlere döndürecek şafağı karşılamak için de yelkenini açıyor:

Yelkenimi açarım da denize
Bir an bile göz çevirmem şafaktan
İsmarlarım geceyi de gündüze

Böylece Hasret iyimserlik marşında yürüyor, yarın için şarkı söyleyerek bugünün sıkıntısından söz ederek onu küle döndürüyor, ta ki sonsuz bir ışığı yansıyan kandile dönüşün yolcuların yollarını aydınlatsın. Gönüllerde de sevgi ve muhabbetten başka kine yer kalmasın:

Umutluyum ki yarınlar benimdir
Ancak müjdem yeni doğan tanımdır
Elimdedir insanlığın kilidi

Her kapıda bir şans beni alıyor
Gönlümdedir bin bir sevgi yapıtı
Ondan bana evren kolay geliyor
Umulan umut olunca da, Hüsam Hasretin hayalleri bir âleme dökülüyor ki, sanki o kral cumhuriyetine benziyor ki, onda dostluk, düşmanlık ve kötülük:
Her adımım ileriye gitmekte
Engel bile yollarımdan bitmekte
Nerde umut orda yeşil düşüncem
Maviliğe, pembeliğe akıyor
İnsanların yaşamında eğlencem
Geleceğe hoş bir türkü yakıyor

O kimse ki, Hasretin özgeçmişini ve şiirlerini okur, bu şiir yürüyüşünde (Nesimî'den) ayrı olduğunu hisseder. O divan edebiyatı şairlerine eğilim gösterir ve onların başında Türkmen şiirinin sultanı Fuzulî ve bu klasik tablonun son mirasçısı Osman Mazlum'a. Ayrıca o ilk yıllarında (İzzettin Abdi Bayatlı) ve (Nesrin Erbil)den de etkilenmiştir. Ancak şair Hüsam Hasret bunların çemberinde dönmüyor, onun açık bir şiir kişiliği vardır.” (Köprülü, 1998:115-117)

1.1.12. Hüsam Hasretin Üstlendiği Görevler

Hüsam Hasret birçok Kuruluş, Örgüt, Birlik ve Sendikalarda üye olmuştur. Bunlarda kimi görevleri üstlenmiştir:

- 42 yıldır Türkmen Kardeşlik Ocağında üye. (20 yıldır Yönetim kurulu üyesidir.)
- 1988 yılından bu yana Irak Edebiyatçılar ve Yazarlar Genel Birliğinde üyesidir.
- Üç yıl boyunca Irak Türkmen Cephesinde Şura üyeliği yapmıştır.
- Irak Türkmen Cephesine bağlı Eğitim ve Kültür Dairesinde Kültür Genel Müdürlüğünde bulunmuştur.
- İki yıl boyunca Irak Türkmen Cephesinde Enformasyon Daire Başkanlığı.
- İki yıl boyunca Türkmeneli Gazetesinin Genel Yayın Yönetmenliği.
- Irak Türkmen Cephesi Başkanı Enformasyon Danışmanlığı.
- Barış Dergisinin Türkçe bölümü sorumlusu.
- 2006 yılından bu yana Irak - Erbil Gazeteciler Sendikası üyesidir.

- 2011 yılından bu yana Dünya Genç Türk Yazarlar Birliği üyesidir.
- 1998 yılından bu yana Irak Türkleri Derneği üyesidir.
- Erbilde Türkmen Edebiyatçı ve Yazarlar Birliği'nin ilk döneminde Başkan yardımcılığı yapmıştır.⁹

1.2. HÜSAM HASRETİN ŞAIRLİĞİ

1.2.1. Hüsam Hasretin Şairliğe Başlaması

Şair Hüsam Hasretin edebiyat hayatı, daha doğrusu şiir yaşamı genç bir yaşta başlamış. O zamanlar şiiri kavrayamamasına karşın, şiiri çok düşünen, şiire ilgi besleyen ve şiirle yaşamayı benimseyen biri imiş. İçinde bir duygu canlılığını hissetmiş, her yönü ile bu duygular günden güne büyüyüp fişkirmaya neden olmuş. Bir şeyler yazmaya başlamış şiir mi, şiir değil mi? Onu kendi kendine sormakla yetinmemiş ancak sağlam bir şiir kültürüne sahip olmak için en kısa yolu bulmaya çalışmış, o da sürekli okuma ile halkın masal ve deyişlerinden yararlanarak olmuş. Şiir tutkusu onu şiirin doğasındaki o gizemi çözmeye yönlendirip sözcükte giz saklı olduğu gibi şiirde de giz saklılığını sezip şair kervanına katılmış.

İlk yıllarda şiirler yazmış. Ancak, Türkmen milletinin horyata içten bağlılığı onu horyat yazmaya da özendirmiş.

Şiirin güzelliğini ve canlılığını hece ölçüsünde sezince ona kapılıp şiirlerini hece ölçüsüyle yazmış ve hâlâ da yazmaktadır. Her zaman şiirlerinde sınır tanımaz, değişik açılar kullanmıştır. Kırk yılı aşkın bir süredir şiir yolundaki yürüyüşünü devam ettirmektedir. Öyle sanılıyor ki, bu süre içinde Türkmen şiirine bir şeyler verebilmiştir.

⁹ Şairle görüşme, Erbil, 07.04.2016.

Gençlik aşaması şairler için en hassas ve en kritik bir aşamadır. Bu aşamada bir şeye tutuldu mu, ondan kurtuluş zor olur. Bu tutulma gelirse, sevda olursa ve o sevda ayrılıkla sona erecekse, şair duygusal açıdan yoğun bir dönem yaşama başlar. O zaman bu durum şair için bir kaynak olur. Sanıyorum buna benzer bir olay şairimizin başından geçmiş, bu çileli olay sonucunda bağrında ilk hasret alevi belirlenmiş. Kimi bilinmeyen nedenlerden dolayı kendi şehri olan Erbiliden uzak düşerek gariplik acısı da bağrında ikinci bir hasret ateşinin belirlenmesine neden olmuş. Bunlar bir yana dursun, milleti olan Türkmen milletinin her şeyden yoksun kalması da hasretlerini arttırmada bir an bile gecikmemiş. Bu hasretler onun için bitmez ve tükenmez kaynaklar oluşturmuşlar. Böylece fişkınp coşmaya başlayan dizeler birer birer gün yüzüne kavuşmuşlar.

Şairimiz Hüsam Hasret şiiri şöyle tanımlıyor:

“Bir şair için şiirden başka ne olabilir. Şiir, şairin düpedüz yaşamıdır. Şiirsiz bir şair ne görüp ne duymuşumdur. Şiir için yanan ve şiiri uğrunda canını seve seve veren nice şairleri görmüşüz. Ben de yıllarını şiire veren birisiyim. Yani kırk yılı aşkın bir süredir şiirleyim. Şiiri tanıdığım gibi, şiirin de beni tanıdığı kanısındayım.”

Ayrıca şiir hakkında şunları da diyor:

“Ben anneden şair doğduğumu iddia edemem ancak şiir yeteneğiyle doğmuş olduğumu dersem abartmış olamam çünkü şiir yeteneğini ilk yaşlarımda içimde sezmemekteyim.

Şiir dünyasına atıldığım ilk günden Şiiristanın her köşesini ve her bucağını dolaşmaya özen gösterdim. Şiirin ne olduğunu bilmek için birçok uğraşlara kapıldım. Şair gözüyle bakarak şiiri doğanın her köşesinde gördüm ve şiirin benzersiz bir şey olduğuna inandım. Gözüm neyi gördü ise, onda şiiri gördüm. Şiirin, sözcüklerin güzelliğini ve büyülerini açığa çıkardığını, bir sözcüğün konuşma sırasında belki sade bir anlamı olabilir, ancak şiirleşince başka bir hâle geldiğini, yıldızlandığını ve bir bakımdan da şiirin, ölü hâlinde olan sözcüğe can verebilecek bir güce sahip olduğunun farkına vardım.

Ben şiiri böyle gördüm. Bunların şairin kaleminde canlandığına varınca, şiire çepeçevre sarılmak istercesine yaklaştım. Şiirin güzelliği içime yayılınca da

şiiir vurgununa döndüm. Bütün varlığımla şiiire açılarak şiiir dünyasının bu kadar çileli ve işkenceli olmasına karşın onu hep güzel gördüm. Şiiir büyüyle büyülenerek Şiiiristandan bir türlü çıkmak istemedim.”

Şiiirimiz şiiirin ona hissettirdiği şeyden söz ederek şöyle diyor:

“Bana heyecan ve haz veren, beni etkileyen her güzellik gibi, şiiirin de hayatın akışı içinde bana duyurduğu bir şey vardır, bu şey duyulur ancak anlatılamaz. Güzel bir şiiirin nesini veya neresini çoğu kez bilmem, yoksa ifade edemem ancak (dil işi, sözcük mimarisi) olduğunu da hatırımdan çıkarmam, bu açıdan şiiiri her zaman birinci planda tutarım ve şiiiri bir hayat aşkı düzeyine yükseltmek için çaba harcarım.

Şiiirde hiçbir zaman kendimi bir tek biçim ve alete kaptırmam. Şiiir kültürümü de, çevremden ve kendimden önce var olan sözlü ve yazılı yapıtlardan ve bir de halk kültüründen yararlanarak beslemeye çalışırım, hece ölçüsüne de derli toplu şiiir yazma yeteneğine sahip olduğum için, şiiirde hiçbir zaman biçimi ihmal edemem, biçimle de oynayabilmek için önce biçime hakim olmaya uğraşırım. Ayrıca bir şiiir olarak hayata değişik köşelerden bakmaya özen gösteririm ve her bakışta hayata yeni bakıyormuş gibi bakarım. Buradaki tazeliği dizelerimde okuyucuya ulaştırmaya çalışırım.”

Şiiirle çok uğraştığı için, şiiir okyanusunun neresinde bulunmayı arzu ettiğinden söz ederken de şöyle diyor:

“Bir yüzücü örneği şiiir okyanusunun derinliklerine inmeyi severim ve oralarda boncuk değil, inci tanelerini bulmaya çalışacağım. Şiiirle aşına olduğum ilk günden bu yana şiiirin her yönünü tarayıp aramaktan usanmadım. Hâlâ bugüne dek şiiirin esrarlarını çözmeye çalışıp yeteneğimi geliştirmek için çaba harcamaktayım. Bu alanda kalıcı ve ölümsüz dizeler ortaya koymak üzere yaratıcılığa giden yolda yolculuğumu sürekli kılmak için özen göstermekteyim.”

Şiiir şiiir süresini de şu sözlerle değerlendiriyor:

“Önce şunu diyelim, şiiir sayılan şiiirlerimi 1973 yılından başlayarak yazmaya başladım. Bundan önce de bir şeyler karalamıştım. Şiiir olup olmadığını

bilmezdim. O zamanlar hece ölçülü şiirin temeli, esasları sayılan (vezin ve kafiye) ölçü ve uyağı doğru bir biçimde kavrayamamıştım. Onun için yazdıklarım birer hatıradan başka bir şey değildir. Ancak o tarihten sonra yazdıklarımı da bir türlü yayınlamaya cesaret bulamadım. Şiirlerimin raflarda tozlar altında kalmalarını istemeyerek 1984 yılından bu yana onları gazete ve dergilerde yayınlamaya başladım. Bir yandan şiirlerimin yayınlanmaları, diğer yandan kimi yapıcı eleştiriler beni şiir dünyasının düz çizgisinin üzerine getirmeye yardımcı oldu. Bu çizgi üzerinde sağlam adımlar atarken önümde daha geniş kapılar açıldı. O sırada şiir yükü sırtımda ağır olmaya başladı. Böylece şiirle olgunlaşma aşamasının ilk basamağına ayak bastım. Geldikçe de şiirle kaynaştım ve şiirle çok yakından aşına oldum. Çok sürmeden bu aşinalığım sevgiye dönüştü. İşte o sevgidir, dün gibi bugünde de beni şiire bağlayan. Yarın da aynı sevgi ile şiirle olan bağım metinleşecek ve sonsuza dek kopmayacaktır.”

1.2.2. Hüsam Hasretin Mahlası

Şairin üçlü adı Hüsam Yasin İzzettin'dir. Ailesinin soyadı ata ve baba mesleği olan Kasap'tır. Şairin amcaları ve çok sayıda hısım ve akrabaları aynı meslekte çalıştıkları için bu soyadını taşımaktalar. Hatta bu aileden olup bu meslekte çalışmayanlar da aynı soyadını taşımaktan gurur duymaktalar.

Şair edebiyat dünyasına ayak bastığı günden ne doğduğu şehrinin ismini ne de aile soyadına yanaşmamıştır. Kendine Hasret ismini uygun bularak edebiyat dünyasında bu isimle anılmayı uygun görmüştür. Yetmişli yılların ortasında şiir ve horyatlarının yayımlandığından beri şairimiz bu adla tanınmaktadır. Ancak şair çok az şiirinde mahlas olarak bu soyadını kullanmıştır.

1.2.3. Hüsam Hasretin Etkilendiği Şairler

Şair Hüsam Hasret ilk önce Türkmen şairlerinin şiirlerini takip ederken Kerküklü şairler Osman Mazlum (d.1922 - ö.1995) ve İzzettin Abdi Bayatlı'nın (d.1922 - ö. 2001)

şairlerinden etkilendiği gibi Erbilli şair Nesrin Erbilin de (d.1939) şiirlerinden etkilenmiştir. Sonraları Türk Edebiyatına açılarak hece şairlerinin şiirlerini okumaya başlayınca, Necip Fazıl Kısakürek (d.1904 - ö.1983), Faruk Nafiz Çamlıbel (d.1898 - ö.1973), Ümit Yaşar Oğuzcan (d..1926 - ö.1984) ve Abdurrahim Karakoç (d.1932 - ö.2012) gibi şairlerin şiirlerinden etkilenmiştir, hatta bir çoğunun şiirlerine nazire bile yazmıştır. Örnek olarak Abdurrahim Karakoç'un "**Beşinci Mevsim**" adlı şiirine karşılık (**Adsız Mevsim**) adlı şiirini yazmıştır.

Bir mesimdeyim ki, dördünden ayrı
Adı konulmamış, unvanı yoktur
Değişiklerdeyim gayrıym gayrı
Alt tabanımın üst tavanı yoktur

Aynada başkayım, yüzlerde başka
Belirsiz görüntüm gözlerde başka
Şiirde canlıyım, sözlerde başka
Çileli ömrümün divanı yoktur

Cahiller ömrümü yaman okuyor
Bilginler gölgemi yanlış dokuyor
Bengiliğimden de benlik kokuyor
Yaşantımın canlı elvanı yoktur¹⁰

Bir ara Azerbaycan edebiyatının kapılarını arayarak Süleyman Rüstem (d.1906 - ö.1989), Bahtiyar Vahapzade (d.1925 - ö.2009), Samat Vurgun (d.1906 - ö.1965), gazel şairi Aliğa Vahit (d.1895 - ö.1965) ve Şehriyar (d.1906 - ö.1988) gibi şairlerin şiirlerinden de etkilenmiştir. Bu arada Tebrizli şair Şehriyarın yazdığı "**Haydar Babaya Selam**" destanına nazire olarak "**Erbil Şehri Ölümsüz Destan**"ı yazmıştır. Üstelik "**Türkün Dili**" adlı şiirine de "**Türk Dilim**" adlı şiirini yazmıştır.

Yüce dilim Türkçedir dilim başka dil olmaz

¹⁰ Hüsam Hasret, *Adsız Mevsim*, basılmamış eser.

Bakışında başka dil dilim dek asil olmaz
Dilimde her sözcüğün kendi öz yeri vardır
Fili aslan olmasa aslanı da fil olmaz
Yalnız ağını övmem, karası da güzeldir
Gerek duyulmadıkça değişilip zil¹¹ olmaz
Karanlık bir sözcükse ona katlanmalıyız
Işığa aşık olan sanma ki kandil olmaz
Her bir ata sözümüz yaşama ayna tutmuş
Zenginlikle övülen dilimiz rezil olmaz
Dilim başka dillere sofrasını açmıştır
Öyle bir cömerttir ki bağıştan gafil olmaz
Öyle bir gücedir ki can çekişen bir dile
Can verir, can bağışlar ancak azrail olmaz
Kerkük gibi Erbilin anlamı bu dildedir
Ondan bu dilden ayrı diyorum Erbil olmaz
Sormayın hangi bir Türk ya hangi bir Azeri
Yoksa hangi bir Türkmen bu dile mail olmaz
Hâlâ dil okulunun gerçek öğrencisiyim
Ondandır söylüyorum dil gibi tahsil olmaz
Onunla her ne kadar övünürsem hakkımdır
Devran döndükçe dünya durdukça zail olmaz (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 80)

1.2.4. Hüsam Hasretin Etkilediği Şairler

Hüsam Hasret yetmişli yılların başında şiir yazmaya başlamıştır. Şair günümüzde şiir ilmini öğrettiği gençlerle kültürel devamlılık sağlamaktadır. Ondan en çok etkilenen iki öğrencisi, Kerküklü şair ve yazar Metin Abdullah Kerküklü ve Erbilli şair Hadi Altuncu'dur.¹²

¹¹ Zil: Kuytu

¹² Şairle görüşme, Erbil, 24.04.2016.

1.2.5. Hüsam Hasretin Basılmış Eserleri

1.2.5.1. Hasret

Türkmen Kardeşlik Ocağı tarafından 1984 yılında Bağdatta basılan bu eser 157 sayfadan oluşup 113 manzumeyi kapsamaktadır. Zaman Basımevinde Arap harfleriyle basılmıştır. Eserde geçen şiirler sırasıyla şunlardır:

Bilir - Her Şeyimiz Güzel Olsun - Dileğim - Gördüm İki Bülbül - Yaklaş - İçin - Aldı Canımı - Gördüm - Alnımın Yazısı - Belalı Başım - Yalnız Kaldım - Hayatım - Ela Gözlerin - Yeter Felek - Bakma Bugün - Kavuşalım Yar - Yeter Ayrılık - Geçti - Erbile Selam - Ey Kız - Göster Bana - Var - Unut Diyorlar - Kardeş - Gözünü Gördüm - Pişman Oldum - Kız - Sazım Çalınca - Gitme - Hatıram - Aç Gözünü - Gördüm Güzelimi - Kış - Bir Güzelim Var İdi - Canan - Kimsesizim - Yazık Derler - İçinde - Süslen - Gönül - Bir Bağın - Çocuklar - Aldım - Ne Çare - Müjdele - Olmuşum - Konuğuyum - Seninle Kalsın - Nazlı Nazlı - Söylüyorum - Gönül Arzular - Güzeller - Bülbülle Ben - Uyandır Beni - Olur - Bu Gönlümde Var - Yandım Ateşinle - Deli Gönül - Hasret - İlgiliyim - Kaldı - Karşı - Gördüm - Bir Daha - Artık - Sevgilim - Yeni Yar - Ayrılırsız Biz - Dediler - Deli - Unuttun Beni - Her Gün - Çok Zaman - Şarkılar - Aşıklar - Bana - Şad Olurum - Ben De Severdim - Her Gün - Bağa Hasret - Ben Olasın - Garip Şarkı - Ne Olurdu - Kız - Güle Güle - Överim Seni - Boşuna - Nazlım - Uyanmasın - Ant Olsun - Bağbansız Bağ - Söylüyor - Gül Satanım - Gördüm - Gözlerini - Acı Yaşam - Olduk - Kimin İçin Ağlar - Gel - Görüşün - Helhele Verin - Yürü - Bu Nasıl Dostluk - Ölürüm - Yoldayım - Savaş Dörtlükleri - Altın Yuvam - Annem Söylemiş - Şanlı Irak'ıma - Güzel Kız - Gönül - Ümit.

1.2.5.2. Sende Buldum

Kültür ve Tanıtma Bakanlığına bağlı Türkmen Kültür Müdürlüğü'nce 1986 yılında Bağdat'ta basılan bu eser 120 sayfadan oluşup 77 manzumeyi içine almaktadır. Hürriye Basımevinde Arap harfleriyle basılmıştır. Eserde geçen şiirler sırasıyla şunlardır:

Ol - Geçti - Gamlı Gönlüm - Oynar - Çoban - Erbilim - Hasretli Gönlüm - İsterim - Sayna Bülbülüm Sayna - Gamlı Gamlı - Vay - Dedim - Bu Ağlamak - Sende Buldum - Köyüm - Bulmadım - Başka Çıktı - Yeter - Senden Dileğim - Olup - Tükendi - Güler -

Aşk - Rüyamda Bir Konuşma - Darılıp - Engel - Güzel - Sevgil - Ben İsterim Özünü - Benim Yarım - Sevgilim Sen - Sana Doğru - Gel - İtap - Deme Sevdamı - Ayrılık - Adını - Sevgilim - Sen Olmadan - Gülüş - Nerde Kaldı - Geceler - Sakim - Bilmem - Olur - Bir Şair Yoldaşa İthaf - Vefasız Yar - Aşkım - Var - Yok - Gönlüm - İki Gönül - Ne Zaman - Bilmeyorum..Biliyorum - Yalnızım - Yanlışlık - Duydum Ki - Aşk O Kadar - Neden.. Ne - Her Gece - Aşk Şarkısı - İnanmadan - Ayrıldım Ben - Adı Yok - Benle Bülbül - Sevdan Yolunda - Kaldım - Gönlümü - Günler Geçti - Göz Diktim - Hayal - Dostum - Zafer Bizim - Erbilliyiz - Yurdum - Anne - Babagürgür - 24 Ocak - Bahar Gülleri.

1.2.5.3. Üçüz Duygular

Yine Kültür ve Tanıtma Bakanlığına bağlı Türkmen Kültür Müdürlüğü tarafından 1990 yılında Bağdat'ta basılan bu eser 104 sayfadan oluşup 92 manzumeyi ihtiva etmektedir. Genel Kültür İşleri Basımevinde Arap harfleriyle basılmıştır. Eserde geçen şiirler sırasıyla şunlardır:

Olsa Olmasa - Şadlık - Beni - Yok - İçimde - Görüş - Sevgi Yaşamı - Bir Şey - Aşk Delisi - Cadı - Yaşam - Umutsuzluk - Yok - Düşme - Acaba - Dünyamızda - Bir Ozanın Özlemi - Gençlik 1 - Gençlik 2 - Bilmem - İle - Yoktur - Gerek - Var - Gibi - Sen De - Ey - Ne Kazandık - Boş Yaşam - Bak - Gel Sevgilim - Sevda - Çok Geceler - Kararım - Düğümlü Soru - İstek - Ümit - Var, Yok İçinde - Horyatlar - Mutlu Olurum - Bir Ere - Elinde Biter - Şiir - Beni - Görmedim - Utansın - Nafile - Hoş Olur - Elveda - Geçti - Değilim - Bu Yolda - Garip - Böyle Böyle - Ki - Felsefem - Bitmedi - Gönlümden - Öksüzüm - Plan - Sana - Arama Beni - Böyle - Aydınlık Uğruna - Tasa - Piyes - Masal - Ben Miyim - Ölmez Eser - Başka Dünya - Geleceğe Bir Türkü - Olsa Da İyi - Eşsiz Yaşamda - Bana - Şiirimi - Bir Tutsağın Dilinden - Ölmez Bir Arzu - Kraliçem - Kaldım - Mutluluklar - Öykü - Ozan - Hece Sarayı - Sorular - Uygarlığa Doğru - Üç Şarkı - Üç Gazel - Üç Dörtlük - Üç Cinaslı Horyat - Üç Cinassız Horyat - Üç Kanatlı Horyat - Üç Kanatlı Dörtlük.

1.2.5.4. Bir Ayın Şiirleri

1999 yılında şairin kendi hesabına Erbilde Lâtin harfleriyle basılan bu eser 48 sayfa tutmakta ve içinde 32 manzume ve 1 yedi heceli dörtlük yer almaktadır. Türkmeneli Basımevinde basılan eserde geçen şiirler sırasıyla şunlardır:

Şiire Doğru - Kalbimle - Alınca - Doğru Aşk - Ben Ve... - Bilirim - Son Ümit - Sevgilim - Dünyama - Mutlu Bir Gece - Yaradılışa Sunuş - Hikayemiz - Bir Hatıra - Yeşil Hülya - Beni - Kaderle Savaş - Ancak - Bir Yedi Heceli Dörtlük - Üç Delinin Öyküsü - Bilmem - Geçmişe - Özgürlük - Bir Resim - Işık - Türküler - Belli Birine - Biten Emel - Dün Bugün Yarın - Alkışlı Türkü - Çoban Çeşmesi - Boğunuk Düşünceler - Zaman - Adsız konu.

1.2.5.5. İnsanlık Gözyaşımızdadır

Türkmen Kardeşlik Ocağı yayınlarından olan ve 2001 yılında Erbilde basılan bu eser 112 sayfa ve 305 rubaiden oluşmaktadır. Dara Basımevinde Arap harfleriyle basılmıştır. Eser için şair tarafından rubai ve dörtlük konusunu uzunca anlatan 6 sayfalık bir ön söz yazılmıştır.

1.2.5.6. Horyat Vurgunu Adnan Terzi

Türkmen Kardeşlik Ocağı yayınlarından olan ve 2003 yılında Erbilde basılan 48 sayfalık bu eserde şair, Adnan adında bir Horyatçı dostunun hayat hikâyesini, cinaslı horyatlarıyla yedi heceli dörtlüklerini ve onun hakkında kendisinin bazı manzum ve mensur mersiyelerini sunmaktadır. Eser Arap harfleriyle yani eski yazıyla fotokopi makinesi ile basılmıştır. Şairin Adnan Terzi hakkında yazdıkları yazı ve şiirler sırasıyla şunlardır:

Önsöz - Adnan Terzi'de Horyat Sevgisi - Ölümünün Kırkinci Günü Münasebetiyle Okunan Ağıt - Sonsöz.

1.2.5.7. Bin Bir Horyat / Birinci

Aras Basım ve Yayınevi tarafından Erbilde 2008 yılında basılan bu eser 112 sayfadan oluşup şairin 1001 cinaslı horyatını kapsamaktadır. Eser Arap harfleriyle basılmıştır. Şair bu eserde önsözü yerine iki sayfa tutarında (Horyatlarla olan İlişkim) adı altında bir yazı yazmıştır.

1.2.5.8. Kanatlanan Dizeler

68 sayfadan oluşup kimi Erbilli edebiyatçıların maddi desteğiyle Kerkükte 2009 yılında basılan eser, şair Hüsam Hasretin yazdığı kanatlı horyatlarını kapsamaktadır. Adı geçen eser 16 sayfalık kanatlı horyatı açıklama mahiyetinde olan (Kanatlı Horyatlara Doğru) başlıklı önsözyle şairin yazdığı 221 kanatlı horyatını içermektedir. Türkmendili Basımevinde Arap harfleriyle basılmıştır.

1.2.5.9. Yaşam Potasında Pişen Sözcükler

Kültür Bakanlığına bağlı Gazetecilik, Basım ve Dağıtım Genel Müdürlüğü tarafından Erbilde 2009 yılında basılan ve 160 sayfa olan bu eser, şair Hüsam Hasretin 95 başlık altında 912 yedi heceli dörtlüğünü kapsamaktadır. Kültür Bakanlığı Basımevinde Arap harfleriyle basılmıştır.

1.2.5.10. Alkışlanan Türküler

Şair Hüsam Hasretin hazırladığı ve Kerkükte 2009 yılında bastığı bu eser, Erbilli genç sanatçı Yunus Tütüncünün yorumladığı şarkı, türkü ve mânilerin güftelerini içine almaktadır. 102 sayfadan oluşan eserde Hüsam Hasretin 45 güftesi geçmektedir. Türkmendili Basımevinde Arap harfleriyle basılmıştır. Şair bu eser için (Yunus Tütüncü'nün Çalışmalarındaki Başarı) adı altında iki sayfalık bir önsözü de yazmıştır. Bu eserde geçen şairin güfteleri sırasıyla şunlardır:

Bir Dünyamız Var idi - Yürek İster - Sevdim Seni - Garip Gönlüm - Kader -
Güzelin Biri - Bilmedim - Babayım - Hani Sen - Gelir De - Anne - Garibim - Gel Görüm
Gözünü - Hasret Yuvası - Böyle Sevda Böyle Yari - Necesin - Kız Sen Nanca Güzelsin -
Gel Sor Beni - Bir Kız Seçtim Erbilden - Güldürün - Söyleyin - Demeyin - Bir De Gel -
Kimsem Yok - Dön Amca - Dediler - Yuvam - Güzelimsin - Hayranım Güzel Yare -
Güzeldi Erbil Gelini - Ey Şadlık - Yare Gideyim - Bizim Toyumuz - Neler Dedin - Bu
Toyun Gelini - Bıraktım - Dünyaya - Benim Aşkım - Ayrılık - O Günden - Garibin - İtap
- Deyim - Neler Desem - Sensiz.

1.2.5.11. Alışsın

Türkmen Kardeşlik Ocağı yayınlarından olan bu eseri, şair Hüsam Hasret hazırlayıp Kerkükte 2009 yılında basmıştır. Eser, Erbilli şair Fuat Şeyh Mustafa'nın hayatı, şiirleri ve horyatlarını kapsamaktadır. 234 sayfadan oluşan eser Arap harfleriyle, Arabha Basımevinde basılmıştır.

Eser şairin, Şiirler, Rubai ve Dörtlükler, Miri Suyu Destanı, Yedi Heceli Dörtlükler, Erbilim Dörtlükleri ve Cinaslı Horyatlarını içermektedir. Şair bu eser için 6 sayfalık bir ön sözü de yazmıştır.

1.2.5.12. Bin Bir Horyat / İkinci

Aras Basım ve Yayınevi tarafından Erbilde 2010 yılında basılan bu eser 210 sayfadan oluşup şairin 1001 cinaslı horyatını kapsamaktadır. Eser Arap harfleriyle basılmıştır. Şair bu eserde önsözü yerine iki sayfa tutarında (Horyat Açılımı) adı altında dörtlüklerle süslü bir yazı yazmıştır. O dörtlüklerden iki tanesini örnek alıyoruz:

Soran olur belki de der ki, nasıldır horyat
Edebiyat sanatta derim fasıldır horyat
Ne üvey annesi var ne de üvey babası
Çok asil bir milletten doğan asildir horyat

Biri bir gün olur der, anlat ki nedir horyat
Derim her kutsal gibi kutsal nesnedir horyat
Doğumda sevinç saçar, ölümden başlar okşar
Bir varlığı yansıtan müthiş sahnedir horyat

1.2.5.13. Erbil Şehri Ölümsüz Destan

Aras Basım ve Yayınevi tarafından Erbilde 2010 yılında basılan bu eser 70 sayfadan oluşup 172 beşlikten oluşan destanı içine almaktadır, eser Arap harfleriyle basılmıştır. Şair bu eseri için, üç sayfalık bir ön söz yazmıştır.

Şair, 30.10.2000 tarihinde yazdığı ön sözünde şöyle diyor:

“Azerbaycanın ünlü şairi Şehreyar'ın “Haydar Babaya Selam” kitabındaki beşlikleri okurken bir anda hayat bütün varlığıyla gözümün önünden bir sinema

şeriti gibi geçti. Doğma şehrim olan Erbilde hatıralarım birbirini kovalayarak gözümde kimi hazin kimi mutlu bir damla hâlinde göründüler. Beni, hayatı ilk sezdiğim günlere götürdüler. Çocukluk dünyama ışık tutarak oradaki karanlıklardan geçmeye özendirdiler. Yaşamış, belki de şehrimin çoğu çocukları gibi yaşamadığım çocukluğumun hasretini sinemde kabarttılar. Ah üstüne ah çekerek biriken duygularım çocukluğumu yansıtan hasret dolu beşliklerle coşmaya başladılar. Bir göz açıp yummaya benzetilen acı dolu gençliğimdeki hatıralarımsa beni düşüğüm o kuytu dereden bir dağ başına çıkarmak zahmetinde bulundular. Uçsuz bucaksız enginlere yayılan duygularım bir daha beşliklerle coştular. Bu hatıralardan etkilenen duygularım bir türlü geçmişten kopmayarak şehrimin geçmişinde bir gezi yaparak çok bir yönünü beşliklere yansıtmamaktan beni alıkoymadılar. Geçmiş güzel olan şehrim yazdığım beşliklerde daha da güzelleşirken anılarla dolu canlı bir destan olma çizgisinin ilk belirtileri göze çarptı. Hayat anılardan ibaret olduğunu ileri sürdüğümde şehrimde başımdan geçen her hatırayı, gördüğüm her nesneyi, yaşadığım her olayı ve duyduğum her masal ve her deyişi beşliklerde canlandırmaya çalıştım. Yazdığım beşlikler daha çok şehrim olan Erbil ile ilgilendiği için ve bir özellik taşıyın diye kimi beşliklerde az çok Türkmen Erbil şivesini kullandım. Önce bu işi kolay sandım, ancak yazınca zorluklarla karşılaştım. Birkaç gün veya en çok bir iki ay süresinde bu işi bitireceğimi düşündümse de yanıldım. Bu çalışma uzarken yıllarımı almaya başladı. Beşlikler birbirini tamamlarken bir destan hâline gelmenin koşullarına yanaştı. Şehrime olan sevgimi ölümsüzlüğe dönüştürmek amacıyla beşliklerimin daha canlı olması için dosdoğrudan ona bir âşık gibi davrandım. Aynı zamanda şehrimde olan bağlılığımı daha da metinleştirmek arzusuyla onunla aramızda tarihleşen belgeleri yazdığım beşliklerin dizeleri arasına yerleştirdim. Gerçekle kuşanan ve hayalle süslenen beşliklerim destanın tamam olmasına yol açtı. Yerlisinden daha fazla gariplere kucak açan ve bu son yıllarda benim gibi çocukları da susuz bırakıp karanlıkta yaşatan şehrimden zaman zaman sitem ettiğim de oldu. Bu da destanın kimi boş köşelerindeki eksiklerin doldurulmasına bir yardımcı oldu. Onu bir zamanlar dünyalar dilinde tutturan Gökbörü Sultanın torunları olduğumuzu hatıra salarak ve ona sahip çıkmada bizden daha yürek

yananını bulmayacağını da beşliklerimi kapsayan sözlerde işlemediğini ileri sürdüm. Dört tanrı şehri olan şehrimin kocaman Kale'sini ve başı dik duran Çöl Minare'sini beşliklere sığdırdıysa da bilmem yeterince haklarını verebildim mi? Onların yüceliğiyle onu yüceltmişsem yazdığım destanı ölümsüzlüğe kavuşturmuşum demektir. Bu da ancak tarihi tarihten eski olan şehrimeye yakışan bir şeydir. Sıraladığım bu notları yazdığım beşliklerde şiirsel yeteneğimle işleyebilmişsem şehrimeye en güzel armağanı verebilmişim.

Yazdığım beşlikler destan hâline geldiği zaman, bu destanın altı bölümden oluştuğu bir hâli oldu. Önce övgü beşlikleri ön sırayı aldılar. Ardılarından şehrimin geçmişini yansıtan beşlikler sıraya girdiler. Onların ardından söyleşi beşlikleri sıralandılar. Bu kez itap ve sitem beşlikleri destanda yerlerini alınca, istek beşlikleri de kendilerini araya attılar. En son temenni beşlikleri destanın son beşlikleri olmayı tercih ettiler.” (Hasret: 2010)

1.2.5.14. Aydınlıkta Yok Olmak

Kültür ve Gençlik Bakanlığı- Medya, Basım ve Dağıtım Genel Müdürlüğü - Basım ve Dağıtım Müdürlüğü - Erbil yayınlarındandır. Kürt öykücü Ahmet Mehmet İsmail'in yazdığı öykülerden, şair Hüsam Hasretin Kürtçeden Türkçeye çevirdiği yirmi öyküden oluşan ve 120 sayfa tutarında olan bu eser, Erbilde 2010 yılında basılmıştır. Eser Kültür Basımında Lâtin harfleriyle basılmıştır.

1.2.5.15. Bila Yoldaş¹³

112 sayfadan oluşan bu eser, şair Hüsam Hasretin hazırladığı ve 2010 yılında kimi Erbilli sanatseverlerin maddi desteğiyle bastığı bir eserdir. Eser Erbilli usta sanatçı Mehmet Ahmet Erbillinin hayatı, sanatı ve tüm eserlerini kapsamaktadır. Bu eserde Hüsam Hasretin 4 güftesi ile sanatçı hakkında yazdığı (Sen Oldun) adlı şiiri geçmektedir. Kerkükte Arabha Basımında Arap harfleriyle basılmıştır. Şairin güfteleri şunlardır:

1. Kızlar. (Bu türkü Türkiye'de İbrahim Tatlıses tarafından da yorumlanmıştır.)
2. Elimde değil

¹³ Horyat okuma usullerinden bir usûl olup Erbilli ses sanatçılarına özgüdür.

3. Bir Dünyamız var idi

4. Oldum

Şair Hüsam Hasret, 11.11.2009 tarihinde sanatçı Mehmet Ahmet Erbilli için yazdığı, eserde yer alan (Sen Oldun) adlı şiiri de buraya alıyoruz:

Bila yoldaş ile horyata çıktın
Erbilimin Türkmen sesi sen oldun
Gönülden fıskırıp gönüle aktın
İçimizden silen pası sen oldun

Erbilden çıktın da yollara baktın
Garipler hanında yükünü yıktın
Kimsesiz güzele bir türkü yaktın
Düğünü yanında yası sen oldun

Hevesle yanaştın aşka çok erken
Umutsuz sanıldın umudun varken
Kalbi yaralı bir garibim derken
Kimsesiz garibin kesi sen oldun

Elvan güller ektin sevgi bağında
Bülbül gibi öttün gül çardağında
Nafure başında, seyran çağında
Su içen güzelin tası sen oldun

Şoföre seslendin yolculuk anı
Dedin ki “Erbile tez yetir meni”
Bu ezgin coşturdu yolda her yanı
Ondan yolcuların hası sen oldun

Ezgilerle coştun şehirde, köyde
Güzelleri övdün en güzel boyda

Helhele istedin kızlardan toyda
Gelinle damadın şansı sen oldun

Her şarkın her türkün birer şaheser
Som ezgilerinden bengilik eser
Dersem kurumasin coşan bu kevser
Haktır bu alanın ası sen oldun (Hasret, 2010: 31-33)

1.2.5.16. Yorum Sergisinde Horyat

Kültür ve Gençlik Bakanlığı- Türkmen Kültür ve Sanat Genel Müdürlüğü yayınlarından olan bu eser, şair Hüsam Hasretin 18 Erbilli horyatçılarında her birinin yirmi horyatını yorumlayan bir eserdir. Erbilde 2011 yılında basılan ve 198 sayfadan oluşan bu eser, Arap harfleriyle basılmıştır. Ayrıca bu eserde geçen iki bölümden biri Folklor Horyatlardan yirmi tanesinin yorumudur, diğeri ise Ağalayan Horyatlar başlığı altındadır. Eser Kültür Basımevinde basılmıştır.

1.2.5.17. Haktan Dilek

Türkmen Kardeşlik Ocağı yayınlarından olan bu eseri, şair Hüsam Hasret hazırlayıp Erbilde 2011 yılında basmıştır. Eser, Telaferli şair Felekoğlunun şiirleri ile horyatları olmak üzere iki bölümdür. 104 sayfadan oluşan eser Arap harfleriyle, Fuzuli Basımevinde basılmıştır.

1.2.5.18. Erbil Buketi

Türkmen Kardeşlik Ocağı yayınlarından olup Erbilde 2012 yılında şairin bastığı bu eser 314 sayfadan oluşmaktadır. Beş bölümü içeren bu eserde Hüsam Hasret, Erbil şehri hakkında yazılan şiirleri, destanları, güfteleri, yedi heceli dörtlükleri ve cinaslı horyatları bir araya getirmektedir. Eserin her beş bölümden oluşmaktadır. Arap harfleriyle Fuzuli Basımevinde basılmıştır. Şair bu eserin ön sözünü şiirle süsleyerek (Erbil Ne Demek) başlıklı bir yazı yazmıştır:

Erbil Ne Demek?

Diyelim ki Erbil ne demek?

Bunu önce bir soru mu yoksa bir deyiş mi algılayalım. Erbil, her şeyden önce altı bin yıl bir tarih demek. Sonra görkemli Kale ve başı dik duran Minare demek. Ve bunların yanında adı ile ikizleşen ve zaman zaman ölümsüz adı ile adlandırılan Gökbörü demek.

Erbilden söz ederken onu soru diyelim
Bengi yanıtındaki kolay, zoru diyelim
Övelim Kale'siyle o Çöl Minare'sini
O yüksek şanına da hep Gökbörü diyelim

Bir de diyelim ki, Erbil ne demek?

Erbil, Türkmen'in kimliği olan baba ve atalarımızdan bize kalıt kalan ve gönül yolcusu olan en canlı horyat demek. Bir de ey ağalar, ey paşalar ile söylendikçe gözleri yaşaran ve gönülleri sızlatan Kerem demek.

Ta derinlerden coşar horyatı Erbilimin
Kerem ile süslenir bayatı Erbilimin
Sevgisi gönüllerde gündün güne çoğalır
Gariplere umuttur hayatı Erbilimin

İki de diyelim ki, Erbil ne demek?

Yıllar yılı kuruyup gitse de, suyu kalmasa da Mirisuyu demek, tepesi bir türlü göz önünden kayıp olmayan, kupkuru kalmasına da Karıncatepesi demek. Oralarda olup bitenlerin unutulmaya mahkum olan Kanlıdere demek.

Mirisuyu deyince çok bir sözler söylenir
Karıncatepesinde geçmişimiz boylanır
Korku simgesi olan ıssız Kanlıdereden
Ne efsaneler çıkar, ne masallar dillendirir

Üç de diyelim ki Erbil ne demek?

Sözün en kısası Erbili bilene, Erbili kendi gibi tanıyana, Erbili gönül gözüyle görene, Erbile bakıp da bir türlü doymayana Erbilden bir an bile dışarı çıkmadan her anda Erbili özleyene, Erbil adını bir an olsun dilinden atmayan ve Erbili kendi dünyası gibi benimseyene Erbil umut demek.

Erbilin her hecesi umuttur âşığına
O umutla aşkını işlemiştir aşkına
Bir an ondan ayrılmak ona yüz yıl gelir de
Bu düşüncedir onu götürüyor şaşkına

Dört de diyelim ki, Erbil ne demek?

Erbil, biz Erbil Türkmenleri için çok şey demektir. Erbil şehrimiz olduğu gibi evimizdir, yuvamızdır. Burada dünyaya göz açtık burada da göçmeyi niyaz edip toprağında gömülmeyi arzularız. O her birimizin gönlünde başka bir sevgi ile yerleşmiştir. Ona olan sevgimiz ezeli bir sevgidir. Ondan çok şeyler aldığımız gibi ona çok şeyler vermek zorundayız. Onun ilerlemesi ve onun adını yükseltmek için kalıcı çalışmalarda bulunmalıyız. Onun için tarih yazmalıyız. Her gün yüce Kale'sini görünce şehrimizin ne kadar uzun süreli bir tarihe sahip olduğunu her hâlde anımsamaktayız. Dolayısıyla Erbil şehrimiz her yazar, her şair ve her horyatçı için bitmez tükenmez konu olduğunu dememiz doğru olur. O her zaman işlenerek hakkında yüzlerce demeyelim, binlerce yazı, şiir ve horyat yazılmıştır.

Biz bu yapıtta düzyazı dışında hakkında yazılanları toplamaya çalıştık.

Erbilin bakışında yüce tarih okunur

Tarihi nakış nakış çehresinde dokunur

Ona mağrur desem de bir bakıma o hakkı

Her alan her meydana şan ve şöhret takınır (Hasret: 2011)

1.2.5.19. Ulu Türkmenim

Kerkük Vakfı tarafından İstanbul'da 2012 yılında Latin harfleriyle basılan bu eser 86 sayfa tutarında olup şair Hüsam Hasretin değişik tarihlerde ve millî meselelerde yazdığı 64 şiirle 22 dördlüğünü içermektedir. Sena Ofset'de basılan bu eserde geçen şiirlerin çoğu millî şiirlerdir. Şiirler sırasıyla şunlardır:

Kerkük - Ellerim - Ellerim - Kahramanlar - Bir Avuç Türkmen - Gitti - Biz - Uygulayan Milletiz - Babam - O Benim Yurdumdur - Gençlik Marşı - Altinköprü'nün - Döndüm - Türkmen Dilim Türkçe'dir - Vasiyet - Şehide ağıt - Yaşa - Özveri - Ey Şehit - Türkmenlerimiz - Fikrim Özgür Kuştur - Bu Bayramın - Türkmen - Soluğumda - Var -

Barış - Ordu Yolu - Ulu Türkmenim - Hakkın Vakti Bitmez - Git - Türkmen Marşı - Bu Çağda - Kerkükün - Yurdum - Milleti - Düşmez - Ki - Bizim - Şehidim - Şehitlik Yolu - Kötü Oyun - Ben Böyleyim - İstanbul'um - Bir Şehir Bilirim - Şair Kardeş - Şehit Murat - Türkmenin Sesi - Yaşa - Öç - Uygarlık - Olduk - Özgürlük - Türklere Soru - Atatürkü Anarken - Ben - Çılgılık - Şen Olsun Bayramımız - Şehit - Türkmen - Şehitlerimizin İzindeyiz - Türkmen Yavrusu - İçin - Türk Dilim - Biliyor - Dörtlükler.

1.2.5.20. Beşyap¹⁴

Türkmen Kardeşlik Ocağı yayınlarından olan ve 2012 yılında Erbilde basılan bu eser 100 sayfadan oluşup 180 beşyapı (cinaslı beşlikler)i içine almaktadır. Şair Hüsam Hasretin iddiasına göre, bu eser Türk ve Türkmen edebiyatında ilk basılan eser niteliğindedir. Fuzuli Basımevinde ve Arap harfleriyle basılmıştır.

1.2.5.21. Köprülüyüm

Türkmen Kardeşlik Ocağı yayınlarından olup Erbilde 2012 yılında şairin hazırlayıp bastırıldığı bir eserdir. 94 sayfa tutarında olan bu eser, Altınköprülü şair Cuma Kasapoğlu'nun hayatı, şiir ve horyatlarını içeren bir eserdir. Fuzuli Basımevi'nde Latin harfleriyle basılan bu eserde şair Hüsam Hasretin 30.08.2012 tarihinde şair hakkında yazdığı (Kasapoğlu) adlı şiiri geçmektedir. Şiiri buraya alıyoruz:

Yaşam bir gündüzdür, bir de gecedir
Yaşanmayan anı say Kasapoğlu
Yalnız arif olan bilir nicedir
Oksuz neye yarar yay Kasapoğlu

Köprü damarında fişkiran kansın
Ruhuyla birleşen bengi bir cansın
Oğuz boyundansın ulu Türkmensin
Türkmencilik sana pay Kasapoğlu

¹⁴ Bu sözcük, (beş dizeli yap) anlamına gelen ve bu kelimelerden türetilen bir sözcüktür.

Kutsal denilen şey şayet toprakta
Bunu benimsedin o ilk durakta
Türkmenin simgesi mavi bayrakta
Sen bir yıldız sen bir ay Kasapoğlu

Ak sayfaya yazdır kara yazını
Sonsuzluğa açıl çok gör azını
Gama meydan oku çalma sazını
Hep huzura üfle nay Kasapoğlu

Gel fani dünyadan bir şeyler umma
Kapkaranlığına gözünü yumma
Patlat duygularını içine gömme
Adını evrene yay Kasapoğlu

Tutuşup yandıkça gürlü odumuz
İnan soğumaz bir an vücudumuz
Gerçekleşmezse en son umudumuz
Vay hâlimize vay vay Kasapoğlu (Hasret, 2012: 93-94)

1.2.5.22. Kara Bahar

Kültür ve Gençlik Bakanlığı- Medya, Basım ve Dağıtım Genel Müdürlüğü- Basım ve Dağıtım Müdürlüğü- Erbil yayınlarından olan bu eser, Kürt öykücüsü Ahmet Mehmet İsmail'in bir eseridir. Erbilde 2013 yılında basılan ve 144 sayfadan oluşan bu eser, şair Hüsam Hasretin Kürtçeden Türkçeye çevirdiği bir romandır. Eser Latin harfleriyle Kültür Müdürlüğü Basımevinde basılmıştır.

1.2.5.23. Ağlayan Horyatlar

Türkmen Kardeşlik Ocağı yayınlarından olan bu eser Erbilde 2013 yılında şair tarafından hazırlanıp basılan bu eserde Erbilli usta horyatçı yarlıganmış Ömer Ağbaşın hayatı ve horyatları yer almaktadır. Eser 224 sayfadan oluşup Arap harfleriyle basılmıştır.

Fuzuli Basımevi'nde basılan bu eserin son bölümünde Horyatçı hakkında yazılan manzum ve mensur ağıtlar geçmektedir. Şair bu eser için 10 sayfalık (Horyat Olan Horyatçı) başlığı altında bir ön söz yazmıştır.

1.2.5.24. Yağmur

Türkmen Kardeşlik Ocağı yayınlarından olan bu eser Erbilde 2013 yılında şair tarafından hazırlanıp basılan bu eserde Erbilli genç şair Yunus Tütüncü'nün şiirleri yer almaktadır. Fuzuli Basımevinde basılan eser 100 sayfadan oluşup 99 şiiri kapsamaktadır, eser Arap harfleriyle basılmıştır. Şair bu eser için de iki sayfa tutarında (Şiire Olan Düşkünlük) adı altında bir ön söz yazmıştır.

1.2.5.25. Erbiliden Ölmeyen Bir Şair

Türkmen Kardeşlik Ocağı yayınlarından olup Erbilde 2013 yılında şair tarafından hazırlanıp basılan bu eserde, Erbilli şair Cercis Ali Bahçecinin hayatı, şiiri ve horyatları yer almaktadır. 112 sayfadan oluşan ve Fuzuli Basımevinde ve Arap harfleriyle basılmıştır. Şair bu eserde yazdığı dört sayfalık ön sözden ayrı, iki sayfalık (İkinci Bir söz) başlığı altında başka bir yazı da yazmıştır.

1.2.5.26. Bal Ekmeği

Türkmen Kardeşlik Ocağı yayınlarından olup Erbilde 2013 yılında şair tarafından hazırlanıp basılan bu eserde, Kerküklü şair Metin Abdullah Kerküklünün yirmi kadar şiiri ile bir cinaslı horyatı geçmektedir. 112 sayfadan oluşan bu eser hem Latin hem de Arap harfleriyle Fuzuli Basımevinde basılmıştır.

1.2.6. Hüsam Hasretin Diğer Şair Ve Horyatçıların Eserlerinin Çıkmasındaki Katkıları

Hüsam Hasret kimi şair ve horyatçıların eserlerini gözden geçirip düzeltmelerini yaparak ön sözlerini yazmıştır. Basılmış o eserleri aşağıya alıyoruz:¹⁵

1.2.6.1. Gönülden Coşan Sözler

2003 yılında Türkmen Kardeşlik Ocağı, edebiyatçı ve ses sanatçısı Ganım Fettah Erbillinin eserini basmaya karar verdiğinde, Ocak Yönetimi bu kitabın hazırlanma işini Hasret'e vermiştir. Şiir, horyat ve yedi heceli dördlüklerini hazırlayıp sayfa tasarımını da yaparak eserin üç sayfalık (Sunuş) bölümünü de yazmıştır. 70 sayfalık bu eserin son kapağında Ganım'ın yaşam öyküsü ve edebiyatından da söz etmiştir. Eser Erbilde Fotokopi cihazı ile basılmış olup eserde 4 şiir, 248 cinaslı horyat ve 50 yedi heceli dördlük yer almaktadır.

1.2.6.2. Gönül Horyattan Doymaz

2003 yılında Türkmen Kardeşlik Ocağı, Erbilli horyatçı Hüsam Mehmet Aziz'in eserinin basılması işini Hasrete vermiştir. Horyat ve yedi heceli dördlüklerini bilgisayarla yazımı ve sayfa tasarımını ile birlikte, esere üç sayfalık bir (Sunuş) bölümü de eklemiştir. 56 sayfalık bu eserin arka kapağında Horyatçının yaşam öyküsü ile horyat yazıcılığı hakkında bilgiler sunmuştur. Erbilde basılan eserde 130 cinaslı horyat ve 20 yedi heceli dördlük yer almaktadır.

1.2.6.3. İkiz Sevgiler

2009 yılında Erbilli genç şair Şemsettin Veli Erbillinin bu eserini, iki sayfalık (Başarıyı Yakalayan Şair) adlı ön sözle hazırlamıştır. Eser Kerkükte Türkmen dili Basımevinde basılmış ve eserde 55 şiir yer almaktadır.

1.2.6.4. Gönül Sesi

¹⁵ Şairle görüşme, Erbil, 09.05.2016.

2010 yılında Aras Basım ve Yayınevi tarafından Erbilde, Lâtin ve Arap harfli olarak basılmış olan eser Erbilli genç şair Murat Yaşar Mışkonun şiirlerini kapsamaktadır. Eserin düzeltilmesini yapan Hasret, iki sayfalık (Şiir Bir Bakıma Sevgidir) başlıklı bir ön söz de yazmıştır.

1.2.7. Hüsam Hasretin Basılmamış Eserleri

Hüsam Hasretin basıma hazır birçok eseri bulunmaktadır, basıma hazır olanları buraya alıyoruz:

1.2.7.1. Kapı

Şairin bu eseri 120 sayfalıktır. Şiirlerin tümü hece ölçüsüyle ve değişik tarihlerde kaleme alınmıştır.

1.2.7.2. Gazeliyat - Gazeller

Şairin bu eseri 80 sayfa tutarında olup edebi yaşamı boyunca yazdığı gazellerden oluşmaktadır. Eser de iki sayfalık bir ön söz ve 72 gazel yer almaktadır. Kırk biri on dizeli, yirmisi on iki dizeli, beşi on dört dizeli, biri on altılı dizeli, biri on sekiz dizeli ve dördü de yirmi dizelidir.

1.2.7.3. Ölümsüz Dizeler

Bu eserinde geçen şiirler; tanınmış edebiyatçı, ses sanatçı ve şahsiyetler hakkında yazılan dizelerdir. Bazıları hayatta olan kimseler için de tertip edilmiştir. Eserde, Türk dünyasının büyük şairi Fuzuli hakkında da iki şiir geçmektedir.

1.2.7.4. On Şiir Bin Dize

Şairin bu eseri 112 sayfalık bir eserdir. Şairin 2015 yılının Şubat, Mart ve Nisan aylarında yazdığı on şiir yer almaktadır. Her şiir yüz dizeden oluşmaktadır. Şair bu on şiirde, Türkmen hece ölçüsünün en güzel örneklerini vermiştir.

1.2.7.5. İnci Tanelerim

Şairin bu eseri 130 sayfalık bir eserdir. Şairin 2015 yılının ayları arasında yazdığı 365 dörtlüğünü içermektedir. Ayrıca şair bu eseri için dört sayfalık bir ön söz de yazmıştır.

1.2.7.6. Yaşar'ın Destanı

Şairin bu eseri de 80 sayfalık bir eserdir. Şair bu destanı Erbilli ses sanatçısı Yaşar Şevket'in hatırası için yazmıştır. Eser ön sözden ayrı 61 beşlikle, 1 şiir ve 1 cinaslı horyattan oluşmaktadır.

1.2.7.7. Naatlar - Dini Şiirler

Şairin bu eseri sadece yazdığı dini şiirlerini içeren bir eserdir. 63 bentten oluşan (Ya Resûl Allah) şiiri ile her birisi bir hadis-i şerifi içeren 60 dörtlük bu eserin en uzun şiiridir.

1.2.7.8. Kan Vadisi

Bu eser şairin Kürtçeden Türkçeye çevirdiği 20 öyküden oluşmaktadır. Bu öyküler, Kürt öykücü Celil Kakaveyis'in öyküleridir.

1.2.7.9. Bin Bir Horyat / Üçüncü

Şairin 216 sayfa olan bu eseri de diğer iki (Bin Bir Horyat) eseri gibi 1001 cinaslı horyatı içermektedir. Bunun yanında eserde 10 sayfa tutarında (Neden Bin Bir Horyat) başlığı altında bir ön söz de bulunmaktadır.

1.2.7.10. Horyat Yaşantımızdır

Şairin 350 sayfa olan bu eseri, yıllar yılı horyat hakkında yazdığı düzyazılar, şiirler ve horyatlardan oluşmaktadır. Eserde, 4 sayfalık (Horyat Ne Demek) başlığı altında bir ön söz de mevcuttur.

1.2.7.11. Yazıların Dili - Düzyazılar

Şair Hüsam Hasretin bugüne kadar beş yüzü aşkın makale ve düzyazısı Türkmençe çıkan dergi ve gazetelerde yayımlanmıştır. Bunların büyük kısmı bu eserde toplanmıştır.

1.2.8. Hüsam Hasretin Şiirlerinin Yayımlandığı Gazete ve Dergiler

Hüsam Hasret, eserlerini yayımlamadan önce kimi şiir ve horyatlarını Yurt içinde ve dışında birçok gazete ve dergilerde yayımlamaya çalışmıştır.

1.2.8.1. Bağdatta Çıkan Dergi ve Gazeteler

1. Kardeşlik Dergisi

1961 yılında Bağdatta yayım hayatına başlayan Kardeşlik Dergisi, Türkmen kültürü için bir dönüm noktası sayılır. Türkmen Kardeşlik Ocağı tarafından çıkarılan bu aylık dergide, şairin 1977 yılından bu yana kimi şiirleri yayımlanmıştır. Onlardan:

1. Nizamın Ruhuna Ağıt S. 10,11,12 - 1984
2. Biz Erenler S.5,6,7 - 09,10,11.1985
3. Doğru Sevda S.182 - 11.1985
4. Hakkın Sesi S.183 - 12.1986

2. Birlik Sesi Dergisi

Türkmen Edebiyatçılar Birliği tarafından Bağdatta üç ayda bir çıkarılan bu dergide, şairin birçok şiiri yayımlanmıştır. Onlardan:

1. Kaderim S.36 - 1985
2. Son Hatıra S.37 - 1986
3. Bir Mektup S.38 - 1986
4. Hayal Okşamaz Beni S.39 -1986
5. Bilirim S.44 - 1987
6. Sevgiliye Üç Şiir S.47 - 1990
7. Bir Gönül S.52 – 1995

3. Türkmen Yazarı Dergisi

Türkmen Edebiyatçılar Birliği tarafından Bağdatta çıkarılan bu üç aylık dergide, şairin bazı şiirleri yayımlanmıştır.

1. Erbil S.2 - Haziran 2016

4. Yurt Gazetesi

Türkmen Kültür Müdürlüğü tarafından Bağdatta çıkarılan haftalık bir gazetedir. Yetmişli yılların sonundan başlayarak şair Hüsam Hasretin en çok şiirleri bu gazetede yayımlanmıştır.

1. Kalsın S.477 - 31.10.1979
2. (Sevgi Yaşamı) ve (Unutabilirim) S.709 - 11.05.1984
3. Hasret Duygusu S.714 - 15.06.1984
4. Aşk S.725 - 31.08.1984
5. Beni S.732 - 02.11.1984
6. 24 Ocak S.746 - 24.01.1985
7. Gerçek Yaşam S.747 - 01.02.1985
8. Olum S.750 - 22.02.1985
9. Sen Gideli S.753 - 15.03.1985
10. Dost Ol S.759 - 26.04.1985
11. Sorma Benden S.762 - 17.05.1985
12. Al Beni S.774 - 09.08.1985
13. Muhtacım Sana S.784 - 25.10.1985
14. Aşk S.789 - 29.11.1985
15. Şadlık Dünyası S.796 - 17.01.1986
16. Ben S.800 - 01.08.1986
17. Bahar Şarkısı S.802 - 21.02.1986
18. Dostum S.803 - 07.03.1986
19. Hakkın Sesi S.806 - 28.03.1986
20. Ben S.811 - 02.05.1986
21. Sensiz S.813 - 16.05.1986
22. Ayrılık Çilesi S.818 - 27.06.1986

23. Ahım Var S.819 - 04.07.1986
24. Ayrılık S.821 - 18.07.1986
25. Yalnızlığa Dönüş S.822 - 25.07.1986
26. Yürek S.823 - 01.08.1986
27. Sevinçli Yar S.830 - 26.09.1986
28. Sensiz Olmak S.831 - 03.10.1986
29. Gamlı S.835 - 31.10.1986
30. Ancak S.863 - 15.05.1987
31. Olsun S.873 - 24.07.1987
32. Ey Dostlar S.886 - 23.10.1987
33. Sevgiye Konuk S.900 - 17.02.1988
34. Şair Kardeş S.914 - 25.05.1988
35. Özgürlük S.923 - 03.08.1988
36. Açık Şiir S.933 - 12.10.1988
37. Armağan S.961 - 27.04.1989
38. Gitti S.964 - 25.05.1989
39. Zafer Ve Barış S.966 - 08.06.1989
40. Bu Bayramda Gel S.971 - 13.07.1989
41. Zaferlerimle S.987 - 09.11.1989
42. Bitmeyen Şiir S.990 - 30.11.1989
43. Yeni Bir Sabah İçin Yeni Bir Şiir S.993 - 21.12.1989
44. Sensiz Olsam S.1004 - 08.03.1990
45. Sessiz Şiirler S.1014 - 17.05.1990
46. Hece Şiirimiz S.1029 - 06.06.1991
47. Şiir Kanatında Horyat S.1036 - 01.08.1991
48. Bir Sözcük Yüzünden S.1040 - 29.08.1991
49. Dışarıda Yanıt S.1046 - 10.10.1991
50. Evreni Deyimlerken S.1052 - 21.11.1991

1.2.8.2. Erbilde Çıkan Dergi ve Gazeteler

1. Türkmeneli Gazetesi

Irak Türkmen Cephesine bağlı Enformasyon Dairesi tarafından Erbilde çıkarılan haftalık bir gazetedir. Şair bu gazetede daha çok yazılar yayımladığı için az sayıda şiirler yayımlamıştır.

1. Peşinden S.02 - 29.08.1994
2. Özgürlük S.03 - 01.10.1994
3. Ölümsüz Şiir S.30 - 03.08.1996
4. Türkmen S.39 - 11.05.1997
5. Horyatlar S.40 - 20.06.1997
6. Son Ümit S.41 - 01.08.1997
7. Türkmenleriz S.47 - 02.11.1997
8. Türkmen S.50 - 25.11.1997
9. Ocak Türkmeni S.55 - 31.12.1997
10. Fuzuli S.89 - 26.08.1998
11. Fuzuli S.90 - 02.09.1998
12. Bir Sitem S.109 - 09.12.1998
13. Diyorum S.113 - 23.12.1998
14. Yeni Yıl S.115 - 30.12.1998
15. Öç S.117 - 06.01.1999
16. Sen S.127 - 10.02.1999
17. Şehit Murat'a Ağıt S.217 - 22.12.1999

2. Kardeşlik Gazetesi

Türkmen Kardeşlik Ocağı tarafından Erbilde çıkarılan aylık bir gazetedir. Şairin bu gazetenin her sayısında bir yazısı yer almaktadır, bunların yanında bu gazetede birçok şiiri yayımlanmıştır.

1. Ocak Türkmeni S.0 - 31.12.1998
2. Olmadım S.08 - 00.09.1999
3. Canlı Ölüye Ağıt S.17 - 00.08.2000
4. Ocak Benim Ocağımdır S.24 - 01.01.2001

5. Git S.28 - 15.03.2001
6. Altinköprü'nün S.29 - 01.04.2001
7. Sessiz Giden Şair S.32 - 15.05.2001
8. Olduk S.34 - 15.06.2001
9. Şehit S.35 - 01.07.2001
10. Türkmenin Sesi S.40 - 15.09.2001
11. Şen Olsun Bayramımız S.41- 07.10.2001
12. Geldik S.43 - 15.11.2001
13. Ramazan İçin İki Şiir S.44 - 01.12.2001
14. Ocakta S.45 - 05.01.2002
15. Hayal Okşamaz Beni S.46 - 01.02.2002
16. Ben S.47 - 15.02.2002
17. Diyorum S.48 - 01.03.2002
18. Horyatlarımız S.49 - 15.03.2002
19. Bizim Şehirde S.50 - 01.04.2002
20. Bu Çağda S.51 - 16.04.2002
21. Türkmen Dilim Türkçedir S.53 - 17.05.2002
22. Şehitlerimizin İzindeyiz S.55 - 18.07.2002
23. Kötü Dünyanın S.56 - 24.08.2002

3. Nevi (Yeni) Gazetesi

Erbilde (Irakiye) kurumu tarafından üç dille çıkan bu gazetenin Türkmençe bölümünde şairin her sayıda bir düzyazısı yanında bir çok da şiiri yayımlanmıştır.

1. Şimdi S.0 -16.08.2006
2. Bulurdu S.44 - 11.07.2007
3. Sen Okudun S.49 - 15.08.2007
4. Fuzuli S.50 - 22.08.2007
5. Sensin S.51 - 29.08.2007
6. Bugündür Bugün Bayram S.58 - 17.10.2007
7. Ulu Türkmendin S.75 - 13.02.2008

8. İzzettin Abdi Bayatlı S.81 - 02.04.2008

1.2.8.3. Kerkükte Çıkan Dergi ve Gazeteler

Kerkük Şehrinde ise Hüsam Hasretin çok sayıda şiir, horyat ve düzyazısı bu şehirde çıkan dergi ve gazetelerde yayımlanmıştır.

1. Pınar Dergisi
2. Işık Dergisi
3. Türkmen Dili Dergisi
4. Türkmeneli Edebiyet Ve Sanat Dergisi
5. Türkmeneli Gazetesi

1.2.8.4. Diğer Dergi ve Gazeteler

Yukarıda isimlerini belirlediğimiz dergi ve gazetelerden ayrı Hüsam Hasretin diğer birçok dergi ve gazetede de düzyazı, şiir ve horyatları yayımlanmıştır.

1. Doğru Dergisi
2. Yeni Kuşak Dergisi
3. Gökbörü Dergisi
4. Kardaşlık Dergisi İstanbul
5. Saray Gazetesi
6. Esin Bülteni

1.2.9. Hüsam Hasretin Bestelenen Güfteleri

Hüsam Hasretin yazdığı şarkı sözleri veya güfteler seksenli yılların başında, başta Erbilli ses sanatçısı Yaşar Şevket olmak üzere bestelenmeye başlanmıştır. Yaşar Şevket, şairimizin yaklaşık 50 güftesini bestelemiş olup birçoğunu kendisi ve diğerlerini de diğer Erbilli ses sanatçıları yorumlamışlardır. Ardından Erbilin yetenekli genç müzisyen ve ses sanatçısı Yunus Tütüncü yüzü aşkın güftesini bestelemiştir. Bestelediği şarkı, türkü ve mânilerinin çoğunu kendisi, birer ve ikişer bestesini de diğer Erbilli ses sanatçıları

yorumlamışlardır. Bunların yanında Erbilli ses sanatçılar Mehmet Ahmet Erbilli, Ganım Fettah Erbilli, Abdullah Hattat, Şirzat Üzeyirağalı, Fuat Terzi, Murat Yaşar, Hadi Altuncu, Yaşar Çakmakçı ve diğer müzisyen ve ses sanatçılar da şairimizin güftelerini besteleyip yorumlamışlardır. Hatta bir ara şair kimi güftelerini kendisi bestelemiştir. Bugüne kadar şairimizin yaklaşık iki yüzü aşkın güftesi bestelenmiştir.

Şairimizin çok sayıda müzisyen ve ses sanatçılarımız tarafından besteledikleri güftelerden bazıları:

Erbil Güzeli - Erbil Mânisi - Erbillidir - Arıyorum Yoksun - O günden - Yürek İster - Olduğun Yere - Ayrılık - İstemem Seni - Elif - Baba - Babayım - Pambuğa - Böyle Sevda Böyle Yari - Beyaz Esmer - Bu Sevda - Bitti Tükendi - Bir Horyat Oku - Bir Kız Seçtim Erbilden - Bir Güzelin - Bıraktım - Hasret Yuvası - Darılıp - Dediler - Demeyin - Deme - Dön Amca - Dünyaya - Sana Olan Aşkımı - Sensiz Yar - Sevdim - Sevdim Seni - Söz Verdin - Şirin Oğlum - Şirin Balam - Aşkın Adı - Garip - Garibim - Kardeş Sen Beni Erbile Götür - Kader - Komşu Kızı - Kız - Kız Sen Nanca Güzelsin - Gel Sor Beni - Gel Görüm Gözünü - Gel - Ey - Güzelim - Güzeliyorsun - Güzelin Biri - Güldürün - Kimdir Bu Yar - Kimsem Yok - Gönlümü - Gönül Sultanım - Gönül - Ben - Benim Aşkım - Nicesin - Anne - Hani - Vefasızlar Elinden - Yar Benimdir - Yari Getirin - Yazık Oldum Derbeder - Yalancı - Yaman Gurbet - Yuvam - Kapıya - Düştü - Seni İstedim - Yoluna - O Gözü - Kalmadı - Gözümüz Aydın - Erbil Şehri - Erbil Güzeli - Oğul - Ey Şadlık - Hayranım Güzel Yare - Zafer Bizim - Kardeşlik Türküsü - Kız - Güzeldir Erbil Gelini - Gitme - Neler Dedin - Hey Can - Oldum - Elimde Değil - Bir Dünyamız Var İdi - Kızlar - Sevdim Seni - Gölge Dalda - Ben Aşk - O Toyda - Bahar Gözlüm - Bir Gün Yolum Düştü Köye - Sevgi Konuş - Yolculuk Bestesi - Oynasın - Öz Özüme - Kız Sev Beni - Babayım - Sevgimiz - Şadlığa - Gel Bırak Gönül - Anne - Ha Gamdır - Şadlığım Ol - Küreken - Son Türkü - Aşk İçinde - Küstürdüm - Bağlı Bahtım - Bir Handa - Bir Esmer - Söyle Gelim Bağına - Sen Gideli - Af Etmem Seni - Kaderim - Ben - Bizim Toy - Sensiz - Aşkın Duvarı - Bizim Toyumuz - Gene - Gönül Ortağı - Gelseydi - Bir De Gel - Bilmedim - Söyleyin - Sevgiye Konuk - Gel Bana - Gel Benim Ol - Gel - Ben Dedim - Hani Sen - Yare Gideyim - Bir Gözü Güzeli - Sen - Seni Görüm - Garip Gönlüm - Gelir De - Gülüm - Nerde Bir Gül Görsem - Bir Bakışta - Senden Başka Söyle - Güzeliyorsun - Gülüm.

Ayrıca şairimizin pek çok güftesi, Türkmençe ya da Arapça olan besteleyerek yorumlamışlardır. Onlardan bazıları:¹⁶

O Güzelin Aşkını - Ayrılık - Eski Şehrim - Bayram - Bu Toyun Gelini - Haber Yok Senden - Dalma Balam Dalma - Diyorsun - Sana Çok Dedim - Senin Adın - Sevda - Severim Seni - Şadlık Benimdir - Kız Sendeki - Gel Halaya - Gel Yarım - Gelmedi Yar Bir Gün - Gelirim - Güzelim - Vay Ne Dedim - Yar Eyle Beni - Yare Dedim - Yalnız Değilim - Yemekler Tablosu - Sana Ne Yaptım - Sensin - Sensiz - Senin Her Şeyin Güzel - Azizim - Ha Sevgilim - Gel Bana - Yüce Dağ Başında.

Bunların dışında, Erbilli ses sanatçıları şairin çoğu gazellerini ve şiirlerini makam usulleriyle de okumuşlardır:

Cana - Uyanmasın - Deyim - Sensiz - Sevda - İtap - Kalmadı - Ben - Ne Söylesin - Neler Desem - Garibin.

¹⁶ Şairle görüşme, Erbil, 11.06.2016.

İKİNCİ BÖLÜM

2. Bölüm: HÜSAM HASRET'İN ŞİİRLERİNİN ŞEKİL VE MUHTEVA YAPISI

2.1. Hüsam Hasretin Şiirlerinin Şekil Yapısı

Türk şiirinin millî vezni olan hece ölçüsü, çoğunlukla Türkmen Halk Edebiyatında şiirin tek temel ölçüsü olmuştur. Divan edebiyatında kalem oynatan kimi Türkmen şairleri bile hece ölçüsüyle birkaç örnek yazmışlardır. Bu da diğer şairleri hece ölçüsünde şiirler yazmaya yöneltmiştir. Türkmen Şiirinin asıl ölçüsünün hece ölçüsü olduğu fikriyle yazan şairler, bu sebeple Türkmen şiirinde heceye gerçek değerini vermişlerdir. Bu şairler diğer hece şairleri gibi, kendi dönemlerinde dil, muhteva ve ölçü bakımından bir örnek oluşturmuşlardır. Serbest şiir akımı ortaya çıkınca, kimi şairler bu akıma yönelmişler ancak hece ölçüsüyle şiir yazan şairler de yollarına devam etmişlerdir. Günümüz Türkmen şairler arasında hece ölçüsüyle şiir yazanlar eskisinden az değildir. Hatta Hüsam Hasret, “Hece Şiirimiz” adlı şiiriyle bu konuyu şiirleştirmiştir.

Bir zaman aruzun yağmuru aktı

Şimşegi dünyayı kaç kere yaktı

Sonra özgür şiir ortaya çıktı

Yine de yaşadı hece şiirimiz (Hasret, Yurt Gazetesi, 1991: S.1029)

Araştırmacılar hece şiiri, şekil ve tür hakkında konu ile ilgili görüşler belirtmişlerdir:

Hikmet Dizdaroğlu: Şekli “*koşuğun dize sayısı, bunların kümelenişi ve uyak düzeni bakımından gösterdiği özelliştir*” diye tanımlar, türü ise; “*Nitelik bakımından andırışları olan ama alt dallarında çeşitlemeleri görülen yazın ürünüdür*” şeklinde tarif eder. Daha sonra hece ölçüsüyle yazılan şiir türlerini şekil yönünden, mâni ve koşma tipi olarak iki kısımda değerlendirmeyi teklif eder. (Dizdaroğlu: 1969)

A- Nazım Şekilleri:

1. *Mâni*
2. *Koşma*
3. *Destan*

B- Nazım Türleri:

1. “Ezgi” ağırlıklı türler (*Türkü, varsağı, semai, koşma vb.*)
2. “Konu” ağırlıklı türler (*Koçaklama, taşlama, güzelleme, destan, ilahi, devriye, nutuk, şathiye vb.*)
3. “Ezgi” ve “Konu” ağırlıklı aynı yoğunlukta olan türler (*Ninni, ağıt, mâni, varsağı vb.* (Oğuz: 2010))

Hece şiirinin her türünde görünen o ki, “şekil”e bakıldığında dışarıdan görülebilecek özellikleri, “nazım birimi, kafiye şeması, ölçü, şiirin dize bakımından hacmi” içine almıştır. Şiirlerin bu özellikleri de “şekil” başlığı altında toplanır. Bunlardan ayrı şiirlerde bir de büyük rol oynayan o şiirlerin konularındır.

Hüsam Hasretin şiirlerine bakılırsa o şiirde şekile önem veren şairlerden biri olarak görünüyor. Hece ölçüsü ile ve değişik kalıplarla yazdığı şiirlerde, hece ölçüsünün en önmeli olan üç ögesini şiirlerinde titizlikle işlemeye ve herhangi bir aksaklığa yol vermeye çalışmıştır. Ayrı bir özelliği çoğu şiirlerinde işlediği konunun dışına çıkmamak istemesidir. Yeteneği doğrultusunda her sözcüğü yerli yerinde oturtmaya özen göstermiştir. İlk günden şiir yapısını hece şiirinde gören şair hece şiiri dünyasından hiç dışarı çıkmak istememiş, yaşamını da şiirleştirmeye uğraşmış. Şair, bu konuyu (Bir Ayın Şiirleri) eserinin son kapağında şöyle anlatıyor: “*Duyguların en güzeli şiire sığıdığı ve şiirle canlandığı için şiirsiz bir yaşamı hiç sevmedim, ömür boyunca da sevmeyeceğim. Yaşamı da ölümsüz bir şiire dönüştürmek için çaba harcamaktan bir türlü geri kalamam*”.

2.1.1. (Ölçü) Vezin

“Türk halk şiirinde (vezin) karşılığı ölçüdür, kimi de tartı terimi kullanılır. Türk halk şiirinde ölçü, hece ölçüsüdür. Hece ölçüsü, Türk dilinin yapısından doğmuştur. Hece ölçüsünde esas, dizelerdeki hece sayısının birbirine eşitliğidir. İlk dördlüğün dizeleri kaç ise, ondan sonraki dördlüklerin hece sayıları da ona

uymak zorundalar. Eski manzumelerde hece sayıları beş ile on beş arasında değişmektedir. Saz şairleri ise, hece kalıpları içinde, en çok yedili, sekizli ve on birli olanları kullanmışlardır. Âşık edebiyatı ve anonim halk edebiyatı ürünleri arasında beşli, altılı, dokuzlu, onlu, on ikili, on üçlü, on beşli ve on altılı kalıplara çok az rastlanır. Hece ölçüsünde uyum sağlayan öğelerden biri, duraklardır. Dizelerin belli bölümlere ayrılması, durguyu sağlar. Kullanılan bütün hece kalıplarda durgulara yer verilir. Durakların belirli bir düzeni vardır. Çift heceli (6, 8, 10, 12, 14, 16) dizelerde durak, dizeyi iki eşit parçaya böler. Tek heceli dizelerde ise, genellikle, çok heceli kısım dizenin ilk yarısında yer alır. Durgular sözcükleri bölmez.” (Dizdaroğlu: 1969)

Türk şiirinde olduğu gibi Türkmen şiirinin de ölçüsü, parmak hesabı denilen hece ölçüsüdür. Eskiden beri kullanılan hece ölçüsü günümüz Türkmen şairleri tarafından da yaygın bir biçimde kullanılmaktadır.

Hüsam Hasret de, şiirlerinin çoğunu Türkmen şiirinin milli ölçüsü olan hece ölçüsü ile yazmıştır. Yazdığı her tür şiirde, hece ölçüsünü titizlikle işlemiştir. İkili şiir kalıbından başlayarak, üçlü, dördü, beşli, altılı yedili, sekizli, onlu ve on üçlü şiir kalıbına kadar, şiir ölçülerinde de dört heceliden yirmi heceliye kadar şiirler yazmıştır.

Yedi heceli şiirlerinin bazıları hariç bütün ölçülerde, durak veya durgu konusunu titizlikle kullanmıştır.

Ömür çöker gençlik biter (4+4)
Bitmez olur bu hatıra (4+4)
Bana ancak bunca yeter (4+4)
Açık kalsın bir pencere (4+4) (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 23)

Süslü baharın gelişi gibi (5+5)
Yar bana gelsen mutlu olurum (5+5)
Sevdalılarım gülüşü gibi (5+5)
Yüzüme gülsen mutlu olurum (5+5) (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 44)

Tek şiiri kaleme ele alırım (6+5)

Tümcesiyle işim başarı sağlar (6+5)
Ahenkli sözünü dile alırım (6+5)
Uyuşur hecesi bir konu bağlar (6+5) (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 47)

Günden bir gün yolun düşse dağlara (4+4+3)
Yalçın kaya akarsudan sor beni (4+4+3)
Dikkatle bak saklı olan ağlara (4+4+3)
Tutsaklanan her bir şeyde gör beni (4+4+3) (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 48)

Şairin en çok yazdığı şiirler, on bir heceli ile on dört heceli şiirlerdir. Hatta Türk ve Türkmen şiirinde benzerine az rastlanan dokuz heceli ve on üç heceli şiirler de kaleme almıştır.

Kırk yıl yaşadım ancak yalnız tek yaşadım (7+6)
Bir günah işlemeden temiz, pak yaşadım (7+6)
Sevmeyi sevilmeyi her şeyden üst tuttum (7+6)
Bir yalan yaşadım bin gerçek yaşadım (7+6) (Hasret, İnsanlık

Gözyaşımızdadır, 2001: 24

Şiir yazma konusunda kuralları dikkat etmesinin yanısıra şiirlerinde halk dili ile edebi dili, bir arada kullanmamaya özen göstermiştir. Her zaman arı bir dil ile yazmayı ön planda tutmuştur.

Gurbet deyince gurbet benliğimde yerleşti (7+7)
Acısı yüreğimde çoğu azımda kaldı (7+7)
Çilesi korku gibi hep duygumla birleşti (7+7)
Öldürücü konusu şiir yazımda kaldı (7+7) (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 80)

Bunun yanında halkın duygularına tercüman olmak üzere tüm horyatları ile yedi heceli dörtlüklerini ve bir takım güftelerini de halk dili ile yazmaya yönelmiştir.

Dinnevin¹⁷ mert kişini

¹⁷ Dinleyin.

Şaha eğmez başını

Onnan¹⁸ iyi yapan yox

Bu milletin işini (Hasret, Yaşam Potasında Pişen Sözcükler, 2009: 130)

Dinnevin siz Türkmen'i

Türkmen, Türkmen amanı

Vaxtına değer verir

Boş xarcamaz zamanı (Hasret, Yaşam Potasında Pişen Sözcükler, 2009: 130)

Derisen¹⁹ (3 hece)

Bir üzülmüş²⁰ derisen (7 hece)

Ne gül ektiv²¹ ne tiken²² (7 hece)

Bu bağdan ne derisen²³ (7 hece) (Hasret, Bin Bir Horyat, 2010: 87)

Dost yarasın (4 hece)

Sarmışam²⁴ dost yarasın (7 hece)

Men²⁵ dosta yaramışam²⁶ (7 hece)

Mene²⁷ de dost yarasın (7 hece) (Hasret, Bin Bir Horyat, 2010: 87)

Dün yamalydan²⁸ (5 hece)

Uydum dün yamalydan (7 hece)

Cahil olan güvenir (7 hece)

Kirli dünya malydan²⁹ (7 hece) (Hasret, Bin Bir Horyat, 2010: 102)

¹⁸ Ondan.

¹⁹ Derisin

²⁰ Yüzülmüş

²¹ Ektin

²² Diken

²³ Deriyorsun

²⁴ Sarmışım

²⁵ Ben

²⁶ Yaramışım

²⁷ Bana

²⁸ Yamalı ile

Ne yolçuluğ³⁰ bizi şehre yetirdi
Ne bir çare çilemizi bitirdi
Ayrılıklar³¹ bizi bizden itirdi³²
Ara yerde yalan oldu sevgimiz³³

2.1.2. Uyak (Kafiye)

Kafiye sözcüğünün sözlük anlamı, “sonda olan, arkadan gelen”dir. Uyak başlangıçta “manzum bir hikmet ya da hicivli bir söz” karşılığı idi. Anlam değişikliğine uğrayarak beyit, şiir karşılığı kullanılır olmuş, sonunda bugünkü anlamı kazanmıştır. Halk şairleri, ta eski çağlardan beri, uyak konusunda hafif bir ses benzerliğiyle yetinmişlerdir.

Tarih boyunca Türk şiirinde üç türlü kafiye görülür, yalnız dize başında, dize başında ve sonunda, yalnız dize sonunda. Prof. R. Rahmeti Arat, Eski Türk Şiiri adlı eserinde şöyle yazıyor: “*Eski Türk şiirinde uyak, dizenin başındadır, bazan da dize sonunda rastlanmaktadır. Uyağın baştan sona kayışı da vurgu ile ilgilidir.*” (Arat, 1965: 19)

Türkçe’de esas vurgu kelimenin sonundadır. İkinci derece vurgu kelimenin başındadır. Eski Türk şiirlerinde asıl ahengin temininde esas olarak kafiye mısraın başında bulunduğuna göre, bu ilk hecenin bugünkünden farklı olarak, vurgu olması veya öyle telaffuz edilmesi icab eder.

Halk şiirinde kafiyenin yanı sıra redif de önemli rol oynar. Redif de eski Türk şiirinin özelliklerinden biridir. Saz şairlerinin eserlerinde redif, çeşitli biçimlerde görülür. Genellikle dizenin sonunda; kimi zamanda başa doğru kayar ve dize başındaki sözcükleri kapsar.

²⁹ Malı ile

³⁰ Yolculuk

³¹ Ayrılıklar

³² Yitirdi

³³ Hüsam Hasret, Sevgimiz (Güfte), basılmamış eser.

Diğer birçok ögenin yanında, kafiye bir şiirin en önemli şartlarından biridir. Şiirde ahengi ve anlam zenginliğini sağlamak için, dizelerin başında, ortasında veya sonunda belli seslerle oluşturulan ses benzerliğine kafiye veya uyak denir.

Hüsam Hasretin şiirlerini uyak yönünden incelediğimizde, dörtlük birimiyle yazdığı şiirlerinde altı tür kafiye örgüsü bulunmaktadır. Dörtlüklerinin en çoğu “aaba” şeklinde ise de, “aaaa, aaab, abab, abba, abcd” gibi diğer dörtlük şekillerine de rastlanır.

Bunlara dair örnekler:

Dünya gözüyle dünyaya baktım	(a)
Ters dönüşüne kafamı taktım	(a)
Dost gönüllere girmek isterken	(b)
Yaşsız yabancı gözlerden aktım ³⁴	(a)
Üzülür aşkımız susarsak böyle	(a)
Gel de türküsünü benimle söyle	(a)
Şadlığı gönlümle bir parça eyle	(a)
Ben de sevinçleri vereyim sana	(b) (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 65)
Derin bir tasanın kor özlemine	(a)
İkiye bölmekten kaçınıyorum	(b)
Oksadıkça da her tür elemine	(a)
Üzgün bir biçimde geçiniyorum	(b) (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 69)
Birinci perdede söyleşi titiz	(a)
Bir ömrü yansıtır düğümlü nesne	(b)
Ancak bir olayla başlar bu roman	(c)
Her bölümde betim yeni olacak	(d) (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 70)
Dost olan kimseleri sevgiyle anıyorum	(a)
Yalnızlık nafiledir hep böyle sanıyorum	(a)

³⁴ Hüsam Hasret, Dünyaya Baktım, basılmamış eser.

Pervane dostum için mum gibi yanıyorum (a)

Uzak dostumu bile yakından tanıyorum (a) (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 92)

Şair beşli şiirlerinde de değişik kafiye örgüsü kullanmıştır. Şiirlerinde karşımıza çıkan kafiye türleri şunlardır, “aaabb, aaabc, aabba, aaaab, ababc, abbba, abbac, abbac”

Ayrıca şairin altılı şiirlerinde de değişik kafiye örgüsü vardır. “aabba, aabcba, abbaaa, abaccb”

Bunların yanında şairin yedi dizeli ve sekiz dizeli şiirleri de bulunmaktadır ancak yazdığı on dizeli şiirleri Türk ve Türkmen şiirinde çok az görünen şiirlerden olduğu için üzerinde durduk. Şair onları “abab cc dded” kafiye örgüsü ile yazmıştır. On parçadan oluşan (Türkmen) adlı şiirinin ilk parçasını örnek alıyoruz:

Şehrim olan Erbilde ilk Türkmen’i tanıdım (a)

Gökbörü şehri bana bir Türkmen şehri oldu (b)

Dilini konuşurken gerçek beni tanıdım (a)

Benliğime ölümsüz ikinci bir can doldu (b)

Şiirim en belirgin en derin sözü Türkmen (c)

Sönmeyen ateşimin alevi közü Türkmen (c)

Aman kıyılarında güvenli saldır Türkmen (d)

İnsanlık ülkesinde gölgedir, daldır Türkmen (d)

Açlıktan acı çeken zor durumda olana (e)

Peteği asil petek halis bir baldır Türkmen³⁵ (d)

Şairimizin şiirlerinde ikili (mesnevi) ve üçlü şiirler de bulunmaktadır. İki dizeli şiirine bir örnek, (Arzum Var Benim):

Benim de çok arzum var onlarla yaşıyorum

Ben de arzularımın peşinden koşuyorum

³⁵ Hüsam Hasret, On Şiir Bin Dize, basılmamış eser.

Kimi arzularımın gerçek olması kolay
Kimi zor kesilir o ister ancak bir olay

Hep arzumu birlikte demenin yararı yok
Ama ne yapayım ki gönlümün kararı yok

Hangi birini önce, hangi birini sonra
Demesini bir bilsem dinçleşirim bir ara³⁶

Şair üçlü şiirlerini daha çok iki değişik kafiye örgüsüyle kaleme almış, kimini “aab” ve kimini de “abc” kafiye örgüsüyle yazmıştır:

Bitse de her şey kayboldu sözler
Yine ruhumda bir sen kalırsın
Bir de ölmeyen o hatıralar

Gözünü gözler sabırsız gözler
Bilir ki bir gün öyle gelirsin
Bir durakta bir olur sıralar (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 46)

İki dizeli olması sebebiyle, şairin çok sayıda yazdığı gazellerinden de örnek sunulmuştur:

Bahar geldi gül açıldı bilmem yarım nerededir
Yarın kokusuyla esen aşk rüzgârım nerededir

Gel hâlimdem hiç söz etme, bülbülden beş beterim
Bana gerçek bahar olan ilkbaharım nerededir

³⁶ Hüsam Hasret, Kapı, basılmamış eser.

Hayat bir var bir yok derler hayatımdır hayatı
Yaksa yoğum varsa varım yoğum varım nerededir

Aşkım ona değerinden bir de değer vermiştir
O değerlim o kıymetlim o kibarım nerededir

Onsuz bana bütün dünya bütün cihan gurbettir
Sığınağım olan o bir tek diyarım nerededir³⁷

Hüsam Hasret, yazdığı şiirlerinin çoğunda uyak türlerinin hemen hepsini kullanmıştır. O şiirlerini yazarken kafiye konusunda çok titiz davrandığı görülmektedir. Elinden geldiği kadar ve şiirine aksaklık getirmeden şiirlerinde tam ve zengin uyakları kullanmaya özen göstermiştir. Çok az şiirinde tek ses benzeşmesinden oluşan yarım uyağa başvurmuştur. Şair uyak dışında, redifler ve ses yinelemeleriyle ahengi tutturmuştur. Şiirlerinin çoğunda uyak bütünlüğünü sağlayabilmişse de, kimi şiirlerinde yarım uyak, tam uyak ve zengin uyağın bir araya geldiği de görülmektedir.

2.1.2.1. Yarım Uyak

Dize sonlarında tek ses benzemesine dayanan uyak türüne yarım uyak veya yarım kafiye denir. Bu tür uyak genellikle Halk Edebiyatında kullanılmıştır. Bu tek ses de, hem ünlü hem de ünsüz harflerden oluşmaktadır. Şair Hüsam Hasretin şiirlerinde bu tür uyak az görülmektedir. Şair şiirlerinde daha, tam uyakla zengin uyak kullanmayı tercih etmiştir. Şairin şiirlerinde yarım uyak oluşturan sesler şunlardır: “d, k, l, n, r, s, ş, t, v”. Bu seslerden yapılan yarım uyak yapılanlardan örnekler:

Ardınca yol yol **gideyim**
Yaş üstüne yaş **ödeyim**
Bu çığırdan seyred**eyim**

³⁷ Hüsam Hasret, Gazeliyat (Gazeller), basılmamış eser.

Gençliğime ara sıra (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 23)
 (“-eyim”): Redif. “-d”): Yarım Uyak)

Yeşillendi güzel elim
Açıverdi pembe gülüm
Bülbül gibi garip gönlüm
Umutlaştı dilek ile (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 25)
 (“-üm”): Redif. “-l”): Yarım Uyak)

Hasretimden inlerim
Ki boş sözler dinlerim
Nerededir o günlerim
Yalan, rüyaya döndüm (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 24-25)
 (“-lerim”): Redif. “-n”): Yarım Uyak)

Ben ki bağından aşk gülün dermişim
Kaybolan dünyamı sende görmüşüm
Seninle yaşama, aşka ermişim
Yoksa sensizliği tasa bilirim (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 13)
 (“-mişim”): Redif. “-r”): Yarım Uyak)

Dilimde bal adın beste
Yakınladın beni dosta
Bayrağını omuz üste
Şal eyledim şal eyldim (Hasret, Hasret, 1984: 25)
 (“-te-ta”): Redif. “-s”): Yarım Uyak)

Baharın isterdim düştüm kışına
Böyle hasret kaldım aşk güneşine
Tövbe demem ancak daha işine
Karışmam gelsen de arama beni (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 66)

(“-ine-ına”: Redif. “-ş”: Yarım Uyak)

Çevremdeki çığırlara düz gitme

Düşün biraz her konuya baş çatma

Bu görüşe taaccüble seyretme

Bilmediğın sorularla yor beni (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 48)

(“-me”: Redif. “-t”: Yarım Uyak)

Dertli ister devasını

Âşık bekler yuvasını

Aşkımızın meyvesini

Sen olmazsan ben biçemem (Hasret, Sende Buldum, 1986: 53)

(“-asını-esini”: Redif. “-v”: Yarım Uyak)

2.1.2.2. Tam Uyak

İki ses benzeşmesine dayanan uyak türüne tam uyak denir. Hüsam Hasretin şiirlerinde en çok tam uyak türüne rastlanmaktadır. Şairin şiirlerinin her bölümünün sonlarını oluşturan tam uyakların kimi sesleri şunlardır; al, ağ, af, at, ar, ap, ak, aç, ad, an, iç, el, en, ok, ol, or, oş, oy, öz, ön, ut, ce, ki, ne, ya, ... vd. Şairin tam uyaklı şiirlerinden bazı örnekler:

Gülün gördüm, **dalın** gördüm

Mutlu olan **hâlin** gördüm

Seraplarda **falın** gördüm

Gönlümdeki gerçek ile (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 25)

Açan yarayı **bağladığım** gün

Aşkından coşup **çağladığım** gün

Yar senin için **ağladığım** gün

Gözyaşım silsen mutlu olurum (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 44)

Gözüne bakıp **gözümü** gördüm

Dilin ucunda **sözümü** gördüm

Böyle bildi ki **özümü** gördüm

Aramızdaki her bir şey gerçek (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 45)

Hasret kaldım aşkın eğlencesine

Bir de kavuşmanın bir gecesine

En son kapıldım gam düşüncesine

Kaderimden acı kader görmedim (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 49)

Kavuşmak kalmamış sevgide sanki

Ayrılık olup da sevdalar belki

Sevdin sevilmedin ne sevdadır ki

Bir anda huyuna uymadın diye (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 53)

2.1.2.3. Zengin Uyak

Üç veya daha fazla sesin benzeşmesiyle oluşan uyağa zengin uyak denir. Bilindiği gibi bu tür uyak daha çok Divan Şiirinde kullanılır. Şairimiz şiirlerinde genellikle zengin uyak işlediği için, zengin uyağı oluşturan seslere rastlamak mümkündür. Bu seslerden kimlerini şöyle sıralayabiliriz: Var, rak, yat, ers, aha, eni, zgi, şan, yun, ara, enk, ile, yaz, özü, ala, rin, şak, rman, öyle, ağır, eser, utlu, erek, erde, ergi, akın, açık, ağla, vd. Zengin uyağa örneklerimiz, şu örneklerdir:

Ne sessizce beni **çağır**

Ne ardımda bunca **bağır**

Zaman ağır yükü **ağır**

Taşımaya belim yoktur (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 26)

(“-ağır”: Zengin Kafiye)

Ahlak çığırından yan çıkan zavallı **insan**
Her bir tamam işine mutlak alır bir nok**san**
Zorluklar karşısına çıkar her defasında
Uğraşıp hayatını asan etse de **asan**³⁸
(“-**san**”: Zengin Kafiye)

Ben bendeyim ben bende orta yerde bir ben **var**
Benle ben arasında örülmemiş bir du**var**
Bengilik dünyasında öyle bir ben olmuşum
Benliğimi sarsıtmaz ne insan ne cana**var**³⁹
(“-**var**”: Zengin Kafiye)

Bu hâl böyle mi gider nedir bunun son**ucu**
Yoksa hoş yaşamanın atıldı mı pabu**cu**
Bu durumdan perişan olan her bir kimsenin
Gayrı duaya bile açılmıyor av**ucu**⁴⁰
(“-**ucu**”: Zengin Kafiye)

Bilmem korku getirdi bizleri böyle **dize**
Yoksa neden bu kadar sıkı bağlandık **gize**
O düşman bizden değil gölgemizden korkardı
Evvel böyle değildik ayol ne oldu **bize**⁴¹
(“-**ize**”: Zengin Kafiye)

Ey sesimi işiten ey ığlığımı du**yan**
Bu gaflet uykusundan uyan artık bir **uyan**
Bunu bil ben gidersem kesin sen de gidersin
Gel benimle atlı ol bu kadar kalma ya**yan**⁴²

³⁸ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 2, basılmamış eser.

³⁹ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 5, basılmamış eser.

⁴⁰ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 11, basılmamış eser.

⁴¹ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 13, basılmamış eser.

(“-yan”: Zengin Kafiye)

2.1.2.4. Tunç Uyak

Uyaktaki sözcüklerden birinin, diğerini içinde aynen bulunması, yani tekrar edilmesiyle oluşan uyaklara tunç uyak denir. Zengin uyak içerisinde değerlendirilen tunç uyak, kendi başına anlamı olan bir sözcüğün bir başka sözcük içerisinde yer almasıyla oluşan bir uyak çeşididir. Zengin uyakta olduğu gibi bu uyakta da sözcüğün üç veya fazla sestem oluşması gerekir.

Şair Hüsam Hasret, şiirlerinde tunç uyağını zaman zaman kullandığı için, dizelerinde bu çeşit uyağı görmek mümkündür.

Takıldım gam adına

Düşünce feryadına

Kaderim muradına

Dertle yetti içimde (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 9)

(“-adına”: Zengin Kafiye)

Haksızlığa dalarsan, kendini kayberdersin

O vakit uçuruma doğru kayıp gidersin

Ayıldığında zaman geçmiş olacak artık

Onda da bakarsın ki başıboş derbedersin⁴³

(“-dersin”: Tunç Kafiye)

Sevgiyi bilmek için dere geçip dağ **aştım**

Açıklarından köpük gizemlerinden **taştım**

Bu kadar şaşırtıcı olduğunu bilmedim

Kendimde değilim ki, öyle elinden **şaştım**⁴⁴

(“-aştım”: Tunç Kafiye)

⁴² Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 14, basılmamış eser.

⁴³ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 1, basılmamış eser.

⁴⁴ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 3, basılmamış eser.

Yaşamak şerbet olsa, zehir olsa içeriz
Kollu yoksa da kolsuz gömleğini biçeriz
Nasıl olsa bıkmayız gerçeği aramaktan
Bulsak da bulmasak da yalanından geçeriz⁴⁵
 (“-çeriz”: Tunç Kafiye)

Suyu şor bu kuyumuz şirin kuyumuz değil
Bu kirlenen su ise bizim suyumuz değil
Biçim ve kılığımız değişmemiş ise de
Katılaştı huyumuz eski huyumuz değil⁴⁶
 (“-uyumuz”: Tunç Kafiye)

2.1.2.5. Cinas

Yazılışları ve okunuşları aynı, anlamı farklı sözcüklerle yapılan uyağa cinaslı uyak denir. Bu cinas konusu daha çok Halk Edebiyatında ve özellikle Türkmen Halk Edebiyatında horyatta kullanılmıştır. Cinaslı sözcükler bir, iki veya üç sözcükten oluşup üç, dört veya beş heceden oluşmaktadır.

Hüsam Hasret, horyat dünyasında verimli şairlerden olduğu için cinas sanatını en çok kullanan şairlerdendir. O yalnız Horyatta değil, yedi heceli dörtlüklerle ve bazı şiirlerinde de cinas sanatını kullanmıştır.

O yar adı
Dilimde o yar adı
Yaramı yengi⁴⁷ görme
Bu yaram o yaradı (Hasret, Bin Bir Horyat, 2008: 20)

⁴⁵ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 7, basılmamış eser.

⁴⁶ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 12, basılmamış eser.

⁴⁷ Yeni

O yanı sen
Bağladiv⁴⁸ o yanı sen
Dalma şadlığ⁴⁹ yuxsuna⁵⁰
Ğem⁵¹ görsev⁵² oyanısan⁵³
Bir ğemim yüz ğem oldu
Bağrımı oyanı sen (Hasret, Yaşam Potasında Pişen Sözcükler, 2009: 90)

Yukarıdaki iki horyatta geçen “O yar adı” ve “O yanı sen” sözcüklerinde, birincide iki ve ikincide üç farklı anlam kullanılarak cinas sanatı işlenmiştir. Şair horyat yazmada cinasın pek çok türünü de işlemeye özen göstermiştir. Burada yedi heceli dörtlüklerde işlenen cinaslardan iki örnek alıyoruz:

Men⁵⁴ yandım o da yandı
Ateşe, oda yandı
Külümüz dağılınca
Dam yandı, oda yandı (Hasret, Yaşam Potasında Pişen Sözcükler, 2009: 90)

Erbilde Duz⁵⁵ diyiriğ⁵⁶
Arada duz⁵⁷ diyiriğ
Yalancılar kıskanı⁵⁸
Nedi söz düz diyiriğ (Hasret, Yaşam Potasında Pişen Sözcükler, 2009: 90)

Şair Hüsam Hasret cinas sanatını şiirde de işlemiştir. Bu arada adını (Beşyap) koyduğu çok sayıda beş dizden oluşan cinaslı beşlikler yazmıştır:

⁴⁸ Bağladın
⁴⁹ Şadlık
⁵⁰ Uykusuna
⁵¹ Gam
⁵² Görse
⁵³ Uyanırsın
⁵⁴ Ben
⁵⁵ Tuzhurmatu ilçesi
⁵⁶ Diyoruz
⁵⁷ Tuz
⁵⁸ Kıskanıyor

Deli gönlüm ben su isem yar ada
Benim gibi gel sen ona yara da
Yaralanıp bir olmazsa çaremiz
Olmayalım ortak bu bir yarada (Hasret, Beşyap, 2012: 4)

İstemezsen senden olsun sevda yan
Tutuş bari sevil de yan sev de yan
Yana yana kül olunca sev dayan
Külün seni ömür boyu yaşatsın
Ölmez sevdan yaş üstüne yaş atsin (Hasret, Beşyap, 2012: 16)

2.1.3. Redifler

2.1.3.1. Redif

Şiirlerde dize sonlarında, görevleri aynı olan eklerin ya da anlamları aynı olan sözcüklerin tekrarlanmasına denir. Başka bir deyişle, yazılış ve okunuşları aynı, ancak anlam ve görevleri de aynı hece, ek, sözcük ve sözcük gruplarına ise redif denir. Redif her koşulda dizenin en sonunda bulunur. Yani kafiyeden sonra gelir. Ek hâlindeki redif, eş görevli eklerin tekrarlanmasıyla oluşan rediflerdir. Ek hâlindeki rediflerin çoğu, sözcüğe bağlanan ekler olduğundan bu konudaki genel kaide: “Sözcüklerin köklerinde kafiye, eklerinde ise redif vardır” şeklindedir. Bu kural bilinerek dizeye bakılırsa ek hâlindeki rediflerin yüzde doksanı dizede tahmin edilebilir. Sözcük hâlindeki redifler, aynı anlamdaki sözcüklerin tekrarlanmasıyla meydana gelen rediflerdir. Bütün redifleri dizelerde görebilmek oldukça kolaydır.

Hüsam Hasret de yazdığı şiirlerin gerektiği bölümlerde yapım ekleri, çekim ekleri, soru ekleri ve zaman ekleri gibi öğelerle redif yapmaya çalışmıştır. Bunları da dize sonlarında tekrarlanan aynı görevdeki sözcük ya da sözcük gruplarıyla redifleri işlemiştir.

Redifler genellikle kimi sözcükle kimi ekle kimi de hem ek hem sözcükle dizelerin sonuna eklenmiş. Şairimizin şiirlerinde yukarıda belirlediğimiz her üç tür görülmektedir. Bilindiği gibi Redifler üç türdür:

A - Ek Redif:

Bu tür sadece eklerden oluşan rediflerdir.

Susmak anında dostum konuşmak fayda **vermez**
Eylem zamanında da lakırtı, laf iş **görmez**
Bu dünyada her bir şey karşılıksız değil ki
Karşılık olmadan da kimse murada **ermez**⁵⁹

Kimi bugün kendini övüp bir şey **saniyor**
Kimi bir çıkar için yüz yalana **kaniyor**
İşte bu gibilerin umursamazlığından
Tutuşarak bu evren cayır cayır **yanıyor**⁶⁰

Uğraş ki basiretin mantıkla zengin**leşsin**
Darlığı yok edecek dostluğun engin**leşsin**
Öfke zarar getirir inatsa işi bozar
Sakin sakın kımıl da hayatın dizgin**leşsin**⁶¹

B - Kelime Redif:

Bu tür sadece sözcüklerden oluşan rediflerdir.

Ben bana takılmışım başkasına gerek **yok**
Bana bengiliğimden gayrı özgün erek **yok**

⁵⁹ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 26, basılmamış eser.

⁶⁰ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 28, basılmamış eser.

⁶¹ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 52, basılmamış eser.

Bu benlik bana özgü bana hastır bana has
Benim gibi onu da taşıyacak yürek **yok**⁶²

Düşünmekle yürüyen yola kılavuz **olur**
Her bir engeli aşar her bir fikre uz **olur**
İnsan o zaman görür yaşamak lezzetinde
Tatlı yaşam nasıl ki tatlandırır tuz **olur**⁶³

Haklı olmak istersen hakka doğru ak **işte**
Dünyayı aydınlatan kandilini yak **işte**
Sözünde ve işinde haklı çıktığında da
Umut dolu bir gözle hak yüzüne bak **işte**⁶⁴

C - Ek ve Kelime Redif:

Bu tür de, dizenin sonunda hem ek hem sözcükten oluşan rediflerdir.

Kervandan geri kaldık belirsiz yoldayız **hey**
Yolda sağdayız derken bir bakıp soldayız **hey**
Yolcuyuz doğru, ancak gittiğimiz yol meçhul
Yaşam hengamesinde kaybolan koldayız **hey**⁶⁵

Ne oldu ele uydun, bana uymadın **yazık**
Benimle bu temele bir taş koymadın **yazık**
Uyman için her yerde horyat ile bağırdım
Bana kulak asmadın beni duymadın **yazık**⁶⁶

Bana kafa taktınsa gel beni bende **ara**

⁶² Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 30, basılmamış eser.

⁶³ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 39, basılmamış eser.

⁶⁴ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 46, basılmamış eser.

⁶⁵ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 37, basılmamış eser.

⁶⁶ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 41, basılmamış eser.

Tanrı'nın nakşettiği müthiş desende **ara**
İpucunu buldunsa birçok sırrı çözersin
Onda da sana derim git seni sende **ara**⁶⁷

Şiirlerden ayrı redif konusu, kimi tam cinaslı olmayan horyatlarda da kullanılır. Bu da şairimizin görüşüne göre, cinası oluşturan sözcüklerin kalın ve ince olması konusunda hem uyak hem de uyaktan sonra gelen redif o cinas sözcüklerine güç sağlayabilir.

Şairin horyatları arasında az da olsa kimi tam cinaslı olmayan redifli horyat örneğine rastlamak mümkündür:

Bir dağam⁶⁸ da
Diyisen⁶⁹ bir dağam da
Seni bir şad görmedim
Yaşısan⁷⁰ bir de gemde⁷¹

Türkmence ne
Qonuştı Türkmence ne
Evvel baştan men⁷² varam⁷³
Muhtaçsa Türkmen cana (Hasret, Bin Bir Horyat, 2008: 44)

Dağ dedeler
Çıxardı dağ dedeler
Oxumuz bele⁷⁴ keskin
Yox bes daş⁷⁵ dağ da deler (Hasret, Bin Bir Horyat, 2008: 53)

⁶⁷ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 50, basılmamış eser.

⁶⁸ Dağım

⁶⁹ Diyorsun

⁷⁰ Yaşıyorsun

⁷¹ Gamda

⁷² Ben

⁷³ Varım

⁷⁴ Böyle

⁷⁵ Taş

Ay nelerde

Sayıldı ay nelerde

Üzümü de⁷⁶ itirdim⁷⁷

Lekeli aynalarda (Hasret, Bin Bir Horyat, 2008: 13)

2.1.3.2. Sözde Redif

Şiirde redifin olmadığı durumlarda redif işlevini gören ek veya sözcüklere “sözde redif” adı verilir. Redifin varlığı, uyağın var olmasına bağlıdır. Uyak olmayan dizede redifin varlığından söz edilemez.

“Kimi şiirlerde redif görünümünde ekler vardır, redifin var olabilmesi için mutlaka kafiyenin var olması gerekir. Bu bakımdan, söz konusu eklere redif dememiz mümkün değildir, şu hâlde nasıl bir isimlendirme yapmamız gerekir? Redif olmamakla redif görevi üstlenen bu eklere “sözde redif” demek sanırım en doğru yol olacaktır.” (Kaya:2010)

Şair Hüsam Hasretin şiirlerinde “sözde redif”e rastlanmaz, çünkü o şiirlerine aksaklık getiren uyaklara yanaşmamaya uğraşmıştır. O her şiirinde uyağı titizlikle işleyerek yerinde oturmasını sağlamaya çalışmıştır.

2.1.4. Ayak

“Ayak, Halk şiirinde uyak karşılığı olarak kullanılan bir terimdir. Divan ve Halk şiirlerinde genellikle ilk dördlüğün ikinci dizesinde başlatılan (yarım, tam, zengin hatta cinaslı uyakla) meydana getirilen ayak bütün dörtlüklerin son dizelerinde aynı biçimde tekrarlanır.

Halk şiirinde uyak, kimi yönleriyle Divan şiirindeki uyaktan ayrılır. Divan şiirinde uyak sayılmayan sesler halk şiirinde ayak kabul edilmektedir. Burada uyağı meydana getiren sözcüklerin cinsine, yapısına, seslerin ince veya kalın oluşuna bakılmaz. Dize sonlarında son sesin aynı ya da benzer olması, ayaklar arasında kulağa hoş gelen hafif bir ses benzerliği bulunması bile halk şairi için yeterlidir.” (D.İ.A., 1991: Ayak mad.)

⁷⁶ Yüzümü de

⁷⁷ Yitirdim

Şairimiz çok az şiirinde ayak kullanmışsa da halk şiirindeki ayak görüşlerini benimsemeyerek ayaktan uzak uyağı şiirlerinde olsun veya horyatlarında en düzgün bir biçimde kullanmaya özen göstermiştir.

Bilindiği üzere Ayaklar, ayakların özelliğine göre tek ayak (Yineleme Ayak) ve döner ayak (Yenileme ayak) diye ikiye ayrılır.

2.1.4.1. Tek Ayak (Yineleme Ayak)

Şiirin her bölümünün son dizesinde aynen tekrarlanan ayaklara tek ayak denir. Divan şiirinde daha çok şarkı şeklinde “nakarat” diye kullanıldığı gibi kimi diğer şiirlerde de işlenmektedir. Şairimiz, şiirlerinde çok az bu tek ayağı kullanmıştır. Şarkı şeklinden başka güfte kabilinden yazdığı kimi şiirlerinde bu tek ayak görülmektedir.

Sana gelmedeyim ey gönlüme neşe salan

Bir sevinçle karşıla kucağına sar beni

Aşki duygularımda bir sensin bana kalan

Bir sevinçle karşıla kucağına sar beni

Eline varmak için yolları aşıyorum

Sevgilerinle dolup aşkınla coşuyorum

Kavuşmak arzusuyla yar sana koşuyorum

Bir sevinçle karşıla kucağına sar beni⁷⁸

Yine esti güzellerin rüzgârı

Yine coştı sevgilerin pınarı

Yine gönlüm bensiz seçti bir yarı

Ya o sevdi, ya ben sevdim bilmedim

Ne konuştum ne susturdum dilimi

Ne karıştım ne de çektim elimi

⁷⁸ Hüsam Hasret, Sar Beni (Şarkı), basılmamış eser.

Şaşa kaldım anlamadan gönlümü
Ya o sevdi, ya ben sevdim bilmedim⁷⁹

2.1.4.2. Döner Ayak (Yenileme ayak)

Aynı sesi kapsayan değişik sözcüklerle oluşturulan ayaktır. Yani şiirin bütün bölümlerinde düzenli olarak tekrarlanan ana uyaktır.

Şairimiz Hüsam Hasret şiirlerinin yüzde doksanından daha fazlasına döner ayağı kullanmaya özen göstermiş bulunuyor. Örnek verdiğimiz “Bıraktık” adlı şiirinde, değişik sözcüklerle “n” ünsüzüyle yapılmış bir döner ayak görülmektedir:

Boş nesnelere için bir meclis kurduk
Kendimizi boşu boşuna yorduk
Kırılan gönülü kaç kere kırdık
Sızlayan yarayı **kanda** bıraktık

Yıkılıp düşeni aramadık hiç
Yardım isteyene yaramadık hiç
Suçluyu suçsuzdan taramadık hiç
Hassas bu konuyu **zanda** bıraktık

Ereği yansıtan yolu yitirdik
Kötülük huyunu başa getirdik
Yararsız laflarla ömrü bitirdik
Salarsız⁸⁰ kervanı **handa** bıraktık⁸¹

2.2. Hüsam Hasretin Şiirlerinde İşlediği Konular

2.2.1. Millî Konular

2.2.1.1. Türkçülük

⁷⁹ Hüsam Hasret, Bilmedim (Güfte), basılmamış eser.

⁸⁰ Kervancı

⁸¹ Hüsam Hasret, Kapı, basılmamış eser.

Türkçülük veya Türkmencilik Türkmen olan ve Türkmen davasıyla yakından ilgilenen her Türkmen için görev niteliğindedir. Her şeyden önce bu ulu millete mensup olduğu için kendisiyle gurur duymaktadır. Hüsam Hasret milliyetçi Türkmen bir aileden geldiği için edebiyat dünyasına girmeden önce de Türkmen toplumunun sorunlarıyla meşgul olmuştur. On iki yaşında iken babası Türkmen milleti uğruna şehit düşmüştür. Bu açıdan Hüsam edebiyat dünyasına atıldığından beri zaman zaman millî şiirler de kaleme almıştır. Her millî meselede millî konuları işleyerek hassasiyetini dile getirmiştir. Bu konudaki şiirleri, (Ulu Türkmenin) adlı eserinde İstanbul'da yayımlanmıştır.

Sümerlerden bugüne dek

Yaşadık ki başı yüksek

Bizler doğru, bizler gerçek

Belli başlı Türkmenleriz

Şanımızı öge öge

Dik başımız değer göge

Bizimdir bu yurt, bu bölge

Tarih yaşlı Türkmenleriz (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 32)

Türkmenler, üzerinde yaşadıkları topraklara her zaman sadık kalan insanlardır. Vatan edindikleri toprak uğruna da canlarını vererek onu her baskı ve felaketten korumuşlardır. Irak Türkmenleri de yıllar yılı uğradıkları bütün baskı ve katliamlara rağmen ayakta durmayı bilmişlerdir. Şair Hüsam Hasret bu gibi konuları şiirlerinde işlemekten çekinmemiştir. Kalemin de silah kadar etkili olduğuna inanarak bu millî yolda devam etmiştir. Millî nitelikli şiirleri de millî münasebetlerde yükseklerde yankılanmıştır. (Ulu Türkmenim) adlı şiiri buna bir kanıttır:

Bitmemiş hâlâ yaşıyorum ben

Çelik irade taşıyorum ben

Üst üste engel aşıyorum ben

Bu benim bu da yolumdur benim

Hakkımdan geçmem gitse de canım

Güneş görmeyen dereden akmam
Kara dağ üste şimşek dek çakmam
Millet yolundan dışarı çıkmam
Bu benim bu da yolumdur benim
Bu yolda ancak yükselir şanım

Horyatla gürler od püskürürüm
Türk benliğimi canla korurum
Ereğe giden yolda yürürüm
Bu benim bu da yolumdur benim
Başı dik duran ulu Türkmenim (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 40)

2.2.1.2. Vatan ve Dil Sevgisi

Vatan ve dil sevgisi, Hüsam Hasretin şiirlerinde bolca işlediği konulardır. O memleketi olan Erbile ve Türkmen diline duyduğu sevgiyi, dizelerinde işlemiştir. Bu dil ile konuşan ve dilin ilerlemesi için her Türkmeni kardeşten öte bilen Hasret, Türkmen edebiyatında yeni çığırklar açmaktan da mutluluk duymaktadır:

İlk günden bu yerlere geldik yağız atlarla
İnsanlıkla kuşanıp barışa kalkan olduk
Bengi kimliğimizi taşıyan horyatlarla
Ta derinden coşarak yanardağ volkan olduk

Evrene altın yayla gümüş oklar fırlattık
İnsanlık sevgisiyle yaşama yaşam kattık
Tarihlere şan veren bin bir destan yarattık
Kahramanlar efeler damarında kan olduk (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 64)

Erbilden ve tarihinden konuşulduğunda, ister istemez zamanında Erbil Sultanı olan Sultan Muzafferettin Gökbörü'den konuşmak gerekir. (Eski Şehrim) şiirinde Erbil Sultanından söz ediyor:

Kalenin dar buruğunda⁸² kaldı eski masallar
“Abdulhıyar kızı”⁸³ ordan paşaya mendil sallar
Geçmişe kavuştu dostlar o sevdalı visaller
Dünya durdukça tükenmez şehrimin hatırası
Sultan Muzafferi yada salar Çöl Minaresi (Hasret, Erbil Buketi, 2012: 189)

Erbil Türkmenelinin bir parçasıdır, dolayısıyla Türkmenelinde bulunan her il, her ilçe, her kasaba ve her köye bağlılığını her münasebette yenilemekten gurur duyduğunu şair zaman zaman dizelerinde dile getirmektedir. Kerkük ve Altınköprü hakkında yazdığı dizelerden örnekler:

Özgürlüğü bir güne
Bağlayıp beklemişim
Her Türkmen sözcüğüne
Bir Kerkük eklemişim (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 9)

Türkmendir hep Türkmendir
Gücü Altınköprünün
Türkmene de kurbandır
Koçu Altınköprünün (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 22)

Türkmen dilinden de konuşursak, Türkmenler yıllar yılı kendi ana dilleri ile eğitim görmeden de dillerini koruyabilmişlerdir. Şairimiz Hüsam bu konu hakkında şöyle diyor:

“Dilimizin yok olmama konusunda en büyük görev annelerimizin sırtına düşmüştür. Sağ olsun Türkmen annelerimiz, biz çocuklarına her şeyden önce dilimizi öğretmekten geri kalmadılar. Türkmenleri kıskananlar her ne kadar dilimizin önünde engeller yaratabildi iseler de, ancak efendilikle anılan milletimiz bu engelleri aşabilmekten aciz kalmadı. Allah’a çok şükür bugün çocuklarımız kendi ana dilleri ile eğitim görmekteler.”

⁸² Dolambaçlı mahalle

⁸³ Eskiden Erbilde anlatılan halk masallarından biridir.

Millete olan aşkım
Dünya kadar büyüktür
Marş olan iki şarkım
Bir Türkmen bir Kerküktür

Milletteki hür karar
Milliyetçiyi arar
Güçsüz belleri kırar
Millet yükü zor yüküdür (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 26)

Ayrıca Hasretin sıkıca üzerinde durduğu konu, Türkmenlerin bir olmaları ve Türkmenin geleceği ile ilgili konuda bir fikir olmalarını istemektedir. Bu görüşünü birçok şiirinde dile getirmektedir:

Türkmen gönlüm ak güvercin
Hem de gürbüz bir özüm var
Türkmenim ve Türkmen için
Benim de birkaç sözüm var

Yad kurduğu yola gitmem
İstese de inan bitmem
Karanlığa lanet etmem
Gesesine gündüzüm var (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 35)

2.2.1.3. Türkmeneli

Türkmeneli denilince Türkmenlerin yerleşim yerleri demektir. Türkmenlerin çoğu Türkmeneli bölgesinde yaşamaktalar. Hüsam Hasret bir Erbilli şair olmasına da karşın o her zaman şehri olan Erbilden ayrı diğer Türkmen il ve ilçeleri hakkında şiirler yazmaktan geri kalmamış, bu da bunu yansıtıyor ki, Hüsam Hasret için her Türkmen bölgesi Erbil kadar değerlidir. Ancak yine de gönlünün sevgilisi olan Erbil, bağrında yerleşen Kale ve tarihine şan katan Çöl Minare'si için çokça şiirler yazmıştır:

Benim kadar kimse tanımaz seni
Masal olan bin bir gecem sendedir
Bir ömür yaşarım sende her anı
Beni sultan kılan ecem sendedir

Ey yıllanmış şehrim, ey ulu sancak
Bir an senden ayrı olamam ancak
Ardımdan sonsuza dek yaşanacak
O şiir denilen hecem sendedir (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 21-22)

Hasretin yaşamında Erbilin her şey olduğu besbellidir. Erbil onun için koskoca evren demektir. Bu duygusunu (Erbilimdir) adlı şiirinde açığa çıkarmıştır:

Yücelerde ulu şanımlı
Erbilimdir Erbilimdir
Bu dünyada tek nişanımlı
Erbilimdir Erbilimdir

İlk düşüncem ilk kararım
Varda varım yokta varım
Temiz yurdum pak diyarım
Erbilimdir Erbilimdir (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 35-36)

Hüsam Hasret Erbili övdüğü gibi Erbillileri de övmektedir:

Az önce
Erbil baba elidi
Özgür axan selidi
Her iğit⁸⁴ Erbilli de
Türkmen'in öz belidi

⁸⁴ Yiğit

Erbil dede xanıdı
Gökbürü Sultanıdı
Her güçlü Erbilli de
Türkmen'in aslanıdı

Erbil can yatağıdı
Geviller⁸⁵ ortağıdı
Her asil Erbilli de
Türkmenin dayağıdı

Erbil yaşam nurudu
Bulanmaz, o durudu
Her şerif Erbilli de
Türkmen'in onurudu

Erbil mert diyarıdı
Qahramanlar yarıdı
Her cesur Erbilli de
Türkmen fedakârıdı

Erbil tarix adıdı
Yad olunan yadıdı
Her Oğuz Erbilli de
Gökbürü ahfadıdı (Hasret, Yaşam Potasında Pişen Sözcükler, 2009: 29-40)

Hüsam Hasretin Erbil hakkında (Erbil Şehri Ölümsüz Destan) adlı bir destanı vardır. Destan 172 beşlikten oluşmaktadır. Şair bu destanını Azerbaycanlı şair Şehriyarın

⁸⁵ Gönüller

(Haydar Babaya Selam) adlı destanına nazire olarak yazmıştır. Şair bu eserin 3 sayfalık önsözünde, uzun yıllar bu çalışmanın üzerinde durduğunu söylemektedir:

Erbil şehri hangi çağın konuşum
Bağ bahçeni yoksa dağın konuşum
Ya verimli bol toprağın konuşum
Bin bir gece konuşsam da söz bitmez
Yüksek Kalen göz önünden hiç yitmez

Erbil şehri varmak için düz güne
Sarmalıyız var yarını yok düne
Sermeliyiz gerçeği göz önüne
Biz bu yurdun bu toprağın özüyüz
Kardeşliğin anlam veren sözüyüz

Erbil şehri söze burda son verim
Dilerim ki yarınını hoş görüm
Umut denen bahçenden bir gül derim
Bağışlayım şöhretine şanına
Canım kurban olsun ölmez canına (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan1, 2010: 9, 35, 66)

Türkmenelinden konuşulduğunda, her Türkmenin diline en başta Kerkük gelir. Tarihe bakılırsa Türkmen Kerküksüz olmamıştır olmaz da. Hasretin şiirlerinde Kerkük konusuna sık sık rastlamaktayız. Şair bir Türkmen olarak Kerküğe çok önem vermektedir. Kerkükün yıllar yıllı yaşadığı acılar ne kadar şairler ve yazarlar tarafından kaleme alınmışsa da, acılarını gidermekte yeterli olmamıştır. Bu durum bütün Türkmen şairleri gibi, Hüsam Hasret'i de derinden etkilemiştir, dolayısıyla Hasret onlarca şiirini bu Türkmen şehri hakkında yazmıştır. Burada (Kerkükün) adlı şiirinden kimi dizeleri alıyoruz:

Bulutı Türkmen yağmuru Türkmen
Şimşeği Türkmen çakar Kerkükün
Neşesi Türkmen huzuru Türkmen

Sevinci Türkmen akar Kerkükün

Türkmende görür bugün yarını
Türkmene saklar bütün varını
Türkmenden alır ışık ferini
Gözü Türkmene bakar Kerkükün

Türkmen kalbiyle sakın yatıştır
Türkmen fikrine içten katıştır
Bülbülden daha içli ötüşür
Dili Türkmençe şakır Kerkükün (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 45)

Hasret her münasebette Kerkük hakkında bir şeyler yazmadan edememiş, Kerkük dörtlüklerini yazarken bir üzüntü içinde ahını, hasretini, acısını, gamını, sürekli ağlayışını ve yalnız kalışını da dile getirmiştir:

Kerkükün ahı sıcağ⁸⁶
Bağrında qanlı bıçağ⁸⁷
Yavruları dağıldı
Qucağı bir boş qucağ⁸⁸

Kerkükün gülmez üzü⁸⁹
Daima ağlar gözü
Yıxılan Qalasının
Savurulmada tozu (Hasret, Yaşam Potasında Pişen Sözcükler, 2009: 37)

Hüsam Hasret başka bir şiirinde Türkmenin medar-ı iftiharı olan Tuzhurmatu İlçesine bağlı Amirli köyünün düşmana karşı direndiğinden söz ederken (Amirli Böyle Dedi) adlı şiiriyle onu bir destan hâline getirmiştir:

⁸⁶ Sıcak
⁸⁷ Bıçak
⁸⁸ Kucak
⁸⁹ Yüzü

Amirinin her genci yurdu için can koydu
Şehit olmak üzere nişanını kan koydu
Yüceldi yüce kaldı şan üstüne şan koydu
İşte Türkmen Amirlim kurbanı böyle dedi
Benden yiğidi var mı var ise söyle dedi

Her zorluğa dayandı düşmana göğüs gerdi
Sabretti sabrı ile zafer barını derdi
En sonda başı yüksek yüce murada erdi
İşte Türkmen Amirlim amanı böyle dedi
Benden yiğidi var mı var ise söyle dedi

Bence az gelir inan aslan koysam adını
O gücüyle sarsitti düşmanını yadını
Efedir her erkeği kahraman her kadını
İşte Türkmen Amirlim imanı böyle dedi
Benden yiğidi var mı var ise söyle dedi⁹⁰

Türkmenelinin iki yaralı bölgesi şair Hüsam Hasretin bağrında kanayan yaralardan iki derin yaradır. Birincisi yüzlerce evladını millet ve vatan uğrunda şehit veren ve binlerce evladı sürgüne maruz kalan Türkmen bölgesi Telafer'dir. Şair (Türkmen'in Ağzından) adlı şiirinde Telafer hakkında şu dizelerle üzüntüsünü yansıtmıştır:

Telaferimin adı hiç düşmüyor dilimden
Kimsesiz yalnızım ki bir tutan yok elimden
Yüküm o kadar ağır çöküyorum belimden
Ne kervanım yoldadır ne hancım kaldı ne han
Ölüme gidiyorum can çekişiyorum can (Hasret, Türkmeneli Dergisi, 2016: 100)

⁹⁰ Hüsam Hasret, Amirli Böyle Dedi, basılmamış eser.

İkincisi, patlayan bombalar yüzünden haneleri ve evleri viran olan ve yüzlerce evladı şehit düşen Türkmen bölgesi Tuzhurmatu ilçesidir. Şair, aynı şiirde onun için de üzüntüsünü şu şekilde dile getirmektedir:

Tuzhurmatu bağrında açılan derin yara
Yıllardır onun için kara giymişim kara
Benliğimden vazgeçmem yüz çekilsem de dara
Bu asil Türk kanımda ne kuşku vardır ne zan
Ölüme gidiyorum can çekişiyorum can (Hasret, Türkmeneli Dergisi, 2016: 100)

Türkmen diyarına duyulan sevgi de şairlerin önünde geniş kapılar açmış, edebiyatın üstünde durulacak vazgeçilmez konularından biri haline gelmiştir:

Türkmeneli elim benim
Türkmençe öz dilim benim
Günüm aydın ayım ışık
Nurlu geçen yılım benim
Öz Türkmenim, Türkmen soyum
Türkmen'indir sesim, oyum

Çok almışım pay bilimden
Şirin çıkar söz dilimden
Kerkükümü hiç unutmam
Vazgeçmem de Erbilimden
Biri varlık ereğimdir
Diğeri göz bebeğimdir (Hasret, Erbil Buketi, 2012: 44)

2.2.1.4. Millî Güfteler ve Marşlar

Hüsam Hasret milliyetçilik alanında Türkmenleri millet konusunda heyecana getirmek üzere çoğu kez marş niteliğinde şiirler yazmıştır. Daha çok millî münasebetlerde bunların kimisi Türkmenler tarafından okunurken, kimisi de bestelenerek ses sanatçıları tarafından yorumlanmıştır.

Gençlik Marşı
Gölge değil güneşiz
Yanan korlu ateşiz
Millete kurban başız
Genciz gençlik soyumuz
Hür çalışmak huyumuz

Milletin yüreğiyiz
Sarsılmaz ereğiyiz
Sökülmez direğiyiz
Genciz gençlik soyumuz
Oktan düşmez yayımız

Gönlümüzde sıcak kan
Çalışkanız çalışkan
Biz yanardağ biz volkan
Genciz gençlik soyumuz
Oğuz boyu boyumuz (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 20-21)

Türkmen Marşı da şairin bu konudaki şiirlerinden biridir. Şair bu şiirde Türkmenin varlığından ve Türkmenin nelere sahip olduğundan gururla söz ederken Türkmen tablosunu milliyetçilik sergisinde sergiliyor:

Türkmeniz Türkmen ulu şanımız
Türkmene kurban olsun canımız
İlerliyoruz ereğe doğru
Dinimiz gerçek ülkümüz doğru

Kardeşlik için gür sesimiz var
Eşitlik için hür sesimiz var
Millet aşkıdır büyük aşkımız
Özgür yaşamak doğal hakkımız (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 43)

Şairin “Yaşa” adlı şiirinde ise, şair duygularını Türkmenlerin ruhuna aşlamak üzere her Türkmenle Türkmenlik ruhunu canlı tutmak gayretindedir. Hangi şartta olursa olsun özgürlükten yana olmayı ve Türkmen semasında özgürlük bayrağının sürekli dalgalanmasını dile getiriyor. Şair bunu milli bir görev saymaktadır:

Yaşa ey milletim başı yüksek yaşa
Yaşamsın her özgür Türkmen vatandaşa
Yaşa ey Türkmenim özgürlüğe yaslan
Eşitliğe çağır, insanlığa seslen
Yetir bizi başa
Sen ebedi yaşa

Özgür yaşa özgür kalsın toprağımız
Dalgalansın Türkmen adlı bayrağımız
Her bir taraf özgür tanısın bizleri
Biz ki bağışladık tarihe izleri
Can verdin dağ taşa
Bin yıllarca yaşa (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 61)

2.2.1.5. Türkçe Okul ve Eğitim

Irakta Türkmenlerin en büyük sorunu kendi ana dilleri ile eğitim görmemektir. Türkçe okulların olduğu söylenmişse de, otuzlu yıllarda Türkçe olan bu eğitim sistemi kaldırılmıştır. Türkmenler o zamanlar bu büyük soruna bir çözüm bulmadıkları için çok üzölmüşlerdir. Şairin dediğine göre, en zayıf yola baş vurmaktan başka çareleri kalmamıştır. Başta Türkmenin aydınları ve kimi insanları kendi ana dillerini öğrenmeye heves salmışlardır. İstekleri doğrultusunda dillerini bir düzeye kadar öğrenebilmişlerdir. Yıllar sonra 24 Ocak 1970 tarihinde, o dönem hükümetinin bir kararı üzere Türkmen yerleşim bölgelerinde Türkmençe okullar açılmaya başlamış ancak Erbil şehrinde, bahaneler bulunarak bu şehirde Türkmen okulları açılmamıştır. Altmışlı yıllarda Bağdatta Türkmen Kardeşlik Ocağı tarafından çıkarılan aylık Kardeşlik Dergisinin bu dil

konusunda çok yararı dokunmuştur. Üstelik yetmişli yıllarda Bağdatta yayına başlayan haftalık Yurt Gazete'sinin çıkışı da bu dil konusunda Türkmenlere yardımcı oldu. Genellikle Türkmenler ve özellikle gençler için bir okul hâline dönüşen Yurt Gazetesinden çok yararlanmışlardır. Şair Hüsam Hasret de, bu dergi ve gazete yolu ile ana dilini öğrenmekte çok gecikmedi. Okuyup yazmayı kısa bir sürede öğrendi. Hatta bu dil için şiir ve horyatlar bile yazdı:

Bizim millet iman ile dil ile
Gönlümüzü bağlamış bir birine
Karşı verir horyat ile gül ile
Saf yürekten bir kez gelen seyrine

Bizim ülke ta ozanlar ülkesi
Koşuğu hoş hecesi hoş sözü hoş
İnsanlara insanlığın gölgesi
Deresi hoş tepesi hoş düzü hoş

1991 yılında ayaklanmadan sonra ve buralar güvenli bölge ilan edildiğinde Erbilde Türkçe eğitim görme dönemi başladı. Önce birkaç okul açıldı. Türkmen öğrencileri sevine sevine Türkmen okullarının yollarını tuttular. Türkmen öğrencilerinin gözlerindeki sevinci gören şair Hüsam Hasret bu defa okul şiirlerini yazmaya koyuldu:

Fikrim saf, duygum taşkın
Bilimi seven kulum
Sevincim baştan aşkın
Davranışta makulum

Türkmen denir adıma
Dost ol katıl şadıma
Kavuştum muradıma

Türkmencedir okulum (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 50)

Şair Hüsam Hasret de eğitim konusunda üzerine düşeni yapmaya istidadını bildirirken, Irak genelinde okullarda yürütülen çok sayıda program kitaplarını Arapçadan Türkçeye çevirmiştir. Bu arada okul şiirlerini yazmaktan da haz duyan şairin (Hoşça Kal) adlı okul şiirinden iki dördlük:

Ders bitti yarın tatil
Öğretmenim hoşça kal
Son buldu artık bu yıl
Öğretmenim hoşça kal

Sevinçler gönlümüzde
Şarkılar dilimizde
Karneler elimizde
Öğretmenim hoşça kal⁹¹

2.2.1.6. Şehit ve Şehitlik

Her millet için şehit ve şehitlik konusu en kutsal konulardan biridir. Milletler şehit vermeksizin amaçlarına ulaşmamışlar.

“Şehit en değerli varlığı olan canını kurban vermişse, biz onlar hakkında birkaç dize yazmışız çok mu, ne yapsak onların hakkını ödeyemeyiz.” diyen şair bu konuyu bitip tükenmez bir hassasiyetle işlemiş, şehitlik hakkında çok sayıda şiirler yazmıştır. Şairimizin sadece (Ulu Türkmenim) adlı eserinde şehit hakkında yedi şiir yer almaktadır. Bunlar, “Şehide Ağıt, Ey Şehit, Şehidim, Şehitlik Yolu, Şehit Murat, Şehit ve Şehitlerimizin İzindeyiz.”

Şehidim ve Şehitlerimizin İzindeyiz adlı şiirlerden birer bölüm:

Övünürsün ömür boyu sanınla
Annem kucağında yatan şehidim
Mübarek adınla, temiz kanınla
Yüceldi bu kutsl vatan şehidim (Hüsam Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 51)

⁹¹ Hüsam Hasret, Hoşça Kal, basılmamış eser.

Sen yücesin, sen ulu, sen büyüksün çok büyük
Sen takdire şayansın, senden daha yok büyük
Övgüyle anmalıyız seni her an, her zaman
İzinde gitmek dahi bir şereftir, bir iman
Özveriyle de ancak elde edilir aman
Uyu şehidim uyu izindeyiz izinde
Atılmanız atılmanız özveri denizinde (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 51)

2.2.1.7. Türkmenin Millî Bayramı

Erbil şehrinde 07 Ekim 1997 tarihinde düzenlenen Türkmenin ilk kurultayında Türkmenler bir araya gelerek (Irak Türkmen Cephe)'sini oluşturmuşlardır. O zamana kadar Türkmenler için atılan bu adım en büyük adım olan bu hareket için Hüsam Hasretin görüşleri şu şekildedir:

“Atılan bu tarihi adımla Türkmenler yıllarca gizli mücadele sonucu açık mücadeleye geçebildiler. Ve bu kurultayda Türkmen milletimizin geleceği hakkında çok önemli kararlar aldılar, ancak aldıkları en önemli karar, kendi topraklarında düzenledikleri kurultayın ilk gününü (Türkmen Millî Bayramı) diye ilan ettiler. Böylece Türkmen milleti de yıllarca özlediği millî bayramına kavuştu.” Her yıl bugünde Türkmenler tarafından bu millî bayram kutlanıyor. Şair Hüsam Hasret de bu bayramın ikinci yıl dönümü münasebetinde (Şen Olsun Bayramımız) adlı şiirini yazmıştır. Bu şiiri 10 Ekim 1999 tarihli ve 196 sayılı Türkmeneli Gazete'sinde yayımlamıştır. On parçadan oluşan şiirden iki parçasını sunuyoruz:

Yedi Ekimle bir de canlandı ereğimiz
Millet sevgisi ile coştı da yüreğimiz
Bu ikinci hatıra Allahtan dileğimiz
Demem elli demem yüz bin olsun bayramımız
Mutluluklar içinde şen olsun bayramımız

Birliğe çağırarak hep milleti topladık

Berberlikle işe gönülleri hopladık
Düşmanlar yüreğine hak hançerin sapladık
Sevgimizle koymadık kin olsun bayramımız
Mutluluklar içinde şen oldun bayramımız (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 77)

2.2.2. Dinî Konular

2.2.2.1. Cuma Günü

İslam inancında Cuma gününün kutsal bir yeri oluşu şiirde işlenmiş bir konu olmakla birlikte şairimiz üzerinde çok durmamış. O sadece Kalein büyük Camiinde gelenek hâline gelen bir uygulamadan söz etmekte olup adını Cuma Kapısı olarak adlandırmaktadır. O bu konuda şöyle diyor:

“Eskiden Cuma geceleri yatsı namazı sırasında kadınlar aba peçeye sarılarak sıra ile caminin kapısında otururdular idi. Her birisi kendisi için bir mırız (dilek) tutardı. Namazdan çıkanların onlara söylediği sözlerle mırızlarını yorumlardı. Bu gelenek yetmişli yıllara kadar devam etmiştir.”

Şair bu geleneği bir beşlikle Erbil Şehri destanında dile getirmiştir:

Başta aba, yüzde kara peçesi
Otururdu avratların neçesi
Cami kapısında cuma gecesi
Her biri bir mırız tutup beklerdi
Yok bahtına var ümidin eklerdi (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 13)

2.2.2.2. Ramazan ve Oruç

Yüce Allah'ın İslam toplumuna bağışladığı en güzel ay olan, rahmet ve nimet ayı Ramazan için Hüsam Hasret de, bu ayın güzelliklerine kapılarak hakkında bir sürü şiir yazmıştır. Bunların kimisi ilahi olarak okunmuştur.

Dualar kabul olur
Hayır var Ramazanda
Müminler neşe bulur
Huzur var Ramazanda

Her şeyde Allah söyle

Allah'tan hayır dile

Çalış itaat eyle

Sabır var Ramazanda (Hasret, Kardeşlik Gazetesi, 2001: S.44)

Bir de bu kutsal ayda İslamın beş temel esasından biri olan oruç hakkında söylenen güzel sözlere de kulak asalım. Oruç ibadetin kapısıdır. Oruç, kibiri kırar, huşuyu artırır, kalbi ve aklı nurlandırır. Oruç sabrın yarısıdır. İnsan onunla sabrı kazanır. Orucun sevabı mizanı doldurur. Riyasız bir ibadet olan oruç, bedeni bir ibadettir. Üstelik o beden zekâtıdır. Onda sıhhat vardır. Oruç insana nefsin ve şeytanın isteklerini yenebilmek gücü kazandırır. Oruç bir kalkandır. Oruç insanı açlığa, susuzluğa ve katlanmaya, ayrıca disiplinli ve yöntemli davranışa alıştıırır. Oruç çok lezzetli bir ibadettir, bu lezzeti en güzel şekilde iftar saatinde yaşarız. Öyle ise bu ayda Allah'a çok duada bulunalım.

Ramazan ey mübarek ay

Sende oruç sende rahmet

Sahurunda bol bereket

Müminlere hayrını yay

Namazımız orucumuz

Zekâtımız kabul olsun

Gönlümüze iman dolsun

Af olunsun her suçumuz (Hasret, Kardeşlik Gazetesi, 2001: S.44)

Hasretin Ramazan hakkındaki şiirlerinin teması için şunları söylemektedir. “Ramazan güzelliklerinin konusunu ele almadan önce, Ramazanın nasıl bir ay olduğunu soranlara, bu yanıtı vermeyi uygun görüyoruz. Ramazan, kalpleri Yüce Allah'a yönelten, Allah'a olan sevgi ve itaati artıran, bütün yılı gafletle geçirenler için can simidi gibi imdada yetşen bir aydır. Ramazan, yağmurun yeryüzünü pisliklerden temizlediği gibi, on bir ayda işlenen günahları yıkayan bir aydır.

Ramazan, kalplerden korkuyu kaldıran ve yerine güvenliği yerleştiren, sosyal yaşamda meydana gelen yaraları saran, hastalara şifa, ümitsizliğe düşenlere nur saçan bir aydır.

Bu güzel ve anlam dolu ifadelerle yanıtlanan kutsal Ramazan ayının ne olduğu sorusundan sonra, mübarek Ramazan ayının gelmesi ve ona hoş geldin demek üzere yazdığım (Hoş Geldin Ey Kutsal Ay) adlı şiirim:

Sen oruçsun, oruç sen

Hoş geldin ey kutsal ay

Gönül gelişinle şen

Hoş geldin ey kutsal ay

Yüce, uludur şanın

İbadettir her anın

Oruçtur tek nişanın

Hoş geldin ey kutsal ay (Hasret, Nevi (Yeni) Gazetesi, 2007: 56)

Ramazan ve oruç konusu Türkmen edebiyatında çokça işlenen bir konudur. Türkmen edebiyatında diğer edebiyat gibi dini edebiyat da zengin bir edebiyattır. Dini konular gerektiğinde her zaman ve her yerde istenildiği kadar işlenmiştir. Bu konuyu ancak daha çok din konusuyla ilgilenen edebiyatçılar işlemiştir. Ramazan ve oruçla ilgili ne varsa dizeler arasına sığdıranlar olmuştur. Şairimiz Hüsam Hasret de bu kutsal ay için bir şeyler yazmıştır. Bu kutsal ay için yazdığı (Ne Güzel) adlı şiirinde, Ramazanın ne kadar güzel bir ay olduğu üzerinde durduğunu ileri sürerek, onu güzelleştiren birçok yönünü ele almıştır. Önce iftar ve sahurundan söz ederken tatlı ve güzel yiyecek ve içeceklerle donatılmış sofralarının güzelliğini betimlerken, benzerleri olmayan sofralardır diye söylemekten kendini alamıyor.

Bu dizelerden sonra Yüce İslam dinimizin belirlenen ufku olan ve bir koşuk olarak dilimizden düşmeyen oluşunu ve günahlarımızla karanlığa kapladığımız dünyamızı aydınlatan bir ışık, bir fer ve bir nur olan Ramazan güzelliğini yine ortaya koyarak her müminin bundan nasibini almasını istemektedir.

Ramazanda oruç tutmanın zahmetli oluşunu, bol olan nimetine kavuşmakla kolay olduğuna inanmamız, bereket ve rahmetini de bir sevinç olarak algılamamız, onun şadlık ve mutluluğunun ne kadar güzel olduğunu bir kez daha sezmekten sevinç duymaktadır.

Ramazan elbette ki, hayır ayıdır. Bu ayda fakir, muhtaç ve yoksullar nimetinden yeterince olmasa da paylarını alırlar. Bu ay bilindiği gibi İslamın hak yolunun doğru ve düz çizgisi üzerinde olan bir aydır. Dolayısıyla bu aydaki her davranış bu düz çizginin üzerinde olması güzellikleri yansıtmaktan başka bir şey değildir.

Ramazanda oruç tutmak, Yüce Allah'ın kullarına emir ettiği bir ibadettir. Allah'ın rızası için biz kullar gönül rahatlığıyla bu emri yerine getirmeye çalışırız. Bu emri yerine getirirken de dayanıklılığı ve sabrı öğreniriz. Buna karşın Yüce Allah'ımız, bin aydan daha hayırlı olan bir gece ile bizleri ödülendirmekle müjdelemiştir. Bu müjde aynı zamanda yaşamımızı güzelliklere boğarken, duamız bu kutsal geceye kavuşmaktır.

Ey Ramazan, ey ayların sultanı
Sende iftar sende suhur ne güzel
Sen bizlere Yüce Allah ihsanı
Sende rahmet sende huzur ne güzel

Dinimizde şanı yüce ufuksun
Dilimizden düşmeyen bir koşuksun
Karanlığı aydınlatan ışıksın
Sendeki fer sendeki nur ne güzel (Hasret, Nevi (Yeni) Gazetesi, 2007: 56)

Şairimiz Ramazanın gelişine hoş geldin derken, gidişine de hoşça git demekten haz duymaktadır. Bu da şairimizin bu kutsal aya duyduğu saygıdan kaynaklanan bir davranıştır. (Hoşça Kal De, Hoşça Git) şiirini bir daha bu güzelliklere kavuşmak duası eşliğinde sunuyor:

Sana sevgi duyana
Hoşça kal de hoşça git
Buyruğuna uyana
Hoşça kal de hoşça git

Din aşkıyla yanana

Seni kutsal sanana

Allah adın anana

Hoşça kal de hoşça git (Hasret, Nevi (Yeni) Gazetesi, 2007: 56)

2.2.2.3. Bayramlar

Hüsam Hasretin şiirlerinde bayramların özel bir yeri vardır. Sevgi, hoşgörü ve barışın sembolü olan bayramlara kapısını geniş bir biçimde aralamıştır. Şairin bayram hakkındaki görüşleri şöyledir:

“Bayram sözcüğü dilimizin en güzel sözcüğüdür. Dilimizde bayram sözcüğünün başka telaffuzları var ise de, en yaygını bayram telaffuzudur. Kimi dilcilerimiz bu sözcüğün Türkçe ve Oğuzca bir sözcük olduğunu söylemekteler. Sanıyorum bunda çok haklılar, çünkü bayram gibi güzel bir sözcük ancak güzel sözcüklerle donanan güzelim Türkçe’imizden çıkabilir. Bayram sözcüğünde olduğu büyü başka bir sözcükte yoktur dersem yanılmam. Bayram sözcüğü ister istemez insanı içten mutlu edendir. Bayram sözcüğü bir yandan da İslam dinimizin kutsal sayılan günlerine verilen iki kutsal isimdir. Bu sözcük İslamiyetin ruhaniyeti ve Türklüğümüzün ihtişamı ile işlenip de anlamı büyüklük kazanınca gönüllerimizde ebedi yerini bulmuştur.”

Bayram Şarkısı

Bayram mutlu bir sözcük

Onu söylesin her dil

Ey dost dostuna gözüük

Uzaktan salla mendil

Gününe sevgi işle

Varlığını nakışla

Bayrama gel bağışla

Bir demet ak karanfil⁹²

⁹² Hüsam Hasret, Kapı, basılmamış eser.

Doğup büyüdüğü Erbilde bayramın eskiden daha güzel, daha mutlu ve daha hoş geçtiğini (Erbilde Bayram) adlı şiirinde dile getirmektedir:

Kahvede bakarsak geçmiş falına
Çok da hoş geçerdi Erbilde bayram
Mutluluk dalından şadlık dalına
Kuş gibi uçardı Erbilde bayram

Özenle dedikçe hayran Erbile
Güzelliklerini alalım dile
Dillerdeki horyat ve kerem ile
Gönüller açardı Erbilde bayram⁹³

2.2.2.4. Mevlit

Erbilin Sultanı Gökbörü döneminden günümüze kadar süregelen bu dini gelenek, her yıl 12 Rebiyülevvelde yapılmaktadır. O gün İslam Peygamberinin (s.a.s) doğum günüdür. Birkaç gün önce şehrin başta camileri olmak üzere birçok yeri süslenir ve mevlit okumak için hazırlıklar yapılır. Bugünde Erbilliler dükkanlarını ve çalışma yerlerini açmazlar, hepsi birden camilere giderler ve bu kutsal münasebeti ihya etmeye çalışırlar. Bugün sabahdan gecenin geç vakitlerine kadar mevlit okutulur. Bu mevlitlerde Kur'an-ı Kerim yanında Peygamberimizin hayatını anlatan ilahiler dile getirilir. Bugünde her Erbilli maddi ve manevi desteğiyle bu münasebete katılmaya özen gösterir. Şair Hüsam Hasret (Erbil Şehri Ölümsüz Destan)ında adlı beşliğinde bu konuyu şiirleştirmiştir:

Mevlitlerin başka idi neşesi
Yükselirdi mollaların gür sesi
Allah deyip çekince her nefesi
Peygamberin methi dileden düşmezdi
Zikre girip tefler elden düşmezdi (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 13)

⁹³ Hüsam Hasret, Erbilde Bayram, basılmamış eser.

Bunu da söylemek gerekiyor ki, bu dini gelenek Erbil şehrinden diğer İslam bölgelerine yayılmıştır. Bunu da Hüsam Hasret iki yedi heceli dörtlükle ifade etmiştir:

Cami Mabud⁹⁴ yeridi⁹⁵

Vehhâb⁹⁶ Vedud⁹⁷ yeridi

Gökbörü zamanınan⁹⁸

Erbil mevlüd⁹⁹ yeridi¹⁰⁰

Üskekti¹⁰¹ Erbil şanı

Gül doldu gülşanı

Peygamberin mevlüdü

Gökbörünün nişanı (Hasret, Erbil Buketi, 2012: 221)

2.2.3. Tarihî Olaylar

2.2.3.1. Sultan Muzafferin Medineye Seferi

Erbil şehrinde çoğu Erbillilerin dilinde bir olayın serüveni anlatılmaktadır. Bu serüven dinî bakımdan olduğu hâlde daha çok dinî meclislerde ondan söz edilmektedir:

“Erbil sultanı Sultan Muzafferüddin Gökbörü zamanında, bir gece insanlığın efendisi Ulu Peygamberimiz (s.a.s) Sultan Muzafferüddinin rüyasına girmiş ve ondan Medine şehrine gelip kutsal mezarını bozacakları üç kişiden kurtarmasını istemiş ve o üç kişinin de vasıflarını belirlemiştir. Sultan Muzafferüddin de Erbilde ordusunu toplayarak Medine yoluna düşmüştür. Medineye varınca, o üç kişiyi bulmak için bütün Medine halkını yemeye davet etmiş, ancak o üç kişiyi

⁹⁴ Kendisine tapılan

⁹⁵ Yeridir

⁹⁶ Allah'ın güzel isimlerinden biri

⁹⁷ Allah'ın güzel isimlerinden biri

⁹⁸ Zamanından

⁹⁹ Mevlit

¹⁰⁰ Hüsam Hasret, Cami Mabud yeridi, basılmamış eser.

¹⁰¹ Yüksekştir

bulamamış, davete gelmeyenlerin olup olmadığını sorunca, onlar da üç kişinin kaldığını fakat onların peygamber efendimizin mezarından ayrılamayacaklarını söylemişlerdir. Muzafferüddin ısrarla onların da gelmesini istemiş, geldiklerinde onları tanımış ve hemen onları tutuklayıp cezalandırmış, böylece mezarı en sağlam bir şekilde onarmış ve Erbile dönmüştür.”

Şair Hüsam Hasret bu olayı (Erbil Şehri Ölümsüz Destan)ında bir beşlikte şöyle işlemiş:

Erbil şehri Sultan Oğlu Muzaffer
Belli oldu elinde her dem zafer
Medineye eyledi son bir sefer
Kötülerden Peygamberi kurtardı
Dönelere doğru yolu gösterdi (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 14)

2.2.3.2. Irak'ta Türkmenlerin Kültürel Hakları

24 Ocak 1970 tarihinde Türkmenlere kültürel hakları tanınmıştır. Karar Irak Türkmenlerini sevindirmiş, çoğu Türkmenler o zamanın hükümetine tebriklerini sunmuş olsalar da çok geçmeden bu kararın altında başka planların olduğu fark edilmiştir. Yine de Türkmenler akıllıca davranarak bu karardan yararlanma yollarını aramaya yönelmişler, gizlice de olsa millî mücadelelerini devam ettirdiler. Türkmenin millî tarihinde bu adın kalması Türkmenin bu topraklarda varlığının bir belgesi idi. Kendi kaderine bırakılan Türkmen milleti, varlığını ne pahasına olursa olsun korumak zorunda idi. Bu kararın gereği yayıma başlayan haftalık Yurt Gazetesi gitgide gençler için bir millî okula dönüşüyordu. Dolayısıyla 24 Ocak anlarında şairler tarafından şiirler yazılmıştır. Hüsam Hasret de bu münasebetle (24 Ocak) adlı şiirini yazmıştır:

Beklediğim gün geldi
Verildi hakkım benim
Dilim özgürlük aldı
Söylendi şarkım benim

Kültürümü anlattım

Şimdi bütün cihana

Bu sözümü dinlettim

Aman yoktur düşmana (Hasret, Sende Buldum, 1986: 113)

2.2.3.3. Türkmen Kardeşlik Ocağı

31 Aralık 1974 tarihinde Erbilde ilk defa olarak bir Türkmen kuruluşu açıldı. Türkmenlerin büyük evi niteliğinde olan bu kuruluş hakkında şair Hüsam Hasret şöyle diyor:

“Biz Erbil Türkmenleri, Türkmen Kardeşlik Ocağı adı altında bir kuruluşun açılışını çoktan beri bekliyorduk. En son milliyetçi insanlarımızın yoğun çabası sonucu bu Ocak açıldı. Buna sevinen Erbil Türkmenleri bu Ocakta toplanmaya başladılar ve hemen birlikte çalışmak için kolları sıvadılar. Türkmen ruhunu bu şehirde yeniden canlandırmaya koyuldular. Her şeyden önce Türkmen dilinin öğrenimine önem veren Ocak yönetimi dil kursları açmaya özen gösterdiler. Ardından tarih, edebiyat ve sanat kursları da bir birini takip etti. Bu Ocaktan çok sayıda insanlarımız yetişti.”

İlk günden bu kuruluşun üyesi olan şair Hüsam Hasret Ocak hakkında çok şiirler yazmıştır. O şiirlerin en ünlüsü yedi dörtlükten oluşan (Ocak Türkmeni) adlı şiiridir:

Bir Türkmen bilirim özü de Türkmen

Deyişi hakatı sözü de Türkmen

Eli dili ağzı gözü de Türkmen

O yüzü ak Türkmen Ocak Türkmeni

Bir Türkmen bilirim doğrudur, düzdür

Değişmek bilemez yüzü bir yüzdür

Dürüştür sağlamdır hem de gürbüzdür

O sarsılmaz insan Ocak Türkmeni

Bir Türkmen bilirim davranışı ak

Onun duygusunda kutsaldır toprak

Her bir şeyi millet millettir ancak

İşte o atılğan Ocak Türkmeni (Hasret, Türkmeneli Gazetesi, 1997: 55)

2.2.4. Aşk ve Ayrılık

Aşk, şair Hüsam Hasretin hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Şairin şiirlerini inceleyenler şairin ilk önce aşk şiirleriyle edebiyat dünyasına girdiğini farkeder. Şair özellikle başlangıçta aşk şiirine açılırken aşk masallarının çoğunun ayrılıkla son bulmasına şaşıtığını dile getiriyor. Bu aşk masallarında bir türlü kavuşma kavramını bulamamıştır. Şiirlerinde ayrılık konusu sıkça yer almaktadır.

Ben de düştüm bir aşka muhabbet bilmek için
Seviştim hep gönlümle kavuşup gülmek için
Çok üzüldüm bilince ayrılık kaderimdir
Ağladıkça da kaldım gözyaşı silmek için (Hasret, Hasret, 1984: 12)

Hüsam Hasret aşkı en çok yazan şairlerdendir, gençlik aşamasından günümüze kadar acısıyla sevinciyle aşk şiirlerini söylemekten haz duymaktadır. Ancak aşkta olan iyimserliği yakalamayıp bir engeli aşarken diğer engele takılmaktadır. Onun şiirlerinde aşk serüveni zor bir yol olarak tezahür etmektedir.

Gül derdim aşk bağından
Becerip âşık olum
Kurtulmadım ağından
Düğümünce kolum

Değişirken donumu
Yakın duydum sonumu
Duman sardı önümü
Onda kayboldu yolum (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 11)

Şair aşk temalı şiirlerinde umutsuzluğa kapılıp çaresiz bir biçimde gönlü ile dertleşmeye başlıyorsa da, yine aşksız bir yaşamı düşünmemektedir.

Üzıldün sevdadan üzgünsün gönül
Unutmak istersin doymadın diye
Elveda söylersin küskünsün gönül
Kavuşmak sesini duymadın diye

Kavuşmak kalmamış sevgide sanki
Ayrılık olup da sevdalar belki
Sevdin sevilmedin ne sevdadır ki
Bir anda huyuna uymadın diye (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 53)

Aradan uzun yıllar geçse de yine Hasretin aşk şiirlerinde ayrılık teması eksik olmuyor. Ayrılık onun ruhunda yıllandıkça da aşka olan özlemi onu aşktan ayrı tutmuyor, onu ancak aşkın ölümsüz dizelerini yazmaya özendiriyor.

Bunca yıllardan sonra açtım aşk defterini
Ayrılığı okudum kavuşmak sayfasında
Özlemlerim canlandı biçimsiz safasında
Tırnağımla deşerken hatıralar yerini
Neler ve neler andım

Kendimi kurcalarken ıssız bir istasyonda
Herhangi bir vagonun el sallamadım aşka
“Gelecek trendedir ki” bunu demekten başka
Özledim özlemekten ne elde ettim sonda
Ya, boşuna mı yandım?¹⁰²

Seninle olmak güzel, ancak olmuyor gülüm
Sensizlik ise beni yakıp da kavuruyor
Katlanmayı becermek ölümden daha ölüm

¹⁰² Hüsam Hasret, Sevgi Bandım, basılmamış eser.

Yıkılmışım sam yeli tozumu savuruyor

Bir şeyler yapmam gerek, ne yapabilirim ki
Sessiz bu hengamede eli bağlı biriyim
Yenimi yansıtmıyor hayatımdaki eski
Bir ölüden farkım yok her ne kadar diriyim¹⁰³

2.2.5. Tarihte Önemli Şahsiyetler

Türk ve Türkmen edebiyatında her şair birkaç din adamı, tarih insanı, siyasi ve milliyetçi şahsiyetler hakkında şiirler yazmıştır. Hüsam Hasret de şiirlerinde bazı şahsiyetleri işlemiştir.

2.2.5.1. Peygamber Efendimiz Muhammed (s.a.s)

Türk Edebiyatında olduğu gibi Türkmen Edebiyatında da peygamber efendimiz (s.a.s) hakkında çok sayıda Naat-ı şerifler yazılmıştır. Âlemlere rahmet olan peygamberimizin doğumundan ölümüne kadar yaşamının her yönünü en güzel ve en dokunaklı dizelerle kaleme almışlardır. Hüsam Hasretin de naat-ı şerifi, peygamberimizin 63 yıllık yaşı kadar 63 dörtlükten oluşan (Ya Resulallah) başlıklı naatını yazmıştır.

Dünyamız seninle hep aydınlandı
Karanlığa nursun Ya Resulallah
Her bir anda diller tek seni andı
Gönüle huzursun Ya Resulallah

Dünya yüzündeki her canda cansın
İslam damarında akıcı kansın
Evrenin en güzel süsü de sensin
Parlaksın billursun Ya Resulallah

¹⁰³ Hüsam Hasret, Şansımızı Yitirdik, basılmamış eser.

Her sözün anlamlı tedbir gönüle
Her yakarışın da iksir gönüle
Dalalden soğuyan her bir gönüle
Hem sıcak hem gürsün Ya Resulallah¹⁰⁴

Ayrıca şair Hüsam Hasret Peygamber Efendimizin Hadis-i Şeriflerini içeren 60 dörtlük yazmıştır. Her dörtlükte geçen Hadisteki o anlamlı buyruklarla da dizelerini süslemeye çalışmıştır.

Tövbe etmeyen suçlu suçlarından ayılmaz
Hayırda cimri olan hasenatı yayılmaz
Peygamber buyuruyor komşusu aç yatarsa
Karnı tok olan kimse hiç de mümin sayılmaz

Umutlular umudu engine serecekler
Hem de umutsuzluğa perdeler gerecekler
Peygamber buyuruyor duaya sığınanlar
Er geç umutlarına kavuşup erecekler

Yüzüne leke salma bir yüzün var bir yüz ol
Her karanlık geceye aydın olan gündüz ol
Peygamber buyuruyor aldatan bizden değil
Sen de Müslüman kardeş davranışında düz ol¹⁰⁵

2.2.5.2. Mustafa Kemal Atatürk

Türklerin atası olan Atatürk için şair Hüsam Hasret şöyle diyor: *“Atatürk büyük bir adamdır, o Türk milletini esaretten kurtarandır. Onun Türk milletine bağışladığı en güzel armağanı Türkiye Cumhuriyetidir.”* Dolayısıyla bu ulu şahsiyet hakkında 10.11.1997 tarihinde (Atatürkü Anarken) başlıklı şiirini ölümsüz ruhuna ithaf etmiştir.

¹⁰⁴ Hüsam Hasret, Naatlar - Dini Şiirler, basılmamış eser.

¹⁰⁵ Hüsam Hasret, Naatlar - Dini Şiirler, basılmamış eser.

Neler etmedin neler bu asil millet için
Bölünmez toprağında kurdun cumhuriyeti
Sarsılmaz bir güç ile medeniyet kerpicin
Elinle sıraladın ey Türkün saltanatı

Ereğe varmak için sırattan daha ince
Geçitleri aştın ki ey ulu ey kahraman
Kurtuluş yollarını çizince de bir gece
“Ya istiklal ya ölüm” buyruğunla söktü tan

Hakkında bin bir destan yazılsa da hele az
O kadar ulusun ki övülmek her an hakkın
Türk Milletinin kalbi inan ki sensiz çarpmaz
Sen ki ona herkesten daha yakınsın yakın (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 67)

2.2.5.3. Erbilin En Ünlü Şahsiyeti İhsan Doğramacı

İhsan Ali Doğramacı Erbil şehrinin yetiştirdiği en ünlü şahsiyetlerden biridir. Bilim adamı olmasının yanısıra Türkmeneli bölgelerine çok yardımı dokunmuştur. Şair Hüsam Hasret onunla bir defa Ankaradaki evinde görüşmüştür. Şair bu görüşmeyi şöyle anlatıyor:

“Türkmeneli bölgelerinden oluşan bir heyetle Türkiye’ye gitmiştik. Türkiye’ye geldiğimizi duyan Doğramacı bizi evinde ağırlamak istedi. Ona kendimi takdim ederken ben Erbilli şair Hüsam Hasretim derken, hemen benim için şiir okur musun diye ricada bulundu, okurum paşam okurum dedim.”

İşte o davette şair Hüsam Hasret önceden Doğramacı hakkında yazdığı (Paşam) adlı şiirini huzurunda okumuştur. Ardından de şair (Erbilim) adlı gazelini de ona armağan etmiştir.

Erbilimin yüce Kale’si gibi

Ulusun, yüksesin sende şan paşam
Atılgan Türkmenin balası gibi
Yiğitsin cesursun, kahraman paşam

Erbilin güveni iftiharısın
Tükenmez varlığı bitmez varısın
Sen onun sarsılmaz fedakârsın
Sayende buluyor bir aman paşam

Erbil damarında dolaşan kansın
Türkmen varlığında bengi bir cansın
Bugün Türkmenlerin başbuğu sensin
Bayrak elindedir müslüman paşam (Hasret, Erbil Buketi, 2012: 17-18)

Şair Hüsam Hasret, 25 Şubat 2010 tarihinde 95 yaşındayken Allah'ın rahmetine kavuşan Doğramacı'nın vefat etmesine üzülmüştür. Bu acı münasebet için (Vefa Borcumuz) adlı şiirini yazarken, Doğramacının yaşam öyküsünü anlatmaya çalışmıştır. Onun ruhuna ithaf ettiği şiir:

Şehrin olan Erbilden başladı yolculuğun
Doksan beş yıl sonra da son buldu Ankara'da
Bir Türkmen bir Erbilden ayrılmadı soluğun
İki sıcak hasretin gömüldü bir arada

Ey şehrimin bilgini yüce filozof paşam
İsterim ki ilminin gürlü odunda pişem
Hacettepen müstakbel Bilkentin ise yaşam
Hizmetini saysam çok çok da vardı sırada

Ömür boyunca tüter yaktığın o ocaklar
Her Türkmen yüreğinde sana bir sevgi saklar
Unutmak ne mümkün ki hiç unutmayacaklar

Adını yazacaklar gökde suda karada (Hasret, Erbil Buketi, 2012: 15-16)

2.2.5.4. Türkmen'in Büyük Şairi Fuzûlî

Türkmen şiirinin sultanı kuşkusuz büyük şair Fuzûlî'dir. Daha çok gazelleriyle ün kazanan bu şair, Hüsam Hasret'i de çok etkilemiştir. Hakkında yazılar yazarak o yazıları, kendi şiirleri ile süslemeye çalışmıştır. O şiirlerden biri (Fuzuli Sensin) adlı şiirdir. Şairin 07.05.1988 tarihinde yazdığı bu şiir birçok dergi ve gazetede yayımlanmıştır:

İster kısa, ister uzun
Yazdığın her satır mevzun
Edebiyat göğümüzün
Parıldayan mahı sensin

Işınsın doğan tanın
Evladısın üç vatanın
Gazel öten şiiristanın
Düzgün olan rahı sensin

Değeri var sende aşkın
Kılmıssa da seni şaşkın
Mecnun gibi bir âşğın
Duyulacak ahı sensin (Hasret, Türkmeneli Gazetesi, 1998: 89)

Ayrıca, Türkmen Kardeşlik Ocağı Genel Merkezinin 28.07.1988 tarihinde düzenlediği Fuzuli gecesinde şairimiz aynı tarihte Fuzuli hakkında yazdığı (Fuzuli) adlı şiirini okumuştur:

Ey atalar yadigarı ulu koca Fuzuli
Ey dedeler heyacanı şiiri yüce Fuzuli
Fikri açık duygusu hoş sözü ince Fuzuli
Şiir sende nesir sende her şey sende güzeldir
Hapisinden değerlisi gazellerin özeldir

Gelmemiştir gelmeyecek senin gibi bir şair
Sağlam bir dil doğru bir aşk sahibisin ey mahir
Eserlerin ölmek bilmez kalacaktır ki zahir
Şiir sende nesir sende her şey sende güzeldir
Hapisinden değerlisi gazellerin özeldir (Hasret, Türkmeneli Gazetesi, 1998: 90)

2.2.5.5. Irak Türkmenlerinin Kadın Şairi Nesrin Erbil

Irak Türkmen şiirinde ve özellikle serbest şiir yazmada öncü olan Erbilli şair Nesrin Erbil başta gelen şairlerden biridir. Edebiyatçı bir aileden yetişen Nesrin çok erken yaşta şiir yazmaya başlamıştır. Az sayıda hece şiirleri vardır ve yetmişli yılların başında serbest şiir yazmaya yönelmiştir. Türkmen serbest şiirinin en güzel örneklerini vermiştir. Şair 16.03.1986 tarihinde (Peşinden) adlı şiirini yazmıştır. Ne var ki, çok uzun yıllar sonra onunla ilk görüştüğünde hakkında yazılan şiiri ona armağan etmiştir:

Sen göçeli bu şehirden bir tanem
Yayılmadı hiç bir haber peşinden
Yansıtmadı rollerini boş sahnem
Öksüz kaldı kalan eser peşinden

Çok aradım, çok taradım izini
Çözmek için düğümlenen gizini
Şehrim sana yaslamadı dizini
Garip düştün acı keder peşinden (Hasret, Türkmeneli Gazetesi, 1998: 2)

Şiirlerinden etkilenen şair bir ara Nesrin Erbilin Türk Şairi Bekir Sıtkı Erdoğanın (Bin Birinci Gece) şiiri ile Nesrinin onun şiirine nazire yazdığı (Hancı ile Hasbihal) şiirleri şairimizin dikkatini çekmiştir. Her iki şairin şiirlerine nazire olarak 10.06.1991 tarihinde (Hancı) adlı şiirini yazmıştır:

Her nedense yolum düştü hanına
Sende kalacağım bu gece hancı
Ozan isen, dinle al divanına
Şiirsel dilimden bir hece hancı

Düşünme ki yaşam geniş yoksa dar
Cennettir olursa bir vefalı yar
Düğümlü soruna bir yanıtlım var
Belki de çözülür bilmece hancı¹⁰⁶

2.2.5.6. Babası

İnsan hayatında babanın önemli bir yeri vardır. Her evlat babasına öykünmekle yaşamını sürdürmeye özenir. Hüsam Hasret on iki yaşında iken babası şehit düşmüştür. Ancak o babasının yürüdüğü yoldan ayrılmamış, Türkmen milleti uğrunda çalışanlarla beraber millî mücadeleye katılıp yola devam etmiştir. Edebiyat dünyasına adım attığında da babası hakkında çok şiirler yazmıştır. (Babam) adlı şiirinde şöyle diyor:

Yavrum sordu ve dedi
Atam o şehit adam
O nasıl biri idi
Duydum o yiğit adam

Atan, yani öz babam
Ateşten gür köz babam
Milletimin dilinde
Anlamlı bir söz babam

O boşuna gelmedi
Haksıza eğilmedi
Korku nedir bilmedi

O Tütken Oğuz babam (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 17)

Erken bir yaşta babasını kaybeden şair bu baba hasretini hep gönlünde taşımıştır. Annesinin himayesinde büyüyen şair ve kardeşleri zor günler geçirmişlerse de, başı dik

¹⁰⁶ Hüsam Hasret, Kapı, basılmamış eser.

hep ayakta durmayı bilmişlerdir. Kardeşleri ile birbirlerine sarılarak bu babasızlık hasretini yenmeye çalışmışlardır. Ve babalarının Türkmen milleti uğrunda şehitliğini bir madalyon olarak boyunlarına asmaktan da gurur duymuşlardır. Bu açıdan şair babası için yazdığı (Şehit) şiiri, babasının şehitliğini bir kez daha Türkmen millî tarihine yazdırmıştır. Bu şiiri de şair hecenin iki kalıbıyla yazmıştır, ilk dördlüğünü 14 heceli ve ardından gelen dördlüğü de 7 heceli olarak yazmıştır. 10 dördlükten oluşan şiirin ilk dört dördlüğünü örnek veriyoruz:

Onurla anmalıyız senin gibi şehidi
Ölmeyen milletimin sen biricik şahidi
Seninle övünürüz sen bu milletin şanı
Sen bu millet uğrunda kurban eyledin canı

Erbile vatan dedin
Ona bağış can dedin
Şehit olup giderken
Yaşasın Türkmen dedin

Ölmemişsin şehidim seninle varız biz de
Birlikte çalışırız aynı yol, aynı izde
Seninle övünürüz sen yiğit, sen kahraman
Korudun bu vatani bu milleti bir zaman

Yurda bağlıyım dedin
Hür soluğluyum dedin
Gidip şehit olunca
Türkmen oğluyum dedin (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 72-73)

2.2.5.7. Yakın Dostları

Hüsam Hasretin yakın dostları edebiyatçılar ve ses sanatçılarıdır. Bunların kimileri ile bir sınır çerçevesinde dostluğunu sürdürmektedir. O bu konuda yakın dostlarını şöyle anlatıyor:

“Dostluk güzel şey, zaten dostsuz hayat sürmek her halde zordur. Benim dostlarım bana yakın ve beni anlayan kimi edebiyatçı kimi de ses sanatçılardır. Onlarla bulduğumda da konuşmamız sadece ya edebiyattan yoksa da sanattan olur. Bir birimizden yararlandığımız sürece dostluk bağımız da metinleşir. Benim bu konuda titiz bir huyum vardır, ben ortayı seven biri değilim, ya tamam dost olurum yoksa da yalanla dost olamam. Benim dostluğum doğruluk çemberinde olmalıdır.”

Genel olarak şiirlerinde dostu ve dostluğu anlattığı şiirleri bulunmaktadır.

Dost Ol

Dostluk yaşam yoludur
Gel sen de dost ol ey dost
Dost olmayan ölüdür
Her anda dost ol ey dost

Gün gelir günler gide
Yeter bağlan ümide
Türkmenoğlu yiğide

Meydanda dost ol ey dost (Hasret, Yurt Gazetesi, 1985: S.759)

Özel olarak da şair dostu Adnan Kasapoğlu için kalp krizi geçirdiğinde şu dördlüğü yazmıştır:

Gitmek zamanı değil gidişini ertele
Acı bir haberle de dokunma hassas tele
Gönlümüz dayanacak güçte değildir şimdi

Sabırımız yok hasretler savurmadayız yele (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 50)

En yakın dostu olan Horyatçı Adnan Terzi'nin vefatının ardından yine bu dördlüğü yazmıştır:

Darıldı dostum yaşama küstü
Vedasız gitti bir akşamüstü
Susunluk birden sardı çevreyi

Ardından bile horyatlar sustu (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 88)

Ve bu yakın dostunun vefatının kırkınıcđ gñnñ mñnasebetiyele 18 sayfalık ağıt kabilinden dñzyazı, Şiir ve horyatlar yazmıştır.¹⁰⁷

Şairin en yakın dostlarından biri de sanatçı Yaşar Şevket'tir. Aralarında yirmi yıllık bir sanat dostluğu vardır. Bu sanatçı Şairin 50 gñftesini besteleyip yorumlamıŐtır. Sanatçının aniden hastalanması ve ardından kısa sñrede vefat etmesi Őairimizi derinden etkilemiştir. Şair, sanatçı için ònce (Keşke) adında 14 dizelik bir kaside yazmış ve ardından sanatçının 61 yıllık òmrñ için 61 beşlikten oluşan (Yaşar'ın Destanı)¹⁰⁸ adlı bir Şiir yazmıştır:

Bir Yaşar var idi bestekâr idi
Ezgi meydanında Őahsuvar idi
Bu yñzden gñçlü bir adı var idi
Şimdi o yoktur ki o başka yerde
Aramızda vardır bir kara perde¹⁰⁹

Bir Yaşar var idi horyat peşinde
Becerikli idi ince işinde
Dolandı içinde dñndñ dışında
Şimdi ondan ayrı bir çukurdadır
Umudumuz o ki, o huzurdadır¹¹⁰

Bir Yaşar var idi Erbil bñlbñlñ
ÒtñŐe başlardı gñrñnce gñlñ
Sesiyle alırdı melñl gñnñlñ
Şimdi o susmuş ki ne ses ne seda
Onun yeri ancak uzak bir ada¹¹¹

¹⁰⁷ Bu dñzyazı, Şiir ve horyatlar Şairin (Horyat Vurgunu Adnan Terzi) eserinde geçmektedir.

¹⁰⁸ Bu eser, Şairin basılmamış eserleri bñlñmñnde geçmektedir.

¹⁰⁹ Hñsam Hasret, Yaşar'ın Destanı 1, basılmamış eser.

¹¹⁰ Hñsam Hasret, Yaşar'ın Destanı 2, basılmamış eser.

¹¹¹ Hñsam Hasret, Yaşar'ın Destanı 2, basılmamış eser.

Son olarak yine şairin genel biçimde dostluğu ele aldığı (Dost Olalım Dost) adlı şiiri üzerinde duralım. Şair bu şiirinde kimlerle dost olmayı ve dostluk kurmayı dizelerine sığdırırken dostluğun kutsal ve onun süresini pazara kadar değil, mezara kadar olduğunu da ima etmiştir.

Dünyayı satana gönül açalım
İşini bilene dost olalım dost
Ağlayan gözlere neşe saçalım
Yaşını silene dost olalım dost

Hoşgörü izinde doğru gidelim
İnsanca insanın hakkın ödelim
Gönlümüzü aşka mesken edelim
Muhabbet kılana dost olalım dost¹¹²

2.2.6. Halk Kültürü

2.2.6.1. Atasözleri

“Atasözleri, atalarımızın dünya görüşünü özetleyen genel kurallardır. Herbiri birer hayat ışığı olan bu sözler yolumuzu aydınlatır. Hayatın binbir güçlüğünden biri içinde kaldıkça bir atalar sözü imdadımıza yetişir; bize ne yapmamız gerektiğini öğretir.

Edebiyatın yol göstericiliğini atasözlerimize bakarak çok iyi anlayabiliriz. Bu sözler, yüzyıllar boyu bize yolların en doğrusunu göstermekte, bizleri en doğru yola yöneltmektedir.

Atasözleri, derin anlamlı birkaç kelimenin içine tüm bir yaşantının felsefesini sığdırır. Bu sözler en uzak nesillerin, daha gençlerine miras bıraktıkları öğütlerle dolu bilgi hazineleridir.” (Karaalioğlu, 1980 :256-257)

Irak Türkmenleri de atalarından kalan zengin bir atasözü birikimine sahiplerdir. Dolayısıyla yaygın şekilde kullanılmıştır. Öyle görünüyor ki, Türkmenler arasında horyattan sonra kullanılan deyişler atasözleridir. Dolayısıyla çoğu horyatçılar bu

¹¹² Hüsam Hasret, Dost Olalım Dost, basılmamış eser.

atasözlerini horyatlaştırmaya çalışmışlar. Daha çok iki dizeli atasözlerini horyatlarında işlerken bu işi biraz daha kolaylaştırmışlar.

Şair Hüsam Hasret, atasözlerini horyatlaştırmaya yanaşmamış ve yaygınlaşmadıkça atasözlerini dizelerinde işlememiştir. Ancak o Türk şairi (Levni) gibi atasözlerini destanlaştıran bir şiir yazmaya kalkmış. Ve (16) dörtlükten oluşan (Bir Zaman) adlı atasözü destanını yazmış:

Atasözlerine bir istekle yelken açtım

Depderin denizinde hızla yüzdüm bir zaman

Yıllar yılı fırsatın ardından koşup kaçtım

Bu konuda kendimi hayli üzdüm bir zaman

Bir söz var dağdan gelen bağda olanı kovar

Bahçeye tez girilir kalmayınca da duvar

Yolu tanı yola var yolda bin bir bela var

Yolu yolcudan sordum yolu çizdim bir zaman

Bir kap boş olur belki ancak sanma da dolmaz

Bunu bil ki kan ile açılan güller solmaz

Tokuşsan bile düşme düşenin dostu olmaz

Doğru bu düşüşteki sırrı çözdüm bir zaman¹¹³

2.2.6.2. Dua ve Beddualar

(Dua veya hayırdua) ve (beddua veya kargış) bu terimler Türkmen dilinde geçmektedir. Türkçe’de dua yerine kullanılan (alkış) sözcüğü Türkmen dilinde kullanılmamaktadır.

“Alkış ve kargışları iki bölüğe ayırabiliriz. Bir bölümde sadece konuşmayı renklendiren, kısa kalıplar şeklinde alkış ve kargış (hayır-dua, bed-dua) sözleri vardır. Bu biçimdekileri bir Halk Edebiyatı türü olarak tanımlamak yersiz olur; konuşmayı süsleyici, duyguları belirtici, anlatımı güçlendirici dil öğeleridir

¹¹³ Hüsam Hasret, Bir Zaman (Atasözü Destanı), basılmamış eser.

bunlar; kısalıkları, yoğunlukları son kertede bulunmakla ve çok kullanılır olmakla ikinci bölüktekilerden ayrılırlar: Allah muradını versin!, Tuttuğun altın olsun alkışlara; İnim inim inleyesin!, Allah belanı versin!, Muradına ermeyesin! Kargışlara örnek olarak gosterilebilecek beylik söz kalıplarıdır.

İkinci bölümü, koygunluğunu anlatımdaki özenilmişlikten, imge, düşünce ve çağrışım buluşlarındaki başarıdan alanlardır.” (Boratav, 1969:136)

Her millette olduğu gibi Türkmenler arasında da (dua ve beddua) bulunmaktadır. Sevilen kişinin iyiliği karşısında dua edilir ve seilmeyenin kötü davranışlarından dolayı ona bedduada bulunulur. Ancak bu konu Türkmenler arasında daha çok kadınlar arasında geçmektedir. Erkekler arasında yok değil, ancak kadınlar arasında olduğu oranda değildir. Bilindiği gibi, dua ve bedduların çoğu kalıplaşmış sözlerden ibarettir. Duanın da İslamiyette büyük yeri vardır. Dua, hem dua edeni hem onun için dua edilenin gönlüne huzur getirir. Ancak kimi durumlarda bedduadan da vazgeçilmediği görülmektedir.

Şair Hüsam Hasret dua ve beddua konusunda daha çok kendisi için duada bulunduğunu yazdığı kimi dörtlüklerinde görüyoruz:

Ey vergisi bol Tanrım verdiklerin ne de çok

Ancak doymak bilmiyor içimdeki bu çocuk

Bağışla bundan daha fazlasını istersem

Çünkü kapından başka bir kapıda gözüm yok (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:

13)

Bana bir şeyler yaptır ölmüşüz kalım

Sönmüyor içimdeki bu lav bu yalım

Tanrı'm ben gibi naçiz kula destek ol

Doruğa yükselince koyma alçalım (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 14)

Yaşamak az olursa veya çok olursa

Bunda ne sır var en son insan yok olursa

Dünyada gözü aç bir yaşamak kabulum

Ahirette Allahım gözüm tok olursa

O kadar yalnızım ki duyulmuyor havarım

Sanki dünya yüzünde bir ben, bir tek ben varım

Kurtar beni Allahım bıktım bu yalnızlıktan

Senden başka birisine hiç istemem yalvarım (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:

15)

Ancak şair Hüsam Hasret beddua konusunu dizelerine getirmemeye çalışmış, yalnız (olsun) adlı şiirinde bu beddua konusunu ele almıştır:

Bu kadar ahıma üzülmez isen

O taş kalbin bundan daha taş olsun

Gamlı akışımla süzülmez isen

Yaşlı gözüm gibi gözün yaş olsun

Ben senin yüzünden bu hâle geldim

Ne senden bir murat ne nesip aldım

Bu aşk çemberinde hep yalnız kaldım

Başın bedduamla kuru baş olsun¹¹⁴

2.2.6.3. Erbil Şehri Ölümsüz Destan

Hüsam Hasret, şiir dünyasına atıldığı günden beri şiirin birçok türünü yazmak hevesine düşmüştür. Bir ara şehri olan Erbil hakkında bir destan yazmaya yönelmiştir. Erbilde geçen kimi olaylar yanında kimi gelenek ve göreneklere de ışık tutmak istemiş ve destanın koşullarını bilmek üzere yazılan birçok destanı gözden geçirmiştir. Memleketi olan Erbilde geçen çocukluğundan ve gençliğinden bir şeyler anlatmak istemişse de yeterince üzerinde durmamıştır. Bu şehirde daha çok gördüklerini ve işittiklerini benimsemiş ve üzerlerinde durarak onlardan bir şeyler çıkarmaya çalışmıştır. Şehrine olan sevgisini kimi beşliklerde yansıtmaya çalıştığını da görmekteyiz. Bu şehirden

¹¹⁴ Hüsam Hasret, Olsun, basılmamış eser.

konuşurken de her şeyden önce Kale ve Çöl Minare'sinden söz etmeyi ön planda tutmuştur.

Erbil şehri koca Kale canındır
Tarihinde fıskıran al kanındır
Bütün dilde övünen bir şanıdır
Koy yüz sürüm toprağına, taşına
Pervane dek dolanayım başına (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 9)

Kimdir sana vermez kurban canını
Kimdir dökmez uğruna al kanını
Şan isteyen sende bulur şanını
Anneden de çok yakınsın insana
Hoş yaşamın rahat verir vicdana (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 11)

Hüsam Hasret destanın önsözünde bu destanın nasıl yazıldığına ışık tutuyor:

“Azerbaycanın ünlü şairi Şehreyarın Haydar Babaya Selam kitabındaki beşlikleri okurken bir anda hayat bütün varlığıyla gözümün önünden bir sinema şeriti gibi geçti. Doğma şehrim olan Erbilde hatıralarım bir birini kovalayarak gözümde kimi hazin kimi mutlu bir damla hâlinde göründüler. Beni, hayatı ilk sezdiğim günlere götürdüler. Çocukluk dünyama ışık tutarak oradaki karanlıklardan geçmeye özendirdiler. Yaşamış, belki de şehrimin çoğu çocukları gibi yaşamadığım çocukluğumun hasretini sinemde kabarttılar. Ah üstüne ah çekerek biriken duygularım çocukluğumu yansıtan hasret dolu beşliklerle coşmaya başladılar. Bir göz açıp yummaya benzetilen acı dolu gençliğimdeki hatıralarımsa beni düştüğüm o kuytu dereden bir dağ başına çıkarmak zahmetinde bulundular. Uçsuz bucaksız enginlere yayılan duygularım bir daha beşliklerle coştular. Bu hatıralardan etkilenen duygularım bir türlü geçmişten kopmayarak şehrimin geçmişinde bir gezi yaparak çok bir yönünü beşliklere yansıtmamaktan beni alıkoymadılar. Geçmiş güzel olan şehrim yazdığım beşliklerde daha da güzelleşirken anılarla dolu canlı bir destan olma çizgisinin ilk belirtileri göze çarptı.”

Her doğuŖta dört açılır kanadın
alıŖmayla gerekleŖir muradın
Hizmetine kalkar asil evladın
Biri yapar, biri süsler dalını
O zaman sen bađıŖlarsın balını (Hasret, Erbil Ŗehri lmsz Destan, 2010: 16)

Erbil Ŗehri kanın kaynar gönlümde
Duygulanır kutsal adın dilimde
Ağır yükün yüz yıl kalsa belimde
Usanmadan mr boyu taŖarım
lene dek senin için yaŖarım (Hasret, Erbil Ŗehri lmsz Destan, 2010: 16)

Hayat anılardan ibaret olduğunu ileri sürdüğümde Ŗehrimde baŖımdan geçen her hatırayı, gördüğüm her nesneyi, yaŖadıđım her olayı ve duyduğum her masal ve her deyiŖi beŖliklerde canlandırmaya alıŖtım. Yazdığım beŖlikler daha çok Ŗehrim olan Erbil ile ilgilendiği için ve bir özellik taŖısın diye kimi beŖliklerde az çok Türkmen Erbil Ŗivesini kullandım. nce bu iŖi kolay sandım. Ancak yazınca zorluklarla karŖılaŖtım. Bir kaç gün veya en çok bir iki ay süresinde bu iŖi bitireceğimi dŖndmse de yanıldım. Bu iŖ uzarken senelerimi almaya baŖladı. BeŖlikler bir birini tamamlarken bir destan hâline gelmenin koŖullarına yanaŖtı. Ŗehrime olan sevgimi ölümsüzlüğe dnŖtrmek amacıyla beŖliklerimin daha canlı olması için dosdoğrudan ona bir aŖık gibi davrandım. Aynı zamanda Ŗehrime olan bağlılığımı daha da metinleŖtirmek arzusuyla onunla aramızda tarihleŖen belgeleri yazdığım beŖliklerin satırları arasına yerleŖtirdim. Gerçekle kuŖanan, hayalle süslenen beŖliklerim destanın tamam olmasına yol açtı.

Erbil Ŗehri yalnız sana kul olduk
Ancak bilsen nasıl yanıp kül olduk
Gonca kalıp hiç sanma ki gl olduk
Çevremizi sardı akır dikenler
Bağrımızı yardı akır dikenler (Hasret, Erbil Ŗehri lmsz Destan, 2010: 17)

Erbil şehri dünya bize gelmese
Biz ağlarken yüzümüze gülmeſe
Gelip bizden derdimizi almasa
Kalacağız orta yerde çaresiz
Aramızda bulunmaz bir yarasız (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 21)

Yerlisinden daha fazla gariplere kucak açan ve bu son senelerde benim gibi çokları da susuz bırakıp karanlıkta yaşatan şehrimden zaman zaman sitem ettiğim de oldu. Bu da yazdığım destanın kimi boş köşelerindeki eksikleri doldurduğuna bir yardımcı oldu. Onu bir zamanlar dünyalar dilinde tutturana Gökbörü Sultanın torunları olduğumuzu hatırına salarak ve ona sahip çıkmada bizden daha yürek yananımı bulmayacağını da beşliklerimi kapsayan sözlerde işlemedini ileri sürdüm. Dört tanrı şehri olan şehrimin kocaman Kale'sini ve başı dik duran Çöl Minare'sini beşliklere sığdırdımsa da bilmem yeterince haklarını verebildim mi?. Onların yüceliğiyle onu yüceletmişem yazdığım destanı ölümsüzlüğe kavuşturmuşum demektir. Bu da ancak tarihi tarihten eski olan şehrimde yakışan bir şeydir. Sıraladığım bu notları yazdığım beşliklerde şiirsel yeteneğimle işleyebilmişem şehrimde en güzel armağanı verebilmişim.

Yazdığım beşlikler destan hâline geldiği zaman, bu destanın altı bölümden oluştuğu bir hâli oldu. Önce övgü beşlikleri ön sırayı aldılar. Ardılarından şehrimin geçmişini yansıtan beşlikler sıraya girdiler. Onların ardından söyleşi beşlikleri sıralandılar. Bu kez itap ve sitem beşlikleri destanda yerlerini alınca, istek beşlikleri de kendilerini araya attılar. En son temenni beşlikleri destanın son beşlikleri olmayı tercih ettiler.”

Döndüreyim geçmişteki zamanı
Savurayım biraz eski samanı
Dağıtayım başta olan dumanı
Bir bakayım kırık kimdir, sağ kimdir
Hısım, yoksa hasım derde hakîmdir (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 41)

Erbil şehri, dostluk şehri Erbilim

Bilgisinin senden alır er bilim

Sende olan Türkmenleri er bilim

Onlardır ki inan yürek yananın

Onlardır ki candan seven cananın (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 45)

2.2.6.4. Horyatlar

Türkmen halk edebiyatının en başta gelen ürünü kuşkusuz horyatlardır. Türkmeneli'nin her bölgesinde horyat vardır, hatta horyat bilmeyen Türkmen yoktur deyişini her Türkmen'in ağzından duyabilirsiniz. Türkmenle horyat öyle iç içe geçmişler ki, onları ayırmak olanaksızdır. Hüsam Hasretin ağzından horyat:

“Horyat biz Türkmenler için her şey demektir. İnsan canı ile yaşadığı gibi, biz Türkmenler de horyatla yaşıyoruz, yani horyat biz Türkmenlerin canıdır. Bunun ötesinde başka bir laf söylemek gerekmiyor. Ben herkesten daha fazla horyatla ilgilendiğim için horyatla haşır neşir olmuşum, çoğu zaman başkasından değil kendi kendime bu soruları yöneltmekten geri kalamıyorum, horyata neden bu kadar sevgi duymak, horyata neden bu kadar ilgi beslemek ve horyatla neden bu kadar iç içe olmak ve bunun gibi bir sürü soru. Bu soruları yanıtsız bırakmak istemiyorum ki, ancak yanıtlarım ne kadar kandırıcı oluyor, bunu düşünmek istiyorum.

Her şeyden önce bunu demek istiyorum ki, ben horyatsız edemiyorum ve horyatsız bir yaşamı da istemiyorum. O zaman ona olan sevgim içten bir sevgi ve onunla olan ilgim sağlam bir ilgi olmalıdır. Bu da her hâlde böyledir, yoksa kırk yıla yakın bir süre onunla böyle iç içe kalamazdım. Üstelik ona olan sevgimden ve ona olan ilgimden zerrece kuşku duymamaktayım. Bu uzun süre içinde kısa bir süre olsa bile ondan ayrı kalmamışım. Nasıl olsa horyat dilimde hep dönmüştür. O inanca da ulaşmışım ki, horyat değil, ben daha çok ona ihtiyaç duymaktayım. O benim en yakınım. Yüce Allah'ın buyurduğu gibi: “Ben insana şah damarından daha yakınım” benzetme olmasın, işte horyat da o kadar bana yakındır. Ona da bu gibi sevgi duymam ve bu gibi ilgi beslemem her halde horyat vurgunu olduğumun kanıtıdır.

Ben horyat oturumlarında horyatı şiirle yansıtmayı derin bir biçimde arzu ederken, hakkında her zaman şiir yazmak isterim. Horyat vurgunları da bunu benden beklemekteler, ancak o şiirlerin ardından birkaç horyat yakmak da horyat vurgunlarını uçsuz bucaksız olan horyat evreninde dolaştırmaya yeterli gelir.

Bir gün bir horyat dedim bir sürü göz ağladı

Bir gamlı için çekti bağrında köz ağladı

Bir âşık saza daldı inletti tellerini

Söylediği türküde içli her söz ağladı

Bir söz abdalı hemen horyatı dile aldı

Az bir süre içinde yüz dedi, yüz ağladı

Onu geceye sordum bir şey desin istedim

O susunca hırsından coştı gündüz ağladı

Erbilden çıkan horyat düştü Kerkük gönlüne

Sesinden sedasından hiçkırıldı Tuz¹¹⁵ ağladı¹¹⁶

Xoryatda var

Her bir şey xoryatda var

Xoryat var doğar ölür

Yaşıyan¹¹⁷ xoryat da var (Hasret, Bin Bir Horyat, 2008: 46)

Xoryat uyar

Xoryata xoryat uyar

Xoryatıma can verdi

Bu gelen xoryatu¹¹⁸ yar¹¹⁹

Xoryat adım

Xoryatam¹²⁰ xoryat adım

¹¹⁵ Tuzhurmatu ilçesi

¹¹⁶ Hüsam Hasret, Horyat Yaşantımızdır, basılmamış eser.

¹¹⁷ Yaşayan

¹¹⁸ Horyatın

¹¹⁹ Hüsam Hasret, Horyat Yaşantımızdır, basılmamış eser.

Türkmen şiirin bezedip
Atıptı xoryat adım¹²¹

Önceden söylediğim gibi, ben horyatı Türkmen'in ikizi diye adlandırıyorum ve bu açıdan soruyorum horyat bilmeyen Türkmen var mıdır? Var olduğuna hiç kuşku yoktur, ancak haydi diyelim ki vardır. O nasıl bir Türkmendir sorusu ile baş başa kalacağımdan hiç şaşırımam. Bunu neden diyorum, Erbilin en meşhur delisi şayet (Deli Heyas)tır. O bile horyat biliyordu ve horyat çağırıyordu. Yani Türkmende horyat bilmeyen insanın yok olduğuna kolaylıkla tanıklık edebiliyorum. Bu kadar konuştuğundan sonra ve daha uzun konuşmaya ihtiyaç duymadan, sözün kısası işte horyat bu demek ve ben de öyle bir horyat vurgunuyum ve horyatın biz Türkmenlerin yaşantısı olduğunu vurguluyorum.”

Türkmeneli'nin her bölgesinde var olan bu türde, anonim horyatlar dışında sahibi belli olan horyatlar da vardır. Horyat eseri olanlar şairler şunlardır. Kerkük ve diğer bölgelerden, Osman Mazlum - Horyatlar, Reşit Ali Dakuklu - Değme Yarama, Sabir Demirci - Horyatlarım, Ali Marufoğlu - Türkmeneli'nin Dili Horyat, Ahmet Kuşçuoğlu - Gül Suyu Horyatımız, Kevser Saki Bağvan - Bir Deste Horyat, Ahmet Zeynel Bılavalı - Bılava'dan Esintiler, Mukarrem Muratlı - Aşk Yarası, Mehmet Kasapoğlu - Horyatlara Düşer Gönlüm, Bekir Ercan - Horyat Bahçesi. Erbilden Hüsam Hasret - Bin Bir Horyat / İki cilt, Esat Erbil - Anneme İçli Sözler, Hüsam Mehmet Aziz - Gönül Horyattan Doymaz, Ömer Ağbaş - Gönlümde Horyat Ağlar, Adnan Terzi - Horyat Vurgunu, Fuat Şeyh Mustafa - Alışsın, Burhan Yaralı - Son Pınar, Ganım Fettah Erbilli - Gönülden Coşan Sözler, Adnan Kasapoğlu - Üçüncü Simge, Kemal Latif Erbilli - Hayat Bahçesi, Dileyir Kasap - Erbilden Horyatlar (Birdenesen), Mühyettin Kahveci - Erbilden Bir Seda, Dileyir Bezirgan - Daldalanın Sesi, Cercis Ali Bahçeci - Cinaslı Horyatlar. İstanbul'dan Aydil Erol - Horyatlar.

Hüsam Hasret, her Türkmen şairi gibi önce horyat sonra şiir yazmamıştır. O, iki yıl süre şiir yazdıktan sonra, Türkmen milletinin horyata beslediği sevgi şairi horyat

¹²⁰ Horyatım

¹²¹ Hüsam Hasret, Horyat Yaşantımızdır, basılmamış eser.

yazmaya yönlendirmiştir. O önceleri horyat denizinin sığ yerlerinde yüzmek istemişse de, çok geçmeden oralarda istediklerini bulmadan daha derinliklere inmeyi tercih etmiştir. Kırk yılı aşkın bir süredir o derinliklerde yüzmesini sürdürmekte ve inci tanelerini andıran horyatları bulmaya çalışmaktadır.

Ay ne kaldı

Gün geçti ay ne kaldı

Gül üzüm¹²² değişildi

Ayna he ayna kaldı (Hasret, Bin Bir Horyat, 2008: 12)

Ay neler

Gün nelerdi, ay neler

Eskisi kimin¹²³ mene¹²⁴

Üz¹²⁵ vermiri¹²⁶ aynalar (Hasret, Bin Bir Horyat, 2008: 12)

Ay neve¹²⁷ dostum

Günsen¹²⁸ ay neve dostum

Gül kimin göstermesev¹²⁹

Baxmam aynava¹³⁰ dostum (Hasret, Bin Bir Horyat, 2008: 12)

Hüsam Hasretin horyatlarında her tür konu işlenmekle birlikte aşk konusu daha fazla öne çıkmaktadır. Aşkın ayrılık, acı ve gamı da dizelerinde çokça görülmektedir. Milliyetçilik ve vatanserverlik yanında yiğitlik ve kahramanlık konuları da o horyatlarda kendilerine yer bulmuştur. Felekten şikayet, sitem ve talihsizlik konuları yanında dostluk, vefa ve özveri gibi konular da horyatlara başka bir renk katmıştır.

¹²² Yüzüm

¹²³ Gibi

¹²⁴ Bana

¹²⁵ Yüz

¹²⁶ Vermiyor

¹²⁷ Neyine

¹²⁸ Güneşsin

¹²⁹ Göstermez isen

¹³⁰ Aynana

A. Cinashlı Horyatlar

Hasret horyat yazarken her horyatçıdan daha çok cinas konusu üzerinde durmaktadır. O, cinası olmayan bir horyatı ve cinassız horyat diye adlandırılan yedi heceli dörtlüğü horyat saymamaktadır. Ona göre, “*cinas horyatın ruhudur. Dolayısıyla cinası olamayan horyatlar ölüme mahkumdurlar.*”

B. Kanatlı Horyatlar

Hüsam Hasret edebiyat dünyasına girdiği günden beri yenilik yanlısı bir şair olarak tanınmaktadır. İster şiirde olsun ister horyatta yenilik arayışları devam etmiştir. Horyat yazmada bir yenilik ortaya koymak için denemeleri eksik olmamıştır. En son normal horyatların serbest olan üçüncü dizesine uyaklı olmak şartıyla dizeler eklemekle horyata yeni bir biçim kazandırabilmiştir. Bu konuda şair (Kanatlanan Dizeler) adlı eserinin (Kanatlı Horyatlara Doğru) başlıklı ön sözünde bu tür yenilikten söz etmektedir:

“Horyatla tanışmamın ilk yıllarında horyata dışarıdan baktımsa da, sonraları içine girip onunla iç içe olma arzusuna kapıldım. Yine köhne sarayının her köşesini aramaktan usanmadım. Oralarda bulunan her şeyi didik didik ederek kimi esrarları elde etmeye çalıştım. Ben her edebi türünün gelişmesi ve yeni boyutlara kavuşması yanlısı birisiyim.

Milletimizin yaşı kadar bir yaşa sahip olan horyatlarımız ne yazık ki, bir yeniliğe kavuşmamıştır. Hep aynı biçimini alarak bugünlere kadar gelmiştir. Folklor horyatlarını incelerken bir horyatta üçüncü dizesine veya kanatına uyaklı bir dizenin eklendiğini farkettim. Bu bir tesadüf mü, yoksa bunu yazan horyatçı böyle yazmıştır. Bu konu da herhangi bir bilgiye varamadım.

Yaz ilan¹³¹ gelir

Sıcağ¹³² yaz ilan gelir

Ne ağlısan¹³³ gözlerim

Ne sızlısan¹³⁴ dizlerim

Başa yazılan gelir¹³⁵

¹³¹ Yılan

¹³² Sıcak

¹³³ Ağlıyorsun

¹³⁴ Sızlıyorsun

Bu deneme benim için çok geniş kapılar açtı. Bu gibi denemeye önceden de girmeme karşın, onu sürekli kılmamıştım. Bu bende olan yenilik düşüncesini körükledi. Böylece konu gereğince, bu deyişten amacım şudur, her geldi horyat için kanat eklemek gerekmez. Kimi konuyu bir dize ile anlatmak zor gelir. Böyle durumlarda bence bu kanat eklemeye baş vurulursa daha uygun olur.

Horyatın üçüncü dizesine veya kanatına kanatlar ekleyerek horyatlar yazmaya başladım. Yeniliklere doğru adım atıp bu konudaki yenilikleri benimseyip horyatın üçüncü kanatına **bir'den** başlayarak **on'a** kadar kanat ekleyerek horyatlar yazmada başarı sağladım. Yazdığım horyatların diğer horyatlardan farklı oldukları için onlara bir isim takmak fikrime geldince, horyata kanat eklendiği için **kanatlı horyat** adını taşımasını uygun gördüm. Ve ilk kez doksanlı yıllarda yazdığım bu horyatların bir kaçını kanatlı horyatlar adresiyle Yurt Gazete'sinde yayımladım.

İşte işim

Bir işti işte işim

Çoğu meni¹³⁶ qandırılmaz

Azı da utandırılmaz

İşte kâr, işte işim (Hasret, Kanatlanın Dizeler, 2009: 22)

O binav¹³⁷

Yıxılmasın o binav

Ne özümü¹³⁸ ögüm¹³⁹ de

Quş uçmazdı gögümde

Avçıydım bir zamanlar

Bir avydı ögümde¹⁴⁰

Avladığıv¹⁴¹ o bin av (Hasret, Kanatlanın Dizeler, 2009: 51)

¹³⁵ Folklor horyat

¹³⁶ Beni

¹³⁷ Binan

¹³⁸ Kendimi

¹³⁹ Öveyim

¹⁴⁰ Önümde

Ona men¹⁴²

Neler dedim ona men

Birde karar vermedim

İkini xoş görmedim

Üçten¹⁴³ ara qurmadım

Dörtte qafa yormadım

Beş üstünde durmadım

Altıya başvurmadım

Yedi sırrın sormadım

Sekize üz¹⁴⁴ sürmedim

Dokuz dedim varmadım

Hasret qaldım ona men (Hasret, Kanatlanın Dizeler, 2009: 62)

Daha ileri giderek bu kez cinası ikiden daha fazla cinası olan sözcüklerde, önce bir ve ikinci cinasını normal horyat şeklinde yazdım, sonra üçüncü cinasında iki kanat, dördüncü cinasında üç kanat ve böylece cinasının anlam sayısına göre kanatlar ekleyerek horyatlar yazdım.”

Bir kanatlı horyatı örneği:

Yar Yemen’i¹⁴⁵

Gel gezeğ¹⁴⁶ yar Yemen’i

Saqın suçsuz gevlive¹⁴⁷

Dost etme yar yamanı

İstese bir şey olsun

Sen qoyma zafer bulsun

Al qılınç¹⁴⁸ yar yamanı

¹⁴¹ Avladığım

¹⁴² Ben

¹⁴³ Üçle

¹⁴⁴ Yüz

¹⁴⁵ Yemen ülkesi

¹⁴⁶ Gezelim

¹⁴⁷ Gönlüne

Ayrılığ¹⁴⁹ yaman bazar¹⁵⁰
Haxsı¹⁵¹ can ona dözer¹⁵²
Birleşmeseğ¹⁵³ ğem¹⁵⁴ ezer
Ya seni yar ya meni¹⁵⁵
Yıxılınca bu temel
Tapılır¹⁵⁶ yüz bin engel
Boşa gider hep emel
Onda davranır ecel
Ya seni yer ya meni (Hasret, Kanatlanın Dizeler, 2009: 68)

“Daha evvel horyatlar dergi ve gazete sayfalarında yayımlanırken artık daha çok genç horyatçılar tarafından benimsenip oluşturdukları yeni horyat örnekleri mevcuttur.

O günden bugüne bu tür horyatları gazete ve dergi sayfalarında görmekteyiz. Bu yenilik konusunun sürekli olduğunu umut ederken genç horyatçılarımıza yardımcı olarak bu tür horyatın kimi belli olmayan yanlarını açıklamaya çalıştık. Umarız bundan yararlanırlar.”

Şair bu konuda kimi yanlışlıkları düzeltmek üzere eklemeler yapmıştır:

“Çoğu horyatçılar kanatlı horyatla müstezat horyatları bir birine karıştırıyorlar. Yukarıda kanatlı horyatı anlattık, müstezat horyat ise, cinası ikiden fazla olan cinası normal horyat biçiminde yazmaktır. Yani üçüncü, beşinci ve yedinci kanatına herhangi kanat eklenmeden yazılan horyattır”

Buna bir örnek:

İndi¹⁵⁷ diyar

¹⁴⁸ Kılıç
¹⁴⁹ Ayrılık
¹⁵⁰ Pazar
¹⁵¹ Hangi
¹⁵² Katlanacak
¹⁵³ Birleşmez isek
¹⁵⁴ Gam
¹⁵⁵ Beni
¹⁵⁶ Bulunur
¹⁵⁷ Şimdi

Xoş oldu indi diyar
Yar sorduğum sorunun
Cevabın indi diyer¹⁵⁸
Qarşımızdaki dağı
Yar fırsat indidi,¹⁵⁹ yar
Bugün yarınan¹⁶⁰ vazgeç
Her bir şey indidi yar
Ayrılığı çox çektik¹⁶¹
Qavuşmağ¹⁶² indidi yar¹⁶³

2.2.6.5. Halk Kahramanları

Erbil şəhərində Türkmənlər arasında aşk hikâyələri yaygın bir biçimə ağızlarda dolaşmaktadır. Aslı-Kerem, Leyla-Mecnun, Şirin-Ferhat, Şahsenem-Garip və Arzı-Kamber hikâyələri bu hikâyələrin ən yaygınıdır. Dolayısıyla bu hikâyələrin kahramanları da halkanın kahramanları olduğu hâlde şairlər də aşk konusunda onları örnek göstərmişlərdir. Hüsam Hasret də, 21.12.1978 tarixində yazdığı (Âşıklar) adlı şiirinin hər dördlüğündə bir aşk hikâyesindən söz etməkdədir:

Yıllar boyunca Kerem Aslı ardına düştü
Böyle ilk görüşündə sevda derdine düştü
Yurduna hasret kala, eller yurduna düştü
Yandı Kerem'im yandı Aslı'yla bir ateşte

Mecnun'dan ne söyleyim, odur Leyla delisi
Ona çare bulmadı hakîmlerin ellisi
Leyla'nın güzel gözü oldu tek tesellisi
Muradına ermeden aklı kalmadı başta

¹⁵⁸ Söyler

¹⁵⁹ Şimdidir

¹⁶⁰ Yarından

¹⁶¹ Çektik

¹⁶² Kavuşmak

¹⁶³ Hüsam Hasret, İndi Diyar (Müstezat Horyat), basılmamış eser.

Şirin uğruna Ferhat sert kayaları deldi
Şirin Şirin diyerek balta kayaya çaldı
Kavuşmadan ruhların beraber felek aldı
Hatıraları kaldı hem dağda, hem de taşta (Hasret, Hasret, 1984: 93-94)

2.2.6.6. Manzum Hikâyeler

Türkmen Edebiyatında manzum hikâye yazan birkaç şair vardır. Bunlardan Ali Marufoğlu (d. 1927), Mustafa Gökkaya (d.1911 - ö.1983), Nasih Bezirgan (d. 1927 – ö. 1990), Şemsettin Türkmenoğlu (d. 1952) ve Esat Erbil (d.1951). Bu şairlerden bazıları, eski masallardan veya hayal ürünü hikâyeleri şiire dönüştürürken onları yedi heceli dördlüklerle yazmaya kalkmışlardır. Şair Ali Marufoğlu ise, şiirin başka kalıplarıyla hikâyelerini yazmıştır.

Manzum hikâye yazmak hele genç şairler arasında fazla görülmemektedir. Şair Hüsam Hasret bu konuya farklı bakmış ve 1976 yılında manzum hikâye konusunda ilk denemesini yapmıştır. O kendi hayal ürünü olan bir hikâyeyi yedi heceli dördlükle yazmaya kalkmışsa da, normal dördlük kalıbını kullanmamıştır, o dördlük kalıbının **abab** kafiye şemasıyla 60 dördlükten oluşan (Ümit) adlı manzum hikâyesini kaleme almıştır:

Gurbet elde giderken
Bir dedeye rast geldim
Tavrına seyrederken
Durup yerimde daldım

Dedi buyrun otu bir
Sessizce dedim var ol
Benimle sohbeta gir
Nanca¹⁶⁴ gitsen bitmez yol

Ne konuşum ey dede

¹⁶⁴ Ne kadar

Çoktandır susmuşum ki
Bağrım dertten bir ada
Hayattan küsmüşüm ki

Keyf diyersen keyfim yok
Üzüntüler rolümdür
Gam diyersen gamım çok
Sonsuz yollar yolumdur

Gidim açma yaramı
Unutmak peşindeyim
Bulamadım çaremi
Hasret ateşindeyim (Hasret, Hasret, 1984: 144-151)

Şair 11 yıl sonra, yani 1987 yılında, araba kazasıyla vefat eden bir Erbilli dostunun ölüm haberini alıp onu toprağa verene kadar, bu olup biteni yedi heceli 36 dörtlükte yazmıştır. (Acı Ölüm Dörtlükleri) başlığı altında bu manzum hikâyeyi (Yaşam Potasında Pişen Sözcükler) adlı eserinde yayımlamıştır. Bu acı hikâyenin dörtlüklerini de halk dili olan Türkmen şivesiyle ve normal dörtlük şekli ile yazmıştır. Burada birkaç dörtlüğünü örnek veriyoruz:

Yaman bir axşam vaxtı
Bizi gemde¹⁶⁵ bıraxtı
Geldi bir acı xaber
Qaraladı ağ¹⁶⁶ baxtı

Ğem quşu dala qondu
Yanan o çırağ söndü
(Şamal)ın¹⁶⁷ arabası

¹⁶⁵ Gamda

¹⁶⁶ Ak

¹⁶⁷ Vefat eden kişinin ismi

Kerkük yolunda döndü¹⁶⁸

İşiten durup daldı
Kimi başına çaldı
(Şamal)ı elimizden
Bir acı ölüm aldı

Düştü yola babası
Sine vurdu nenesi¹⁶⁹
Qardaşı figan etti
Göklere çıxtı sesi

Ulaştılar o yere
Ki dönüptü sayare¹⁷⁰
(Şamal)ı ölüm alıp
Elden gelir ne çare (Hasret, Yaşam Potasında Pişen Sözcükler, 2009:146-151)

Daha sonra bir ara Dede Korkut hikâyeleriyle ilgilenmeye başlayan şair hikâyelerden etkilenerik hikâyelerini günümüz Türkçesiyle yeniden yazarak 12 hikâyeyi Barış Dergi'sinde yayımlamıştır.

Şairin dediğine göre, Ata Terzibaşı Barış Dergi'sinde bu hikâyeleri gördükten sonra onu ziyaretinde “Dede Korkut hikâyelerini şiirle yazmasını” bir teklif etmiştir. Şair, Deli Dumrul hikâyesini kalame almış ve mesnevi biçiminde ve 11+5 kalıbı ile yazmıştır. Bir hafta içinde (Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Destanı)nı tamamlamış.¹⁷¹

Oğuzda deli bir kahraman vardı
Duha Koca Oğlu Dumrul bir erdi

Kupkuru bir çayın üzerinde bir

¹⁶⁸ Kaza geçirdi

¹⁶⁹ Annesi

¹⁷⁰ Araba

¹⁷¹ Şairle görüşme, Erbil, 23.06.2016.

Köprü yaptırarak almıştı tedbir

Bir yerde kurmuştu vergi masasın

Alırdı geçenin otuz akçasın

Geçmeyenin tutardı yakasını

Döverek alırdı kırk akçasını

Bunu niçin böyle ederdi Dumrul

Benden delisi var mı derdi Dumrul

Benden güçlü bir er yoktur ki derdi

Yiğit olduğundan hep söz ederdi

Yayılsın erliğim, bahadırlığım

Şöhrete kavuşsun kılıcım, tığım

Yiğitliğim Ruma Şam'a yayılsın

Şöhretim ebedi şöhret sayılsın (Hasret, Yurt Dergisi, 2008: S.16)

Bu manzum hikâye 332 dizeden oluşmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. Bölüm: HÜSAM HASRETİN BİLİLEN BAZI ŞİİRLERİ

3.1. Hüsam Hasretin Yazdığı Dört Heceli Şiirlerinden:

3.1.1. Seviyorum

1. Çok dinletip
Çok söyledim
Bu sözü ki
Seviyorum
2. Çok arayıp
Bulamadım
O gözü ki
Seviyorum
3. Çok yorulup
Üzülmedim
Geçti ömrüm
Boş boşuna
4. Yalnız kalıp
Yitirmedim
Şu izi ki
Seviyorum¹⁷²

¹⁷² Hüsam Hasret, Seviyorum, basılmamış eser.

3.1.2. İz Olmak

1. İnan ne ben
Sen olurum
İnan ne sen
Ben olursun
Bir olmasak
2. Bilemem ki
Nasıl insan
Sayılırız
Şehitlere
Yer olmasak
3. Ne benim bu
Adım kalır
Ne de senin
O şöhretin
Eğer eser
Bırakmasak
4. Tez unuttur
Bizi zaman
Vatan için
Millet için
Birer şiir

Bırakmasak¹⁷³

3.1.3. Gibisin

1. Gözü ceylan
Dili Türkmen
Aşkî destan
Kız gibisin

2. Dizilmeyen
Çizilmeyen
Çözülmeven
Giz gibisin

3. Demem yine
Sözüm dene
Her sevene
İz gibisin¹⁷⁴

3.1.4. Yerinde

1. Gelme beri
Dönme geri
Yok ileri
Kal yerinde

¹⁷³ Hüsâm Hasret, İz Olmak, basılmamış eser.

¹⁷⁴ Hüsâm Hasret, Gibisin, basılmamış eser.

2. Kahrı yutma
Gama batma
Aşkı tutma
Sal yerinde

3. Gelmezse zar
Yok olur var
Gel gezme yar
Fal yerinde¹⁷⁵

3.2. Hüsam Hasretin Yazdığı Beş Heceli Şiirlerinden:

3.2.1. Yolun Sonuna Hasret

1. Bir yolcu kaldım
Sonsuz yollarda
Koşarak daldım
Dağlar, çöllerde
2. Yolları geçtim
Sonun sormadım
Ellerden göçtüm
Yurdum görmedim
3. Bu yollar yollar
Dağı dumanlı
Bu yollar yollar

¹⁷⁵ Hüsam Hasret, Yerinde, basılmamış eser.

Korkunç ormanlı

4. Kaldım yollarda
Bilmedim n'edim
Gezdim ellerde
Yolcuyum dedim

5. Gürbet eli çok
Zor geldi bana
Tesellisi yok
Gam kaldı bana

6. Bu yollar yollar
Uzun çok uzun
Bu yollar yollar
Keyfi yok mahzun

7. Şadlık dilerken
Yazık bulmadım
Aşkım söylerken
Yalnız gülmedim

8. Sevmiştim ben de
Bir güzel kızı
Yaşıyor canda
Hâlâ da izi

9. Bu yollar yollar
Sevgim yitirdi
Bu yollar yollar
Beni bitirdi

10. Terk eylemem hiç
Tuttuğum yolu
Ya erken ya geç
Bir sonu olu

11. Elbet ki sonda
Bu yollar biter
Söylerim onda
Yolculuk yeter

12. Bu yollar yollar
İniş, çıkışlı
Bu yollar yollar
Gamla nakışlı¹⁷⁶

3.2.2. Hicran

1. Şimdi dünyam loş
Demem hayat hoş
Ne eylesem boş
Gitti gelmiyor

¹⁷⁶ Hüsam Hasret, Yolun Sonuna Hasret, basılmamış eser.

2. Hicran alayı
Getirdi vayı
Onsuz bir şeyi
Fikrim almıyor
3. Hicran işkence
Çekilmez bence
Böyle gidince
Sabırm kalmıyor
4. Hicran bed kılık
Sedası çığlık
O günden şadlık
Kapı çalmıyor
5. Hicran bir çukur
Düşen çıkmıyor
Çilesi bir tür
Yaka salmıyor
6. Hicran bir yalan
O ömre talan
Tek benim dalan
O hiç dalmıyor¹⁷⁷

3.2.3. Gel Bırak Gönül (Güfte)

¹⁷⁷ Hüsam Hasret, Hicran, basılmamış eser.

1. Gel bırak gönül
Sevdayı bir de
Dözmek zor olur
Bu kadar derde
Aşktan ne aldık
Hep yalnız kaldık
Benle sen gönül
Bir kuru yerde

2. Gel bırak gönül
Aşma bu dağı
Fark etmiyorsun
Yakın ırağı
Sevda açmadan
Sana kucağı
Yanıp kül oldun
Korlu kederde

3. Gel bırak gönül
Ayrılık yeter
Böyle kalırsak
Ömrümüz biter
Günler yaşadık
Birbirden beter
Oyuncak etti
Bizi kader de

4. Var idi gönül
Üç arkadaşım
Bir dostla bir yar
Bir de sırdaşım
Hiç biriyle şad
Olmadı başım
Acep şad olur
Bir bilsem nerde¹⁷⁸

3.2.4. Karanlık Bahtım

1. Mum olup yandım
Ancak çevremde
Pervane dekin
Dönen olmadı
2. Çıra olup da
Işıklar saçtım
Karanlıklarda
Kalan kimseler
Aydınlığımdan
Sevinmediler
3. Bu yüzden bilmem
Karanlığıma
Bir ışık saçan
Olmadı böyle

¹⁷⁸ Hüsam Hasret, Gel Bırak Gönül (Güfte), basılmamış eser.

Yoksa sandılar

Karanlık için

Yaratılmışım¹⁷⁹

3.3. Hüsam Hasretin Yazdığı Altı Heceli Şiirlerinden:

3.3.1. Evlerinde

1. Evlerinde gülden
İçi dolup gülden¹⁸⁰
Konuşsamam dilden
Açmadan kitabı
2. Evlerinde ağaç
Meyvesine muhtaç
Eyleyin bir ilaç
Bitirin azabı
3. Evlerinde çardak
Üzümü siyah, ak
Kurumadan dudak
Getirin şarabı
4. Evlerinde gül var
Dalında bülbül var
Ağzımda bir dil var
Över her ahabı

¹⁷⁹ Hüsam Hasret, Karanlık Bahtım, basılmamış eser.

¹⁸⁰ Gül ile

5. Evlerinde zulüm
Zulmünde var ölüm
İstemem ki bulum
Gerçeksiz serabı¹⁸¹

3.3.2. Yürü

1. Yürü su denize
Yürü tepe düze
Sen olmazsan beni
Kim yetirir size
2. Yürü göğe uçup
Dertleri atalım
Yıldızlar örneği
Baş başa çatalım
Dost olup meleklerle
Kalalım dilekle
Varınca yıldıza
3. Yürü masallarda
Aşkımız ad olsun
Türkümüzle öten
Bülbüller şad olsun
Ötüşüp seslensin
Bağımız süslensin

¹⁸¹ Hüsam Hasret, Evlerinde, basılmamış eser.

Renk gelsin filize

4. Yürü Aslı Kerem
Yurdunu görelim
Mecnunun çölünde
Leyla'yı soralım
Dağda Şirin adın
Bakalım Ferhad'ın
Bıraktığı ize

5. Yürü bu sevdanın
Sonuna varalım
Kavuşmak keyfiyle
Sarılıp saralım
Gülelim doyunca
Bu hayat boyunca
Dünya gülsün bize (Hasret, Hasret, 1984: 128)

3.3.3. Çizilen Gönül

1. Sensiz bu yerlerin
Nere olduğunu
Bilmez idim böyle
2. Ancak buraları
Seninle tanıdım
Günlerin birinde

3. O ağaç dibinde
Dediğin şarkıyı
Gel bir daha söyle

4. Duruyor çizdiğim
O yaralı gönül
Hep yerli yerinde¹⁸²

3.3.4. Yar

1. Bir körpe yürekle
Bir taze çiçekle
Bir mutlu dilekle
Yoluna geldim yar

2. Okşa yüreğimi
Kokla çiçeğimi
Bitir dileğimi
Sensiz çok kaldım yar¹⁸³

3.4. Hüsam Hasretin Yazdığı Yedi Heceli Şiirlerinden:

3.4.1. Aşk O Kadar

1. Aşk o kadar çileli
Ki tutsaklamış beni
Gönlüm onu bileli

¹⁸² Hüsam Hasret, Çizilen Gönül, basılmamış eser.

¹⁸³ Hüsam Hasret, Yar, basılmamış eser.

Bin kurban vermiş canı

2. Âşığım aşkım belli
Aşk etmiş beni deli
Hayali bir teselli
Süslemiş her bir yanı

3. Birsini anmadayım
Uğruna yanmadayım
Aşkına kanmadayım
Kanıma girmiş kanı (Hasret, Sende Buldum, 1986: 83)

3.4.2. Yaşam

1. Yaşam nalına çaktım
Dönüp mihıma baktım
Bir damla gibi aktım
Kan damlayan gözünden

2. Yaşam geçti suçumu
Sarsılınca biçimi
Ateş sardı içimi
Alevlendim közünden

3. Yaşam nasıl geçer bak
Ki der, günüm gibi ak
Döküldüm yaprak yaprak
Gül takvimli güzünden (Hasret, Sende Buldum, 1986: 15)

3.4.3. Umutsuzluk

1. Türlü derde dayandım
Ta kül olunca yandım
Her şeyi yalan sandım
Bilemedim ki neyim
2. Yenilik yoktur sanki
Tüm nesnelirim eski
Değersizim bilmem ki
Ya yararlı nesneyim
3. Ucuz yaşama uydum
Her şeyin paha duydum
Dost yolunda baş koydum
O sandı ki fitneyim (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 16)

3.4.4. Yok

1. Bir yaktın bir de yakma
Sevdiğine yan bakma
Gidip beni bırakma
Yalnızlığa gücüm yok
2. Aşkımdaki bu değer
Yaman aşkını öğer
Seni sevdiysem eğer

Benim bunda suçum yok

3. Yar aşkın her ne ise
Kin ise fitne ise
Beş altı nesne ise
Çok yazık ki üçüm yok (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 17)

3.4.5. Döndüm

1. Gah kendimi yoklarım
Ne idim neye döndüm
Kaybolunca oklarım
Atılmış yaya döndüm
2. Bir zaman şah idim ben
Yıldıza mah idim ben
Suçlu ben şahidim ben
Bitmez davaya döndüm
3. Gün değiştirdi beni
Çürüttü tende canı
Yoksa nerdeyim, hani
Sayılmaz aya döndüm
4. Ne gizliyim ne belli
Nedir bana teselli
Ya deli miyim deli
Böyle hay huya döndüm

5. Çevremi sardı diken
Yok bir elimi çeken
Ötüşen bülbül iken
İğrenç kargaya döndüm
6. N'edim zaman elinden
Baş çıkarmam falından
Böyle mamur hâlinden
Yıkık saraya döndüm
7. Bir yeri altın idim
Çoğundan üstün idim
Her yönden bütün idim
Bir kuru çaya döndüm
8. Bulmayınca ekmek, su
Bunda suçum yok, yahu
Ya alın yazımdır bu
Rezil rüsvaya döndüm
9. Çözülmedim ağ iken
Kırıldım da sağ iken
Başı yüksek dağ iken
Taşkın deryaya döndüm
10. Çıkmayınca da kıştan

Soyutlaştım güneşten
Bıçaklandım iç dıştan
Kanlı yaraya döndüm

11. Hasretimden inlerim
Ki boş sözler dinlerim
Nerdedir o günlerim
Yalan rüyaya döndüm

12. Sürüldüm aşk köyünden
İğrenince soyundan
Sevmezlerin huyundan
Kinli sevdaya döndüm

13. Gâh geçmişi anarım
Ancak bilmem kanarım
Yadladıkça yanarım
Sönmez hulyaya döndüm

14. Güllerde naznaz idim
Güzellerde naz idim
Türkü çalan saz idim
Bir hazin naya döndüm

15. Genç yavrularım hani
Yetirsin bir de beni
Aydınlatım cihanı

Deyim dünyaya döndüm (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 24-25)

3.4.6. Ümit (Manzum Hikâye)

1. Gurbet elde giderken
Bir dedeye rast geldim
Tavrına seyrederken
Durup yerimde daldım
2. Dedi buyrun otu bir
Sessizce dedim var ol
Benimle sohbeta gir
Nanca gitsen bitmez yol
3. Ne konuşum ey dede
Çoktandır susmuşum ki
Bağrım dertten bir ada
Hayattan küsmüşüm ki
4. Keyf diyersen keyfim yok
Üzüntüler rolümdür
Gam diyersen gamım çok
Sonsuz yollar yolumdur
5. Gidim açma yaramı
Unutmak peşindeyim
Bulamadım çaremi
Hasret ateşindeyim

6. Başın bularken dedi
Neden gamlısın bunca
Bir ah çekip gam yedi
Yavrum sen hele gonca

7. Biliyorum gam bende
Ne yapım ne çarem var
Şad olmazım cihanda
Çok bir bahtı karam var

8. Kırdılar gül dalımı
Hele ben gonca iken
Bozdular ahvalimi
Bağrıma battı diken

9. Dünyaya göz açanda
Sık tutmadım bendimi
Sevda benden geçende
Onda yaktım kendimi

10. Şimdi bizar olmuşum
Kalmamış bir dileğim
Yorgunluktan solmuşum
Paramparça yüreğim

11. Vatan her şeyden paha

Bense yollarda garip
Neler konuşum daha
Belki böyleymiş nasip

12. Söyle ey dede bana
Ne işin var bu yerde
Yalnızsın anlatsana
Hani dostların nerde

13. Dillendi birden dedi
Garip hâlim yamandır
Doğduğum yerden dedi
Ayrırım çok zamandır

14. Sorudum nasıl böyle bir
Hâle uğradın dede
Neden bana söyle bir
Yola uğradın dede

15. Dedi otur karşımda
Diyeyim masalımı
Us kalımışsa başımda
Anlatırım hâlimi

16. Oturduk karşı karşı
Gözüm dedede kaldı
Üzgün üzgün bakışı

Beni dalgaya saldı

17. Dedi severdim ben de
Gençliğimde bir kızı
Hâlâ gönülde, canda
Yaşıyor kutsal izi

18. Yollarında durardım
Kavuşmaya varım ki
Görüp hâlin sorardım
Tesellim oydu belki

19. Sevdalılar bostanın
Gezdik beraber yavrum
Aşkımızın destanın
Yazdık beraber yavrum

20. Kavuşmak idi her an
İkimizin dileği
Vefamızla çok zaman
Açmış idik çiçeği

21. Girdiler aramıza
Etiler bizi pişman
Gelmedi çaremize
Ne bir dost ne de düşman

22. Uzak saldılar benden
Çok ettiler zarımı
Ben bizar olup candan
Daha sevdim yarimi
23. Belki de ant etmiştik
Ya kavuşmak ya ölüm
Biz bu aşka yetmiştik
Neden ettiler zulüm
24. Ayrılırken nafile
Yalnızlığıma vardım
Benim gibi gafile
Hiç etmediler yardım
25. Ağlaya ağlaya ben
Düştüm sonsuz yollara
Konuk etti bu zaman
Beni gurbet ellere
26. Aşkımın hasreti çok
Bende gamlar yarattı
Yarsız bir teselli yok
Gam neleri arattı
27. Yıllardır bu hâlimdir
Ne bir çare bulum ki

Felek çok da zalimdir
Boş yere ne gülüm ki

28. Kimsesizlikten artık
Yalnızlığa alıştım
Ben ise doğru âşık
Andım için çalıştım

29. Deyince dertlerini
Gözümüze düştü nem
Anımsarken derini
Çehremde göründü gam

30. Her lafın bir kor dede
Islatıyor gözleri
Dinlemek çok zor dede
Bunca hazin sözleri

31. Dedim vatan çok paha
Dünya elinden aman
Yeter ki dön bir daha
Bil dönmez eski zaman

32. Haydi geçeni unut
Bir tek yurdunu yad et
Yurdunun yolunu tut
Orda gönlünü şad et

33. Ben ne edim önümde
Hep kapılar bağlıdır
Gariplikse donumda
Can ciğerim dağlıdır

34. Yeter bir beni dinle
Gam çoktur yüreğimde
Takat kalmadı anla
Bu yorgun bileğimde

35. Yurdumdan ayrılmışım
Sevgilimden uzağım
Hayattan darılmışım
Seraplara konuğum

36. Yaşlandım ne de yazık
Böyle gençlik çağımda
Hazan gövertti artık
Dikenleri bağımda

37. Gel de hayata boş ver
Dünyanın rahmı yoktur
Geçmişe bir perde ger
Zamanın zulmü çoktur

38. Dedi doğrudur sözün

Zaten bu hayat boştur
Bunca ıslatma gözün
Neysel yaşamak hoştur

39. Dede bu nasıl bir söz
Yaşamının nesi hoş
Anlat, bu düğümü çöz
Kafam boş kalmasın boş

40. Dedi bana gül yavrum
Dünya seninle gülsün
Sonsuz sabrı bul yavrum
Dilekler seni bulsun

41. Eyyup'ten daha fazla
Sabırlıydım ey dede
Yaşarken ben niyazla
Neler çektim vay dede

42. Yeter yavrum ah çekme
Ta gençsin umutlu ol
Seraplara göz dikme
Ümidinle mutlu ol

43. Şadlığın dünyasında
Yabancı idim sanki
Bir gün de rüyasında

Kendimi görmedim ki

44. Hasretlik çeken gönlüm

Hasretlerle yanıyor

Hasreti eken gönlüm

Hasretliğe kanyor

45. Kime umutlu olum

Kimsesizlik derdimdir

Gurbettir benim yolum

Yollar ise yurdumdur

46. Bir de dedi sabret sen

Dolaşma diyar diyar

Dön yurda doğru git sen

Önünde ümitler var

47. Ümitlerim kaybolup

Hasretler arasında

Dönüş hayalim ölüp

Gurbetler arasında

48. Yıllar oldu yurdumun

Hasreti bağrımdadır

Çaresi yok derdimin

İnciği ağrımdadır

49. Bir sevgilim var idi
Onu severdim candan
Bana doğru yar idi
Şimdi kaybolup benden
50. Döneyim kime söyle
Kimsesiz kalmışım ben
Bırak gideyim böyle
Yollara dalmışım ben
51. Dedi yeter pes yavrum
Umutlu ol umutlu
Bu sözleri kes yavrum
Vatan her şeyden tatlı
52. Dön yurduna dön bir de
Seven gönlünü şad et
Yaşadığın o yerde
Ümidin izinde git
53. Dinlerken asta asta
Hatıralara daldım
Duygularım hep hasta
Şaşıp lal gibi kaldım
54. Dedi ne daldın böyle
Yadına düştü neler

Susma konuş bir söyle
Sende çoktur nesnelere

55. Dedim gel öpüm gözün
Hem kucaklayım seni
Tiksindirdi bu sözün
Ümitsizlikten beni

56. Bir de dedi dön bana
Yurdunda mutlu ol sen
Öğütümdür bu sana
Her an umutlu ol sen

57. Sözün beni kandırdı
Beraber dönelim gel
Gurbet bizi yandırdı
Odundan sönelim gel

58. Dedi yok yavrum git sen
Benimki geçmiş ola
Uğrudadır bu cihan
Bir ümitle düş yola

59. Kanarken ben sözüne
Dönmeye karar verdim
Bir ümidin izine
Yollarımı çevirdim

60. Döndüm acaba neler
Gelir garip başıma
Ya dünya bana güler
Ya gam çöker yaşıma (Hasret, Hasret, 1984: 144-151)

3.4.7. Kerkük

1. Özgürlüğü bir güne
Bağlayıp beklemişim
Her Türkmen sözcüğüne
Bir Kerkük eklemişim
2. Kaldırınca yükünü
Güçlendirdim kökünü
Türkmenin Kerkükünü
Sırtıma yüklemişim
3. Kalınca da dışında
Katılaştım işinde
Hür yaşamak peşinde
Neler dileklemişim (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 9)

3.4.8. Türkmen Dilim Türkçe'dir

1. Millete olan aşkım
Dünya kadar büyüktür
Marş olan iki şarkım
Bir Türkmen bir Kerküktür

2. Milletteki hür karar
Milliyetçiyi arar
Güçsüz belleri kırar
Millet yükü zor yüktür
3. Türkmene güvenim çok
Bilgisi hüneri tok
Engindir sınırı yok
Uçsuz bucaksız göktür
4. Nüfuzuyla nuruyla
Şanıyla huzuruyla
Diliyle kültürüyle
Türk Türkmen dört dörtlüktür
5. Dinle millet türküsün
İdrak eyle ülküsün
Kürküm Türkmen kürküsün
Yansıtan milli kürktür
6. Milletim iç içedir
Yad çabası hiçedir
Türkmen dilim Türkçe'dir
Köküm sökülmez köktür
7. Yeter be yeter ulan

Bu kadar yalan dolan

Oğuz boyundan olan

Türkmenin aslı Türktür (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 26)

3.4.9. Gençlik Marşı

1. Gölge değil güneşiz
Yanan korlu ateşiz
Millete kurban başız
Genciz gençlik soyumuz
Hür çalışmak huyumuz
2. Milletin yüreğiyiz
Sarsılmaz ereğiyiz
Sökülmez direğiyiz
Genciz gençlik soyumuz
Oktan düşmez yayımız
3. Gönlümüzde sıcak kan
Çalışkanız çalışkan
Biz yanardağ biz volkan
Genciz gençlik soyumuz
Oğuz boyu boyumuz
4. Milliyetçi gençleriz
Millet için güçleriz
Yiğitleriz koçlarız
Genciz gençlik soyumuz

Millet toyu toyumuz

5. Sormayın ki nerdeyiz
Hem burda hem ordayız
İstenilen yerdeyiz
Genciz gençlik soyumuz
Belli şehir köyümüz

6. Anadır toprağımız
Dalgalı bayrağımız
Türkmandir kaynağımız
Genciz gençlik soyumuz
Özgürlüktür payımız

7. Hayatımız hep bahar
Bizde güç bizde yarar
Parlak yarınımız var
Genciz gençlik soyumuz
Aydın doğmuş ayımız

8. Millet aşkı tutkumuz
Türkmencilik ülkümüz
Destanlaşmış utkumuz
Genciz gençlik soyumuz
Kır at gibi tayımız

(Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 20-21)

3.4.10. Altınköprü'nün

1. Türkmendir hep Türkmendir
Gücü Altıncöprünün
Türkmene de kurbandır
Koçu Altıncöprünün
2. Ne huydur, ne meraktır
Millet sevmek bir haktır
Yalnız Türkmen olmaktır
Suçu Altıncöprünün
3. Temeli hak taşıdır
Yaşı tarih yaşıdır
Her an zulme karşıdır
Maçı Altıncöprünün
4. Kavu millet kavudur
Sabrı ateş savudur
Avı düşman avıdır
Avcı Altıncöprünün
5. Kurtuluş işindedir
Özgürlük peşindedir
Şehitler başındadır
Tacı Altıncöprünün
6. Kurtuluşu istektir
O Türkmene destektir

Bu uğurda yüksektir
Burcu Altınköprünün

7. Ağlarken Kerküküne
Dalmış Erbil yüküne
Bağlanıptır köküne
Ucu Altınköprünün

8. Övmeliyim onu çok
O millet yayında ok
Milliyetçilerle tok
Acı Altınköprünün

9. Kınamasın hiç kimse
Haklıdır o ne dese
Şehidimiz dört ise
Üçü Altınköprünün

10. Dökülen kanlara bak
Kurumamış o sıcak
Elbette alınacak
Öcü Altınköprünün

11. Kayıplar var oynunda
Şehit yatmış koynunda
Her bir Türkmen boynunda
Borcu Altınköprünün

(Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 22-23)

3.4.11. Hoş Geldin Ey Kutsal Ay

1. Sen oruçsun oruç sen
Hoş geldin ey kutsal ay
Gönül gelişinle şen
Hoş geldin ey kutsal ay

2. Yüce uludur şanın
İbadettir her anın
Oruçtur tek nişanın
Hoş geldin ey kutsal ay

3. Adın hoş, şanın ulu
Rahmetin dolu dolu
Cennete açtın yolu
Hoş geldin ey kutsal ay

4. Suç gūnahtan savuştuk
Bağışından konuştuk
Şükür sana kavuştuk
Hoş geldin ey kutsal ay

(Hasret, Kardeşlik Gazetesi, 2007: S.56)

3.4.12. Hoşca Kal De Hoşca Git

1. Sana sevgi duyana
Hoşca kal de hoşca git
Buyruğuna uyana
Hoşca kal de hoşca git
2. Din aşkıyla yanana
Seni kutsal sanana
Allah adın anana
Hoşca kal de hoşca git
3. Nefsi baştan atana
Başına baş çatana
Orucunu tutana
Hoşca kal de hoşca git
4. Doğru yolu bulana
Değerini bilene
Teravihi kılana
Hoşca kal de hoşca git
5. Hakka doğru gidene
Hak borcunu ödene
Sonda bayram edene
Hoşca kal de hoşca git (Hasret, Kardeşlik Gazetesi, 2007: S.56)

3.4.13. Hoşca Kal

1. Ders bitti yarın tatil
Öğretmenim hoşça kal
Son buldu artık bu yıl
Öğretmenim hoşça kal
2. Sevinçler gönlümüzde
Şarkılar dilimizde
Karneler elimizde
Öğretmenim hoşça kal
3. Bilgi gölünden içtik
Başarı yolun seçtik
Bu yıl bir sınıf geçtik
Öğretmenim hoşça kal (Hasret, Türkçe Okuma Kitabı: 2006)

3.4.14. 24 Ocak

1. Beklediğim gün geldi
Verildi hakkım benim
Dilim özgürlük aldı
Söylendi şarkım benim
2. Kültürümü anlattım
Şimdi bütün cihana
Bu sözümü dinlettim
Aman yoktur düşmana
3. Biz Türkmeniz büyüdük

Irak'ın kucağında
Şehit gibi uyuduk
Özgürlük toprağında

4. Bir şanlı milletiz biz
Tarihimiz bellidir
Dedemizden kalan iz
Bizlere tesellidir (Hasret, Sende Buldum, 1986: 113)

3.4.15. Ramazanda

1. Dualar kabul olur
Hayır var ramazanda
Müminler neşe bulur
Huzur var ramazanda
2. Her şeyde Allah söyle
Allah'tan hayır dile
Çalış itaat eyle
Sabır var ramazanda
3. Vara döner bütün yok
Bir aç karnı etsen tok
Bin geceden hayrı çok
Kadir var ramazanda
4. Hayr işe uzat eli
Zekatla pakla malı

İftar gibi sofralı

Sahur var ramazanda (Hasret, Kardeşlik Gazetesi, 2001: S.44)

3.4.16. Babam

1. Yavrum sordu ve dedi
Atam o şehit adam
O nasıl biri idi
Duydum o yiğit adam
2. Atan, yani öz babam
Ateşten gür köz babam
Milletimin dilinde
Anlamlı bir söz babam
3. O boşuna gelmedi
Haksıza eğilmedi
Korku nedir bilmedi
O Türkmen Oğuz babam
4. Demir bilekli idi
Aslan yürekli idi
Eli çörekli idi
Gözü tok gürbüz babam
5. Millet sesin işitti
Hemen yardıma gitti
Canını kurban etti

Birken oldu yüz babam

6. Kıydı aziz canına
Şan getirdi şanına
Milletimin tanına
Oldu bir gündüz babam

7. Biz ki onun oğluyuz
Özgür, hür soluğluyuz
Ülküsüne bağlıyız
Doğru, dürüst, düz babam (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 17)

3.4.17. Sevgi Yaşamı

1. Gül derdim aşk bağından
Becerip âşık olum
Kurtulmadım ağından
Düğümlenince kolum
2. Değişirken donumu
Yakın duydum sonumu
Duman sardı önümü
Onda kayboldu yolum
3. Varmadım bir emele
Koşa koşa acele
Aşkımdaki ecele
Erken kavuştu ölüm (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 11)

3.4.18. İçimde

1. Bütün sevincim soldu
İzi bitti içimde
Yalnızlık bir dert oldu
Yerin tuttu içimde
2. Aşınca her yokuşu
Orda harcadım kışı
Kaderin çılgın kuşu
Yaman öttü içimde
3. Takıldım gam adına
Düşünce feryadına
Kaderim muradına
Dertle yetti içimde (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 9)

3.4.19. Bayram Şarkısı

1. Bayram mutlu bir sözcük
Onu söylesin her dil
Ey dost dostuna gözük
Uzaktan salla mendil
2. Gününe sevgi işle
Varlığını nakışla
Bayrama gel bağışla
Bir demet ak karanfil
3. Son ver her bir telaşa

Şadlığı kondur başa
Gününü mutlu yaşa
Hem bayramı bayram bil

4. Unut ne varsa dün de
Yarını bir düşün de
Böyle mutlu bir günde
Yak bir mum yak bir kandil

5. Sür şadlığa atını
Koru saltanatını
Mutluluk ayetini
Hoş sesle eyle tertil

6. Dile sal hoş nağmeyi
Dağıt sevinç, neşeyi
Düşün her bir kimseyi
Bu günde olma bencil¹⁸⁴

3.4.20. Dost Ol

1. Dostluk yaşam yoludur
Gel sen de dost ol ey dost
Dost olmayan ölüdür
Her anda dost ol ey dost

2. Gün gelir günler gide
Yeter bağlan ümide

¹⁸⁴ Hüsam Hasret, Kapı, basılmamış eser.

Türkmen oğlu yiğide
Meydanda dost ol ey dost

3. Koş yurdumun izine
Bir çözüm bul gizine
Güzel köylü kızına
Harmanda dost ol ey dost

4. Bir önem ver yaşına
Kur'an-ı al başına
Hep İslam kardeşine
İmanda dost ol ey dost

5. Fırsat verme mihnete
Hizmet et bu millete
Dostluk bilen Hasrete
İrfanda dost ol ey dost (Hasret, Yurt Gazetesi, 1985: S. 759)

3.4.21. Okulum

1. Fıkrım saf duygum taşkın
Bilimi seven kulum
Sevincim baştan aşkın
Davranışta makulum
2. Türkmen denir adıma
Dost ol katıl şadıma
Kavuştum muradıma

Türkmencedir okulum

3. Türkmen dedim Erbile
Sıkı bağlandım dile
İlim desteği ile
Çözüldü çok müşkülüm¹⁸⁵

3.5. Hüsam Hasretin Yazdığı Sekiz Heceli Şiirlerinden:

3.5.1. Kimsesizim

1. Kimsesizim bu dünyada
Kimsesiz de yaşıyorum
Kimse salmaz beni yada
Bu derdi de taşıyorum
2. Kimsesizim gurbetteyim
Kimsem görmem hasretteyim
Ne yaman bir hayattayım
Her işimde şaşıyorum
3. Kimsesizim çoktur zarım
Gama dözmek olup kârım
Çok uzaktır benden yarım
Ardınca yol aşıyorum
4. Kimsesizim yok teselli
Hasretlerim ne de belli

¹⁸⁵ Hüsam Hasret, Okulum, basılmamış eser.

Sanki oldum deli deli

Aklı baştan kaşıyorum (Hasret, Hasret, 1984: 46)

3.5.2. Olur

1. Ben ağlarım bahtım ağlar
Ağlayışım bitmez olur
Ayrılığım yürek dağlar
Etkisi hiç gitmez olur

2. Ağlamakta içim dışım
Ağlamaktır kolay işim
Gamı seven gönül kuşum
Aşk bağında ötmez olur

3. Göz evimden coşuyor nem
Durması yok inan bir dem
Gönlüm bunca görürse gam
Muradına yetmez olur (Hasret, Hasret, 1984: 71)

3.5.3. Sende Buldum

1. Sende buldum ey sevgili
Hayat tadın sevgi tadın
Bana oldun pay sevgili
Bağışladın aşk muradın

2. Sende buldum dileğimi
Sevindirdim yüreğimi
Yetiştirdin çiçeğimi
Bağımda sen güzel kadın

3. Sende buldum şadlık rengin
Her huyunla sensin zengin
Dilden çıkan söz ahengin
Belli etti şanla adın

4. Sende buldum bin bir masal
Her birinin sonu visal
Gel aşkımı göklere sal

Kanadıma tak kanadın (Hasret, Sende Buldum, 1986: 27)

3.5.4. Adı Yok

1. Adı yok bir şehre vardım
Garip düşen başım ile
Bulamadım orda yardım
Benliğimi bozdu çile

2. Yarımın kaybetti günüm
Yapılmadı toy düğünüm
Şu hayattan ben küskünüm
Yaktı beni bile bile

3. Mutluluklar benden küstü
Duman oldu başım üstü
Feryat ettim dilim sustu
Naçar gönlüm geldi dile (Hasret, Sende Buldum, 1986: 92)

3.5.5. Sevgilim Sen

1. Duymadım bir gün sesini
Yıllarca çektim yasını
Döndür bana hevesini
Senden başka yar seçemem
2. Bağrımı göz göz etseler
Yandırsalar köz etseler
Baharımı güz etseler
İnan senden vazgeçemem
3. Meyhaneler yerim olsa
Mey içmekle yüzüm gülse
Boş bademe şarap dolsa
İnan sensiz ki içemem
4. Dertli ister devasını
Âşık bekler yuvasını
Aşkımızın meyvesini
Sen olmazsan ben biçemem (Hasret, Sende Buldum, 1986: 53)

3.5.6. Bir Ozanın Özlemi

1. Gerçek diye bir şey tuttum
Yüreğimde neler kaldı
Bir andıkça bir unuttum
Dileğimde neler kaldı
2. Gecem bitmez rüya dedim
Günüm geçmez hülya dedim
Her ne dedim dünya dedim
Ereğimde neler kaldı
3. Söylemedim azdır payım
Ki çoğaldı böyle vayım
Yıkıverdi aşk sarayım
Direğimde neler kaldı (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 21)

3.5.7. Gençlik 01

1. Gitti gelmez gençlik demi
Neler oldu ne olacak
Tanıdıkça bunca gamı
Gül gibi bu yüz solacak
2. Ne söylersen açık söyle
Geçen güne yazık eyle
Ne yaparsın gençlik böyle
Tez boşalan geç dolacak

3. Sanma bundan bittinse de
Başka yola gittinse de
Gençlik gibi yittinse de
Biri var seni bulacak (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 22)

3.5.8. Gençlik 02

1. Ömür çöker gençlik biter
Bitmez olur bu hatıra
Bana ancak bunca yeter
Açık kalsın bir pencere
2. Ardınca yol yol gideyim
Yaş üstüne yaş ödeyim
Bu çığırdan seyredeyim
Gençliğime ara sıra
3. Dilden düşmez mânileri
Öyküleşir konuları
Gençliğimin anıları
Yazılacak son deftere (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 23)

3.5.9. İle

1. Bir ilkbahar gülüşünü
Benimsedim çiçek ile
Karşıldım gelişini

Bir sevinçli yürek ile

2. Gülün gördüm, dalın gördüm
Mutlu olan hâlin gördüm
Seraplarda falın gördüm
Gönlümdeki gerçek ile

3. Yeşillendi güzel elim
Açıverdi pembe gülüm
Bülbül gibi garip gönlüm
Umutlaştı dilek ile (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 25)

3.5.10. Bilmem

1. Kara günü izledimse
Ak bir anı bulabilmem
Görüşümü gizledimse
İç dolusu gülebilmem
2. Doğru sözüm hak içindir
Davranışım aşk içindir
Her bir şeyim halk içindir
Yoksa yalnız olabilmem
3. Suskun değil gür sesliyim
Umutlarla hoş süslüyüm
Yaşamaya hevesliyim
Onun için ölebilmem (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 24)

3.5.11. Gerek

1. Bu ne susmak bu ne hüznün
Bakışına dalmak gerek
Güzelliği okşar yüzün
Duyguların almak gerek

2. Aç yaşama bir pencere
Gülümse de ara sıra
Sende var bin bir hatıra
Hayalinde kalmak gerek

3. Gönül sanki bir güvercin
Seni arar için için
Aşkî gerçek etmek için

Bin bir kapı çalmak gerek (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 27)

3.5.12. Boş Yaşam

1. Günüm geçer biçim biçim
Alevlenir yanar içim
Aşk şarabın nasıl içim
Ben bir kader sarhoşuyum
2. Başımda bin kavga kopmuş
Sinemdeki derdim köpmüş

Ayağımı yollar öpmüş
Gurbet eller berduşuyum

3. Sesim çıkmaz kaval isem
Gerçeklenmem hayal isem
İnsanlıkta bir kral isem
Boş yaşamın bî-hoşuyum (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 23)

3.5.13. Ümit

1. Ne doğan güne gülerim
Ne batan güne ağlarım
Bir ümide can bağlarım
Canlanmasını dilerim
2. Ümidimi sabralmasın
Bugün değilse yarındır
Pahalı payı yarındır
Ucuz biçimde kalmasın
3. Esince ümit rüzgârı
Kapıyı açık koyalım
İlk görüşünden doyalım
Verince gerçek kararı (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 41)

3.5.14. Türkmenleriz

1. Sümerlerden bugüne dek

Yaşadık ki başı yüksek
Bizler doğru bizer gerçek
Belli başlı Türkmenleriz

2. Şanımızı öge öge
Dik başımız değer göge
Bizimdir bu yurt bu bölge
Tarih yaşlı Türkmenleriz

3. Gönlümüz bir ak güvercin
Barış sağlar için için
Düşmanı da yakmak için
Gür ateşli Türkmenleriz

4. Bir gün belli, bir gün gizli
Davamızı kıldık hızlı
Bayrağımız ay yıldızlı
Hem güneşli Türkmenleriz (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 32)

3.5.15. Erbilimdir

1. Yücelerde ulu şanım
Erbilimdir Erbilimdir
Ki dünyada tek nişanım
Erbilimdir Erbilimdir

2. İlk düşüncem, ilk kararım
Yokta varım, varda varım

Temiz yurdum, pak diyarım
Erbilimdir Erbilimdir

3. Çölüm derem tepe dağım
Ovam, yaylam bahçe bağım
Kendi göğüm öz toprağım
Erbilimdir Erbilimdir

4. Saf yıldızım ışık ayım
Yeryüzünde olan payım
Sevgi köşküm aşk sarayım
Erbilimdir Erbilimdir (Hasret, Erbil Buketi, 2012: 35-36)

3.5.16. Türkmen

1. Türkmen gönlüm ak güvercin
Hem de gürbüz bir özüm var
Türkmenim ve Türkmen için
Benim de birkaç sözüm var
2. Yad kurduğu yola gitmem
İstese de inan bitmem
Karanlığa lanet etmem
Gecesine gündüzüm var
3. Nanca azda olsa sayım
Gökyüzünde parlar ayım
İyi kötü farkındayım

Doğru gören ki gözüm var

4. Gücüm elik duygum metin

Yankısıyım hürriyetin

Aynasıyım bu milletin

Lekesiz bir pak yüzüm var

5. Millet için aşk yürekte

Fırsat için göz erekte

İster yerde ister gökte

Parıldayan yıldızım var

6. Bütün dünya bilsin gerek

Ben bir millet ben bir gerçek

Kale gibi Minare dek

Silinmeyen çok izim var

7. Ey soydaŐım budur gerçek

Gz önünden perdeyi ek

ıkarılar ne bilecek

Millet için ne gizim var (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 35)

3.5.17. Türkmeneli

1. Türkmeneli elim benim

Türkmence z dilim benim

Gnm aydın, ayım ışık

Nurlu geçen yılım benim

Öz Türkmenim Türkmen soyum

Türkmenindir sesim, oyum

2. Çok almışım pay bilimden

Şirin çıkar söz dilimden

Kerkükümü hiç unutmam

Vazgeçmem de Erbilimden

Biri varlık ereğimdir

Diğeri göz bebeğimdir

3. Doğru giden düz yolum var

Bükülmeyen sert kolum var

Dilimi de öğrenmeye

Her bir türden okulum var

Dün gibi bugün de varım

Yarın için bathtiyarım (Hasret, Erbil Buketi, 2012: 44)

3.5.18. Fuzuli (Sensin)

1. İster kısa, ister uzun

Yazdığın her satır mevzun

Edebiyat göğümüzün

Parıldayan mahı sensin

2. Işınısın doğan tanın

Evladısın üç vatanın

Gazel öten şiiristanın

Düzgün olan rahı sensin

3. Değeri var sende aşkın
Kılmışsa da seni şaşkın
Mecnun gibi bir âşığın
Duyulacak ahı sensin

4. Türkmeninsin hem Bayatın
Korunmada saltanatın
şiir gibi söz sanatın
Devrilmeyen cahı sensin

5. Yerleşmişsin her bellekte
Anılırsın çoğul tekte
Hem geçmiş hem gelecekte

şairlerin şahı sensin (Hasret, Türkmeneli Gazetesi, 1998: S. 89)

3.5.19. Mübarek Ay

1. Ramazan ey mubarek ay
Sende oruç sende rahmet
Sahurunda bol bereket
Müminlere hayrını yay

2. Namazımız, orucumuz
Zekâtımız kabul olsun
Gönlümüze iman dolsun
Af olunsun her suçumuz

3. Ramazan ey tövbe ayı
Sende kadir gecesi var
Onun hayrı bin ay kadar
Bize kısmet olsun payı

4. Oruç tutan her müslüman
Razı eder Allah'ını
Af edince günahını
Ona cennet eder ihsan (Hasret, Kardeşlik Gazetesi, 1998: S.44)

3.5.20. Yoktur

1. Her nesnede var eyleme
Yok gibiyim kelim yoktur
Çalış deme kalk söyleme
Becermeye elim yoktur

2. Ne sessizce beni çağır
Ne ardımda bunca bağır
Zaman ağır yükü ağır
Taşımaya belim yoktur

3. Biterse de bu savaşım
Onda geçmiş olur yaşım
Dağ gibi kar tutmuş başım
Erimeye selim yoktur (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 26)

3.6. Hüsam Hasretin Yazdığı Dokuz Heceli Şiirlerinden:

3.6.1. Bende

1. Ne yapsam artık barınmıyor
Bu yüz arzusun onu bende
Gönül bir türlü arınmıyor
Hasretin kirli donu bende
2. Susmayınca da gür çenesi
Kafama düşmüş bir nesnesi
Bu ters durumlar neyin nesi
Hoş görünmüyor sonu bende
3. On ters çıkıyor bir düzünden
Yanlış türüyor pürüzünden
İki anlamlı söz yüzünden
Anlaşılmıyor konu bende
4. Bir söz derim ki akla yazın
Yaşamak çoğun, yaşam azın
Dünyaya olan çılgın hazın
Çok da yüksektir tonu bende¹⁸⁶

¹⁸⁶ Hüsam Hasret, Bende, basılmamış eser.

3.6.2. Var Yok İçinde

1. Her nesne kendi değerinde
Ya ucuzdur ki yoksa paha
Bunca huysuzluk etme daha
Derler “ağırdır taş yerinde”
2. Geçit buldunsa ileri yürü
Geri koyduğun o üç eser
Geleştinse de yolunu keser
Maziye bakma yeniyi seç
3. Yaşam geniştir çok içinde
Bir şeyde kolay ele gelmez
Sanma da biter payın kalmaz
Varı benimse yok içinde (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 42)

3.7. Hüsam Hasretin Yazdığı On Heceli şiirlerinden:

3.7.1. Bakma Bugün

1. Bakma bugün gam beni alıptır
Gözlerim ağlar yüzüm dalıptır
Dostlarım gidip beni salıptır
Belki yarınım çok da hoş olur
2. Bakma bugün çok halim perişan
Hasreti çeken, derdi konuşan

Benim gibi de sevdaya düşen
İnan içmeden ki sarhoş olur

3. Bakma bugün ben çöl geziyorum
Dertler görmüşüm dert yazıyorum
Acı şarapla can eziyorum
Gün gelir şarap bana nuş olur

4. Bakma bugünde gurbettir yerim
Gam pazarında gam alıpverim
Kabul etmezse bugünde hayrım
Mahşerde elim inan boş olur (Hasret, Hasret, 1984: 21)

3.7.2. Geçti

1. Geçti ömrüm bir şey anlamadan
Böyle kul gibi ellerde kaldım
Hikmetli sözü bir dinlemeden
Suçsuzum derken dillerde kaldım
2. Geçti zamanım, geçti boş yere
Çalışmadım gelen gün için
Pişmanım şimdi belki yüz kere
Boşu boşuna geçen dün için
3. Geçti gençliğim kocaldım artık
İlerlemeden geriye döndüm
El açık kafa boş yaka yırtık

Güçsüz bir kuru deriye döndüm

4. Geçti kimi de sevdıyla günüm
Sezdim onun da mutlu sonu yok
İğrenç dersinden öyle üzgünüm
Cevapsız olan soruları çok (Hasret, Hasret, 1984: 24)

3.7.3. Diyorum

1. Yaşam, yaşamak ne ola sensiz
Yalnız ben sana hayat diyorum
Böyle kendimi görünce yalnız
Yurduma bile gurbet diyorum
2. Yaman ayrılık benden yitmiyor
Uzun yollarım sona yetmiyor
Türkü besteyle gecem bitmiyor
Ara sırada horyat diyorum
3. Sevindim yasa iğrendim toya
Hasretten bandım bu kötü huya
Yar elindeki o acı suya
Aman ne tatlı şerbet diyorum
4. Kimi ürperdim iğrenç duygumdan
Kimi kıskandım bozuk doğumdan
Hasret gölünde boğulduğumdan
Naçar kendime Hasret diyorum (Hasret, Hasret, 1984: 66)

3.7.4. Ne Olurdu

1. Erken sevdana tez duçar oldum
Yaşın bilseydim yar ne olurdu
Seni sevmeye ben naçar oldum
Arzum bulsaydım yar ne olurdu
2. Bağına girdim açılmıştır gül
Hoş saynıyordu dalında bülbül
Seni görünce şad oldu gönül
Orda kalsaydım yar ne olurdu
3. Aşka tutuştum ben Kerem gibi
Hasretler bende sil verem gibi
Şadlık kapısın bu âlem gibi
Ben de çalsaydım yar ne olurdu
4. Cahil başımı aşka bağladım
Kor ateşiyle yürek dağladım
Pak sevdam için çok da ağladım
Bir an gülseydim yar ne olurdu (Hasret, Hasret, 1984: 104)

3.7.5. Bir Ereğ

1. Sen olmak için gelirim sana
Ben olmak için sen de gel bana
Son bu duyguya hep kana kana
Birleşmek gerek kavuşmak gerek

2. Gözüne bakıp gözümü gördüm
Dilin ucunda sözümü gördüm
Böyle bildim ki özümü gördüm
Aramızdaki her bir şey gerçek
3. Sen benim isen ben de seninim
Gözde, gönülde canda seninim
Bir an değil her anda seninim
Ereğimiz yar zaten bir erek (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 45)

3.7.6. Elinde Biter

1. Bitsede her şey kaybolsa sözler
Yine ruhumda bir sen kalırsın
Bir de ölmeyen o hatıralar
2. Gözünü gözler sabırsız gözler
Bilir ki bir gün öyle gelirsin
Bir durakta bir olur sıralar
3. Seni yansıtır tükenmez izler
Aşkını bir ölmez konu alırsın
Elinde biter tüm maceralar (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 46)

3.7.7. Biten Emel

1. Atam vurduğu temeLe baktım
Bir günlük değil bin yıl temeli
Babam yaptığı duvarla kalktım
Ne düz işlemiş nasırlı eli
2. Tavanına bir kerpiç bıraktım
Bitip içine dşedim halı
Sevinç yaşıyla gözlerden aktım
Gerekleştirdim bir tek emeli (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 40)

3.7.8. Mutlu Olurum

1. Süslü baharın gelişi gibi
Yar bana gelsen mutlu olurum
Sevdalıların gülüşü gibi
Yüzüme gülsen mutlu olurum
2. Açan yarayı bağladığım gün
Aşkımdan coşup ağladığım gün
Yar senin için ağladığım gün
Gözyaşım silsen mutlu olurum
3. Arayıp bulsan yiten izimi
Biraz azaltsan gönül sızımı
Kavuşmak ile olan gizimi
zp de bilsen mutlu olurum (Hasret, z Duygular, 1990: 44)

3.7.9. Dünyaya Baktım

1. Dünya gözüyle dünyaya baktım
Ters dönüşüne kafamı taktım
Dost gönüllere girmek isterken
Yaşsız yabancı gözlerden aktım
2. Gördüm dünyayı seven çok çoktur
Ne acı açtır ne toku toktur
Öyle sarmışlar dört bir yanını
Sanki başka bir işleri yoktur
3. Gördüm sevenler azap içinde
Hiç düşüyorlar aşkın hiçinde
Ömürlerinden gün harcanyor
Ayrılık denen yıllık biçinde
4. Gördüm, ne çıkar desem görmedim
Gördüklerime anlam vermedim
Bağ bahçesinde bahçıvan oldum
Bir gün ektiğim gülü dermedim¹⁸⁷

3.7.10. Kerkükün

1. Bulutu Türkmen yağmuru Türkmen
Şimşegi Türkmen çakar Kerkükün
Neşesi Türkmen huzuru Türkmen
Sevinci Türkmen akar Kerkükün

¹⁸⁷ Hüsam Hasret, Dünyaya Baktım, basılmamış eser.

2. Türkmende görür bu gün yarını
Türkmene saklar bütün varını
Türkmenden alır ışık ferini
Gözü Türkmene bakar Kerkükün
3. Türkmen kalbiyle sakın yatışır
Türkmen fikrine içten katışır
Bülbülden daha içli ötüşür
Dili Türkmençe şakır Kerkükün
4. Kimi bir dese Türkmeni yüz der
Türkmeni doğru Türkmen düz der
Türkmeni iyi Türkmen uz der
Kafası Türkmen takar Kerkükün
5. Kara altınlı toprağı Türkmen
Mavi dalgalı bayrağı Türkmen
Yem yeşil olan yaprağı Türkmen
Çiçeği Türkmen kokar Kerkükün
6. Türkmenle saçar nur gecelere
Türkmeni yazar hür hecelere
Doruk denilen o yücelere
Başı Türkmenle kalkar Kerkükün
7. Müçile Mazan Ömergelesi

Yolcu Matarı hem İdelesi

Baba Gürgürü yüce Kalesi

Türkmene türkü yakar Kerkükün (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 45)

3.7.11. Türkmen Marşı

1. Türkmeniz Türkmen ulu şanımız
Türkmene kurban olsun canımız
İlerliyoruz ereğe doğru
Dinimiz gerçek ülkümüz doğru
2. Kardeşlik için gür sesimiz var
Eşitlik için hür sesimiz var
Millet aşkıdır büyük aşkımız
Özgür yaşamak doğal hakkımız
3. Dil tarih hem de vatanımız var
Gökbörü gibi sultanımız var
Gürgür Babanın yalımı bizler
Bizi yansıtır dağlar denizler
4. Ölünce bizler Türkmen yaşarız
Türkmen adını kalbte taşarız
Bir dil bir ağız söyleriz her an
Yaşasın Türkmen yaşasın Türkmen (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 43)

3.8. Hüsam Hasretin Yazdığı On bir Heceli Şiirlerinden:

3.8.1. Bu Nasıl Dostluk

1. Tükendi gözyaşım yazık yaşıma
Silmeye gelmedin bu nasıl dostluk
Örtük kaldı kapım yalnız başıma
Bir kere çalmadın bu nasıl dostluk
2. Sensizliği duydum sensiz çok kaldım
Yalnızlık kapısın sanki ben çaldım
Hatırlarken seni düşünüp daldım
Hâlime dalmadın bu nasıl dostluk
3. Ezilirken canım aşk azarında
Koşum aramaya yer mezarında
Bir satıcı oldum aşk pazarında
Derdimden almadın bu nasıl dostluk
4. Sultanlık tahtından tez yıktın beni
Kula döndürürken hep yaktın beni
Yolun yarısında bıraktın beni
Benimle kalmadın bu nasıl dostluk (Hasret, Hasret, 1984: 129)

3.8.2. Tükendi

1. Ne sözüm kaldı yar diyeyim sana
Uğruna konuşan sözler tükendi
Gelmedin bir bakıveresin bana
Yoluna bakmaktan gözler tükendi

2. Aradım aradım seni her yerde
Bulmadan gönlüme sordum yar nerde
Gözümün önüne çekildi perde
Senden bahs eden hep izler tükendi
3. Yar uğruna koydum can ile başı
Acımaz akıttın gözümde yaş
Yandıkça bağırda aşkın ateşi
Kül oldu içinden közler tükendi (Hasret, Sende Buldum, 1986: 35)

3.8.3. Gülecek

1. Bir gün gamım biter eğlencem başlar
Şadlığa kavuşur tasa telaşlar
Son verir gözümde dökülen yaşlar
Gerçek olur bir bir rüyam gülecek
2. Mutluluk kapısını açarım onda
Sevinçler, neşeler saçarım onda
Son kez ayrılıktan geçerim onda
Kavuşmak peşinde dünyam gülecek
3. O günden sonra ben demem üzgünüm
Şadlıkla yapılır toyum düğünüm
Böyle aydınlanır karanlık günüm
Ümitler içinde hülyam gülecek (Hasret, Sende Buldum, 1986: 36)

3.8.4. Aşkı

1. Bu duyguyu cesur insan taşıyor
Gerçek yaşam için yollar aşıyor
Bir gönülde bir de canda yaşıyor
Vatan aşkı millet aşkı dil aşkı
2. Kavuşmak var güzelimin nazında
Bin bir neşe baş gösterir hazında
Her âşığın nağme olur sazında
Desten aşkı şiir aşkı tel aşkı
3. Bağban işler gül yetirir elinde
Bülbül öter gül türküsü dilinde
Yerleşmiştir ikisinin gönlünde
Bahçe aşkı çiçek aşkı gül aşkı
4. Gurbet elden dönen garip yurduna
Elbet koşar kavuşmanın ardına
Çare olur yalnızlığın derdine
Gelen aşkı giden aşkı yol aşkı (Hasret, Sende Buldum, 1986: 37)

3.8.5. Beyhude Kaldım

1. Bir günüm güneşsiz bir gecem aysız
Bir anda olmadım hicransız vaysız
Gönül evim sonda kaldı saraysız
Virane yerlerde beyhude kaldım

2. Ekildi sevincim biçildi gamım
Issız engellerden geçildi gamım
Acı şarap diye içildi gamım
Meyhane yerlerde beyhude kaldım

3. Dertten başka beni anan olmadı
Konuştum sözüme kanan olmadı
Mum diye uğruma yanan olmadı
Pervane yerlerde beyhude kaldım

4. Aşk derdinden sinesi verem oldum
Dostuma gam rakibe bayram oldum
Bir Ferhat bir Mecnun bir Kerem oldum

Divane yerlerde beyhude kaldım (Hasret, Sende Buldum, 1986: 96)

3.8.6. Şiir

1. Tek şiiri kaleme ele alırım
Tümcesiyle işim başarı sağlar
Ahenkli sözünü dile alırım
Uyuşur hecesi bir konu bağlar

2. İstedğim bir bir sırasın alır
Her birsi duygumda bir süre kalır
Bilinmez ne zaman vadesi gelir
Gelince ölümsüz doğuşa ağlar

3. Bilinmez ki yarın saklanır nerde
Ya birden çekilir yüzüne perde
Yoksa açıklanır her gün bir yerde
Ruhunu yaşatır geldikçe çağlar (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 47)

3.8.7. Beni

1. Günden bir gün yolun düşse dağlara
Yalçın kaya akar sudan sor beni
Dikkatle bak saklı olan ağlara
Tutsaklanan her bir şeyde gör beni
2. Buldun ise doğru yürü izimde
Dünyaları sessiz dene sözümde
Tüm eşyalar gözümde dir gözümde
Telaşlanma gördünse de kör beni
3. Çevremdeki çığırlara düz gitme
Düşün biraz her konuya baş çatma
Bu görüşe taaccüble seyretme
Bilmediğin sorularla yor beni (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 48)

3.8.8. Görmedim

1. Bir ömür çilesin çektim amansız
Acınan ağızımda şeker görmedim
Gözümden ısı yaş döktüm zamansız
Gönlümü okşayan nazar görmedim
2. Bir zaman yolculuk yollarla kaldım
Bir zaman gariplik ellerle kaldım
Bir zaman da âşık tellerle kaldım
Sazımda mutlu bir eser görmedim
3. Hasret kaldım aşkın eğlencesine
Bir de kavuşmanın hoş gecesine
En son kapıldım gam düşüncesine
Kaderimden acı kader görmedim

(Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 49)

3.8.9. Geçti

1. Ömrümü harcadım تنها bu yerde
Hayat bir yük gibi belimden geçti
Yitirdiğim şeyi bulmadım bir de
Çok yazık gençliğim elimden geçti
2. Gündüzümü bilmem geçirdim nice
Ne de aydın oldu bahtımda gece
Yıllar boyu beklediğim eğlence
Kendi yok, hayali gönlümden geçti

3. Hazan her hâli ile yaşımı buldu
Açılan çiçeğim elinde soldu
Giden ömrüm sonda bir beste oldu
Üzücü nağmesi dilimden geçti (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 54)

3.8.10. Değilim

1. Yaklaşma dur ecel veremem canım
Seninle işim yok kölen değilim
Kuşaktan kuşağa kalacak sanım
Bengilik taşarım ölen değilim
2. Bir yağmurum aydınlıktan yağarım
Siyah karanlığı akla boğarım
Her gün doğuşuyla bir de doğarım
Sanma ki bu sırrı bilen değilim
3. Benim gibi olsun gerek koşuğum
Her anda taşısın erek koşuğum
Yaşamak içindir gerçek koşuğum
Seraptan iğrenir yalan değilim (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 55)

3.8.11. Ki

1. Nasıl bu yaşamı benimserim yar
Sen yoksun içinde sen uzaksın ki

Yaşamak var ise yaşamınla var
Sevgi için evvel son duraksın ki

2. Yalnızlık kaderi başıma çattı
Beni sensizlikten boşluğa attı
Hayal deryasında vapurum battı
Kurtaran o liman o topraksın ki

3. Yıllar özlediğim konu sendedir
Çıplak sevgimizin donu sendedir
Her bir şeyin ilki sonu sendedir
Şadılğa, çileye bir kaynaksın ki (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 59)

3.8.12. Felsefem

1. Hasretten, çileden, gamdan ayrılır
Süslü sarayımda yerleşse safam
Ne gönlüm yaşamdan daha darılır
Ne duygum bulaşır ne şaşar kafam
2. Ümitle ilgili kalır bu sezgi
Menzili yakınlar düz olan çizgi
Bir anlamlı şiir, bir içli ezgi
Bir de bir horyattır sürekli şifam
3. Şarabı severim yok sarhoşluğu

Kavgalı doluya vermem boluğu
Yüce sevincimdir halkın hoşluğu

Denemesinde baş tutar felsefem (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 60)

3.8.13. Aydınlık Uğrunda

1. Bırakma bir soru yanıtız kalsın
Bilmediklerini gel bir bir sor da
Her bir sorun kendi çözümün alsın
Saydam bir anlayış yayılsın burda
2. Düşümlü görüşler yarar sağlamaz
Ne kadar uzaktır yakının gör de
Anlaşmazlık kolay bir bağ bağlamaz
İleri bir yolda kendini yor da
3. Aydınlik uğrunda yak kendini yak
“Nazım Hikmetin” o şiirinde dur da
Onda göz dolusu dört çevreye bak
Nasıl bir gelişme kavuşur yurda

(Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 68)

3.8.14. Tasa

1. Sıcak bir tasanın kor özlemini
İkiye bölmekten kaçınıyorum
Okşadıkça da her tür elemini
Üzgün bir biçimde geçiniyorum
2. Anılarla geçen bu suskunluğum

İçimi volkanlar gibi yakıyor
Yaşamdandır bilmem! Son küskünlüğüm?
Yoksa eli bağlı neden çarkıyor

3. Sürer bunalışım dinmez olursa
Sonsuzluk süresi genişlenecek
Tasayı özlemim yenmez olursa

Abide örneği gümüşlenecek (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 69)

3.8.15. Piyes

1. Birinci perdede söyleşi titiz
Bir ömrü yansıtır düğümlü nesne
Ancak bir olayla başlar bu roman
Her bölümde betim yeni olacak

2. İkinci perdede açıklanır giz
Hakikat yayılır, kaybolur fitne
Kaygısız canlanır o eski orman
Doğanın gözünde yaşam bulacak

3. Üçüncü perdede her bir şey temiz
Mutlu bir sonuçla kapanır sahne
Ölmez konusunda kökleşir zaman

Değerine karşı değer alacak (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 70)

3.8.16. Geleceğe Bir Türkü

1. Gökyüzünü kara bulut sarsa da
Karanlıklar dört köşeme varsa da
Yine ümit kesmem sonsuz ışıktan
Yelkenimi açarım da denize
Bir an bile göz çevirmem şafaktan
İsmarlarım geceyi de gündüze
2. Umutluyum ki yarınlar benimdir
Ancak müjdem yeni doğan tanımdır
Elimdedir insanlığın kiliti
Her kapıda bir şans beni alıyor
Gönlümdedir bin bir sevgi yapıtı
Ondan bana evren kolay geliyor
3. Her adımım ileriye gitmekte
Engel bile yollarımdan bitmekte
Nerde ümit orda yeşil düşüncem
Maviliğe, pembeliğe akıyor
İnsanların yaşamında eğlencem
Geleceğe hoş bir türkü yakıyor (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 75)

3.8.17. Arama Beni

1. Darıldım aşkımdan küstüm gözünden
Bizar oldum inan acı sözünden

Her ne gördüm ise gördüm yüzünden
Konuşmam gelsen de arama beni

2. Bir gün konuşmadan yıllarca sustum
Çekilmez aşkımdan aramı kestim
Senden değil belki kendimden küstüm
Barışmam gelsen de arama beni

3. Baharın isterdim düştüm kışına
Böyle hasret kaldım aşk güneşine
Tövbe demem ancak daha işine
Karışmam gelsen de arama beni (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 66)

3.8.18. Alınca

1. Çok şeyi değişti zaman gözümden
Bir avuç toprağı ele alınca
Püskürdü sönmez bir yalım sözümden
Özgürlük adını dile alınca
2. Duygumda ürperdi tanımsız zaman
Bir soru çalkandı kimdir bu yaman
Ne tasa tükendi ne kaldı aman
Yaşamak yükünü bele alınca (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 9)

3.8.19. Bilirim

1. Bu kadar aşkımla şakalaşma gel
Nazik yürekliyim küsebilirim
Titizlik arama kendin gibi kal
Yıllarca konuşmaz susabilirim
2. Ben ki bağından aşk gülün dermişim
Kaybolan dünyamı sende görmüşüm
Seninle yaşama aşka ermişim
Yoksa sensizliği tasa bilirim
3. Yarın bizim ise hatırlanır dün
Gönlümüzde olur aşkımız bütün
Gözlerinden ayrı kaldımsa bir gün
Bu aşkın sonunu kısa bilirim
4. Kavuşmak ki canın kutsal donudur
Yaşamın ilkidir sanma sonudur
Sevgi şaka değil gerçek konudur
Değişine kulak asabilirim (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 13)

3.8.20. Sevgilim

1. Güzellikte benzersiz bir örneksin
Alımlısın gözü ceylan sevgilim
Gerçeklerden bin kat daha gerçeksin
Kıskanır ki senden yalan sevgilim
2. Hayal yoktur bakışında çehrende

Doğru bir aşk alkışlanır çevrende
Memnunlukla benim gibi eren de
Ömür boyu olur kölen sevgilim

3. Değişilmez bir biçimde yaşarsın
Engelleri kolaylıkla aşarsın
Gönüllüsün benliğimi okşarsın
Aşkı benden iyi bilen sevgilim

4. Sığınmaya kolu açık diyarsın
Bin bir duygu yüz bir sevgi bir yarsın
Varlığında yokluğumda sen varsın
Yaşamıma anlam kılan sevgilim

(Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 16)

3.8.21. Yaradılışa Sunus

1. Bir parça ekmeği sundum zamana
Yarısın dönderip yarısın yedi
Dönüp söyledim ne borçluyum sana
Her şeyin yarısı benimdir dedi
2. Sevgimi kaderin avcuna koydum
Bir acı hatıra armağan verdi
İzinsiz yalnızlık gömleğin soydum
O zaman aşkımın kanına girdi
3. Şiirimi doğanın yüzüne serptim
Üç defa ağlarken bir defa güldü

Bu gizi çözerken Allaha taptım

Oysa bir suskunluk gönlümü buldu (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 20)

3.8.22. Yeşil Hülya

1. Bir gün hayalinden geçtimse eğer
Bir göz gezdir suçsuz suçlu aşkıma
Ölümü hükmetme içli aşkıma
Bir fırsatla bağış perdesini ger

2. Suçlu isem sessiz bildir suçumu
Sonra kendine bu soruyu yönelt
Sevdiğin mi beni? Ha yoksa yok dinlet
Bil ki sözün rahat eder içimi

3. Suçum seni sevmek ise, mutluyum
Böyle suç Tanrı bile bağışlar
Her kim olsa kutsal aşkı alkışlar
Gözlerine yeter ki mutluyum

4. Evet yanıtında bir dünya yaşar
Yansıtır aşkını pembe biçimde
O zaman yeşerir bahar içimde
Ümidimi yeşil bir hülya okşar (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 25)

3.8.23. Kaderle Savaş

1. Kanlı görüşümle deli öfkemle
Öç almak istedim yağı kaderden

Siyaha döndürdüm ağı kaderden
Böyle bir fırsatı aldım da ele
Bir türlü hakkıma elim yetmedi

2. Göz göze diş dişe yarasın açtım
Hıncımı kullandım çirkin kadere
Bir kin değil duydum yüz kin kadere
Yükümle engelli yolunu geçtim
Gözümle gönlümden izi gitmedi

3. Vurdum gölgesini ölürcesine
Elime bulandı kanı kaderin
Paramparça oldu canı kaderin
Dönüp kulak astım son bir sesine
Vur dedi vur hesap daha bitmedi

(Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 27)

3.8.24. Bilmem

1. Kalemsiz çizilir yaşam gözümde
Güzel mi, normal mi çirkin mi bilmem
Bin bir tür değişir adı sözümde
Sevgi temposu mu ya kin mi bilmem
2. Kimi sesli, kimi suskun oturur
Endişemi günden güne artırır
Yarımlar başıma neler getirir
Kuşkuyla yaşamak mümkün mü bilmem

3. Ne kendini çalkat ne kendini yor
Yaşam değişilmez hep aynıdır gör
Günlerini bir bir biçmek istiyor
Ömür tarlasında ekin mi bilmem
4. Davranışındaki düğümlü anlam
Birçok hasretime almıyor önlem
Sorma tüm sermayem dert çile elem
Yaşam da ben gibi miskin mi bilmem (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 31)

3.8.25. Özgürlük

1. Özgürlüğü bütün halka istedim
Eşitlik içime yaydığı zaman
Yaşamak herkesin hakkıdır dedim
Haksızlık çevremden kaydığı zaman
2. Tutulan bu konu beni de çekti
Dillerden düşmeyen güç dünyasına
Aydın düşünceme karanlık çöktü
Dikkatle bakınca ters aynasına
3. Kara bir dudaktan bir söz dinledim
Ne kadar etkili ne kadar sıcak
Özgürlükten yana kalmış anladım
Bağırıyor ben de insanım ancak
4. Birinin elinde gördüm sert bir taş

Vuruyor düşmanı var gücü ile
Ya özgür yaşamak yoksa da savaş
İnsanlık onunla geliyor dile

5. İnsanı yansıtır bir avuç toprak
Ayrımsız yayılsa özgürlük eğer
İnsanlık peşinde insan yaşamak
En büyük uygarlık en büyük değer (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 33-34)

3.8.26. Işık

1. Ne kadar dünyama karanlık çökse
O kadar içimden aydınlık coşar
Son bir endişe de duygumu çekse
Bilincim aydındır ışıktadır yaşar
2. Karanlığa açık gözle bakarım
Bağrında sitemsiz bir mum yakarım
Aydınlığa damla damla akarım
Ben ışığı ışıkta beni okşar (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 36)

3.8.27. Belli Birine

1. Kimlerle barışıp kimlere küstün
Dostluğu mu? Yoksa dostu kınadın
Nezirler peşinde kurbanlar kestün
Naçiz yaşamı kaç defa denedin
2. Nedir bu ettiğin, nedir bu alay

Neden son vermiyor bu sahte halay
Ya bu tedirginlik kolay mı kolay
Yoksa yorulmadı henüz kanadın

3. Bir değil, bin nesne sığmış avcına
Günde başvurursun sonsuz öcüne
Bilmem ki dünyanın hangi ucuna
Vardı arsızlığın yetti inadin

4. Bir sözde değilsin umurun iki
Yersiz kullanıyorsun kuşkulu eki
Kendinde kendini yitirmişsin ki
Ne yerin bellidir ne soy ne adın

(Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 39)

3.8.28. Adsız Konu

1. Düşünürüm kimi zaman bir nesne
Ne gerçeği ne de hayali belli
Çalışırım ondan alam teselli
Bulmadan kendimi sanırım deli
Ne bu davranışım ya bu duygu ne!

2. Uzakta olanı yakın sanarım
Gölgesine bile elim yetmez ki
Ne yapsam bu duygu yana gitmez ki
İstesem de bitsin yazık bitmez ki
Bu işte kendimi yaman kınarım

3. Kimi ayrılırim kendi donumdan
Bir kuşa dönerim kanadı kırık
Gövdesine sığmam der donumdan çık
Çıkarım duygum boş bilincim yıkık
Bir şey anlaşılmaz adsız konumdan
4. Bunlarla yetinmem bir rol oynarım
Hayalin daracık bir köşesinde
Sessiz okunurum mey şişesinde
En son od tutarım endişesinde
Yanar yanar yanar yanar yanarım (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 47-48)

3.8.29. Sana

1. Üzülür aşkımız susarsak böyle
Gel de türküsünü benimle söyle
Şadlığı gönlümle bir yoldaş eyle
Ben de sevinçleri vereyim sana
2. Hayal dünyasından aşkımızı çek
Seven gönlümüzde canlansın gerçek
Ümit çiçeğini gel bağımda ek
Ta kavuşmak gülün dereyim sana
3. Aramızda dağlar, çöller olursa
Geçiti olmayan göller olursa
İsterse yüz yıllık yollar olursa
Gel söyle, bir günde ereyim sana (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 66)

3.8.30. Bıraktık

1. Boş nesnelere için bir meclis kurduk
Kendimizi boşu boşuna yorduk
Kırılan gönölü kaç kere kırdık
Sızlayan yarayı kanda bıraktık
2. Yıkılıp düşeni aramadık hiç
Yardım isteyene yaramadık hiç
Suçluyu suçsuzdan taramadık hiç
Hassas bu konyu zanda bıraktık
3. Ereği yansıtan yolu yitirdik
Kötülük huyunu başa getirdik
Yararsız laflarla ömrü bitirdik
Salarsız kervanı handa bıraktık
4. Çalışmadan engel attık önüne
Sokulduk gâh koyun gâh kurt donuna
En sonda varmadan erek gününe
Ne de çok hasretler canda bıraktık
5. Birliğı görmedik göz birleşmeden
Duygumuz soğudu köz birleşmeden
Sonda dilimizde söz birleşmeden

Yararlı işi bir yanda bıraktık¹⁸⁸

3.8.31. Peşinden

Nesrin ERBİL'E

1. Sen göçeli bu şehirden bir tanem
Yayılmadı hiç bir haber peşinden
Yansıtmadı rollerini boş sahnem
Öksüz kaldı kalan eser peşinden
2. Çok aradım, çok taradım izini
Çözmek için düğümlenen gizini
Şehrim sana yaslamadı dizini
Garip düştün acı kader peşinden
3. Yolculuğa aldı hangi yol seni
Tanıt bana o hancıyı o hanı
Yoksa bilmem buldun meçhul limanı
Ya bıkmadın bunca sefer peşinden
4. Denizleri geçerken iz bıraktım
Garip olan kimselere bir baktım
Her köşede şansına bir mum yaktım
Ki eksilsin çile keder peşinden (Hasret, Türkmeneli Gazetesi, 1994: S. 2)

3.8.32. Duha Koca Oğlu Deli Dumurul Destanı

¹⁸⁸ Hüsam Hasret, Kapı, basılmamış eser.

1. Oğuzda deli bir kahraman vardı
Duha Koca Oğlu Dumrul bir erdi
2. Kupkuru bir çayın üzerinde bir
Köprü yaptırarak almıştı tedbir
3. Bir yerde kurmuştu vergi masasın
Alırdı geçenin otuz akçasın
4. Geçmeyenin tutardı yakasını
Döverek alırdı kırk akçasını
5. Bunu niçin böyle ederdi Dumrul
Benden delisi var mı derdi Dumrul
6. Benden güçlü bir er yoktur ki derdi
Yiğit olduğundan hep söz ederdi
7. Yayılın erliğim bahadrlığım
Şöhrete kavuşsun kılıcım tığım
8. Yiğitliğim Ruma Şama yayılın
Şöhretim ebedi şöhret sayılın
9. Bir günde köprünün bir eteğine
Konmuştu bir oba kuru engine

10. Obada bir yiğit çok hasta düştü
Allah'ın emriyle ölüme koştu
11. Kimi oğul diye ağladı durdu
Kimi kardeş diye boynunu burdu
12. Yiğit için kara bir şiven oldu
Oralar ağlamak sesiyle doldu
13. Uzaktan ağlamak sesin işitti
Hemen deli Dumrul oraya yetti
14. Ne ağlıyorsunuz sordu anında
Bu kavgalar nedir köprüm yanında
15. -Hanım, yahşı güzel bir yiğitimiz
Öldü, onun için ağlıyoruz biz
16. Deli Dumrul dedi yiğitinizi
Kim öldürdü kimdir bıktıran sizi
17. Söylediler buyruk Allahtan oldu
Kanatlı azrail canını aldı
18. Azrail kimdir ki o neyin nesi
Adamın canını alır yok sesi

19. Birliğinin hakkı için ey Tanrı
Varlığının hakkı için ey Tanrı
20. Azraili benim gözüme göster
Onunla çekişip savaşım ister
21. Dövüşüp çöktürüm can alan yanın
Kurtarayım yahşı yiğitin canın
22. Bir daha yiğitler canın almasın
Oba çevresine şiven salmasın
23. Bunu derken Dumrul atına bindi
Orada durmayıp evine döndü
24. Dumrul'un sözleri ağır sözler ya
Hiç de hoş gelmedi yüce Tanrıya
25. Bak bu deli benim birliğim bilmez
Yüce birliğime şükürler kılmaz
26. Ulu dergâhımda mağrurluk eyler
Biligin bilmez de ağır söz söyler
27. Hemen azraile buyruk eyledi
Delinin gözüne görün söyledi

28. Korkunla gönlüne korku sal dedi
Benzini sarartıp canın al dedi
29. Dumrul kırk yiğidiyle yiyip içerken
Azrail yanına erişti erken
30. Azraili bir tek Dumrul gördü ki
Görünce vücudu dondu da sanki
31. Bir anda gözleri göremez oldu
Işık gözlerine karanlık doldu
32. Tutar ellerini tutmadı o an
Dünya âlem oldu başına zindan
33. Dumrul çağırıp hey ne heybetlisin
Ey korkunçlu koca söyle sen nesin
34. Ne kapıcı ne de bir çavuş gördü
Görüşün titretti canımı yordu
35. Hey sakalı ağça gözcüğü fersiz
Bura nice geldin sende bu ne giz
36. Neyin var neyin yok gel söyle bana
Yoksa kadam belam dokunur sana

37. Bu sözlerden acık tutan Azrail
Öfkelenip hem de birden açtı dil
38. Hey deli gözüme ne batıyorsun
Onu beğenmeyip laf atıyorsun
39. Gülen gözlülerin yanın almışım
Bir çoğunun şirin canın almışım
40. Ağça sakalıma saygın yok senin
Beğenmeyip ona sözün ok senin
41. Birçok ak hem kara sakallıların
Canını almışım hem allıların
42. Övünerek neler diyordun sersem
Azrail elime girse öldürsem
43. Onu öldürüp de dökeyim kanın
Kurtarım elinden yiğitin canın
44. Şimdi geldim senin canın almaya
Verir misin yoksa cenk edersin ya
45. Yoksa al kanatlı Azrail misin
Evet benim dedi daha ne dersin

46. Yiğitlerin canın alan sen misin
Evvet ben alırım o benim kesin
47. Haydi kapıcılar silkinin haydi
Dumrul kapıları kapayın dedi
48. Hey azrail seni ben geniş yerde
İsterken elime sen yettin darda
49. Seni öldüreyim öldüreyim ben
Yahşı yiğit için kurtarayım can
50. Kara kılıcını sıyırdı hemen
Durmaz azraile saldırdı o an
51. Azrail güvercin donuna geçti
Pencereden çıkıp göklere uçtu
52. Kahramanlar başı kaşını çattı
El ele çalarak kahkaha attı
53. Dedi yiğitlerim hincımı tuttum
Azrail gözünü öyle korkuttum
54. Ki geniş kapıyı koyup bıraktı
Dar bacadan kaçıp su gibi aktı

55. Ben o güvercine saldırmayınca
Bırakmam doğana aldırmayınca
56. Atına binerek yollara koştu
Doğanla azrail ardına düştü
57. Bir, iki güvercin öldürüp aldı
Evine dönerken azrail geldi
58. Atının gözüne görüldüğü an
At ürktü Dumrulu devirdi hemen
59. Yere düşünce nefesi kıstı
Azrail göğsünün üstüne bastı
60. O mırıldanırken horladı Dumrul
Can havli yüzünden fırladı Dumrul
61. Dedi ki azrail aman be aman
Tanrı birliğine hiç yoktur guman
62. Bilmezdim ki nice can aldığını
Gafletten böylece can aldığını
63. Başı yüksek yüce dağımız olur
Eteğinde yeşil bağımız olur

64. Üzüm dallarında uzun bir ara
Üzümler sallanır salkımı kara
65. Üzümü sıkarlar al şarap olur
İçeni mest eder hem sarhoş kılır
66. O şaraptan içmiş idim sarhoştum
Bilmiyorum neler dedim bihoştum
67. Gençliğe beyliğe doyamamışım
Yiğitlik çağıdır hele genç yaşıım
68. Medet ya azrail bırak yanıımı
Yalvarıyorum ki alma canımı
69. Be hey deli benim elimde ne var
Bana yalvarma ki Allaha yalvar
70. Hey deli Allahın ben bir kuluyum
Can al der alırım emir kuluyum
71. Can veren can alan Allah mıdır ya
Evet odur dedi bir tek odur ya
72. Dönüp Dumrul dedi azrail ya sen
Neler arıyorsun çekil aradan

73. Yüce Allahıma yalvarayım ben
Bağışına afına varayım ben
74. Her yüceden daha çok çok yücesin
Çok ulusun kimse bilmez nicesin
75. Güzel Tanrı seni her cahil kimse
Gögde arar yerde ister ne ise
76. Bilmez müminlerin gönlünde varsın
Doğru müminlere tapılan yarsın
77. Daim duran cebbar Tanrı cebbarsın
Baki kalan settar Tanrı settarsın
78. Benim canım alır isen kendin al
Azraile koyma onu zülcelal
79. Burada Dumrulun saf yalvarışı
Allahın hoşuna geldi bu işi
80. Hemen azraile buyruk eyledi
Deli birliğimi bildi söyledi
81. Şükür kılan Dumrul koy azad olsun
Canı yerine bir başka can bulsun

82. Azrail Hey deli Allah Teala
Böyle buyurdu ki buyruğu böyle
83. Dumrulun bu canı koy azad olsun
Canı yerine bir başka can bulsun
84. Deli Dumrul dedi nasıl olayım
Bu nasıl iş nice bir can bulayım
85. Var ise dünyada koca babam var
Bundan ayrı bir de karı anam var
86. Onlara gidelim gidelim ora
İkisinden biri ola can vere
87. Sürdü babasının yanına geldi
Elini öperek yanını aldı
88. Aksakallı aziz canım bey baba
Bilir misin neler oldu ey baba
89. Küfür söz söyledim küfür söz ettim
Çıkışı olmayan bir yola yettim
90. Bu işim Allaha hoş gelmedi hiç
Sanki işlemişim bağışsız bir suç

91. Azraile buyruk eyledi var git
Dumrulun canını al onu meyt et
92. Azrail gelip de göğsümü bastı
Can isteyince nefesim kesti
93. Senden can dilerim verir misin ki
Bu konuda baba neler dersin ki
94. Babası, ey canım ciğerim oğul
Bu fani dünyada tek varım oğul
95. Doğduğunda dokuz deve kestim ki
Yaşarken bir sözün etmedim iki
96. Azraile de ki dağımı derse
Yaylası olsun da onu isterse
97. Soğuk pınarımı isterse alsın
Onun olsun ona içecek olsun
98. Gerekirse şahbaz atımı verim
Ona binit olsun olsun da derim
99. Katar develerimi alıp götürsün
Ona yüklet olsun onda da dursun

100. Altun gümüş akça pul gerekirse
Ona harçlık olsun alsın ne varsa
101. Canıma kıyamam bunu böyle bil
Dünya şirin cansa aziz ey sevgil
102. Var benden sevgili aziz anana
Belki senin için o kıyar cana
103. Dumrul babasından yüz bulmayınca
Annesine geldi şad olmayınca
104. Bilir misin neler oldu ey ana
Başıma geleni anlatım sana
105. Gökyüzünden uçup azrail geldi
Can istedi beni telaşa saldı
106. Babamdan diledim canını ana
O ise çok gördü o canı bana
107. Senden can dilerim can verir misin
Yoksa oğul deyip hep erir misin
108. Ak yüzüne tırnak çalar mısın sen
Kapkara saçını yolar mısın sen

109. Anası, ey oğul can diliyorsun
Gözümün ışığı ne söylüyorsun
110. Ey oğul dokuz ay dar karnımda ben
Götürdüm kanına günde kattım kan
111. Kundakken beşiğin beleyip durdum
Emzirip bahtını bahtımda gördüm
112. Burclu hisarlarda bir tutulsaydın
Kafirler elinde tutsak olsaydın
113. Altun gümüş akça gücüyle hanı
Kurtarırdım oğul düşmandan seni
114. Yaman yere vardın varamam oğul
Canıma kıyamam veremem oğul
115. Dünya şirin, candan aziz daha yok
Dünyada insana candan paha yok
116. Bu olup bitenden azrail bıktı
Dumrulun canını almaya kalktı
117. Dumrul, hey azrail aman be aman
Tanrı birliğine hiç yoktur guman

118. Azrail hey deli daha ne aman
Diliyorsun kimin kaldı versin can
119. Deli Dumrul dedi bir hasretlim var
Azrail hasretlin kim kimdir o yar
120. Yad kızı helalim muhabbetim var
Ondan iki oğlan emanetim var
121. Onlarla görüşüp el sıkışım el
Ondan sonra ister al canımı al
122. Deli Dumrul sürüp evine vardı
Oğlancıklarını kucağa sardı
123. Helaline dedi ey benim kimsem
Bilir misin neler oldu ne desem
124. Gökyüzünden uçup geldi azrail
Göğsümü basıp can almak ister bil
125. Babamdan istedim vermedi canın
Anamdan istedim vermedi canın
126. Düşünmediler kör kalır ocak
Dünya ve can şirin dediler ancak

127. Şimdi yüksek kara dağlarım sana
Yaylak olsun dolaş gez yandan yana
128. Pınardaki soğuk sularım sana
İçit olsun ondan iç kana kana
129. Tavla tavla şahbaz atlarım sana
Binit olsun koştur çöle yabana
130. Penceresi altun otaklarım var
Sana gölge olsun sen ol bahtiyar
131. Katar develerim yükletin olsun
Sürü kervanların yollara dolsun
132. Ağıldaki akça koyunlar bile
Senin onlar ile çok şölen eyle
133. Gözün kimi tutsa sen ol yar ona
Gönlün kimi sevse eş ol var ona
134. Ancak bir kimsenin sözüne bakma
İki oğlanımı öksüz bırakma
135. Şah yiğidim orda burda ne dersin
Bunlar nasıl sözler neler söylersin

136. Göz açıp gördüğüm sevdiğim yiğit
Gönül verdim sana sendedir ümit
137. Yüksek dağı senden sonra neyerim
Yaylar olsam görüm olsun söylerim
138. Soğuk sularından birkaç damla su
İçer olsam kanım olsun doğrusu
139. Sensiz otağına girersem ölüm
Akçanı harcarsam kefene kalım
140. Şahbaz atlarına biner olsam da
Tabutum olsun gam yemem ölsem de
141. Senden sonra sevip birisine varsam
Yılan olup soksun beni yatarsam
142. Senin o muhannet ananla baban
Bir canda ne var ki ne var ki bir can
143. Sana vermediler hiç kıymadılar
Sana kurban olsun can demediler
144. Kürsi tanık olsun, arş tanık olsun
Gök yer dost düşman yar eş tanık olsun

145. Benim canım nedir tek bir can kalsın
O Dumrulun canına kurban olsun
146. Can vermeye razı oldu yoldaşı
Dumrul için al bu canı bu başı
147. Böylece azrail işine daldı
Eşinin canını almaya geldi
148. Kahramanlar başı ne yaptı peki
Can veren eşine kıyamadı ki
149. Allah Tealaya birden el açtı
Ona yalvararak duaya geçti
150. Yücelerden yüce sensin ey yüce
Kimseler bilmez ki nicesin nice
151. Güzel Tanrı seni her cahil kimse
Gökde arar yerde ister ne ise
152. Bilmez müminlerin gönlünde varsın
Doğru müminlere tapılan yarsın
153. Daim duran cebbar Tanrı cebbarsın
Baki kalan settar Tanrı settarsın

154. Rızan için çok bir yol üzerine
İmaretler yapım senin hayrına
155. Doyurayım yoksul hem aç kalanı
Donatayım çıplak çulsuz olanı
156. Alırsan birlikte al canımızı
Koyarsan birlikte yaşattır bizi
157. Sana sığındım ey keremi geniş
Sevinirim olsa birlikte bu iş
158. Hak Tanrıya deli Dumrulun sözü
Hoş geldi hem ondan oldu da razı
159. Hemen azraile buyruk etti ki
Bu iş bu sonuca buna yetti ki
160. Yürü Dumrulun al anasından can
Hem de algınan o babasından can
161. O ikisine de yüz kırk yıl ömür
Verdim yaşasınlar beraber bu tür
162. İşine kalkarak azrail o an
Aldı anasıyla babasından can

163. Dumrul yoldaşıyla yüz kırk yıl daha
Yaşayıp taptılar o Yüce Şaha
164. Dedem Korkut geldi boy boyladı boy
Dumrulu överek soy soyladı soy
165. Bu boy bu soy deli Dumrulun olsun
Onu yiğit ozan diline alsın
166. Bundan sonra çok bir yerde söylesin
Alnı açık erenlerse dinlesin (Hasret, Yurt Dergisi, 2008: S.16)

3.8.33. Ya Resulallah

1. Dünyamız seninle hep aydınlandı
Karanlığa nursun ya Resulallah
Her bir anda diller tek seni andı
Gönüle huzursun ya Resulallah
2. Dünya yüzündeki her canda cansın
İslam damarında akıcı kansın
Evrenin en güzel süsü de sensin
Parlaksın billursun ya Resulallah
3. Her sözün anlamlı tedbir gönüle
Her yakarışın da iksir gönüle
Dalalden soğuyan her bir gönüle

Hem sıcak hem gürsün ya Resulallah

4. İnsanı insandır diye andırdın
İnsan olduğuna onu kandırdın
Onu da gafletten sen uyandırdın
Dedin ki özgürsün ya Resulallah
5. Sayende binmişiz İslam atına
Amaç erişmektir ulu katına
Ancak biz muhtacız şefaatine
Bu şanla meşhursun ya Resulallah
6. İslamı Kur'anla gururlandırdın
Yoksulu, köleyi sürurlandırdın
Bastığın toprağı onurlandırdın
En büyük onursun ya Resulallah
7. İslamla her kara yüzü ak ettin
Mucize gösterdin ayı şak ettin
Bu uğurda artık hakkı hak ettin
Atılgan cesursun ya Resulallah
8. İslam bedeninde çarpan yüreksin
Cenneti sağlayan gerçek ereksin
Beşersin doğrudur, ancak örneksin
Bir tanesin dursun ya Resulallah

9. En sevimli sensin, gönüldür yerin
Ruhlara yayılan esintin serin
Anlatımda kutsal, kavramda derin
Anlamda çukursun ya Resulallah
10. Yolculuk sürüyor hala yolunda
Sana sevgi var her Allah kulunda
İslam ülkesinde din okulunda
En zirek okursun ya Resulallah
11. Haksıza bahşettin hakkı anında
Destekçi yardımcı oldun yanında
Savaş meydanında harp alanında
Bahadır batarsun ya Resulallah
12. Bir Allah bir sensin her şey başında
Emeğin görülür Kabe taşında
Dünya döndükçe de İslam yaşında
Bitmeyen ömürsün ya Resulallah
13. Elini açarken yüce Allaha
Dua sayesinde katlandın aha
Sabır konusunda Eyyüp'ten daha
Sabrın var sabursun ya Resulallah
14. Sevgiyle açılır aşkına her kol
Kurtuluş yoludur sana gelen yol

İhsanın geniştir bereketin bol
Suyu çok yağmursun ya Resulallah

15. Adınla anılır İslam izleri
Her iz ki kendine çeker bizleri
Temiz burunları saf genizleri
Dolduran buhursun ya Resulallah

16. Bu yolda az değil çektiğin çile
Her anıldığında gelecek dile
İslamın muhteşem imarı ile
Her yerde mamursun ya Resulallah

17. Her kim derin sevgi duyarsa sana
Kurtulur, zor işi döner asana
İnsanlık çağında bütün insana
Müjdesin uğursun ya Resulallah

18. Her an anılırsın şefaata ile
Muştı kaynağın beşaret ile
Ruhuna verilen salavat ile
Sarılmış mahsursun ya Resulallah

19. En baş sensin zikir tekkelerinde
Sadece doğruluk ilkelerinde
Ruhunla da İslam ülkelerinde
Reisi cumhursun ya Resulallah

20. Dünya dünya oldu kutsal çağında
Adın bengileşti Hira dağında
İslamı yansıyan evren bağında
Gülsün ihlamursun ya Resulallah
21. Cenneti kazanır İslamı bulan
Yolundan ayrılmaz imanla dolan
Allah'ın en yüce kitabı olan
Kur'anda menşursun ya Resulallah
22. Bir şeyler sezdirdin gayb sezgisinde
Anlama takıldın söz dizgisinde
Tasavvuf babında din ezgisinde
İlahi tambursun ya Resulallah
23. Peygamber görüldün kırk yaşında sen
Başarı kazandın uğraşında sen
Hayırlı işlerin en başında sen
Lütfunla manzursun ya Resulallah
24. Sana yar olan yar doğrudan yardır
Yolunda giden her dost bahtiyardır
Her bir çalışmada beceri vardır
İş bilen müdürsün ya Resulallah
25. Kazandı icabet eden çağrına

Dokunuşun şifa oldu ağrına
Sadık Müslümanın temiz bağına
Basılan mühürsün ya Resulallah

26. Çöktürmedi seni sırtındaki yük
Göründü gözünde büyüğü küçük
Ondan gönüllerde sevgin çok büyük
Derinde mahfursun ya Resulallah

27. Hakikatin açık, onda yok sanki
Bire bir dedin ya, o olmaz iki
Dünyanın en güzel dini seninki
Bu yüzden mesrursun ya Resulallah

28. Her çalışmada baş vurdun niyete
Birliği sağladın tüm raiyyete
Yaradan katından beşeriyete
Müjdeli makdursun ya Resulallah

29. Allaha itaat doğru minnettir
Her davranışınsa bize sünnettir
Suçtan arınmışsın yerin cennettir
İlk günden mağfursun ya Resulallah

30. İğrenç çehrelerden asık yüzlerden
Çirkin deyişlerden kötü sözlerden
Kinci bakışlardan kinli gözlerden

Gizlisin mestursun ya Resulallah

31. Kutsallığa sinen ne varsa senin
Miski anber kokar mübarek tenin
İlahi nur ile nurdur bedenin
Aşılmayan sursun ya Resulallah
32. Sende iyilikler sendedir değer
En onurlu beşer senmişsin meğer
Attığın her adım takdire değer
Övülmüş meşkürsun ya Resulallah
33. Hak yolunda hakkın baş dileğisin
Hakkı hak etmekte sert bileğisin
Adalet erbabı hak meleğisin
Hak için manzursun ya Resulallah
34. Hakkın bahşettiği bir sayedesin
İslamı yaşatan sermayedesin
Edep ahlakınla üst payedesin
Her daim mansursun ya Resulallah
35. Sadık kılavuzsun derviş, erene
Yoldaşsın İslama gönül verene
Cümle mahlukata bütün evrene
Mesajsın, broşürsün ya Resulallah

36. Hayır sürüsünün tam önünde sen
Değerlisinde sen, üstününde sen
İyi işlerin de bütününde sen
Çömertsin, mevfürsün ya Resulallah
37. Derin muhabbetin cana can katar
Müslüman gönlümüz aşkınla atar
Ramazan ayında akşamı iftar
Gecesi sahorsun ya Resulallah
38. Okunursun anlam dolu kelamsın
Barış elçisisin kesin selamsın
Düşünenler için tatlı ilhamsın
Sevimli şuarsun ya Resulallah
39. Eminsin bu sıfat baş alametin
Doğruluk sembolü düz asaletin
Evreni kapsayan islamiyetin
Gögünde sungursun ya Resulallah
40. Zaman aşıladın zamana doğru
Yakinle açıldın imana doğru
Hak dini İslamı amana doğru
Götüren vapursun ya Resulallah
41. Kitaplar dolusu hadisin çoktur
İslamda çizdiğin çizgiler toktur

Düzeyinde bilgin filozof yoktur
Bir derin kültürsün ya Resulallah

42. Hâlâ da öndersin, hâlâ imamsın
Herkesten yüksekte ali makamsın
Vasıf bakımından vasfi tamamsın
Vakarsın vakursun ya Resulallah

43. Mucize insanın her deseninde
Arama eksiklik yok bedeninde
İslam bireyinin güçlü teninde
Omurga omursun ya Resulallah

44. Affa mazhar olur namını saçan
Erken kanatlanır seninle uçan
Her yazara şöhret babını açan
Yazısın, mensursun ya Resulallah

45. Çok yerde konulmuş adın sebile
O hak tarafından övülmüş bile
Kutsalsın ilahi bir kalem ile
Gönülde mastursun ya Resulallah

46. Günahlardan temiz tutulsa beden
Cenneti kazanır yolundan giden
Kıyamet gününde şefaet eden
Bir tek sen olursun ya Resulallah

47. Allah kullarından seni baş seçmiş
Yüce değerini çok paha biçmiş
Koskoca dünyaya gelmiş de geçmiş
En güzel zuhursun ya Resulallah
48. İslamla açıldın dine, imana
Rahmetinle değer verdin insana
Allah'a inanan her müslümana
Kanunsun, düstursun ya Resulallah
49. İlim kapısını çalanlar için
Bunda bir satıp yüz alanlar için
Batın dünyasına dalanlar için
Sonsuz tefekkürsün ya Resulallah
50. İslam için yoğun himmetin ile
Barışı sağlayan hikmetin ile
Dinine inanan ümmetin ile
Düzenli tabursun ya Resulallah
51. Dua temel tutmuş yakarışında
Doğruluk semboldür davranışında
Biz Müslümanların yaşayışında
Hayırlı mürursun ya Resulallah
52. Kokun yayılıyor Mekke düzünde

Medine saklıyor seni gözünde
Kuşku götürmez ki dünya yüzünde
Şerefli unsursun ya Resulallah

53. Bağlanmışız senden kalan her ize
Sayende gerçeği germişiz gize
Yaradandan size sizden de bize
Verilen umursun ya Resulallah

54. Rahmet gözü ile halka bakarsın
Zemzem kaynağıdır kevser akarsın
Yoksulun burnunda ekmek kokarsın
Mayasın hamursun ya Resulallah

55. Parlak güneşine perde gerilmez
Açtığın kitap bir daha dürülmez
İnsanlar içinde eşin görülmez
Öz bellenen türsün ya Resulallah

56. Yakınle sağ temel üste dursalar
İşinin aslını kökten sorsalar
Seni zor sananlar kafa yorsalar
Anlarlar meysursun ya Resulallah

57. Duan bir el olur hasta eminde
Karanlık boğulur yanan şeminde
İyilik asrında hayır deminde

Her hayra destursun ya Resulallah

58. Hak deryasında da bir süre yüzdün
Doğruyu yanlıştan imbikle süzdün
Diriliş sırrını İslamda çözdün
Dininle fahursun ya Resulallah

59. Her halde İslami sormaz bir zeki
Bu din yeni midir yoksa da eski
Seni düşünmemek elde değil ki
Canlı tasavvursun ya Resulallah

60. Bu işte ne bıktın ne bir gün caydın
Yolundayız artık gözümüz aydın
Dinini eksiksiz pürüzsüz yaydın
Memuruz memursun ya Resulallah

61. Günah pencesinden alıp kurtardın
Gönlümüzü İslam aşkıyla sardın
Sırat köprüsüyle bizi uyardın
Sürekli sansürsün ya Resulallah

62. Dünya esen ise seninle esen
Seninle de cennet mümine desen
Her kitapta önce Allah sonra sen
Takdirle mezkursun ya Resulallah

63. Mevlitte şahlanır Kur'an tertilde
Adın yansayacak yanan kandilde
Her doğum gününde şehrim Erbilde
Kutlu tezahursun ya Resulallah¹⁸⁹

3.8.34. Erbilde Bayram

1. Kahvede bakarsak geçmiş falına
Çok da hoş geçirdi Erbilde bayram
Mutluluk dalından şadlık dalına
Kuş gibi uçardı Erbilde bayram
2. Özenle dedikçe hayran Erbile
Güzelliklerini alalım dile
Dillerdeki horyat ve kerem ile
Gönüller açardı Erbilde bayram
3. Sevimli yüzlerde mutluluk vardı
Teklifsiz sözlerde mutluluk vardı
Umutlu gözlerde mutluluk vardı
Neşeler saçardı Erbilde bayram
4. De bayram bayramdır durağı ile
Yakını yaşanır ırağı ile
Ben de deyim şadlık orağı ile
Her gamı biçirdi Erbilde bayram

¹⁸⁹ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler), basılmamış eser.

5. Bayramı yansıtsın rolü sahnenin
Sözü bayram olsun zevzek çenenin
Bayramdan dolayı her bir nesnenin
Özünü seçerdi Erbilde bayram¹⁹⁰

3.8.35. Şehidim

1. Övünürsün ömür boyu sanınla
Annem kucağında yatan şehidim
Mübarek adınla temiz kanınla
Yüceldi bu kutsal vatan şehidim
2. Bu uğurda adın sultan eyledin
Kan dökülen yeri büstan eyledin
Ömrünü bitmeyen destan eyledin
Savaş alanında öten şehidim
3. Bu yurda bu toprağa kurban giden sen
Böyle başımızı yüksek eden sen
Kalmışız sayende asil beden sen
Özgürlük yolunu tutan şehidim
4. Değerin çoğalır geçtikçe zaman
Çünkü sen vermişsin canını kurban
İçimizde ölmez yaşarsın her an
Tanrı cennetine yeten şehidim (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 51)

¹⁹⁰ Hüsam Hasret, Erbilde Bayram, basılmamış eser.

3.8.36. Elveda

1. Üzüldün sevdadan üzgünsün gönül
Unutmak istersin doymadın diye
Elveda söylersin küskünsün gönül
Kavuşmak sesini duymadın diye

2. Kavuşmak kalmamış sevgide sanki
Ayrılık olup da sevdalar belki
Sevdin, sevilmedin ne sevdadır ki
Bir anda huyuna uymadın diye

3. Ayrılık yitirdi tüm hevesini
Susturdu aşk için öten sesini
Giymeden kavuşmak elbisesini

Ayrılık gömleğin soymadın diye (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 53)

3.8.37. Dörtlükler

1. Dünyayı atan nicelerden geçtik
Bin bir masallı gecelerden geçtik
Hayalden çıkıp gerçeğe yöneldik
Böylece cansız hecelerden geçtik

(Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 47)

2. Bu kadar yalandan sonra gel ki gör
Bu halde gerçeği yakalamak zor
Yine bu uğurda demem ki çekil
Ancak derim çalış ve kendini yor

(Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 49)

3. Sevdim bir zamanlar aşkı hoş gördüm
Gah elimi dolu gah da boş gördüm
Kavuşmadan bu aşk meyhanesinde
Kendim gibi de birçok sarhoş gördüm (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 73)

3.8.38. Ne Güzel

1. Ey Ramazan ey ayların sultanı
Sende iftar sende suhur ne güzel
Sen bizlere yüce Allah ihsanı
Sende rahmet sende huzur ne güzel
2. Dinimizde şanı yüce ufuksun
Dilimizden düşmeyen bir koşuksun
Karanlığı aydınlatan ışıksın
Sendeki fer sendeki nur ne güzel
3. Kolay gelir olursa da zahmetin
Unutturur onu o bol nimettin
Bir sevinçtir bereketin rahmetin
Sende şadlık sende sürür ne güzel
4. Sen diyorsun ben hayırlar ayıyım
Muhtaçların fakirlerin payıyım
Doğru yolun düz çizgili rayıyım
Sende duygu sende kültür ne güzel
5. Senin emrin Allah'tan bir emirdir
Davranışın tahammüldür sabırdır

Oruçluya büyük müjden kadirdir

Oruçluyken sende zuhur ne güzel (Hasret, Nevi (Yeni) Gazetesi, 2007: 56)

3.8.39. Paşam

Büyük Adam Sayın İhsan Doğramacıya

1. Erbilimin yüce kalesi gibi
Ulusun, yüksesin sende şan paşam
Atılgan Türkmenin balası gibi
Yiğitsin cesursun kahraman paşam
2. Erbilin güveni iftiharısın
Tükenmez varlığı bitmez varısın
Sen onun sarsılmaz fedakarısın
Sayende buluyor bir aman paşam
3. Erbil damarında dolaşan kansın
Türkmen varlığında bengi bir cansın
Bu gün Türkmenlerin başbuğu sensin
Bayrak elindedir müslüman paşam
4. Yabancı atmadan el konumuza
Hayır getirelim ilk sonumuza
Liderliğini yap düş önümüze
Seninle güzeldir bu kervan paşam
5. De ki Erbil bizim bizim kalacak
Kıvanç gururunu bizden alacak

Çalışmamız Türkmen için olacak
O devrana dönsün bu devran paşam

6. Doğru çalışmanın ruh canındasın
Türkmeni yansıtan destanındasın
Sen asil Türkmenin vicdanındasın
Milletini seven ey Türkmen paşam

7. Erbilim yıllardır seni bekliyor
Nerdedir bir gelsin o yavrum diyor
Sen de şehrin için yor kendini yor
Gel seninle gülsün bir zaman paşam

8. Sıladan gayrı her köşe gurbettir
Acısı çekilmez çaresiz derttir
Sen Erbile, Erbil sana hasrettir

Bari kavuştursun yaradan paşam (Hasret, Erbil Buketi, 2012: 17-18)

3.8.40. Bizim

1. Bizim millet iman ile dil ile
Gönlümüzü bağlamış bir birine
Karşı verir horyat ile gül ile
Saf yürekten bir kez gelen seyrine

2. Bizim ülke ta ozanlar ülkesi
Koşuğu hoş hecesi hoş sözü hoş

İnsanlara insanlığın gölgesi
Deresi hoş tepesi hoş düzü hoş

3. Bizim Türkmen kapı açmış dostluğa
Kardeşliği yansıtır her ulustan
Özgürlüğü bağışlar o soluğa

Ki arzular yaşamayı hür sestem (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 50)

3.8.41. Olsun (Beddua)

1. Bu kadar ahıma üzülmez isen
O taş kalbin bundan daha taş olsun
Gamlı akışımla süzülmez isen
Yaşlı gözüm gibi gözün yaş olsun
2. Ben senin yüzünden bu hale geldim
Ne senden bir murat ne nesip aldım
Bu aşk çemberinde hep yalnız kaldım
Başın bedduamla kuru baş olsun
3. İsterdim hep duam dokunsun sana
Sense canı hasret bıraktın cana
Beddua etmeyi sevmezdim, bana
Beddua ettirdin sıрын faş olsun
4. Çilemi gamımı günde arttırdın
Pahalı nesnemi ucuz sattırdın
Çok çektiirdin bana zıkkım tattırdın
Zıkkımdan da acı sana aş olsun

5. Bir kabus örneği aşkıma çöktün
Başıma sayısız felaket döktün
Günümü akıttın yılımı söktün
Ne günün gün ne de yaşın yaş olsun¹⁹¹

3.8.42. Hancı

1. Her nedense yolum düştü hanına
Sende kalacağım bu gece hancı
Ozan isen dinle al divanına
Şiirsel dilimden bir hece hancı
2. Düşünme ki yaşam geniş yoksa dar
Cennettir olursa bir vefalı yar
Düğümlü soruna bir yanıtım var
Belki de çözülür bilmece hancı
3. Çıngarlı huyumuz yaşama tutsak
Yaşamak sert ise, duygumuz ıslak
Tam bir insanlığı paylaşmaz isek
Bilmem kolaylaşır güç nice hancı
4. Gariplik nedir ki lafın söylemem
Şiire duygusunu konu eylemem
İnsanlıktan başka bir şey dilemem
Yayımış içime bu düşünce hancı
5. (Erdoğan)¹⁹² çilesin bir bir anlattı

¹⁹¹ Hüsam Hasret, Olsun (Beddua), basılmamış eser.

(Nesrin Erbil)¹⁹³ ise derdin dinletti

Biri ağlatırken biri inletti

Bari benimle koş sevince hancı¹⁹⁴

3.8.43. Dost Olalım Dost

1. Dünyayı satana gönül açalım
İşini bilene dost olalım dost
Ağlayan gözlere neşe saçalım
Yaşını silene dost olalım dost
2. Hoşgörü izinde doğru gidelim
İnsanca insanın hakkın ödelim
Gönlümüzü aşka mesken edelim
Muhabbet kılana dost olalım dost
3. Dört bir çevremizi sarmadan çile
Yaşam türküsüyle geelim dile
Açık bir sofrada insanlar ile
Aşını bölene dost olalım dost
4. Atalar izinden yan çıkmayalım
Yaptıklarını bir bir yıkmayalım
Gamlı olsak bile hiç bıkmayalım
Yürekten gülene dost olalım dost

¹⁹² Türk şairi Bekir Sıtkı Erdoğan.

¹⁹³ Irak'lı Türkmen şair Nesrin Erbil.

¹⁹⁴ Hüsam Hasret, Hancı, basılmamış eser.

5. Hasret der uyanı bulup uyalım
Her taşın üstüne bir taş koyalım
Göç edip gidene saygı duyalım
Umutla gelene dost olalım dost¹⁹⁵

3.8.44. Ocak Türkmeni

1. Bir Türkmen bilirim özü de Türkmen
Deyişi hakatı sözü de Türkmen
Eli dili ağızı gözü de Türkmen
O yüzü ak Türkmen Ocak Türkmeni
2. Bir Türkmen bilirim doğrudur, düzdür
Değişmek bilemez yüzü bir yüzdür
Dürüsttür sağlamdır hem de gürbüzdür
O sarsılmaz insan Ocak Türkmeni
3. Bir Türkmen bilirim davranışı ak
Onun duygusunda kutsaldır toprak
Her bi şeyi millet millettir ancak
İşte o atılgan Ocak Türkmeni
4. Bir Türkmen bilirim sudan temizdir
Tahammülü dağdır sabrı denizdir
Doğrudan milleti yansıtan izdir
O ölmez bengi can Ocak Türkmeni

¹⁹⁵ Hüsam Hasret, Dost Olalım Dost, basılmamış eser.

5. Bir Türkmen bilirim huyu horyattır
Dostuna sevinçtir düşmana derttir
Zeybektir efedir cömerttir merttir
O yiğit kahraman Ocak Türkmeni
6. Bir Türkmen bilirim adı hiç ölmez
Emeğine karşı karşılık almaz
Çıkarıcılık bilmez çıkarıcı olmaz
O doğru müslüman Ocak Türkmeni
7. Bir Türkmen bilirim adı Türkmendir
Soluğu kokusu tadı Türkmendir
Sofrası ekmeği zadı Türkmendir
İşte o hanadan Ocak Türkmeni (Hasret, Türkmeneli Gazetesi, 1997: S.55)

3.8.45. Sevgimiz (Güfte)

1. Ne yolculuğ¹⁹⁶ bizi şehre yetirdi
Ne bir çare çilemizi bitirdi
Ayrılığlar¹⁹⁷ bizi bizden itirdi¹⁹⁸
Ara yerde yalan oldu sevgimiz
2. Bir gün visal qapımızı çalmadı
Sevinç satıp derdimizi almadı
Gerçek değil hayal bile qalmadı
Seraplara qalan oldu sevgimiz

¹⁹⁶ Yolculuk

¹⁹⁷ Ayrılıklar

¹⁹⁸ Yitirdi

3. Susarken biz elden düştü sazımız
Baharlara üzleşmedi¹⁹⁹ yazımız
Dost elinde çekilmedi nazımız
Göz ögünde²⁰⁰ talan oldu sevgimiz²⁰¹

3.8.46. Bilmedim (Güfte)

1. Yine esti güzellerin rüzgârı
Yine coştu sevgilerin pınarı
Yine gönlüm bensiz seçti bir yarı
Ya o sevdi ya ben sevdim bilmedim
2. Ne komuştum ne susturdum dilimi
Ne karıştım ne de çektim elimi
Şaşa kaldım anlamadan gönlümü
Ya o sevdi ya ben sevdim bilmedim
3. Uyanırken gerçek duydum düşümü
Bahar gördüm karda kalan kışımı
Uğraştım da bir yan edim işimi
Ya o sevdi ya ben sevdim bilmedim
4. Aradım ki bilim sevda ne yanda
Gönül dedi aradığın şey bende
Gel benimle bu işi başar sen de
Ya o sevdi ya ben sevdim bilmedim²⁰²

¹⁹⁹ Yüzleşmedi

²⁰⁰ Önünde

²⁰¹ Hüsâm Hasret, Sevgimiz (Güfte), basılmamış eser.

²⁰² Hüsâm Hasret, Bilmedim (Güfte), basılmamış eser.

3.8.47. Hece Şiirimiz

1. Edep dünyasında açtı çağını
Sözcükler avında kurdu ağını
Her bir köşesinde döl yatağını
İlk günden döşedi hece şiirimiz
2. Sınırsız uzandı ayağı, eli
Doğada aradı eşsiz güzeli
Yayıldı koşması coştı gazeli
Gönüller okşadı hece şiirimiz
3. Koşuk için yeni bir çağ yarattı
Etkisini yedi göğe fırlattı
Zirvelerde zaman zaman parlattı
Bir iki beş adı hece şiirimiz
4. Bir zaman aruzun yağmuru aktı
Şimşeği dünyayı kaç kere yaktı
Sonra özgür şiir ortaya çıktı
Yine de yaşadı hece şiirimiz (Hasret, Yurt Dergisi, 1991: S.1029)

3.8.48. Adsız Mevsim

1. Bir mesimdeyim ki, dördünden ayrı
Adı konulmamış unvanı yoktur
Değişiklerdeyim gayrıym gayrı
Alt tabanımın üst tavanı yoktur

2. Aynada başkayım, yüzlerde başka
Belirsiz görüntüm gözlerde başka
Şiirde canlıyım sözlerde başka
Çileli ömrümün divanı yoktur
3. Cahiller ömrümü yaman okuyor
Bilginler gölgemi yanlış dokuyor
Bengiliğimden de benlik kokuyor
Yaşantımın canlı elvanı yoktur
4. Bulabilmek için özgün dehrimi
Çoğundan sakladım kadim kahrımı
En sonunda bilmez oldum şehrimi
Hancıyım hanımın kervanı yoktur
5. Çoğum gibi artık azım da yitti
Bu kadar kaldı ki diyeyim bitti
İnancım zamandan sarsılıp gitti
Canevimin takı ayvanı yoktur
6. Ters bu gidişattan çıkmıyor sesim
Hiç de yansıtmıyor beni bu resim
Çarkımda dönüyor adsız bir mevsim

Suyunu dövmeye havanı yoktur²⁰³

3.8.49. Yaşar'ın Destanından Alınan Beşlikler

1. Bir Yaşar var idi bestekar idi
Ezgi meydanında şahsüvar idi
Bu yüzden güçlü bir adı var idi
Şimdi o yoktur ki o başka yerde
Aramızda vardır bir kara perde
2. Bir Yaşar var idi horyat peşinde
Becerikli idi ince işinde
Dolandı içinde döndü dışında
Şimdi ondan ayrı bir çukurdadır
Umudumuz o ki o huzurdadır
3. Bir Yaşar var idi Erbil bülbülü
Ötüşe başlardı görünce gülü
Sesiyle alırdı melül gönülü
Şimdi o susmuş ki ne ses ne seda
Onun yeri ancak uzak bir ada
4. Bir Yaşar var idi türkü yakardı
Gönülden gönüle serin akardı
Geleceğe umut ile bakardı
Şimdi o bakış yok o umut yok ki

²⁰³ Hüsam Hasret, Adsız Mevsim, basılmamış eser.

Hiç de bu dünyaya gelmemiş sanki

5. Bir Yaşar var idi gitti uzağa
Yakalandı ölüm denen tuzağa
Hasretler bıraktı hastaya, sağa
Şimdi o hasretler bağrımızdadır
İnciğimizde can ağrımızdadır

6. Bir Yaşar var idi Türkmen bir Yaşar
Derdi gel bu işi benimle başar
Yaptığı her bir iş bin gönül okşar
Şimdi o işler ki milletin malı
Umarız çiçeksiz kalmasın dalı

7. Bir Yaşar var idi dilinde Erbil
Daim Türkmen atan gönlünde Erbil
Alkışlı sazının telinde Erbil
Şimdi o Erbin toprağındadır
Şefkatli bir anne kucağındadır

8. Bir Yaşar var idi sanatta usta
Ağızına uyardı horyatla beste
Yazık oldu yazık öyle bir dostu
Şimdi bizde yalnız hatırası var
Sanatla ilgili macerası var

9. Bir Yaşar var idi yok bir daha yok

Çok özleyeceğiz artık onu çok
Gidişi kalplere saplanan bir ok
Ondan aldığımız yara çok derin
Bilmeyiz sağalır bugün ya yarın

10. Bir Yaşar var idi acısı büyük
Bir gün eksilmedi sırtındaki yük
Çok üzüldü ona Erbil ve Kerkük
O hakka yürüdü hakkına vardı
Tümümüzü birden hüzüne sardı²⁰⁴

3.8.50. Erbil Şehri Ölümsüz Destandan Alınan Beşlikler

1. Erbil şehri hangi çağın konuşum
Bağ bahçeni yoksa dağın konuşum
Ya vergili bol toprağın konuşum
Bin bir gece konuşsam da söz bitmez
Yüksek kalen göz önünden hiç yitmez
2. Erbil şehri koca kale canındır
Tarihinde fişkırın al kanındır
Bütün dilde övünen bir şanıdır
Koy yüz sürüm toprağına taşına
Pervane dek dolanayım başına (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010:9)

²⁰⁴ Hüsam Hasret, Yaşar'ın Destanı, basılmamış eser.

3. Kimdir sana vermez kurban canını
Kimdir dökmez uğruna al kanını
Şan isteyen sende bulur şanını
Anneden de çok yakınsın insana
Hoç yaşamın rahat verir vicdana (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 11)
4. Başta aba, yüzde kara peçesi
Otururdu avratların neçesi
Cami kapısında cuma gecesi
Her biri bir mıraz tutup beklerdi
Yok bahtına var umudun ekleri (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 13)
5. Erbil şehri sultan oğlun Muzaffer
Belli oldu elinde her an zafer
“Medine”’ye²⁰⁵ eyledi son bir sefer
Peygamberi kötülerden kurtardı
Dönenlere doğru yolu gösterdi
6. Her doğuşta dört açılır kanadın
Çalışmayla gerçekleşir muradın
Hizmetine kalkar asil evladın
Biri yapar biri süsler dalını
O zaman sen bağışlarsın balını (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 14)
7. Erbil şehri kanın kaynar gönlümde
Duygulanır kutsal adın dilimde

²⁰⁵ Peygamber efendimiz (s.a.s)in şehri.

Ağır yükün yüz yıl kalsa belimde
Usanmadan mr boyu taşarım
lene dek senin için yaşarım (Hasret, Erbil Şehri lmsz Destan, 2010: 16)

8. Erbil Şehri yalnız sana kul olduk
Ancak bilsen nasıl yanıp kül olduk
Gonca kalıp hiç sanma ki gl olduk
Çevremizi sardı akır dikenler
Bağrımızı yardı akır dikenler (Hasret, Erbil Şehri lmsz Destan, 2010: 17)

9. Erbil Şehri dünya bize gelmese
Biz ağlarken yüzümüze glmese
Gelip bizden derdimizi almasa
Kalacağız orta yerde çaresiz
Aramızda bulunmaz bir yarasız (Hasret, Erbil Şehri lmsz Destan, 2010: 21)

10. Erbil Şehri varmak için düz güne
Sarmalıyız var yarını yok dne
Sermeliyiz gerçeği göz önüne
Biz bu yurdun bu toprağın zyz
Kardeşliğin anlam veren szyz (Hasret, Erbil Şehri lmsz Destan, 2010: 35)

11. Dndreyim geçmişteki zamanı
Savurayım bir az eski samanı
Dağıdayım başta olan dumanı
Bir bakayım kırık kimdir sağ kimdir
Hısım yoksa hasım derde hakîmdir (Hasret, Erbil Şehri lmsz Destan, 2010: 41)

12. Erbil şehri, dostluk şehri Erbilim
Bilgisinin senden alır er bilim
Sende olan Türkmenleri er bilim
Onlardır ki inan yürek yananın
Onlardır ki candan seven cananın (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 45)
13. Erbil şehri söze burda son verim
Dilerim ki yarınını hoş görüm
Umut denen bahçenden bir gül derim
Bağışlayım şöhretine şanına
Canım kurban olsun benği canına (Hasret, Erbil Şehri Ölümsüz Destan, 2010: 66)

3.8.51. Beşyap Beşliklerinden Örnekler

1. Bil ey yolcu karşında yol bir de var
Yolcu isen yolu keser bir davar
Menzil uzak vardığına bir de var
Düşün yolun sonu nedir, sonu ne
Hangi yolcu vardı yolun sonuna (Hasret, Beşyap 2, 2012: 11)
2. İstemezsen senden olsun sevda yan
Tutuş bari sevil de yan, sev de yan
Yana yana kül olunca sev dayan
Külün seni ömür boyu yaşatsın
Ölmez sevdan yaş üstüne yaş atsın (Hasret, Beşyap 12, 2012: 16)

3. Tutuşmuşum bağrımda var od ağa
Dayanamam bu hasrete o dağa
Çok güçsüzüm nice çıkam o dağa
Diyorlar ki varlık orda, var orda
Derde ilaç gama çare var orda (Hasret, Beşyap 16, 2012: 18)
4. Kan gölünün yolcusuyum kan adım
Sen bu kanlı yolculuğa kan adım
Bu zor yolda kırılırsa kanadım
Yazık olur kimse bana uç demez
Bir dese de iki demez üç demez (Hasret, Beşyap 17, 2012: 19)
5. Yardım günü yardım eyle yar yara
Engel olan her bir dağı yar yara
Bir gün önce koy kavuşsun yar yara
Her bir seven kucaklasını yarını
Yarı ile hoş yaşasın yarını (Hasret, Beşyap 19, 2012: 20)
6. Gel üzölme boşa giden yaşa sen
Ne eylesen kuru olur yaş asan
Yeter ki bir ümit için yaşa sen
Kim bilir ki yarında var ne gizler
Bir bilsek ki kader bizden ne gizler (Hasret, Beşyap 21, 2012: 21)
7. Evsiz kaldım yaptırmadım oda ben
Evsizlikten tutuştum bir oda ben
Bir yuvasız vardır derler o da ben

Gam hanında yatmaya bir yer bulmam
Dertleşmeye ahbab bulmam yar bulmam (Hasret, Beşyap 36, 2012: 28)

8. Millet için ya öl dedim ya dayan
Yoksa dostum ben demedim yada yan
Ya bu işten ya çekil git ya dayan
Bu işte var ölüm yitim kan dostum
Sen gönülle bu sözüme kan dostum (Hasret, Beşyap 169, 2012: 95)

3.9. Hüsam Hasretin Yazdığı On iki Heceli Şiirlerinden:

3.9.1. Yaşa

1. Yaşa ey milletim başı yüksek yaşa
Yaşamsın her özgür Türkmen vatandaşa
Yaşa ey Türkmenim, özgürlüğe yaslan
Eşitliğe çağır insanlığa seslen
Yetir bizi başa
Sen ebedi yaşa
2. Özgür yaşa, özgür kalsın toprağımız
Dalgalansın Türkmen adlı bayrağımız
Her bir taraf özgür tanısın bizleri
Biz ki bağışladık tarihe izleri
Can verdin dağ taşa
Bin yıllırca yaşa
3. Yaşa özgür yaşat mert yavrularını

Onlara bağışla parlak bir yarını
Şanla okusunlar tarih sayfasını
Sürsünler uygar bir yaşam safasını
Olunca bey paşa
Desinler çok yaşa

4. Yiğit kahramanlık yüce şanıdır
Yurt için dökülen temiz kanımızdır
Milli duygularla coşup seslenmişiz
Çalışma fikriyle artık süslenmişiz
Hiç düşme telaşa
Hür kal özgür yaşa

5. Yaşa özgürlüğün bayrağını kaldır
Her zulmü yok eyle, cehalete saldır
Bezet her köşeyi süsle her bir yanı
Milletler hep güzel görsünler Türkmeni
Hep açıl barışa
Gönüllerde yaşa (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 61)

3.9.2. Dörtlükler

1. Hasretim büyüktür kükrer de çağlarım
Bir tür kurtulmuyor hazandan bağlarım
Gamlı horyatlarla içimi dökerken
Dertli dörtlüklerle inleyip ağlarım

2. Ağarıpta başıma düşerse aklar

Sönemez yüreğimden korlu ocaklar

Yaşamımın gizi de kolay çözülmez

O gizin yorumunu dörtlükler saklar (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 3)

3. Bana bir şeyler yaptır ölümsüz kalım

Sönmüyor içimdeki bu lav bu yalım

Tanrı'm, ben gibi naçiz kula destek ol

Doruğa yükselince koyma alçalım (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 13)

4. Ömrüm boyunca çok az çok az konuştum

Üç mevsim sustum gelince yaz konuştum

Hayatı siyah kara yaşadımsa da

Sözünü ak dinledim beyaz konuştum (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 35)

5. Öyle bir pervaneyim yanmak isterim

Yanıp da aşk oduna kanmak isterim

Külümü seher yeli savurunca da

Eşsiz bu özverimi anmak isterim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 38)

6. Ümit bittiği yerde neler bitmez ki

Dünya değil her bir şey yok olur sanki

Yaşama arzusu da birden azalır

Köhne ömrümüz olur tarihten eski (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 46)

7. Arama dünyada rahat olan baş yok

- Rahat olmak için o kadar da yaş yok
Aramakla geçti bir bütün ömrümüz
Yar yok sevgili yok dost yok ve yoldaş yok (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 47)
8. Hatıra defterini dürdüm bu gece
Ona son defa bir göz sürdüm bu gece
Geçmişte neler varsa hepsinden geçtim
Aşka yeni başlangıç kurdum bu gece (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 57)
9. Bir aşk için neler ve nelerden geçtim
Kırk yıl rollü rolsüz sahnelerden geçtim
Yıkılmış yıpranmış bu aşk dünyasında
Dilde masal olan köhnelerden geçtim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 59)
10. Seni ben edince, ben de sen olurum
Seninle bir ten bir kan bir can olurum
Olursa sen ben ben sen öyle oluruz
Yoksa ne sen sen ne de ben ben olurum (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 70)

3.10. Hüsam Hasretin Yazdığı On üç Heceli Şiirlerinden:

3.10.1. Yeter Artık

1. Yeter artık hicranlara ekletme beni
Bir yan eyle yoksa yaşat yoksa da öldür
Beklemekten bıktım daha bekletme beni

Nere baksan bana gelen bir yakın yoldur

2. Yeter artık beni bunca sensiz bırakma
Gel kavuşmak şarabından kadehler doldur
Bir söz ver ki gözyaşıma diyeyim akma
O an sen de sevinçlerle gözümü güldür

3. Yeter artık dikenleme gülsüz dalımı
Yaşamın gül her şeyin gül aşkın da güldür
İstemem ki başkasından sen tut elimi
Vefalılar sevdiğine vefalı kuldur²⁰⁶

3.10.2. Dörtlükler

1. Desem horyatlarımı taşıyamaz dağlar
Doğrudur feryadından okyanuslar çağlar
Onlara haddinden çok gamlar yüklemişim
Hasretlerinden bana dörtlüklerim ağlar (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 4)
2. Kuşkusuz güzellerin güzeli Allah'tır
Ona tapmaktan gayrı tüm işler günahdır
Onu bildiğin zaman her şey ak görünür
Bilmediğin de evren bir bütün siyahtır (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 13)
3. Yaşamak az olursa veya çok olursa

²⁰⁶ Hüsam Hasret, Yeter Artık, basılmamış eser.

Bunda ne sır var en son insan yok olursa

Dünyada gözü aç bir yaşamak kabulum

Ahirette Allahım gözüm tok olursa (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 14)

4. İşlerine karışmak benim ne haddime

Sana kulluğu kabul etmişim kendime

Bir değerim var ise onu hep borçluyum

Dünyalar efendisi ulu efendime (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 14)

5. Hayatımdaki tılsım çözülmeyen gitti

Henüz başlamamışken sonu geldi, bitti

Tılsımlı kaldığımda muammaya döndüm

Düğümlü bu muamma beni medyum etti (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 17)

6. Evreni kapsayacak bir boşluk içimde

Bir tür doluvermiyor hep aynı biçimde

Boşluğu içince de ben içiliyorum

Korkum da ondandır hiç olum bir içimde (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 18)

7. Desem suçlu değilim kim beni af eder

Desem suçluyum onda birçoğu laf eder

İkisini de birden desem yanılmam ki

Ancak bu ilginç sözüm beni tuhaf eder (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 22)

8. Geçmişteki hüznü bir tür bitiremedim

Bitmez işkencesine sonuç getiremedim

Günden güne yıprandım halsiz yaşadım ancak

Geleceğe hoş bakan gözü yitiremedim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 23)

9. Kırk yıl yaşadım ancak yalnız tek yaşadım

Bir günah işlemeden temiz pak yaşadım

Sevmeyi sevilmeyi her şeyden üst tuttum

24) Bir yalan yaşadım bin gerçek yaşadım (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:

10. Sanma ki dolu olan şey bana hoş gelir

Ne ıssız dağlar bu ısrarıma loş gelir

Kırk yıl avımı bekleyen avcılardanım

36) Sabretmek bana Eyyüpten daha hoş gelir (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:

11. Çile deryasını hep sabrıyla boyladım

Bir ahla şadlığa uzaktan el eyledim

Horyatla söyleyemediğim hasretini

Gür ateşli sıcak bir dörtlükle söyledim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 45)

12. Her bir gerçek her bir doğru her bir hak bizde

Vicdan gibi alın gibi gönül ak bizde

Desem doğru bu dünyada benzerimiz yok

İnsanlığı eğitecek o ahlak bizde (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 46)

13. Benden kopmak kolay mı bunu kendine sor

Sana aşık ruhuma ten oluşunu gör

Yokluğunu düşünmem varım varlığıyla

Çünkü sensiz hem ölüm hem de yaşamak zor (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 52)

14. Ölümsüz sevgilere canlı bir şey yazım

Ta ki ezgilerine eşlik etsin sazım

Onda sevgiyi kutsal bilenlerden sorun

Derler ki, insana o hayatta çok lazım

15. Kapımı çalan birçok maceradan geçtim

En son sevgi denilen şeye onu açtım

Varım, yoğum dünyada o sevgidir şimdi

Onunla her acıyı tatlı diye içtim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 53)

16. Ruhum elindedir sen onda hükmünü sür

O sensiz bulmuyor ne rahat ne de huzur

O sana mahkumdur o senindir hep senin

İster tutsak eyle ister ise eyle hür (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 54)

17. Canımsın desem doğru sen ki içimdesin

İstedğimden daha güzel biçimdesin

Var olduğunda derim ki sen her şeyimsin

Yok olduğunda bir tür demem hiçimdesin (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 55)

18. Sevgi mutlu bir örnek ve acı gerçektir

O nefes gibi her bir canlıya gerektir

Hakiki bir yaşamak var ise bundadır

Seven sevilmiş ise yaşamış demektir (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 56)

19. Bir gün bana yardan kısa bir mektup geldi
Bekle geliyorum sözü sabrımı aldı
Bir ömür harcadım istasyonda yine de
Umudum geciken kara trende kaldı (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 77)
20. Bir açtan sor tok musun? Evet derse şaşma
Bir toktan sor aç mısın? Zad isterse şaşma
Kanaat bu bunda her ikisi de haklı
Çünkü felekte çok bir nesne terse şaşma (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
78)
21. Hakkı bir anlamışsak izinde gitmişiz
Nahakkı hak etmekte bir hakka yetmişiz
Arı geçmişimize saf gelecek gerek
Hoşgörümüzle gönlü kirden pak etmişiz
22. Fırsatı ele geçir günü felekten çal
Ölümü engellemez ne cah ne var ne mal
Şu bozulan dünyanın umuruna dalma
Hasret çekmeye paydos eğlen neşeli kal (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 79)
23. Geliş yolu kısa gidiş yolu uzundur
Gelişin mutluluk gidişinse hüzündür
Aslında bu yollar yolcusunu yormaz ki
Biri kucağınsa öbürü omuzundur (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 80)
24. Dünyada bir değil, bin bir yalan görülür

Gerçekten uzakta çok bir defter dürülür
Yalan yaşadınsa bu kadar şaşma dostum
Gerçek değil yalan için yalan örülür (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 81)

25. Dünyaya gelmek hoşsa, ondan göçmek acı
Gün olur da devrilir bu ömür ağacı
Öyleyse öyle davran yalanlar sarmasın
Gerçeklerle donanmış bu baştaki tacı (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 83)

26. Mutluluğun ömrü kısa, bunu çok duyduk
Buna karşın haksız olan hükmüne uyduk
Ne zaman ki bizim olur ne çok özledik
O an için her şeyiyle bir ömrü koyduk (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 83)

27. İnsan insana yakın sanmayın uzaktır
İnsanlık insan için hayırlı duraktır
Gönüller ne kadar buz tutup soğuksa da
İnsanlık için akan gözyaşı sıcaktır (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 84)

28. Toprak anamızdan ne diledik vermedi
Bir gün olsun da bizi yabancı görmedi
Aslında doğruluğu biz ondan öğrendik
Ona yalan kırmadan o bizi kırmadı (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 100)

3.11. Hüsam Hasretin Yazdığı On dört Heceli Şiirlerinden:

3.11.1. Gördüm (Gazel)

1. Sevdim de sevilmedim sevgimi serap gördüm

Sevdalı günlerimi bir birden harap gördüm

2. Gönül verdim birsine vefa ile seviştim
Safamı cefaladı ben ondan azap gördüm

3. Çeke çeke derdini canıma dertler düştü
Sevdadan pişmanlığa kendimden itap gördüm

4. Bir ayrılığa vardım yalnızlık sardı beni
Meyhaneler gezerek tesellim şarap gördüm

5. Darıldım öz gönlümden ettiği yanlışlığa
Hep cismim arasında yaman bir hesap gördüm

6. Üzülmedim üzülmem bu kara talihimden
Dünyaya göz açalı ben gamı ahbab gördüm (Hasret, Hasret, 1984: 80)

3.11.2. Âşıklar

1. Yıllar boyunca Kerem Aslı ardına düştü
İlk görüşünde bile sevda derdine düştü
Yurduna hasret kala eller yurduna düştü
Yandı Keremim yandı Aslıyla bir ateşte

2. Mecnundan ne söyleyim odur Leyla delisi
Ona çare bulmadı hakîmlerin ellisi
Leylanın hatırası oldu tek tesellisi
Muradına ermeden aklı kalmadı başta

3. Şirin uğruna Ferhat sert kayaları deldi
Şirin Şirin diyerek balta kayaya çaldı
Kavuşmadan ruhların beraber felek aldı
Hatıraları kaldı hem dağda hem de taşta
4. Garip de gurbet elde uzun zaman çekti gam
Yalnızlık hasretinden gözlerinden coştı nem
Sonda şad oldu ona kavuştu da Şahsanem
Sürdüler keyf safayı bir ömürde bir yaşta
5. Kamber de Arzusundan yıllarca uzak düştü
Sevgisinin uğruna çıkmaz yollara koştı
Bir ölüm kucığında Arzusuna kavuştu
Ne yazık ecel koydu gözlerini hep yaşta
6. Ben de onlar gibiyim sevdama kanıyorum
Sevda ölmez bir nesne hep böyle sanıyorum
Bilmiyorum da neden eriyip yanıyorum
Yine söylediğim söz gönül sevdadır işte (Hasret, Hasret, 1984: 93-94)

3.11.3. Uyanmasın (Gazel)

1. Ahlanma bir de gönlüm koy ahım uyanmasın
Dalmış uykuya bahtı siyahım uyanmasın
2. Ne suçlar yaptım bilmem çileler çekiyorum
Susup korkarım diye günahım uyanmasın

3. Hatırada boğudum hayallerde yüzerken
Dalgalanma düşüncem deryahım uyanmasın
4. Karanlıklar sararken zulmetlere kavuştum
Aydınlığı unuttum ki mahım uyanmasın
5. Her gam etkisi bende hasretlik yaratıyor
Bu gam bende bir daha Allah'ım uyanmasın (Hasret, Hasret, 1984: 111)

3.11.4. Hayal

1. Hayal beni sürükler yüce yüce dağlardan
Hatıralar tiksindir anılara koşarım
Bir ince ses de beni çağırır uzaklardan
Ona doğru koşarken koşularla yaşarım
2. Ter döküp yorulurum durup bilmem nerdeyim
Yalnızlığımdan derim bir garip seferdeyim
Kendime de gelirken bakıp aynı yerdeyim
O zaman gam dağını bilmem nasıl aşarım (Hasret, Sende Buldum, 1986:100)

3.11.5. Bir Tutsağın Dilinden

1. Gurbet deyince gurbet benliğimde yerleşti
Acısı yüreğimde çoğu azımda kaldı
Çilesi korku gibi hep duygumla birleşti
Öldürücü konusu şiir yazımda kaldı

2. Gariplik anlamını kavrayıp incelerken
Bir günün yaşamadım vaktini gecelerken
Vatan, vatan sözcüğün durmadan hecelerken
Can verici ezgisi üzgün sazımda kaldı
3. Bu düşünmek peşinde serap oldu gerçekler
Bir gün bile açmadı gülşenimde çiçekler
Kaybolan yıllar gibi kaybettim çok dilekler
Yalnız dönüş arzusu son niyazımda kaldı (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 80)

3.11.6. Ozan

1. Gerçeği hayal eder engeller çemberinde
Hayali gerçek eder sınırsız uçurumda
İçini açmak ister adalet minberinde
Sessizliğe dayanmaz haykırır her durumda
2. Gözü değil, gönlünü açık koyar her anda
Salıverir duygusun yelken açar engine
Koşuğun yankısını duyar derin limanda
Bir yüzücü örneği iner derinliğine
3. Sözcüklerini süsler doğanın tablosunda
Gah renkli bir biçimde gah da renksiz nakışlar
Ezgisini dinletir yaşama solosunda
Yine de son şiirini bir ahenğe bağışlar (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 86)

3.11.7. Hece Sarayı

1. Çok şeyleri bilmezdim seni tanıdığım an
Çehrende okuverdim gizemli tümceleri
Çözüksüz sırlarınla giriştim zaman zaman
Karşılıksız uğruna harcadım geceleri
2. Umutlu kucagında besledim dilekleri
Uğraştım büyüsün ki müjde salsın dünyana
Doğanın şen gözünde paylaştım gerçekleri
Saydam bir görünüşte geçit buldum hülyana
3. Bağışladım bir demet yasemin saçlarına
Sense bir avuç yıldız karanlığıma serptin
Aruz yüküyle koştum serbest yamaçlarına
İstedğim sarayı heceyle bana yaptın (Hasret, Üçüz Duygular, 1990: 87)

3.11.8. Şiire Doğru

1. Her ne kadar içimde duygularımı boğdum
Ancak öldüremedim ruh taşıyan sözcüğü
Dönüp de yakalarken hür yaşayan sözcüğü
İlk şiir beni doğdu ben ise şiiri doğdum
2. Kaç kurbanlar kestirdi büyüdükçe avcında
Tanımsız bir evreni şiirime bağışladı
İster istemez bahtın kaderime işledi
İhtiyarsız bağışı okşadım bu suçunda

3. Ölümsüz tümcelerde bengiliği aradı
Yeşerince bahtımda bir karış kurak toprak
Yaşam bana açınca sayfasın yaprak yaprak
Sözüyle tümcesiyle günlüğüme yaradı (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 7)

3.11.9. Kalbimle

1. Karanlık yollarıma seni bir ışık tuttum
Aydınlığa yöneldim ümit dolu kalbimle
Şadlığı benimserken acılarını yuttum
Evreni alkışladım ulu ulu kalbimle
2. Benzersiz bir dünyayı tanıttım sözlerime
Bir erek için aldım yarını gözlerime
Bir tanıklar bıraktım eserle izlerime
Engele geçit bulup açtım yolu kalbimle
3. Duramadan doğanın çıkmaz bir nesnesinde
İlerleyip yaşadım nesinde ve nesinde
Felsefe kullanmadan yaşamak sahnesinde
Oynadım mutlu rolü acı rolü kalbimle (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 8)

3.11.10. Son Ümit

1. Son bir ümidin yeşil ışığını gözlerken

Kırmızı ışığında dura kaldım bir ara
Hızlı adımla koştum bana gelince sıra
Şansımı açtı verdim talihimi gizlerken
Deryaları düşündüm sözümü denizlerken
Son bir ümidin yeşil ışığını gözlerken

2. İçimi çalkalayıp öylesine coştum ki
Bir yanardağ örneği alev alev püskürdüm
Yaktım umutsuzluğu küllerini savurdum
Doruğu tartı sandım doğayı ise çeki
Acundan konuştum bir evreden ise iki
İçimi çalkalayıp öylesine coştum ki

3. Aynı ilke ülküyle varlığımı saptadım
Her düğümlü soruna aradım ki bir çözüm
Bir noktada birleşti fikrim işim ve sözüm
Başarımı sağladı attığım düzgün adım
Tarih sayfalarında ebedileşti adım

Aynı ilke ülküyle varlığımı saptadım (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 14-15)

3.11.11. Dünyama

1. Bir sevgi dolu ezgi bir de bu yanık sesim
Geçmişin armağanı bu koşuksuz dünyama
Belli olmadı artık sevdiğime adresim
Bir mektup ulaşmadı ondan aşksız dünyama

2. Her ne kadar işimde kullanmadım kuşkumu
O kadar kaybettim ki duygumu hem uykumu
Her kime yüz döndürdüm istedi var yokumu
Bir kimse yaklaştı karşılıksız dünyama
3. Yaşantıma üzüldüm, yaşamımdan darıldım
Ne hissedim kendimi benliğimden ayrıldım
Günler ağır geçince karanlığa sarıldım
Bir aydınlık bulmadım şu ışısız dünyama (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 17)

3.11.12. Beni

1. Henüz açık kapım var birden örtülmemişim
Okunurum elbette böyle tortulmamışım
Kaderden kurtulmuşsam senden kurtulmamışım
İster paramparça et isterse dağıt beni
2. Yokluğa acınarak varlığı okşuyorum
Bir şey yaratmak için derinden coşuyorum
Umutsuz değil artık umutla yaşıyorum
Öyle bir ruhluyum ki öldürmez ağıt beni
3. Bende yaratılışın felsefi bir kökü var
Evrenden bir heyecan doğadan bir türkü var
Topraktansa bir roman acundan bir öykü var
Ne kadar bir isem de sığmaz bin kağıt beni (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 26)

3.11.13. Ancak

1. Ayrılık yıllarının o kor özlemlerini
İçimden sildimse de bitiremedim ancak
Gençliğimi kaybedip gönül sitemlerini
Bir gün değil bir anda yitiremedim ancak
2. Gurbeti hızla değil dolaştım adım adım
Gariplere kavuştu ondan dolayı adım
Bin bir masal okuyup, bin bir masal yaşadım
“Abdulhıyar kızını” getiremedim ancak
3. Kendimden daha büyük bir özleme yutuldum
Habersiz kaldığımda bir süre unutuldum
Özümü hoş görünce dalgalara tutuldum
Yolumu bir sonuca yetiremedim ancak
4. Son bir ümit peşinde yaşamımı devirdim
Hakikat harmanında özlemleri savurdum
Tasamı, endişemi suskunluğa çevirdim
Başı rahat bir yerde oturamadım ancak (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 28)

3.11.14. Üç Delinin Öyküsü

1. Birinin vapurları dalgalara tutulmuş
Duyguları kaybolmuş sınırsız bir limanda
Yaşamak öyküsü de öyle ki unutulmuş
Nesi var, ya nesi yok o bir boş konu ancak
Saplanmış yüreğine eziyetsiz bir bıçak

Ne yaşamı seviyor ne de gözü zamanda

2. Birinin dil ucunda yarım horyat dolaşır
Ağlar başlangıcına güler bitmemesine
Ne bir yorum tasarlar ne sonuca ulaşır
Boş bir çember içinde salı verir huyunu
Horyatını kovalar bitmeyince oyunu
Gelişin nefretini sunar gitmemesine

3. Birinin elinde var bir parça kırık ayna
Yüzünü kaybetmiş ki çizgisini arıyor
Ne halka benzer ne de bir halk benzer kendine
Kah aynayı temizler kah aynaya tükürür
Kah olur öfkelenir alev alev püskürür

Ne yazık bu kavgayla günden güne eriyor (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 29-30)

3.11.15. Bir Resim

1. Bundan bir kaç yıl önce renksiz bir resim çizdim
Yeşilmisi hayalin açık bir yaprağında
Son çizgisin çizerken altında bir not yazdım
“Gün gelir ki yeşerir şadlık gam kucağında”
2. Şimdi şadlık gözüyle o resme bakıyorum
Ne yazık yansıtıyor gam dolu bir eseri
Geleceğin oduyla geçmişi yakıyorum

Yarına sığdırmadan düğümlenen kaderi (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 35)

3.11.16. Türküler

1. Bir gündüz türküsünü şafaktan dinliyorum
Güftesi ölmez eser ezgisi bir harika
Ne canlı olduğunu iyice anlıyorum
Kimi ümit veriyor kimi neşe saçıyor
Kimi iyimserliğe kapıları açıyor
Yaşamı yaşa diyor umutla her dakika

2. Bir gece türküsünü bandıma alıyorum
Okşuyorum sözünde bu bitmez gençliğimi
Her şeyimle uzaktan yakına geliyorum
Tasarlıyorum ıssız yaşamı hoş biçimde
Umut dolu bir dünya kabarıyor içimde
Duygumu canlandırıp artıyor dinçliğimi

3. Bir yaşam türküsünü ömrüme ekliyorum
Benimsiyorum artık her deyişten bir ümit
Yaşamak peşinde bir dünya dilekliyorum
Eşitliğe seslenip özgürlüğe çağırırsın
İnsanlığı yansıtıp köleliğe bağırırsın

İnsan insan yaşasın kalmasın çeşit çeşit (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 37-38)

3.11.17. Dün Bugün Yarın

1. Dünden yararlanmayız o elden çıkıp gitti
Her neyi var idi de geçmişe gömüldü ki
Yaşarken de vaktinden çok şeyler umuldu ki

Oysa aldirmedan bir tarih bırakıp gitti

2. Dünü unutmalıyız bugünü ister isek
Neyimiz var ise de şimdi fırsat eldedir
Vaktimizi bilmezsek zaman bizi aldadır
Duyulmayız o zaman nafiendir ne desek

3. Dün de bir gün idi ki onu yaşadık ancak
Bugünün umuduyla açmalıyız yarını
Eklemeliyiz artık yokluklara varını
Bir elimizde kalem bir elimizde çırak

4. Dün yanı bir hatıra olay da olabilir
Bugün yanı bir varlık yanı gerçek bir dünya
Yarın bilinmez bir şey çözülmeyen bir hülya

Kim bilir ne biçimde kim bilir nasıl gelir (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 41)

3.11.18. Alkışlı Türkü

1. Aynayı karşılayıp baktım şakaklarıma
Ne tez yaşlanmışım ki henüz kaç yaşındayım
Hatıralar sağladım baktıkça aklıma
Hüzünlü bir gülümse düştü dudaklarıma
Yenilmemişim ancak yaşam savaşındayım

2. Kendime seslenerek açtım gönlümü
Doğanın sarsılmayan eşsiz güzelliğine
Elimle karşıladım aynadaki elimi

Bir sabırla soğuttum içimdeki yalımı
Duygumu salı verdim daha daha engine

3. Bu günüm biterse de, elbet yarın gelecek
Kısmetimde var ise onu da yaşarım ki
Umutluyum ki bir gün şans yüzüme gülecek
Benimle vadettiği mutluluğu bölecek
O zaman paylaşıp da halkımı okşarım ki

4. İlk günden yalnızlığı almamışım sırtıma
Belimdeki yük ise yalnız dostluk yüküdür
İlkin dikkat etmişim çekideki tartıma
Çelik gibi bir sine germişim hasretime

Çünkü yaşam dilimde alkışlı bir türküdür (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 42-43)

3.11.19. Boğunuk Düşünceler

1. Yine dalgın başımı soktum avuçlarıma
Salıverdim perişan duygumu sonsuzluğa
Değirmek istemedim çılgın amaçlarıma
Acınarak özlemler savurdum her soluğa
2. Bir baş ağrısı duydum çekinerek içimi
Korkunçlu ejderhalar geçti gözüm önünden
Bağışa açılarak yokladım her suçumu
Çılgınlıklar sese geldi evrenin her yönünden
3. Araştırdım yaşamın varlığını yoğundan

Anlamsızlık peşinde her bir şey hiçe saptı

Azını benimsedim, öğrenirken çoğundan

Boğunuk düşünceler esinlerimi kaptı (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 45)

3.11.20. Zaman

1. Zaman beni alınca dikenli kucağına

Bir şeyler çizebildim boş kalan yaprağına

Yanlış bir iki adım atarken toprağına

Bir suç ekledim ancak Adem Hava suçuna

2. O günden her bir şeyde bağışı arıyorum

Yokluğun inceleyip varlığını tarıyorum

Bilmezlikle yoluma engeller sarıyorum

Nafile güvenerek kollarımın gücüne

3. Kimi zaman bir görüş duygumu yasaklıyor

Kimi bu davranışım benliğimi saklıyor

Kimi acı özlemler gönlümü tutsaklıyor

Böylece düşünüyorum zindanların içine (Hasret, Bir Ayın Şiirleri, 1999: 46)

3.11.21. Türkmen

1. Şehrim olan Erbilde ilk Türkmeni tanıdım

Gökbörü şehri bana bir Türkmen şehri oldu

Dilini konuşurken gerçek beni tanıdım

Benliğime ölümsüz ikinci bir can doldu

Şiirim en belirgin en derin sözü Türkmen
Sönmeyen ateşimin alevi közü Türkmen

Aman kıyılarında güvenli saldır Türkmen
İnsanlık ülkesinde gölgedir daldır Türkmen
Açlıktan acı çeken zor durumda olana
Peteği asil petek halis bir baldır Türkmen

2. Aramızdaki sevgi her sevgiden üstündür
Kalbin derinliğinde dikmiş köşk sarayını
Noksan onda kol atmaz mükemmeldir bütündür
Masmavi gökde çizmiş yıldızını ayını

Şiirim her bir harfı, her bir hecesi Türkmen
Tarih kokan yazımın meşhur tümcesi Türkmen

Yorumu umut dolu okunan faldır Türkmen
Dinleyeni bol olan dilde masaldır Türkmen
Geçmişteki şanıyla geleceği şanlıdır
Varlığında kuşku yok gerçek hayaldir Türkmen

3. Türkmen şehrimde varlık Türkmen ülkemde millet
Türkmen olmak güzeldir Türkmen yaşamak huzur
Türkmen asılda gerçek Türkmen özde hakikat
Türkmen özgür gözde fer Türkmen Türkmende gurur

Şiirim her kuplesi Türkmen çağırır Türkmen

Hakka kavuşmak için hakkı bağıırır Türkmen

Halden bilenler için en güzel haldir Türkmen

Bengilik bahçesinde taze nihaldır Türkmen

Zalimler karşısında eli boş duramaz ki

Hakkı çiğnenenlerle hakda hemhaldir Türkmen

4. Türkmen eğilmek bilmez hep başı yüksek yaşar

Nitelikte huyu hoş, betimde sütü temiz

Engel sınır tanımaz tepe aşar dağ aşar

Atılgandır hincına dar gelir derya deniz

Şiirimin başarısı tavrı alkışı Türkmen

Yaşamaya iyimser bakan bakışı Türkmen

Kahramanlık adında yiğit battaldır Türkmen

Yerde aslan örneği gökde kartaldır Türkmen

Huyu yumuşak ile yumuşak başlı olur

Huyu katı olana yakın hantaldır Türkmen

5. Türkmenin görüşünde vatan candan ötedir

Otak kuracak yeri karış karış ellemiş

Koruması yanında kurban kandan ötedir

Kızılelmaya giden yolu ülkü bellemiş

Şiirimin övgüsüne kanan bir dildir Türkmen

Tuz Telafer kardeşi Kerkük Erbildir Türkmen

Yürekleri ısıtır közlü mangaldır Türkmen
Öfkede gözü keskin kaşı çataldır Türkmen
Kimseye minnet etmez durup yardım beklemez
Millet yükünü taşır güçlü hamaldır Türkmen

6. Türkmenin dostu Türkmen galiba bu söz doğru
Başkasına güvenmek aklından bile geçmez
İlerleyişi artık çizdiği yola doğru
Kaderine inanır ikinci bir şans seçmez

Şiirimde betiminde özgürce yaşar Türkmen
Hüznün her türlüşünde Türkmeni okşar Türkmen

Kendi öz pazarında kendine maldır Türkmen
Çökmeyen omuzuna nakışlı şaldır Türkmen
Haksızlığa susmaz ki var gücüyle bağırır
Ancak hak karşısında dilsizdir laldır Türkmen

7. Türkmen zalim olmaz ki mazlumlığa da kanmaz
Her okul her kolejde insanlık ilk dersidir
Kölelikten öğrenir işini doğru sanmaz
Yazısında özgürlük ikinci adresidir

Şiirimde savaşında kılıç kalkandır Türkmen
İstibdadın başına yağın volkandır Türkmen

Evrene apaçıktır parlaktır yaldır Türkmen
Danışma otağında yaşlıdır zaldır Türkmen
Kimsenin hakkın yemez çalışana ödündür
Savsakların boynunda ağır vebaldır Türkmen

8. Türkmenin geçmişinde sayfalar tarih dolu
Her serüven bir destan her başarı bir utku
Asil olanı ise zaten sıvamış kolu
Bağrında Türkmencilik sevgiden öte tutku

Şiirimın merceğinde saydam betimdir Türkmen
Yürek çarpıntısında düzgün ritimdir Türkmen

Doğadan güzelliği almış cemaldır Türkmen
Abartı sanılmasın desem celaldır Türkmen
Ölüm kalım yolunda deneyim sahibidir
Gizini anlayanlar için kemaldır Türkmen

9. Türkmen dünyamda amaç onunla iç içeyim
Türkmenle kaderimiz birdir ki bir çizilmiş
Günde Türkmenciligi yudum yudum içeyim
Ömür boncuklarımız aynı sapa dizilmiş

Şiirimın benliğinde bengi bir candır Türkmen
Ülküsünü yansıtan cana canandır Türkmen

Kimi sultan kimi şah kimi de kraldır Türkmen

Bayram hilali gibi nazlı hilaldir Türkmen
Saf olmayı severken arınmaya özenir
Temiz edası koyar deyim kutsaldır Türkmen

10. İşte Türkmen diyorum işte şan işte şöhret
Tarih kadar bir tarih ulus denecek ulus
Çok övüyorsam şaşma buna layıktır (Hasret)
Türkmeni Türkmen eder Türkmende olan bu us
Şiirimin sergisinde ünün dengidir Türkmen
Ebediyen yaşar ki ölmez bengidir Türkmen
Sonsuzluğa açılan coşkun kanaldır Türkmen
Güven özelliğidir dosttur inaldır Türkmen
Kapısı örtülmeyen defteri dürülmeyen
Her bitimde başlangıç demem finaldir Türkmen²⁰⁷

3.11.22. Arzum Var Benim

1. Benim de çok arzum var onlarla yaşıyorum
Ben de arzularımın peşinden koşuyorum
2. Kimi arzularımın gerçek olması kolay
Kimi zor kesilir o ister ancak bir olay
3. Hep arzumu birlikte demenin yararı yok
Ama ne yapayım ki gönlümün kararı yok

²⁰⁷ Hüsam Hasret, On Şiir Bin Dize, basılmamış eser.

4. Hangi birini önce hangi birini sonra
Demesini bir bilsem dinçleşirim bir ara
5. Kolayını mı desem zor sandığımı yoksa
Benim gibi şaşacak kimin arzusu çoksa
6. İlerleyen yaşımle arzular birikiyor
Kader ise bağrımda özlemleri dikiyor
7. Üzölmüyorum çünkü arzularım diridir
Beni teselli eden onların bin biridir²⁰⁸

3.11.23. Türkmenin Ağzından

1. Kime anlatım bilmem kim dinler feryadımı
Çoklar ürküyor benden korku sarmış adımı
Bu yüzden bir gün olsun almadım muradımı
Hep darmadağın kaldım toparlanmadım bir an
Ölüme gidiyorum can çekişiyorum can
2. Çığlıklarım içimde horyat horyat coşuyor
Sorularsa beynimde hep dörtnele koşuyor
Her gün bir kahramanım bir tuzağa düşüyor
Bir yerim sağ kalmadı ruhumdan akıyor kan
Ölüme gidiyorum can çekişiyorum can

²⁰⁸ Hüsam Hasret, Kapı, basılmamış eser.

3. Oğuz boyundanız ki Türk Türkmen Türkmense Türk
Bizi tanıyan bilir sırtımızda aynı yük
Ancak Karabağ gibi ağır yükümdür Kerkük
Neden ben böyle oldum şimdi ben değilim ben
Ölüme gidiyorum can çekişiyorum can
4. Telafer'imın adı hiç düşmüyor dilimden
Kimsesiz yalnızım ki bir tutan yok elimden
Yüküm o kadar ağır çöküyorum belimden
Ne kervanım yoldadır ne hancım kaldı ne han
Ölüme gidiyorum can çekişiyorum can
5. Tuzhurmatu bağrımında açılan derin yara
Yıllardır onun için kara giymişim kara
Benliğimden vazgeçmem yüz çekilsem de dara
Bu asil Türk kanımda ne kuşku vardır ne zan
Ölüme gidiyorum can çekişiyorum can
6. Yaralıyım yaralı şehit kanım akıyor
Düşman acımazsıca bu halime bakıyor
Alay edercesine bir de ağıt yakıyor
Yazık küçülüyorum benden şan kayıyor şan
Ölüme gidiyorum can çekişiyorum can
7. Kaderimdeki ölüm bana her şeyden yakın
Her gün üstüme bir tür akın ediyor akın
Son nefesteyim artık ölmüş halime bakın

Bilmem ki üzerime bir daha sökecek tan

Ölüme gidiyorum can çekişiyorum can (Hasret, Türkmeneli Dergisi, 2016:S. 100)

3.11.24. Amirli Böyle Dedi

1. Amirli'nin her genci yurdu için can koydu
Şehit olmak üzere nişanını kan koydu
Yüceldi yüce kaldı şan üstüne şan koydu
İşte Türkmen Amirlim kurbanı böyle dedi
Benden yiğidi var mı var ise söyle dedi
2. Her zorluğa dayandı, düşmana göğüs gerdi
Sabretti sabrı ile zafer barını derdi
En sonda başı yüksek yüce murada erdi
İşte Türkmen Amirlim amanı böyle dedi
Benden yiğidi var mı var ise söyle dedi
3. Bence az gelir inan aslan koysam adını
O gücüyle sarsıttı düşmanını yadını
Efedir her erkeği kahraman her kadını
İşte Türkmen Amirlim imanı böyle dedi
Benden yiğidi var mı var ise söyle dedi
4. Onda temel sağlamdır, dayanıklıdır yapı
O ki azmiyle açtı tarihe geniş kapı
Onun Türkmeneline bağlıdır kökü, sapı
İşte Türkmen Amirli'm Türkmeni böyle dedi
Benden yiğidi var mı var ise söyle dedi

5. Uyumayan Amirlim gece gündüz ayıktır
O Türkmen denizinde hür dolaşan kayıktır
Bir destan çok az gelir yüz destana layıktır
İşte Türkmen Amirlim destanı böyle dedi
Benden yiğidi var mı var ise söyle dedi²⁰⁹

3.11.25. Şen Olsun Bayramımız

1. Yedi Ekimle bir de canlandı ereğimiz
Millet sevgisi ile coştı da yüreğimiz
Bu ikinci hatıra Allahtan dileğimiz
Demem elli demem yüz bin olsun bayramımız
Mutluluklar içinde şen olsun bayramımız
2. Birliğe çağırarak hep milleti topladık
Beraberlikle işe gönülleri hopladık
Düşmanlar yüreğine hak hançerin sapladık
Sevgimizle koymadık kin olsun bayramımız
Mutluluklar içinde şen olsun bayramımız
3. Uyanan milletimi istemem ki yatmasın
Çare peşinde koşsun derdine dert katmasın
Bir daha belalara yorgun başın çatmasın
Her bir güçlü damara kan olsun bayramımız
Mutluluklar içinde şen olsun bayramımız

²⁰⁹ Hüsam Hasret, Amirli Böyle Dedi, basılmamış eser.

4. Kalmasın benliğimiz meşru haklar dışında
İsinsın varlığımız yaşamak güneşinde
Özgürlüğe koşarak hep eşitlik peşinde
İnsaniyete söken tan olsun bayramımız
Mutluluklar içinde şen olsun bayramımız

5. Beraberlik gücüyle yaparken yuvamızı
Birlikte sürdürelim bu milli davamızı
Bu adım, bu gidişle bulunca devamızı
Her Türkmeni yaşatan can olsun bayramımız
Mutluluklar içinde şen olsun bayramımız

6. Bu milli dava dostlar sürececek hep sürececek
Ürününü gelecek kuşaklar da görecek
Yiğitlerimiz baskı defterini dürececek
İşte o günlere bir gün olsun bayramımız
Mutluluklar içinde şen olsun bayramımız

7. Milliyetçilik bizim milli kaderimizdir
Dediğimize tanık duran eserimizdir
Ülkümüzü yansıtan bu post, bu derimizdir
Şanlı milletim gibi şan olsun bayramımız
Mutluluklar içinde şen olsun bayramımız

8. Erbilim Türkmenlere olunca emin kucak
Milli davamız birden gürlendi oldu sıcak
Bu millet ölmeyecek hep özgür yaşayacak
Yarını müjdeleyen çan olsun bayramımız

Mutluluklar içinde Şen olsun bayramımız

9. Beraberliğin g¼c¼ birliğin deneyi bu
Millet için yapılan iŐlerden en iyi bu
BaŐkanın ¼nerisi milletin onayı bu
T¼rkmenleri saracak kın olsun bayramımız
Mutluluklar içinde Şen olsun bayramımız

10. Başı dik yaŐayalım hep umut hep niyazla
KoŐumuz devam etsin aynı g¼ aynı hızla
Bin olsun dedimse de bin değil daha fazla
Kıyamete kadar her an olsun bayramımız
Mutluluklar içinde Şen olsun bayramımız (Hasret, Ulu T¼rkmenim, 2012: 70-71)

3.11.26. Şehitlerimizin İzindeyiz

1. Sen y¼cesin sen ulu sen b¼y¼ks¼n çok b¼y¼k
Sen takdire Şayansın senden daha yok b¼y¼k
¼vg¼yle anmalıyız seni her an, her zaman
İzinde gitmek dahi bir Şereftir bir iman
¼zveriyle da ancak elde edilir aman
Uyu Şehidim uyu izindeyiz izinde
Atılmanız atılmanız ¼zveri denizinde
2. Sen kanınla, canınla aŐılmazları aştın
Sen kutsal ¼zverinle ta doruğa ulaŐtın
Seni anmakla artar g¼c¼m¼z hevesimiz
Temiz nefesinizden feyz alır nefesimiz

Özgürlüğü yansıtır yükselen hür sesimiz

Uyu şehidim uyu izindegiz izinde

Barışı anıklarız şehitliğin gizinde

3. Sen ölümsüz adını tarih bağıında kazdın
Sen milleti yücelten şanlı bir destan yazdın
Seni her günde anmak vefa borcumuz bizim
Özverinle yükseldi milli burcumuz bizim
Milleti kurtarmaktır zaten harcımız bizim
Uyu şehidim uyu izindegiz izinde
Ülkümüz parlayacak Türkçülük yıldızında

4. Sen üstüne düşeni hakkıyla yapıp gittin
Sen, hakkın vadettiği kutsal yeri hak ettin
Senin sayende bugün başı dik yaşıyoruz
Sarsılmaz gücümüzle engeller aşıyoruz
Şehitlik duygusunu gönülde taşıyoruz
Uyu şehidim uyu izindegiz izinde

Varlığı bizimledir her gönlü temizin de (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 77)

3.11.27. Olduk

1. İlk günden bu yerlere yağız atlarla geldik
İnsanlıkla kuşanıp barışa kalkan olduk
Bengi kimliğimizi taşıyan horyatlarla
Ta derinden coşarak yanardağ volkan olduk
2. Evrene altın yayla gümüş oklar fırlattık
İnsanlık sevgisiyle yaşama yaşam kattık

Tarihlere şan veren bin bir destan yarattık
Kahramanlar efeler damarında kan olduk

3. Kahramanlık okunu taktık hüküm yayına
Sönmez bir yıldız olduk bengiliğin ayına
Karası deniziyle dünyanın üç payına
Akıllı sultan ile, anışlı hakan olduk

4. Böylece yanıtladık düğümlenen soruyu
Sabırla yumuşattık engel olan kuruyu
Kendimize bir örnek alınca Gökbörüğü
Davamıza hizmetler sunarken başkan olduk (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 64)

3.11.28. Bir Zaman (Atasözü Destanı)

1. Atasözlerine bir istekle yelken açtım
Depderin denizinde hızla yüzdüm bir zaman
Yıllar yılı fırsatın ardından koşup kaçtım
Bu konuda kendimi hayli üzdüm bir zaman
2. Bir söz var dağdan gelen bağda olanı kovar
Bahçeye tez girilir kalmayınca da duvar
Yolu tanı yola var yolda bin bir bela var
Yolu yolcudan sordum yolu çizdim bir zaman
3. Bir kap boş olur belki ancak sanma da dolmaz
Bunu bil ki kan ile açılan güller solmaz
Tokuşsan bile düşme düşenin dostu olmaz
Doğru bu düşüşteki sırrı çözdüm bir zaman

4. Acı söz söyleme ki insan dininden çıkar
Tatlı sözü söyle ki yılan ininden çıkar
Öç şeytanın insana olan kininden çıkar
Bu çirkin davranışa dudak büzdüm bir zaman
5. Adam adam sayılır olmaz ise de pulu
Eşek de hep eşektir ipekten olsa çulu
Sadece insan olmak değerlendirir kulu
İnsanlık defterinde bunu yazdım bir zaman
6. Her ekinin sonucu kesinlikle biçindir
Dünya varlığın değil, o zaten ki hiçindir
Ak akça beyaz akça kara günler içindir
Kopmayan ipliğine inci dizdim bir zaman
7. İyi can iyi kalır iyilikten hiç bıkmaz
Kötü can için demem yaptığını tez yıkmaz
Her ikisinden de can çıkmayınca huy çıkmaz
Beyinde kuyusunu derin kazdım bir zaman
8. Ağır ayağın başa değdiğine hoş kandım
Yüngül ayağın taşa değdiğinden utandım
Gururuma yenilip kendimi bir şey sandım
Bengilik duygusuna banıp azdım bir zaman
9. İnsanoğlu çok şeyde bir biriyle ortaktır
Kimi davranışı var kendine de yasaktır
Gözden irak olan zat gönülden de iraktır
Bu sezişi gözleyen gözde sezdim bir zaman

10. Gelmek bir yarış ise gitmek de bir yarışır
Gerginlik yaratmayan bu ortamda barıştır
Alış oğlu veriştir dünya karış karıştır
O renkli tablosunu renksiz süzdüm bir zaman
11. Akıl başta olunca dikkat ettim işine
Gördüm ki salıvermiş niceleri peşine
Akil işine bakar cahil ise dişine
İkisi arasında sessiz gezdim bir zaman
12. Yanlış yapmamak için işi ehlinden sordum
Ancak yine çok şeyi doğru iken ters gördüm
Güç olduğuna kanıp yapmakla kafa yordum
Yıkmaq kolay derken de yürek ezdim bir zaman
13. İlk günden hırs elini şaşkın işime saldı
Katlanmayı bilince sabır çevremi aldı
Alnıma yazılansa bir bir başıma geldi
Sevince varmak için gama dözdüm bir zaman
14. Bir sözü hep bir sandım, onu etmedim iki
Yeniye yeni bildim, eskiye dedim eski
Altın yere düşmekle değerinden düşmez ki
Bu söze ne dokundum ne de bozdum bir zaman
15. Allah'ın yeryüzünde ey insan sen deseni
Bir atasözü ile gel işle sen de seni
Sen olmaya açıl ki sezeyim sende seni
Ben derken ben olmadım benden kızdım bir zaman
16. Bunca uzatma Hasret gül ekmeyen gül dermez

Hakikatı bulmayan yanlışta perde germez
Demir tavunda gerek son pişmanlık el vermez
Yoğa yakalanınca vardan bezdim bir zaman²¹⁰

3.11.29. Şehit

1. Onurla anmalıyız senin gibi şehidi
Ölmeyen milletimin sen biricik şahidi
Seninle övünürüz sen bu milletin şanı
Sen bu millet uğrunda kurban eyledin canı
2. Erbile vatan dedin
Ona bağış can dedin
Şehit olup giderken
Yaşasın Türkmen dedin
3. Ölmemişsin şehidim seninle varız biz de
Birlikte çalışırız aynı yol aynı izde
Seninle övünürüz sen yiğit sen kahraman
Korudun bu vatanı bu milleti bir zaman
4. Yurda bağlıyım dedin
Hür soluğluyum dedin
Gidip şehit olunca

²¹⁰ Hüsam Hasret, Bir Zaman (Atasözü destanı), basılmamış eser.

Türkmen oğluyum dedin

5. Bir an bile bıkmadan engeller aşıyoruz
Özgürlüğe koşarak sayende yaşıyoruz
Seninle övünürüz saygılısın ey şehit
Bir damla Türkmen kanın canlandırdı bin ümit
6. Millet için dur dedin
Kervanını sür dedin
Zillete daldalanma
Hür yuvanı kur dedin
7. Sen gittin ey şehidim milletin kaldı ancak
Destan olan adını bir an unutmayacak
Seninle övünürüz köleliğe karşısın
Od püsküren dillerde milletimin marşısın
8. Ömrü uzanmaz dedin
Kansız bezenmez dedin
Şehit vermeyen millet
Hakkın kazanmaz dedin
9. Milletin asil millet tarihi bir bütün ün
Sarsılmayan ruhunda yaşayacaktır ruhun
Seninle özünürüz sen yurdumun nişanı
Cennetine bağışlar tanrım şehit düşeni

10. Çalışın ayol dedin
Gösterdin bu yol dedin
Ben gittim sen ey millet
Hür yaşa hür ol dedin (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 72-73)

3.11.30. Şansımızı Yitirdik

1. Seninle olmak güzel ancak olmuyor gülüm
Sensizlik ise beni yakıp da kavuruyor
Katlanmayı becermek ölümden daha ölüm
Yıkılmışım sam yeli tozumu savuruyor
2. Bir şeyler yapmam gerek ne yapabilirim ki
Sessiz bu hengamede eli bağlı biriyim
Yenimi yansıtmıyor hayatımdaki eski
Bir ölüden farkım yok her ne kadar diriyim
3. Huzur kapısı bana bir türlü açılmıyor
İlacıma gelmeyen geciken doktor gibi
Neşesi engellenmiş dünyama saçılmıyor
Büyüyen hasretinin çekilmesi zor gibi
4. Bu konumuzda artık laflarımı bitirdim
Daha ne konuşayım daha ne söz edeyim
Sen yitirdiğin şansını sonda ben de yitirdim
Senin için gelmiştim sensiz nasıl gideyim²¹¹

²¹¹ Hüsam Hasret, Şansımızı Yitirdik, basılmamış eser.

3.11.31. Atatürk'ü Anarken

1. Neler etmedin neler bu asil millet için
Bölünmez toprağında kurdun cumhuriyeti
Sarsılmaz bir güç ile medeniyet kerpicin
Elinle sıraladın ey Türkün saltanatı
2. Ereğe varmak için sırattan daha ince
Geçitleri aştın ki ey ulu ey kahraman
Kurtuluş yollarını çizince de bir gece
“Ya istiklal ya ölüm” buyruğunla söktü tan
3. Hakkında bin bir destan yazılsa da hele az
O kadar ulusun ki övülmek her an hakkın
Türk Milletinin kalbi inan ki sensiz çarpmaz
Sen ki ona herkesten daha yakınsın yakın
4. Milletinle kaynaşıp bir güç ile şahlandın
Yadlara el olmaktan kurtardın ana yurdu
Benden sonra ebedi yaşayacaktır dedin
Sayende aynı güçle vatan ayakta durdu
5. Bu yurda, bu vatana çepeçevre sarıldın
Ölüm cezası verdin yurda kıyana Atam
Gönüllerde yerleşip başlar üstünde kaldın

Mutluluk bağışladın ‘‘Türküm diyene’’ Atam

6. Yaşamak vardır Atam yaşam adlı canında
Yurdun dört köşesinde duyulmaktadır sesin
Hep dünya Türklerinin gönlünde vicdanında
Hala yaşamaktasın hala yaşamaktasın (Hasret, Ulu Türkmenim, 2012: 67)

3.11.32. Vefa Borcumuz

1. Şehrin olan Erbilden başladı yolculuğun
Doksan beş yıl sonra da son buldu Ankarada
Bir Türkmen bir Erbilden ayrılmadı soluğun
İki sıcak hasretin gömüldü bir arada
2. Ey şehrimin bilgini yüce filozof paşam
İsterim ki ilminin gürlü odunda pişem
Hacettepe'nın müstakbel Bilkentin ise yaşam
Hizmetini saysam çok çok da vardı sırada
3. Ömür boyunca tüter yaktığın o ocaklar
Her Türkmen yüreğinde sana bir sevgi saklar
Unutmak ne mümküm ki hiç unutmayacaklar
Adını yazacaklar gökde suda karada
4. Destanlaşan adını her abideden sordum
Tarihe yerleşmeyen sana bir tarih ördüm
Ulu bengiliğini yüce Kalede gördüm
Bir de Çöl minaresi denen o minarede

5. Gelişin müjdeliydi açıldın ilme erken
Türkmencilğe bandın duygusunu sezerken
Telafer Kirfi Kerkük Tuz Köprü Erbil derken
Ses sadan yankılandı Semerkant Buharada
6. Şehrimin üzerinde açınca kanad ruhun
Bengi olan adına ekler yeni ad ruhun
Sana mutlu demek hoş cennet mekan şad ruhun
Anılır her anıda yaşar her hatıradâ (Hasret, Erbil Buketi, 2012: 15-16)

3.11.33. Sevgi Bandım

1. Bunca yıllardan sonra açtım aşk defterini
Ayrılığı okudum kavuşmak sayfasında
Özlemlerim canlandı biçimsiz safasında
Tırnağımla deşerken hatıralar yerini
Neler ve neler andım
2. Kendimi kurcalarken ıssız bir istasyonda
Herhangi bir vagon dan el sallamadım aşka
“Gelecek trendedir ki” bunu demekten başka
Özledim özlemekten ne elde ettim sonda
Ya boşuna mı yandım?
3. Her nasıl davrandım da o umutla kaldım ki
Bir gün gelir kavuşur şu gönül isteğine
O zaman abanırım mutluluk direğine

Yarındır o gün desem daha yakındır belki
İçten bu söze kandım

4. Aşkî hiç de kınamam ancak budur notlarım
Sevip sevmeyen gönül yaşama bulmaz açar
Sevip sevilen gönül kanatsız göğe uçar
Birinciye sevdirep ikinciye kutlarım
Sevgi olacak bandım²¹²

3.11.34. Peygamber Buyuruyor (Hadisler)

1. Tövbe etmeyen suçlu suçlarından ayılmaz
Hayırda cimri olan hasenatı yayılmaz
Peygamber buyuruyor komşusu aç yatarsa
Karnı tok olan kimse hiç de mümin sayılmaz²¹³
3. Umutlular umudu engine serecekler
Hem de umutsuzluğa perdeler gelecekler
Peygamber buyuruyor duaya sığınanlar
Er geç umutlarına kavuşup erecekler²¹⁴
5. Yüzüne leke salma bir yüzün var bir yüz ol
Her karanlık geceye aydın olan gündüz ol
Peygamber buyuruyor aldatan bizden değil
Sen de müslüman kardeş davranışında düz ol²¹⁵

²¹² Hüsam Hasret, Sevgi Bandım, basılmamış eser.

²¹³ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 1, basılmamış eser.

²¹⁴ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 3, basılmamış eser.

²¹⁵ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 5, basılmamış eser.

7. Her temiz insan için ahlak en mükemmel yol
Bu yolda güzellikler istenilen kadar bol
Peygamber buyuruyor İslam güzel ahlaktır
Gel ahlakıyla kuşan bir ahlakı güzel ol²¹⁶
8. Düşküne yardım sağla murada yetsin bari
Darlıktan çıkıversin acısı bitsin bari
Peygamber buyuruyor insana merhamet et
Yüce Allah da sana merhamet etsin bari²¹⁷
9. Müjdeci ol her zaman, bu hoş huyu bırakma
Başkasının haline nefret gözüyle bakma
Peygamber buyuruyor her insan kardeşinin
İşini kolaylaştır güçleştirmeye kalkma²¹⁸
10. Pak kal iffet çulunu bir an üstünden soyma
İnsanlığından utan sakın şeytana uyma
Peygamber buyuruyor İslam büyük nimettir
Bu İlahi nimetten kendini yoksun koyma²¹⁹
11. Hayra düşkün her gönül sınırsız bir diyardır
Müslüman olan en çok hayırda bahtiyardır
Peygamber buyuruyor hayra vesile olan

²¹⁶ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 7, basılmamış eser.

²¹⁷ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 8, basılmamış eser.

²¹⁸ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 9, basılmamış eser.

²¹⁹ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 10, basılmamış eser.

Hayrı yapan gibidir ona da ecir vardır²²⁰

13. İyiliklerle boyan hayr rengini tok etsin
İyiliğe kapı aç sevabını çok etsin
Peygamber buyuruyor her kötülük ardından
Bir iyilik de yap ki hemen onu yok etsin²²¹

14. Allah'a sığınanın derin çağrısı hudur
İslam aşığı için peymamber aşkı sudur
Peygamber buyuruyor benim için Allah'ın
Kulu veya elçisi deyin doğrusu budur²²²

15. Huzurludur İslamda kendini bulan kimse
Karanlıktan kurtulur nuruyla dolan kimse
Peygamber buyuruyor abdest imanın izi
Ölüm acısı çekmez abdestli ölen kimse²²³

17. Her evlat kulağında babasının sesidir
O sesin yankısı da her zorlukta besidir
Peygamber buyuruyor babanın çocuğuna
En güzel armağanı üstün terbiyesidir²²⁴

18. Burda ekmeyen biri orda barını dermez
Burda pişman olmayan orda bağışa ermez

²²⁰ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 11, basılmamış eser.

²²¹ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 13, basılmamış eser.

²²² Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 14, basılmamış eser.

²²³ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 15, basılmamış eser.

²²⁴ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 17, basılmamış eser.

Peygamber buyuruyor söz taşıyan birisi
Cezasını çekmeden cennet yüzünü görmez²²⁵

19. Öyle uğraş ki her an kalbine iman dolsun
Gül de koyma yüzünden sevgi çiçeği solsun
Peygamber buyuruyor kalbini sağlıklı tut
Baştan tırnağa kadar vücudun sağlam olsun²²⁶

20. Her suçta her günaha kesin şeytan nedendir
Kabahatlı o kimse ki yolundan gidendir
Peygamber buyuruyor her insan hata eder
En hayırlısı ise erken tövbe edendir²²⁷

3.11.35. Dörtlükler

1. Kılavuz dek gösterir kimi yolu dörtlükler
Kimi de çıkmazlara açar kolu dörtlükler
Horyatlara sığmayan çaresiz dertlerimi
Naçar dile getirir hasret dolu dörtlükler (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 3)
2. Kimi dörtlüklerimde birkaç damla gözyaşı
Kimisinde bir sancı hep incitiyor başı
Onlarda her bir şeyim onlarda gizlim saklım
Horyat ile oldular şiirime temel taşı (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 4)
3. Ey vergisi bol Tanrı'm, verdiklerin ne de çok

²²⁵ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 18, basılmamış eser.

²²⁶ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 19, basılmamış eser.

²²⁷ Hüsam Hasret, Naatlar (Dini Şiirler) 20, basılmamış eser.

Ancak doymak bilmiyor içimdeki bu çocuk

Bağışla bundan daha fazlasını istersem

Çünkü kapından başka gözüm bir kapıda yok (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 13)

4. Dünyaya gelmek bir suç onun cezası ağır

Bundan müstesna değil ne kör ne lal ne sağır

İşlenmemiş bu suçu boynundan atmak için

Affi seven suçu af eden Allahı çağır (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 14)

5. O kadar yalnızım ki duyulmuyor havarım

Sanki dünya yüzünde bir ben bir tek ben varım

Kurtar beni Allahım bıktım bu yalnızlıktan

Senden başka birisine hiç istemem yalvarım

6. Her ne demişsem doğru demişim düz demişim

Ne yüze astar ne de astara yüz demişim

Tapınağında gerçeğe tapan bir gönlüm var

Hak deyişini bir dinlemişsem yüz demişim

7. Erenler dek dünyayı ben de atmaya geldim

Gerçeğe tapıp hakka doğru gitmeye geldim

Tanrım açık kapından hiçbir an göz kesmedim

Suçum varsa bağışla tövbe etmeye geldim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 15)

8. Yalanla savaşırken bir gerçekte var oldum
Eşit bir biçimde de insanlığa yar oldum
Özgür duygularımın sarsılmayan gücüyle
Dosdoğru çalışmanın zararına kar oldum
9. Kullar gibi kendimi Allah'ın kulu gördüm
İlk günden de üstümde gariplik çulu gördüm
Sabrım la her güçlüğü yenebildim ise de
Ancak hasretlerimi bir birden ulu gördüm
10. Ömrüme çöken zulmet yaşamımı güç etti
İçimi kabuk edip kabuğumu iç etti
Ne kadar da uğraştım karanlıktan kurtulum
Kaderi güçlü çıktı kaderimi hiç etti
11. Karanlık dünyama son ışık belli olmazsa
Tükenmez hayatımdan o zaman bu zor tasa
Bulunmamak üzere yitkinliğe uğrarım
Göle düşmüş taş gibi olacağım hülasa
12. Aynadan neler umdum o ne gösterdi bana
Saydam görünümümü hep döndürdü dumana
Yalancı olduğundan çok da kuşkulanmıştım
En son yabancı oldu bana lekeli ayna (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 16)

13. Derya istemedim ki damlaya hasret kaldım
Böyle bir şanssızlıktan umutsuzluğa daldım
İstesem de hakkımdır, o çok görülmesin ki
Yoksa neden bu kadar yaşama meyil saldım (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 17)
14. Her kime öğüt diye dedim yalana kanma
Doğru diyorsun dedi sözüme de inanma
Öfkelenip yalana saldırınca dur dedi
Bitmeyiz ki bizimle bu kadar uylanma (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 21)
15. Arama besbelli bir adresim yok ki benim
Her yerde görünürüm her bir yer sanki benim
Klasikte ararken çağdaşıma şaşma
Yaşayan yeni benim, ölümsüz eski benim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 25)
16. Benim olan bu hakkı bilmem kime ödüyor
Haksızlıktan gençliğim bile elden gidiyor
Ayna da gözlerime yalancı görünmekte
Beni ben göstermeden bana alay ediyor
17. Bir hazan peşindeyim saçıma ak düşüyor
Çürümüş dallarımdan sarı yaprak düşüyor
Üzülerek halime gökyüzü ağlar iken
Eşsiz bu kaderime kurak toprak düşüyor (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 26)

18. Mutluluğa uçarken içimdeki güvercin
Bilmem bunca hasrete böyle tutuldu niçin
Mutlu olup olmamı bir kere olsun sorma
Kimler ki benim gibi ağladı gülmek için (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 27)
19. Bir gerçek peşindeyim rüyalardan bezmişim
Karanlıklar içinde bir ışığı sezmişim
Yaşamıma bir anlam vermek hevesindeyim
Önceden çemberinde çok başıboş gezmişim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 28)
20. Bu ağlayan gözümde silinmezse gözyaşı
Herhangi bir gülümse sarmaz bu gamlı başı
Bir şadlık müjdesiyle talihim gülmez ise
Gönlümün bitmez olur hasretlerle savaşı
21. Kovulmaktan söz açma nasıl ki kovulmuşum
Mutluluk diyarından öyle de savulmuşum
Gama meydan okuyup dertlerle güreşirken
Hasretler pencesiyle kırılıp avulmuşum (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 29)
22. Hasretle tükenmek zor gamla bitmek zulüm iş
Yaşarken çılgınlıkla söylenecek bu deyiş
Bir günü değil belki bir anı boş tüketme
Bu kısa ömründe ki çalış doruğa yetiş
23. Kimisi yar elinden içti gönlü hoş oldu

Kimisi ki gamından içti eli boş oldu

Kimisi de ben gibi yaşam meyhanesinde

Erenlere katılıp içmeden sarhoş oldu (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 30)

24. Ansızın dökülürken kuru yaprağa döndüm

Sonbaharı andıran ıssız durağa döndüm

Dertler beni çiğnerken gam içerimi yiyor

Solgun hasretlerimle kurak toprağa döndüm (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 31)

25. Yokluğunla değil ki, varlığıyla bana kal

Seninle yaşayacak her an, her zamana kal

Her sözüne razıyım yeter günün birinde

Deme ki ben gittim sen ise yana yana kal

26. Her neye vardım ise soluk soluğa vardım

Çok şükür ki ev eşik çocuk çoluğa vardım

Serap aldatabilmez yalan kışkırtmaz beni

Çünkü dürüstlüğümlerimle dosdoğruluğa vardım (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 32)

27. Günlerim hasretlerle çokta ağır geçiyor

Kader gam orağıyla gençliğimi biçiyor

Geldikçe çok bir şeyden soyutlaşıyorum ki

Yaşam beni harcarken yudum yudum iciyor

28. Zamanı betimlerken çizgili avucumda

Gördüm birçok kimsenin eli vardır suçumda

Öç almayı düşündüm ancak af padişahı

Öfkemi dindirerek hakîm oldu burcumda

29. Bu kez gönlümde değil hayalimde boşluk var

Ve bir anlamsızlığı yansıtan sarhoşluk var

Bir gün bir saat değil bir an bile görmeden

Bıktım artık demekten mutluluk var hoşluk var (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 34)

30. Gel bak diyorum yenileştim, her şeyim yeni

Taptaze yeni duygularla sardım evreni

Aslında bunu senin için yaptım güzelim

Çünkü ilk günden yalnız sana vermiştim beni

31. Bilmem ki unutulur bu kadar çektiğim dert

Yoksa çaresizlikten kabarır bin bir hasret

Böyle acı bir ömre ne bir ad vereyim ki

Her bir şeyi kupkuru her bir davranışı sert

32. Öyle bir yangındayım, dünyam bile yanıyor

Ancak kül olduğuma bilmem kimler kaniyor

Söylemeye gerek yok külüm savurulmada

Görmeyenlerse beni henüz alev sanıyor (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 37)

33. Gerçeğe inanarak dışı iç bilmiyorum

Garazla işlenmeyen suç suçu bilmiyorum

Bir suç işlemişsin ki diyorlar itiraf et

- 39) Ancak ne biçim bir suç onu hiç bilmiyorum (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 39)
34. Öyle umutluyum ki yakında kral olurum
Bütün halka bir gözden bakıp misal olurum
İnsanlar arasında eşitliği yayarken
Zengine aman verip yoksula mal olurum (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 39)
35. Nasıl olsa değişmem bir biçimde yaşarım
Gerçeğe varmak için doğru yolu aşarım
Bir an bile olsun ki soyutlaşmam umuttan
Anlamlı umutlarla yaşamayı okşarım
36. İnsanlık seven gönlüm ne ağadır ne kuldür
Eşitlik bahçesinde açılan bir ak güldür
Öyle ise ey insan benim gibilerini
İnsanlık sevgisiyle hem sevindir hem güldür (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 40)
37. Bahardan söz edemem ki onu yaşamadım
Yolcusu olmadan da dağını aşamadım
Güz beni yıpratırken kıştan ne umayım ki
Hasret odundan gayrı bir odda pişemedim
38. Damla desem ne çıkar gamım bir derya kadar
Çizgisinde ortaktır felek, talih ve kader
Kuşum yoktur coşarsa beni hep boğacaktır

Ancak sakinliğiyle bana veriyor keder

39. Emeklenen aşkıımı ninnilerle büyüttüm
Onu sıcak koynumda horyatlarla uyuttum
Hasret sillesin yerken bin bir gamla uyandı
O zaman yok aşkıımı kendimi de unuttum (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
37)
40. Matem gibi sevinç de kimi beni ağlattı
Bu duygu canevimi bir duyguya bağlattı
İnsan hep insan için yaşarmış doğru imiş
İnsanlık duyguları ondan beni çağlattı
41. Sırtımda bir dağ kadar hasret yükü duruyor
Kaderse belime hep kırbacını vuruyor
Bu kadar tahammüle ben bile şaşıyorum
Ya kim kendini benden daha güçlü görüyor
42. Felsefemle görgümle vardan, yoktan bilirim
Kimseler yanmaz bana bunu çoktan bilirim
Günümüzde dostluğun değersiz olduğunu
Sırtıma hep vurulan gaddar oktan bilirim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
42)
43. Çok kararsızsın gönül, kederin baştan aşkın
Sanki gam ormanında kayba karışmış aşkın
Umut denen nesneye bir tür yanaşmıyorsun

Doğrudan bilmiyorum benim,yoksa sen şaşkın (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 43)

44. Onlar bana bir şeyler söylediler gittiler
Sanki o şeyle bana bir şeyler öğrettiler
Sözlerinden bir varmış bir yokmuşu sezerken
Meçhule kavuşarak maceradan bittiler

45. Biri hakkımda bir laf etmiş, sorun o laf ne
Sonra açıklayın ki demesinde insaf ne
Beni suçlu bulsanız her cezaya hazırım
Yoksa anlayın ona karşı bendeki af ne (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 44)

46. Gelerek neler duyduk, daha ne duyacağız
Giderek de doğanın hükmüne uyacağız
Son gidiş elbette ki ilk geliş gibi olur
Her bir nesneyi yerli yerinde koyacağız (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 45)

47. Sorma dünyaya nasıl geldiniz, işte geldik
Darmadağın bir halle yorgun bir işte geldik
Şansımıza küserek bahtımızdan fayda yok
Vakit geç gecikmişiz çok geç finişte geldik (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
46)

48. Bir gündeyim bilmem ki ölü kimdir diri kim
Birini tanıyorsam acaba o biri kim
Yaşam bile kaybolur çirkinlikler içinde
Öyle bir pislikteyiz temizler bu kiri kim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 47)

49. Yalnızlık ne demektir ne de kolay bir soru
Yanıtı o kimsede ki onu yakmış koru
Yarsız dostsuz yoldaşsız yaşamak ölüm demek
Vay onun başına ki onu tutarsa toru
50. Bayram ne güzel bir söz ne sevimli bir deyiş
Sevgiyle alkışlanır gölgesindeki barış
Ne kadar da yolunu gam engellerse dostum
Bıkmadan benim gibi mutluluk için yarış (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
48)
51. Bana benzemez isen darılacak ne var dost
İçler bir olmaz kimi dar kimi de bulvar dost
Ben olmak için sakın uğraşma olamazsın
Sen olmak için yalnız Allahına yalvar dost (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
49)
52. Sırrımızı her kime bildirdikte ne yaptık
Umutsuzluktan başka demem bir şeye çarptık
Bu uğurda ne desek nefiledir sözümüz
Çünkü biz kendimizden tek kendimizi kaptık
53. Hem akıl hem deliyle içtiğimden demem iç
Ondan sana gelmez ki umut ettiğin sevinç
Ne kadar ayık isen o kadar değer var
Yoksa da insanoğlu sarhoşlukla olur hiç (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 50)

54. Âşık hasret çekmeze aşkı noksan sayılır
Noksan kalınca aşkı kötülükle yayılır
Âşık aşk hasretiyle tutuşup kavrulurken
Kül oluncaya kadar ne ölür ne ayılır
55. Aşkın hasreti yanar içimde bir kor gibi
Hoşluğunu görmeden kalmışım bir kör gibi
Gençliğimi harcarken bugün ondan yoksunum
Emeğimi hiç etti davrandı nankör gibi
56. Yar olmasa, gökyüzü gözüme kara perde
Güneşsizim aysızım o olmayan her yerde
Aydınlık hasretiyle yaşarken bunca yıllar
Karanlıkta kayboldu gözlerimdeki fer de (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 51)
57. Sevgiye tapan kimse sürer saltanatını
Engininde koşturur sevda adlı atını
Büyüyen sevgisini dünya bile kapsamaz
Zirveler hep yansıtır arşa yakın katını (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 52)
58. Birinin sevgisine inandı, kandı gönül
Başka şey yokmuş gibi hep onu andı gönül
En son bir gün bu sevgi biterse ne yapacak
Bu korkuya düşerek tutuştu yandı gönül (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 54)
59. Sevimli bir duygusun aşk dolu düşüncesin
İşvesi hoş nazı hoş davranışta incedin

Seni kendimden fazla severim buna şaşma
Bir ben bilirim seni ben bilirim nicesin

60. Sen bana gereksin yar hayalin bir tür yetmez
Sana olan özlemim gelmez isen de bitmez
Bir böyle yayılmış ki ihsasın vücuduma
O his sesinden başka hiçbir sesi işitmez

61. Var ise seninle var yoksa da yok yaşamak
Sensiz zifiri kara seninle ak yaşamak
Bunu sezdiğin zaman gecikmeden bana gel
Yolumuza kurmadan bin bir tuzak yaşamak (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
55)

62. Sensiz var olan yaşam benim için yok gibi
Aldığım her bir soluk diken gibi ok gibi
Senin ile kavuşmak kaderimde var ise
İnan ki bakıyorum ona gözü tok gibi (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 58)

63. Böyle olur muydum hiç darda bırakmasaydın
Kül olup savrulurdum aşkımı yakmasaydın
Öyle ki pişman ettin beni aşktan sevgiden
Keşki o pencereden yüzüme bakmasaydın (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
60)

64. Sevmek güzel bir duygu sevilme güzel nesne
Ne kadar sevebilsen sevilsen de sev yine
Harika bir biçimde aşık oynar rolünü

62) Doğru temiz bir aşka gönül olursa sahne (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:

65. Ne sağırım ne dilsiz ne de bir gözüm kördür

Sen ben olma kavgasın biraz olsun da durdur

Böyle bir davranışı yar hiç de kolay sanma

Seni kaybetmek zorsa beni bulmak da zordur (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 63)

66. Önceki ozanların koşuğu sevgi kokar

Lafları kalbten kalbe gizli gizlice akar

Duyguyla okudukça hem gözleri ağlatır

Hem de seven yürekte dumansız bir od yakar (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 64)

67. Aşğınım ey afet seni sevmek kaderim

Seninle var olurum sensizliğe yok derim

Sevişip kavuşurken benim olduğun zaman

Bir gün içinde biter bu bin yıllık kederim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 64)

68. Sevecen bir gönlüm var o aşkınla yaşıyor

Ancak eşsiz aşkını hasretlerle okşuyor

Yeter ki sen üzülme senin için gam çekmek

Her halde benim için bir kolaylık taşıyor

69. Öyle yayılmışsın ki her yerde görünürsün

Dağda çölde denizde ve kırdada görünürsün

Büylü görüşünle öyle şaşırtıcısın

66) Kaybolunca üzülmem ki bir de görünürsün (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:

70. Önceden benim ile nasıl idin öyle kal
Aşkımıza can veren sözü bir de söyle, kal
Gönlümde yerleşirken gözüme çizilmişsin

67) Seni böyle sevmişim değişilme böyle kal (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:

71. Seni böyle şen görmek ne de mutlu bir hazdır
Çünkü sevimli aşkın çekilenecek nazdır
Uğruna her acıya gönülden katlanırım
Yok demem benim için senin gibi çok azdır (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 69)

72. Sensiz yaşam denilen nesnenin adı yoktur
Acı olan tadından başka bir tadı yoktur
Seninle her şey gerçek yaşamak bile güzel
Sendeki sevgide de büyüyle cadı yoktur

73. Severken sevilirken özveride ayıldık
Ondan aşkın en güzel bir örneği sayıldık
Sevgisizlik çağında sevgiyi yaymak için
Dar köşelere değil enginlere yayıldık (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 71

74. Doğru diyorlar yaşam kimi şaka, alaydır
Ancak sensiz yaşamak bir çingarlı olaydır
Sensin Türkmen gönlümün ilk ve son tutanağı

- 72) Sen olmaz isen artık çökmesi çok kolaydır (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
75. Aşkın da hoşluk gibi ömrü kısadır dostum
Duygusu mutluluksa işi tasadır dostum
Kimi nedensiz hicran engeller kavuşmayı
Suçsuz canları yakar bu ne yasadır dostum (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
- 76) 76. Ayrılık yaman deyiş sözü bile hoş değil
Şarabını içmeyen ayıktır sarhoş değil
Çilesine katlanan aşkına umut bağlar
Çünkü o bilir sevgi dolu bir şey boş değil (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
- 77) 77. Kimi yorgun omuzda yamalı şaldır ömür
Kimi devletli başa gölgeli daldır ömür
Ona güvenmek yalan ona teşebbüs hayal
Çünkü her varı yoğa götüren saldır ömür
78. Dünyaya anlam gözü ile bakan yok derler
Anlamsız olduğuna inanan da çok derler
Ben derim ona fani yalan söyleyenler de
Yanılmamışlar onlar yalnız hakka hak derler (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 78)
79. Bir hanın konuğuyuz ergeç ordan göçeriz
Acı bir hatıradan başka kalmaz bizden iz
İsmimiz anılır ya anılmaz belli değil

Çünkü ömür bir yalan yaşamsa çözülmez giz

80. Ömürdeki dört mevsim kimine çok hoş gelir
Kimine dört mevsim yok bin bir ömür boş gelir
Bu düzensizliğe bir anlam verilmeyince
Bana tek dünya değil evren bile loş gelir (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
80)

81. Bir gün olsun içi dışı dışı da iç bilmedim
Ancak o dünya denen sırtı hiç hiç bilmedim
Ne anasını gördüm ne babasını tanıdım
Yine de ben dünyayı bir türlü piç bilmedim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
82)

82. İki kapılı hanın ümitsiz konuğuyum
Mutluluğunda azı hasretinde çoğuyum
Bu sırları çözmeye gücüm yetmiyor çünkü
Bir yokun varı isem bir varın da yoğuyum (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
83)

83. Yaşam yolunda ömrüm kervanını yavaş sür
Nerede olduğumu bilmek istiyorum dur
Gördüklerim elemden çileden başka değil
Cevap ver soruyorum yahu nerde bu huzur (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
85)

84. Yaşamı yalan bilen bir filozofa dedim
Gerçek yolu neresi söyle oraya gidim
Bilmem bilen var ya yok onu da bilmem dedi

Yanıtına şaşınca onda eyvayı yedim

85. Şu ömür denen sırta bulamadım bir çözüm
Bu uğurda kayboldu hem benliğim hem özüm
Yükü ağır dağ idim yıkılıp parçalandım
Hasretler rüzgarıyla savurulmada tozum (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 86)
86. Gerçek denilen nesne ne kadar da ağırsa
Çok kolay benimsenir vicdanları çağırsa
Gerçeksiz bir yaşamın çılgınlıkları duyulmaz
Ne kadar ses çıkarıp figan etse bağırsa
87. Olur dediklerimin kimi de belki olur
Üçte gerçekleşince bir olur iki olur
Bin bir ümit peşinde yeniliği okşarken
Yaşamım köhneleşir yaşamak eski olur (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 87)
88. Hoş gelen meyhaneye bir içip bir hoş gitti
İşini bilmeyen de aşırıldı sarhoş gitti
Kimisi coşa gelip duvara bir şey çizdi
Kimisi de çökülüp silinerek boş gitti
89. Her nasıl geçse zaman mutlu ol, mutlu yaşa
Gamlı olsan da bile yine umutlu yaşa
Yaşarken yaşamanın az buçuk tadın çıkar
Yayan gelmiş isen de çalış ki atlı yaşa (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 88)

90. Başlayan her bir nesne nasıl olsa bitecek
Kılavuzu olan bir yolcu sanma yitecek
Bu yaşam okulundan bir şeyler öğrendim ki
Kanımca sorunların çözmeye yetecek
91. Gelmek gibi ey insanoğlu bir gitmek de var
Bu ilk menzilden o son menzile yetmek de var
Doruğa ulaşırsan adın ölümsüzleşir
Yoksa sessiz sedasız böyle bir bitmek de var (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdır, 2001: 89)
92. Bu yaşam sahnesinde kim rolünü hoş oynar
Kimisi dolu dolu kimisi de boş oynar
Kimi anlamsızlığa bir anlam vermek için
Bir ayıgın rölünü iki üç sarhoş oynar (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdır, 2001: 90)
93. Seslenmek ister isen hak uğrunda sese gel
Sesinle söküversin hakkı saran bu engel
Son bir kez haksızlığı silip hak etmek için
Hakla kuşanıp güçlen haksızlığa vur çengel
94. Doğru olmazsan dostum yaşam seni küstürür
Kırdığın her yalanı ergeç gerçek susturur
Ondan pişman olmanın yararını görmezsin
Haksız yediklerini sana zaman kusturur
95. Onarabilmez isen yıkılmış sarayını
Bu kadar da artırma hasretini vayını

Nasıl olsa yaşamı böyle başaramazsın

Çalış ki mutluluktan biraz da al payını (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 91)

96. Oyuncu olan kimse üstlenen rolü oynar
Oyuncu olmayan da sağ söyler solu oynar
Yaşamın belirsiz ve belirli sahnesinde
Bir dirinin rolünü bazen bir ölü oynar

97. Dünya kimlere gülmüş, bir de ki bana gülsün
Ancak ağlatsa beni ağlamam bunu bilsin
Dönüp de söylerim ki saklamaya kalkmasın
Yitirse ben gibini zordur bir daha bulsun (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
92)

98. Kimi hazin bir nağme, kimi hoş sestir ömür
Kimi de çılgınlara bitmez hevestir ömür
ir göz açıp yummaya benzetilirse, doğru
Beş demem üç de demem bir tek nefestir ömür (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır,
2001: 93)

99. Kimseye gül demedim, güle layık biri yok
Diken kokanların da gönüllerde yeri yok
Cansız duygular ile mahkûm olanların da
Şayet aralarında yaşayan bir diri yok (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 96)

100. Dünya kimseye yardım etmemiştir etmez de
Çile vermekten bitmez gam vermekten bitmez de
Umutları hep boşa çıkarmaya çalışır

Bunda da muradına hiç sanma ki yetmez de

101. Dünya insan gönlünde dumansız, külsüz közdür
Bakışından doymayan bir yürektir bir gözdür
Yaşamak dedikleri o güzellik o neşe
Sahte bir gülüş ile manasız bir boş sözdür (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 97)

102. Bahçemdeki dallara isterdim ki konsun kuş
Ne yazık ki onları hep yuva yapmış baykuş
İğrenç sesleri bana bir şeyler anlatıyor
Yorumunda sadece bir varmış bir de yokmuş (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 98)

103. Yanlış olmasın diye okuyamam hiç yüzü
Hele ki yaklaşamam zor okunur iç yüzü
Bir türlü değişilmez içteki acı gerçek
Dünyayı güldürse de yalancı sevinç yüzü (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 99)

104. Ne ekti isem yalnız onu biçtim biçinde
Kısmete kanın benim gibi yeyin için de
Kambur felekten memnun olduğumu sorsanız
Derim ki “dünya yansa yorganım yok içinde” (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 100)

105. Ölüm her şeyden yakın sanma dostum uzaktır
Naçiz yaşam insana iki kısa duraktır
Alırız yaşamaktan belki çok bir isteği

112) Ancak son isteğimiz yakın kara topraktır (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:

3.11.36. İnci Taneleri Dörtlükleri

1. Haksızlığa dalarsan kendini kaybedersin
O vakit uçuruma doğru kayıp gidersin
Ayıldığında zaman geçmiş olacak artık
Onda da bakarsın ki başıboş derbedersin²²⁸
2. Ahlak çığırından yan çıkan zavallı insan
Her bir tamam işine mutlak alır bir noksan
Zorluklar karşısına çıkar her defasında
Uğraşıp hayatını asan etse de asan²²⁹
3. Sevgiyi bilmek için dere geçip dağ aştım
Açıklarından köpüp gizemlerinden taştım
Bu kadar şaşırtıcı olduğunu bilmedim
Kendimde değilim ki öyle elinden şaştım²³⁰
4. Ben bendeyim ben bende orta yerde bir ben var
Benle ben arasında örülmemiş bir duvar
Bengilik dünyasında öyle bir ben olmuşum
Benliğimi sarsıtmaz ne insan ne canavar²³¹

²²⁸ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 1, basılmamış eser.

²²⁹ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 2, basılmamış eser.

²³⁰ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 3, basılmamış eser.

²³¹ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 5, basılmamış eser.

5. Yaşamak şerbet olsa zehir olsa içeriz
Kollu yoksa da kolsuz gömleğini biçeriz
Nasıl olsa bıkmayız gerçeği aramaktan
Bulsak da bulmasak da yalanından geçeriz²³²
6. Bu hal böyle mi gider nedir bunun sonucu
Yoksa hoş yaşamanın atıldı mı pabucu
Bu durumdan perişan olan her bir kimsenin
Gayrı duaya bile açılmıyor avucu²³³
7. Suyu şor bu kuyumuz şirin kuyumuz değil
Bu kirlenen su ise bizim suyumuz değil
Biçim ve kılığımız değişmemiş ise de
Katılaştıran huyumuz eski huyumuz değil²³⁴
8. Bilmem korku getirdi bizleri böyle dize
Yoksa neden bu kadar sıkı bağlandık gize
O düşman bizden değil gölgemizden korkardı
Evvel böyle değildik ayol ne oldu bize²³⁵
9. Ey sesimi işiten ey çılgılığımı duyan
Bu gaflet uykusundan uyan artık bir uyan
Bunu bil ben gidersem kesin sen de gidersin
Gel benimle atlı ol bu kadar kalma yayan²³⁶

²³² Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 7, basılmamış eser.

²³³ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 11, basılmamış eser.

²³⁴ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 12, basılmamış eser.

²³⁵ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 13, basılmamış eser.

10. Susmak anında dostum konuşmak fayda vermez
Eylem zamanında da lakırdı, laf iş görmez
Bu dünyada her bir şey karşılıksız değil ki
Karşılık olmadan da kimse murada ermez²³⁷
11. Kimi bugün kendini övüp bir şey sanıyor
Kimi bir çıkar için yüz yalana kanıyor
İşte bu gibilerin umursamazlığından
Tutuşarak bu evren cayır cayır yanıyor²³⁸
12. Ben bana takılmışım başkasına gerek yok
Bana bengiliğimden gayrı özgün erek yok
Bu benlik bana özgü bana hastır bana has
Benim gibi onu da taşıyacak yürek yok²³⁹
13. Kervandan geri kaldık belirsiz yoldayız hey
Yolda sağdayız derken bir bakıp soldayız hey
Yolcuyuz doğru, ancak gittiğimiz yol meçhul
Yaşam hengamesinde kaybolan koldayız hey²⁴⁰
14. Düşünmekle yürüyen yola kılavuz olur
Her bir engeli aşar, her bir fikre uz olur
İnsan o zaman görür yaşamak lezzetinde

²³⁶ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 14, basılmamış eser.

²³⁷ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 26, basılmamış eser.

²³⁸ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 28, basılmamış eser.

²³⁹ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 30, basılmamış eser.

²⁴⁰ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 37, basılmamış eser.

Tatlı yaşam nasıl ki tatlandırır tuz olur²⁴¹

15. Ne oldu ele uydun, bana uymadın yazık
Benimle bu temele bir taş koymadın yazık
Uyman için her yerde horyat ile bağırdım
Bana kulak asmadın beni duymadın yazık²⁴²

16. Haklı olmak istersen hakka doğru ak işte
Dünyanı aydınlatsın kandilini yak işte
Sözünde ve işinde haklı çıktığında da
Umut dolu bir gözle hak yüzüne bak işte²⁴³

17. Bana kafa taktınsa gel beni bende ara
Tanrının nakşettiği müthiş desende ara
İpucunu buldunsa birçok sırrı çözersin
Onda da sana derim git seni sende ara²⁴⁴

18. Uğraş ki basiretin mantıkla zenginleşsin
Darlığı yok edecek dostluğun enginleşsin
Öfke zarar getirir inatsa işi bozar
Sakin sakın kımıl da hayatın dizginleşsin²⁴⁵

3.12. Hüsam Hasretin Yazdığı On beş Heceli Şiirlerinden:

²⁴¹ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 39, basılmamış eser.

²⁴² Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 41, basılmamış eser.

²⁴³ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 46, basılmamış eser.

²⁴⁴ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 50, basılmamış eser.

²⁴⁵ Hüsam Hasret, İnci Tanelerim 52, basılmamış eser.

3.12.1. Kız

1. Ta ezelden aşk köküne bağlanmıştır kökümüz
Bir olduysa ki gönlümüz çok azlaşır yükümüz
Güzel güzel dilimizde besteleşir türkümüz
Bugün benim, yarın senin geçer hayat böyle kız
Benim olsan seninim ben kararın ne söyle kız
2. Seviştik bir can olmaya artık yeter ayrılık
Daha bizi n'eyesin kız bundan beter ayrılık
Kavuşursak birleşiriz bizden biter ayrılık
Sarmaşırız doya doya el ele kol kola kız
Aşk şehrine varmak için hep düşeriz yola kız
3. Ulu Tanrı bağışlamış bir muhabbet yar bize
Başaralım sevgimizi yaklaşmasın zar bize
Gül çiçekle süslenirsek daha neyler har bize
Baharın da müjdesiyiz her sevdalı güle kız
Şad oluruz hep gelince aşk bülbülü dile kız (Hasret, Hasret, 1984: 105)

3.12.2. Biliyor

1. Çakır diken arasında bir lale gül soluyor
Bağban gamlı bülbül üzgün bu sırrı kim biliyor
Konca ise açılmadan ölümünü buluyor
Yaprak dökük dallar küskün bu sırrı kim biliyor
2. Hayat aşkı her sevgiden büyüktür ki söylerler
Yaşamadık mutlu bir gün bu sırrı kim biliyor

Bir görüşte dostu düşman, düşmanı dost eylerler

Kader kötü talih düşkün bu sırrı kim biliyor (Sarıkahya, Çağdaş Türkmen Şairleri, 1988:101)

3.12.3. Ne Sen

1. Ne sen kaldın sözün üste ne unuttum ben seni
Sanıyordum ela gözlüm canan seni can seni
Gidişinle seven kalpten ayırdın ki sen seni
Bilmez idim aramızda kötüler var engel var
Acımadan aşkımızı parçalayan çengel var
2. Sen ki beni seviyordun söyle neden ayrıldın
Kaderinden kıskandın mı yoksa aşktan darıldın
Böyle bilmem ne olmuştur ayrılığa sarıldın
Bilmem seni ne değişti niçin böyle yan düştük
İki tende bir can iken iki ayrı can düştük
3. Gel bir de yar bari bitsin bu gam bu dert bu çile
Sevgi dolu şarkımızı yeni baştan al dile
Söyle doğru aşkın sonu kavuşmaktır sevgile
Ben de deyim gel bana gel kavuşalım sevgilim
Sevgimizi bin bir gece konuşalım sevgilim²⁴⁶

3.12.4. Ayla Kızım

1. Hoş gelipsen Ayla kızım bugün mutlu evime
Yeni baştan neşe saldın bu umutlu evime

²⁴⁶ Hüsam Hasret, Ne Sen, basılmamış eser.

Bir ak çiçek bağısladın gül söğütlü evime
Gelişin hoş isterim ki yaşamın da hoş olsun
Tüm şadlıklar tüm sevinçler yüreğinde yer bulsun

2. Burnu fıstık kaşı kaytan gözü ela kızım var
Yanağı al dudağı bal şirin bala kızım var
Boyu reyhan saçı sümbül güzel Ayla kızım var
Ay cemalin güneş yüzün gören desin maşallah
Küçük yaştın yüz yıl olsun bin yıl olsun inşallah²⁴⁷

3.12.5. Fuzuli

1. Ey atalar yadigarı ulu koca Fuzuli
Ey dedeler heyacanı şiiri yüce Fuzuli
Fikri açık duygusu hoş sözü ince Fuzuli
Şiir sende nesir sende her şey sende güzeldir
Hepisinden değerlisi gazellerin özeldir
2. Gelmemiştir, gelmeyecek senin gibi bir şair
Sağlam bir dil doğru bir aşk sahibisin ey mahir
Eserlerin ölmek bilmez kalacaktır ki zahir
Şiir sende nesir sende her şey sende güzeldir
Hepisinden değerlisi gazellerin özeldir
3. İzinde hep koşuyorsak bugün bize ne mutlu
Seninle de yarın için umutluyuz umutlu
Yayan olan şiirimizi atlı ettin Bayatlı

²⁴⁷ Hüsam Hasret, Ayla Kızım, basılmamış eser.

Şiir sende nesir sende her şey sende güzeldir

Hepisinden değerlisi gazellerin özeldir (Hasret, Türkmeneli Gazetesi, 1998: S.90)

3.12.6. Eski Şehrim (Güfte)

1. Kalenin dar buruğunda²⁴⁸ kaldı eski masallar
“Abdulhıyar kızı”²⁴⁹ ordan paşaya mendil sallar
Geçmişe kavuştu dostlar o sevdalı visaller
Dünya durdukça tükenmez şehrimin hatırası
Sultan Muzafferi yada salar Çöl Minaresi

2. Bin bir hasret can çekişir şehrimin havasında
Horyatlara kurban olur “Mişkonun”²⁵⁰ hoş sesinde
Yine hayat yenileşir yaşamak nefesinde
Dünya durdukça tükenmez şehrimin hatırası

Sultan Muzafferi yada salar Çöl Minaresi (Hasret, Erbil Buketi, 2012: 189)

3.12.7. Var

1. Aşkın deryasına daldım boğulmaktan korkum var
Ne gündüz başım rahattır ne de gece uykum var
2. Hatasız aşk yanlısıyım sevgide kusur etmem
Aşkımda rıya bulunmaz varım yoktur, yokum var

²⁴⁸ Dolambaçlı mahalle

²⁴⁹ Eskiden Erbilde anlatılan halk masallarından biridir.

²⁵⁰ Erbilin en ünlü ses sanatkarıdır.

3. Kaderden söz açma bana yazılan başa gelir
Şansa bir tür güvenemem ters dönecek çarkım var
4. Aşk insan için bir nimet doğru ben diyorum ki
İnsanım ancak benim birçoğundan da farkım var
5. Aşk diyen horyatlarım dillerden düşmez iken
Aşkımı ebedi kılan bir de bengi şarkım var²⁵¹

3.12.8. Dörtlükler

1. Söylenmemiş duyulmamış şiiri size getirdim
Çözmek için bin bir gizi bir tek gize getirdim
Dedem Korkut dün bana bir Dumrul gibi ad verdi
Bugün onu ölümsüz bir canlı ize getirdim (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
24)
2. Çoğumuz gittiği gibi azımız da gidecek
Nazımızı çeken olmaz nazımız da gidecek
Bin bir olan arzumun biri gerçekleşmezse
Dünyaya yaşama olan hazımız da gidecek (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:
45)
3. Seven gönlümde neler yapıldı neler yıkıldı
Suçsuz bir sevda günahsız bir aşk oda yakıldı
Bir zamanlar ki aşkın en güzel köşk saraydı

²⁵¹ Hüsam Hasret, Gazeliyat (Gazeller), basılmamış eser.

62) Ne yazık bugün ıssız yıkık bir iz bırakıldı (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001:

3.13. Hüsam Hasretin Yazdığı On altı Heceli Şiirlerinden:

3.13.1. Bir Gün - Şarkı

1. Biliyordum seven gönül sensiz feryad eder bir gün
Bir teselli diye dedim yar seni şad eder bir gün
Korkum dedi o halimi bundan berdad eder bir gün
Teselliyle bir de dedim yar seni şad eder bir gün²⁵²

3.13.2. Bir Dörtlük

1. Yaşıyorum ancak bilsen ne biçimde yaşıyorum
Bu küçücük yüreğimde bin bir hasret taşıyorum
Söylüyorlar yalan tatlı gerçek acı olurmuş ki

Yaşamın da bu sırrını anlamadan şaşıyorum (Hasret, İnsanlık Gözyaşımızdadır, 2001: 31)

3.13.3. Keşke

1. Böyle acı bir biçimde gittin gitmeseydin keşke
Mezar yolun tutmasaydın gözden yitmeseydin keşke
2. Yapayalnız giderken bir el sallayanın olmadı
Dönüşüz bu yolculuğu hiç de etmeseydin keşke

²⁵² Hüsam Hasret, Bir Gün, basılmamış eser.

3. Ecel seni çağıranda hep birden sağır olaydın
Gurbet elde bu nidayı hiç işitmeseydin keşke
4. Doğru her bir eserin ki seni bengi kılacaktır
Ancak bitmek böyle değil böyle bitmeseydin keşke
5. Her bir horyat çağırışı yani sen sensin demektir
Bundan derim ki bu kadar horyat ötmeseydin keşke
6. Türkmen şarkı sanatının ayı güneşi idin sen
Bizden çok uzakta böyle sessiz batmasaydın keşke
7. Kaderden ya da felekten sitem etsem ne çıkar ki
Ah dostum böyle acı bir sona yetmeseydin keşke²⁵³

3.14. Hüsam Hasretin Yazdığı Yirmi Heceli Şiirlerinden:

3.14.1. Ne Zaman

1. Yoruldum artık yorgunum işte döneceğim yurduma ne zaman
Çok çaresizim bilmem ki çare bulacağım derdime ne zaman
Uzun yıllardır düşmüşüm gamı yansıtan hasretlerin ardına

Usandım bıktım yahu diyorum şadlık düşer ardıma ne zaman (Hasret, Sende Buldum, 1986: 77)

3.15. Hüsam Hasretin Yazdığı Yedi Heceli Dörtlüklerinden:

²⁵³ Hüsam Hasret, Yaşar'ın Destanı, basılmamış eser.

151) **3.15.1. Acı Ölüm Dörtlükleri** (Hasret, Yaşam Potasında Pişen Sözcükler, 2009: 146-

(Manzum Hikâye)

1. Yaman bir axşam vaxtı
Bizi ğemde²⁵⁴ bıraxtı
Geldi bir acı xaber
Qaraladı ađ²⁵⁵ baxtı
2. Ğem²⁵⁶ quşu dala qondu
Yanan o çırađ²⁵⁷ söndü
(Şamal)ın arabası
Kerkük yolunda döndü²⁵⁸
3. İşiten durup daldı
Kimi başına çaldı
(Şamal)ı elimizden
Bir acı ölüm aldı
4. Düştü yola babası
Sine vurdu nenesi²⁵⁹
Qardaşı figan etti
Göklere çıxtı sesi
5. Ulaştılar o yere
Ki dönüptü sayare²⁶⁰
(Şamal)ı ölüm alıp

²⁵⁴ Gamda

²⁵⁵ Ak

²⁵⁶ Gam

²⁵⁷ Çıra

²⁵⁸ Kaza geçirdi

²⁵⁹ Annesi

²⁶⁰ Araba

Elden gelir ne çare

6. Ulaştılar Kerküke
Ta varsınlar gerçeğe
Arıyıp²⁶¹ bulmadılar
Gözyaşı döke döke
7. Ölüm geldi eşiyden²⁶²
Şaş qaldılar işiyden²⁶³
Xastane qapısında
Görüştüler leşiyden²⁶⁴
8. (Kemal)²⁶⁵ açtı üzünü²⁶⁶
(Şamal) açmaz gözünü
Gitti qardaşım²⁶⁷ gitti
İşittiler sözünü
9. Gece qaranlıq bastı
Dönüş yolların kesti
Gözlere yuxu²⁶⁸ girmez
Erbilde olan yastı
10. Cenazeni aldılar
Bir tekyeye geldiler
Baba, qardaş, aqraba

²⁶¹ Arayıp

²⁶² Eşi ile

²⁶³ İşi ile

²⁶⁴ Leşi ile

²⁶⁵ Vefat eden kişinin abisi

²⁶⁶ Yüzünü

²⁶⁷ Kardeşim

²⁶⁸ Uyku

Gözyaşıdan²⁶⁹ kaldılar

11. Yazıg deyince nice
Ölüm kıydı bu gence
Yuyup kefenlediler
Cenazeni o gece
12. Cannan²⁷⁰ çıxtı ruh quşu
Kefen oldu girişi
(Şeyh Ali) tekyesinde
Bitirdiler her işi
13. Ölüm nağmesin çaldı
(Şamal)ı bizden aldı
Cenazesi o gece
Yazıg Kerkükte qaldı
14. Baba diyer²⁷¹ öz oğlum
Nişin yumduv²⁷² göz oğlum
Bu od tutan bağırma
Kimler serper buz oğlum
15. Qardaş diyer ne yapım
Azrail tuttu qapım
Sen gittiv²⁷³ yalğuz²⁷⁴ qaldım
Hardan²⁷⁵ bir qardaş tapım²⁷⁶

²⁶⁹ Gözyaşı ile

²⁷⁰ Candan

²⁷¹ Söyler

²⁷² Yumduv

²⁷³ Gittin

²⁷⁴ Yalnız

²⁷⁵ Nereden

16. Erbilim haxsta qaldı
Ğemli²⁷⁷ bir seste qaldı
Ağladı bütün gözler
Geviller²⁷⁸ yasta qaldı
17. Seher oldu demiyden²⁷⁹
Qaldılar göz nemiyyden²⁸⁰
(Şamal)ın cenazesi
Yola düştü ğemiyden²⁸¹
18. Geviller²⁸² dolu ateş
Ağlıyan²⁸³ gözlerde yaş
Cenaze Erbilime
Üzleşti²⁸⁴ yavaş yavaş
19. Yol geçer durmağ yoxtu
Qarşıya gelen çoxtu
Hudam²⁸⁵ bir sabırlığ ver
Bu ölüm yaman oxtu
20. Ğem²⁸⁶ ulaştı boğaza
Üreğİ²⁸⁷ eze eze

²⁷⁶ Bulum

²⁷⁷ Gamlı

²⁷⁸ Gönüller

²⁷⁹ Demi ile

²⁸⁰ Nemi ile

²⁸¹ Gamı ile

²⁸² Gönüller

²⁸³ Ağlayan

²⁸⁴ Yüzleşti

²⁸⁵ Allah'ım

²⁸⁶ Gam

²⁸⁷ Yüreğİ

Girdi Erbil şəhrine
Gözyaşıdan²⁸⁸ cenaze

21. Od düştü köz evine
Yaş doldu göz evine
(Şamal)ın cenazesi
Ulaştı öz evine
22. Çoğu qara bağladı
Çoğu ürek²⁸⁹ dağladı
Cenaze etrafında
Yedi aşret²⁹⁰ ağladı
23. Küçük qadaş yox burda
Ki ağlasın tox burda
Susturmavun²⁹¹ (Kemal)ı
Qoy ağlasın çox burda
24. Qldırdılar sağ solun
Tabutun her dört qolun
La ilahe illallah
Tuttular mezar yolun
25. Qara yazı yazıldı
Ğemnen²⁹² ürek²⁹³ ezildi
(Hac Hasan) camiinde
Bir yer mezar qazıldı

²⁸⁸ Gözyaşı ile

²⁸⁹ Yürek

²⁹⁰ Aşiret

²⁹¹ Susturmayın

²⁹² Gamla

²⁹³ Yürek

26. Mezarın düzettiler
Haqqına uzattılar
Bir de qara toprağtan²⁹⁴
Dört yanın bezettiler
27. Yetince son durağa
Yaxun düştü irəğa
Toprağtan gelen insan
Bir de döndü toprağa
28. Soldu bütün muradı
Dillerde qaldı adı
Telqinini ruhuna
Bağışladı üstadı
29. Ecel seçer insanı
Tanımaz seni meni²⁹⁵
Tanrı'm istediği gün
Alır verdiği canı
30. Olduğuv²⁹⁶ zaman çoxsan²⁹⁷
Din imanıvdan²⁹⁸ toxsan²⁹⁹
Dünya böyledi dostum
Bugün var yarın yoxsan³⁰⁰

²⁹⁴ toprakla
²⁹⁵ Beni
²⁹⁶ Olduğun
²⁹⁷ Çoxsun
²⁹⁸ İmanınla
²⁹⁹ Toksun
³⁰⁰ Yoxsun

31. Sağ olan yarası yox
Canlıdan³⁰¹ arası yox
Her derdin var çaresi
Ölümün çaresi yox
32. Ruh çıxsa hayat biter
Teni toprağa qatar
İnsan bir şeyden³⁰² itmez³⁰³
Yalğuz³⁰⁴ ölümnen³⁰⁵ iter³⁰⁶
33. Bu giden bizden gitti
Bilme ki sizden gitti
Sevimli bir can kimin³⁰⁷
Gevilden³⁰⁸ gözden gitti
34. Bu giden işte gitti
Yorgun bir işte gitti
Bahar olmuştu ömrü
Çox yazığ qışta gitti
35. Bu giden bir de dönmez
Hayat dalına qonmaz
Hasreti bir od kimin³⁰⁹
Gevilde³¹⁰ yanar sönmez

³⁰¹ Canlı ile

³⁰² Şeyle

³⁰³ Yitmez

³⁰⁴ Yalnız

³⁰⁵ Ölümle

³⁰⁶ Yiter

³⁰⁷ Gibi

³⁰⁸ Gönülden

³⁰⁹ Gibi

³¹⁰ Gönülde

36. Gelip mezar göreğın³¹¹
Başı üste durağın³¹²
(Şamal)ın pak ruhuna
Bir Fatiha vereğın³¹³

3.15.2. Erbil ve Erbilli Dörtlükleri

1. Erbil benzer bir xana
Qapı açmış cihana
Qalası³¹⁴ bir şaheser
Minaresi şâhâne
2. Erbil tarihe qapı
Yapısı eski yapı
İyiliğten³¹⁵ yayılmış
Dört bir tarafa sapı
3. Erbil sultan yeridi
Şehit yatan yeridi
Türkmenin tarixinde
Bin bir destan yeridi
4. Erbil mertler şanıdı
İğitler³¹⁶ gülşenidi
Erbilli medh istemez
Şan şeref nişanıdı

³¹¹ Görelim

³¹² Duralım

³¹³ Verelim

³¹⁴ Kalesi

³¹⁵ İyilikle

³¹⁶ Yığitler

5. Erbil baba elidi
Özgür axan selidi
Her iğit³¹⁷ Erbilli de
Türkmenin öz belidi
6. Erbil dede xanıdı
Gökbürü Sultanıdı
Her güçlü Erbilli de
Türkmenin aslanıdı
7. Erbil can yatağıdı
Geviller³¹⁸ ortağıdı
Her asil Erbilli de
Türkmenin dayağıdı
8. Erbil hür binasıdı
Erkeklığ³¹⁹ cinasıdı
Her aydın Erbilli de
Türkmenin aynasıdı
9. Erbil yaşam nurudu
Bulanmaz o durudu
Her şerif Erbilli de
Türkmenin onurudu
10. Erbil barış yoludu
Qardaşlığ³²⁰ sembolüdü

³¹⁷ Yiğit

³¹⁸ Gönüller

³¹⁹ Erkeklik

Her cömert Erbilli de
Türkemenin sağ qoludu

11. Erbil mert diyarıdı
Qahramanlar yarıdı
Her cesur Erbilli de
Türkmen fedakârıdı

12. Erbil tarix adıdı
Yad olunan yadıdı
Her Oğuz Erbilli de
Gökbürü ahfadıdı (Hasret, Yaşam Potasında Pişen Sözcükler, 2009: 39- 40)

SONUÇ

Irak Edebiyatı, geniş bir coğrafya üzerinde teşekkül etmiş, köklü bir geçmişe sahip zengin bir edebiyattır. Çağdaş Irak şiiri bu tarihsel birikimden beslenerek günümüzde daha da gelişmektedir. Irak Çağdaş Edebiyatı, 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başından beri kendini göstermeyi başarmıştır. Edebiyattaki yeni oluşumlar, klasik şiir felsefesi ve edebiyatının gelişimi ile birlikte klasik şiirden çağdaş ve yeni yapılara geçişi sağlamıştır. Bu yenilikçi akım tüm Arap ülkelerine yayılmaya başlamıştır. Bu yayılma, sadece festivallerle birlikte Arap ülkelerinde değil, edebî dergilerde de hızla dünyaya yayılmıştır. Irak'ta yaşayan Türkler son yıllarda Türkmenler olarak adlandırılmakta ve bu topluluk Türkmen kimliğiyle bilinmektedir. Bununla birlikte, Irak topraklarında yaşayan Türkler, Lozan Barış Konferansı görüşmelerinde İngiliz murahhas heyeti tarafından ilk kez Türkmen oldukları iddia edilmiştir. Fakat siyasi bir amaçla öne sürülen bu iddiada bu düzen tutulmamış ve reddedilmiştir. Bu atmosferde yetişen şairlerden Hüsam Hasret, Irak Türkmen Edebiyatını kırk yıldan fazla süredir temsil etmektedir. O, her şeyden önce bir şair, iyi bir yazar ve bir araştırmacıdır. Şiirleri, Irak Türkmenleri tarafından yayımlanan tüm gazetelerde yer almıştır. Şiirlerini farklı konularda yazsa da, millî konularda yazdığı şiirler daha fazla ilgi görmektedir.

KAYNAKÇA

1. BİRİNCİL KAYNAKLAR

BASILMI KAYNAKLAR

HASRET, Hüsam (1984), **Hasret**, 1. cilt, Umme Basımevi, Bağdat.

HASRET, Hüsam (1986), **Sende Buldum**, 1. cilt, Hürriye Basımevi, Bağdat.

HASRET, Hüsam (1990), **Üçüz Duygular**, 1. cilt, Genel Kültür İşleri Basımevi, Bağdat.

HASRET, Hüsam (1999), **Bir Ayın Şiirleri**, 1. cilt, Türkmeneli Basımevi, Erbil, 1999.

HASRET, Hüsam (2001), **İnsanlık Gözyaşımızdadır**, 1. cilt, Dara Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2003), **Horyat Vurgunu Adnan Terzi**, 1. cilt, Fotokopi Cihazıyla Basılmış, Erbil.

HASRET, Hüsam (2006), **Türkçe Okuma Kitabı**, 2. Sınıf, Erbil.

HASRET, Hüsam (2008), **Bin Bir Horyat**, 1. cilt, Aras Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2009), **Alkışlanan Türküler**, 1. cilt, Türkmendili Basımevi, Kerkük.

HASRET, Hüsam (2009), **Kanatlanan Dizeler**, 1. cilt, Türkmendili Basımevi, Kerkük.

HASRET, Hüsam (2009), **Yaşam Potasında Pişen Sözcükler**, 1. cilt, Kültür Bakanlığı Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2009), **Alışın**, 1. cilt, Arabha Basımevi, Kerkük.

HASRET, Hüsam (2010), **Erbil Şehri Ölümsüz Destan**, 1. cilt, Aras Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2010), **Bin Bir Horyat**, 2. cilt, Aras Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2010), **Aydınlıkta Yok Olmak**, 1. cilt, Kültür Bakanlığı Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2010), **Bila Yoldaş**, 1. cilt, Arabha Basımevi, Kerkük.

HASRET, Hüsam (2011), **Yorum Sergisinde Horyat**, 1. cilt, Kültür Bakanlığı Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2011), **Haktan Dilek**, 1. cilt, Fuzuli Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2012), **Erbil Buketi**, 1. cilt, Fuzuli Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2012), **Ulu Türkmenim**, 1. cilt, Sena Ofset, İstanbul.

HASRET, Hüsam (2012), **Beşyap**, 1. cilt, Fuzuli Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2013), **Kara Bahar**, 1. cilt, Kültür Bakanlığı Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2012), **Köprülüyum**, 1. cilt, Fuzuli Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2013), **Ağlayan Horyatlar**, 1. cilt, Fuzuli Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2013), **Yağmur**, 1. cilt, Fuzuli Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2013), **Erbilden Ölmeyen Bir Şair**, 1. cilt, Fuzuli Basımevi, Erbil.

HASRET, Hüsam (2013), **Bal Ekmeği**, 1. cilt, Fuzuli Basımevi, Erbil.

BASILMAMIŞ KAYNAKLAR

HASRET, Hüsam, **Kapı - şiirler**, 1. cilt, Basılmamış.

HASRET, Hüsam, **Gazeliyat - gazeller**, 1. cilt, Basılmamış.

HASRET, Hüsam, **Ölümsüz Dizeler - şiirler**, 1. cilt, Basılmamış.

HASRET, Hüsam, **On Şiir Bin Dize - şiirler**, 1. cilt, Basılmamış.

HASRET, Hüsam, **İnci Tanelerim - dörtlükler**, 1. cilt, Basılmamış.

HASRET, Hüsam, **Yaşar'ın Destanı - beşlikler**, 1. cilt, Basılmamış.

HASRET, Hüsam, **Naatlar - dini şiirler**, 1. cilt, Basılmamış.

HASRET, Hüsam, **Kan Vadisi - öyküler, çeviri**, 1. cilt, Basılmamış.

HASRET, Hüsam, **Bin Bir Horyat - cinaslı horyatlar**, 3. cilt, Basılmamış.

HASRET, Hüsam, **Horyat Yaşantımızdır - horyat hakkında düzyazı, şiir ve horyatlar**, 1. cilt, Basılmamış.

HASRET, Hüsam, **Yazıların Dili - düzyazılar**, 1. cilt, Basılmamış.

2. İKİNCİL KAYNAKLAR

BASILMI KAYNAKLAR

ARAT, Reşit Rahmeti (1965), **Eski Türk Şiiri**, T.T.K. Basımevi, Ankara.

BENDEROĞLU, Abdullatif (1989), **Irak Türkmen Edebiyatı Tarihine Bir Bakış**, 1. cilt, Genel Kültür İşleri Basımevi, Bağdat.

BORATAV, Pertev Nailî (1969), **100 Soruda Türk Halk Edebiyatı**, Gerçek Yayınevi, İstanbul.

DİLÇİN, Cem (2013), **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi**, TDK yayınları, Ankara.

DİZDAROĞLU, Hikmet (1969), **Halk Şiirinde Türler**, TDK yayınları, Ankara.

GÜNAY, Umay (1999), **Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi**, Akçağ yayınları, Ankara.

KARAALIOĞLU, Seyit Kemal (1980), *Türk Edebiyatı Tarihi*, 1. Cilt, *İnkılap ve Aka Kitapevleri*, Ankara.

KÖPRÜLÜ, Faruk Faik (1998), *Irak'ta Türkmen Şairleri*, 1. cilt, Genel Kültür İşleri Basımevi, Bağdat.

KÜZECİ, Şemsettin (2007), *Kerkük Şairleri, Irak Türkmen Şairleri*, 2. cilt, Boyut Tanıtım-Matbaacılık, Ankara.

OĞUZ, M. Öcal (2010), *Türk Halk Edebiyatı, El Kitabı*, Grafikler yayınları, 7. Baskı, Ankara.

SARIKAHYA, Kasım (1998), *Çağdaş Türkmen Şairleri*, 2. cilt, Genel Kültür İşleri Basımevi, Bağdat.

SAHİP, Hani, *Kanadil Türkümaniye (2007)*, 1. cilt, Yurt Dergisi yayınları, Kerkük.

TERZİBAŞI, Ata (2007), *Erbil Şairleri*, 1. cilt, Kerkük Vakfı yayınları, İstanbul.

ZÜLFİKAR, Hamza Zülfikar (1996), *Türk Dili Dergisi*, Ankara.

DERGİ VE GAZETELER (ŞİİRLER)

HASRET, Hüsam (1985), *Yurt Gazetesi*, 26 Nisan, S. 759, Bağdat.

HASRET, Hüsam (1988), *Birlik Sesi Dergisi*, S.46, Bağdat.

HASRET, Hüsam (1991), *Yurt Gazetesi*, 06 Haziran, S.1029, Bağdat.

KASAPOĞLU, Adnan (1991), 19 Eylül, *Yurt Gazetesi*, Bağdat.

HASRET, Hüsam (1994), *Türkmeneli Gazetesi*, 29 Ağustos, S.02, Erbil.

HASRET, Hüsam (1997), *Türkmeneli Gazetesi*, 31 Aralık, S.35, S.55, Erbil.

HASRET, Hüsam (1998), *Türkmeneli Gazetesi*, 26 Ağustos, S.89, Erbil.

HASRET, Hüsam (1998), *Türkmeneli Gazetesi*, 02 Eylül, S.90, Erbil.

HASRET, Hüsam (2001), **Kardeşlik Gazetesi**, 01 Aralık, S.44, Erbil.

HASRET, Hüsam (2007), **Nevi (Yeni) Gazetesi**, 03 Ekim, S.56, Erbil.

HASRET, Hüsam (2007), **Kardeşlik Gazetesi**, 03 Ekim, S.56, Erbil.

HASRET, Hüsam (2008), **Yurt Dergisi**, Ağustos, S.16, Kerkük.

HASRET, Hüsam (2016), **Türkmeneli Dergisi**, Mayıs, S. 100, Kerkük.

CEVHEROĞLU (2002), **Kardeşlik Gazetesi**,15 Mayıs, S.49.

KERKÜKLÜ, Metin Abdullah (2009), **Barış Dergisi**, S.47, Erbil, S.47, s.16-22, Erbil.

BASILMAMIŞ ESERLER (ŞİİRLER)

HASRET, Hüsam, Adsız Mevsim (şiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Sevgimiz (Güfte), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Dünyaya Baktım (şiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Sar Beni (Şarkı), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Bilmedim (Güfte), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Amirli Böyle Dedi (şiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Okulum (şiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Hoşça Kal (şiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Erbilde Bayram (şiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Cami Mabud yeridi (yedi heceli dörtlük), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Sevgi Bandım (şiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Şansımızı Yitirdik (şiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Dost Olalım Dost (şiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Bir Zaman-Atasözü Destanı (şiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Olsun-Beddua (şiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Seviyorum (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, İz Olmak (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Gibisin (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Yerinde (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Yolun Sonuna Hasret (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Hicran (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Gel Bırak Gönül (Güfte), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Karanlık Bahtım (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Evlerinde (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Çizilen Gönül (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Yar (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Bende (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Hancı (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Yeter Artık (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Ne Sen (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Ayla Kızım (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, Bir Gün (şiiir), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, O Yanı Sen (Müstezat Horyat), Basılmamış eser.

HASRET, Hüsam, İndi Diyar (Müstezat Horyat), Basılmamış eser.

ALTUNCU, Hadi, Hasret İçin Bir Şiiir, Basılmamış eser.

SÖZLÜ KAYNAKLAR

Şairle görüşme, Erbil, 05.03.2016.

Şairle görüşme, Erbil, 25.03.2016.

Şairle görüşme, Erbil, 07.04.2016.

Şairle görüşme, Erbil, 24.04.2016.

Şairle görüşme, Erbil, 09.05.2016.

Şairle görüşme, Erbil, 21.05.2016.

Şairle görüşme, Erbil, 11.06.2016.

Şairle görüşme, Erbil, 23.06.2016.

İNTERNET KAYNAKLAR

<http://www.islamansiklopedisi.info>

<http://dogankaya.com/asik.asp?e=1.KAYA>, Âşık Şiirinde Kafiye ve Redif.

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı: Mohammed Azeez İsmael ISMAEL

Doğum Yeri ve Tarihi: Erbil- 12/01/1989..

Medeni Hali: Bekar

İletişim Bilgileri: 05389547440

kako_aziz89@hotmail.com

EĞİTİM

Lise: Ahmedi Hani Lisesi

Üniversite: Erbil Selahattin Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yüksek Lisans: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı
Bölümü

İŞ DENEYİMİ: Yok

YABANCI DİL: Arapça

